

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Algemeen	6
Voorwoord	6
Leeswijzer.....	8
00 Bestuur en ondersteuning	10
0.1 Bestuur.....	10
Bestuur	10
Rekenkamer.....	12
Bestuurlijke samenwerking	13
0.2 Burgerzaken	14
01 Veiligheid	20
1.1 Crisisbeheersing en brandweer.....	20
1.2 Openbare orde en veiligheid	20
02 Verkeer, vervoer en waterstaat	27
2.1 Verkeer en vervoer.....	27
Verkeer	27
Wegen.....	29
Openbare verlichting	30
Kabels en leidingen	31
2.5 Openbaar vervoer	32
03 Economie	37
3.1 Economische ontwikkeling	37
Lokaal Economisch Programma.....	37
Economische samenwerking binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven, Metropoolregio en Brainport.....	38
3.4 Recreatie en toerisme	40
04 Onderwijs	44
4.1 Brede scholen	44
4.2 Onderwijshuisvesting	46
4.3 Lokaal onderwijsbeleid	47
4.3 Leerlingenvervoer	48
4.3 Leerplicht	50
05 Sport, cultuur en recreatie.....	55
5.1-5.2 Sport en bewegen	55
5.3 Cultuur	57
5.6 Media	59
5.7 Openbaar groen	60
06 Sociaal domein	66
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (CMD / PlusTeam)	66
Samenkracht en burgerparticipatie (CMD/PlusTeam)	66
Wijkcentra	68
Inburgering.....	69
6.3 Inkomensregelingen	70
6.3.1 Minimabeleid.....	71
6.4 Begeleide participatie.....	73
6.6 Wmo-beleid	74
6.7 Maatwerkdienstverlening 18-	77
Maatwerkdienstverlening 18-	77
Jeugd- en jongerenwerk	80
07 Volksgezondheid en milieu	90
7.1 Volksgezondheid	90
7.2 Riolering (riool/water/klimaat)	92
7.3 Afval.....	94

7.4 Duurzaamheid en Milieu	95
08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	102
8.1 Ruimtelijke ordening	102
Samenwerking binnen het Stedelijke gebied Eindhoven en Metropoolregio Eindhoven (Brainport)	102
Implementatie nieuwe Omgevingswet	103
Vitaal Dorpshart Aalst (winkelcentrum Den Hof en omgeving)	104
Ontwikkeling Buitengebied	105
Herontwikkeling 't Hazzo en omgeving	109
8.3 Wonen en Bouwen	110
Wonen	110
Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)	113
Paragrafen	119
Paragraaf A Lokale heffingen	119
Paragraaf B weerstandsvermogen en risicobeheersing	125
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen	137
1. Wegen	138
2. Stedelijk Water & Riolering	140
3. Openbaar Groen	142
4. Openbare verlichting	144
5. Gemeentelijke gebouwen	145
Paragraaf D Financiering	146
1. Landelijke wet- en regelgeving	146
2. Lokale regelgeving	148
Paragraaf E Bedrijfsvoering	151
1. Organisatie (algemeen)	151
2. Personeel	153
3. Financiën & Control	155
4. Communicatie	157
5. ICT en informatievoorziening	158
6. Informatiebeveiliging	159
7. Privacy	161
8. Juridische kwaliteitszorg	163
9. Dienstverlening	164
10. Rechtmatigheidsverantwoording	166
11. Frauderisico analyse	169
Paragraaf F Verbonden partijen	171
Paragraaf G Grondbeleid	190
1. Visie en beleid	191
2. Particuliere initiatieven	203
3. Risico's van grondeigendom	206
Paragraaf H. Horizontale verantwoording	208
Paragraaf I. Specificatie baten en lasten gemeenteraad en griffie	212
Paragraaf J Wet Open Overheid (WOO)	213
B: De jaarrekening	214
1. Baten en Lasten	214
1.1 Totaaloverzicht van baten en lasten per taakveld	214
1.2 Algemene dekking	217
1.3 Overhead	220
1.4 Vennootschapsbelasting	221
1.5 Onvoorzien	222
1.6 Mutaties reserve	222
1.7 Presentatie van structureel rekeningsaldo	223
1.8 Overzicht incidentele baten en lasten per programma	224
1.9 Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	227
1.10 Wet Normering Topinkomens	227

1.11 Rechtmatigheidsverantwoording	229
2. Balans	231
De balans	231
Grondslagen voor de balanswaardering.....	234
Toelichting op de balans	241
Schatkistbankieren.....	250
Overzicht reserves en voorzieningen	251
Overzicht overbrengen van kredieten	257
Overzicht vervallen van kredieten	259
Overzicht gewaarborgde leningen	261
3. Overige gegevens	261
Bijlagen	270
1. De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	271

Algemeen

Voorwoord

Op 11 maart 2021 publiceerde de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) het advies 'Rust, Reinheid, Regelmaat. Evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen'. Met dit advies constateert de ROB dat de balans tussen taken, organisatie, bevoegdheden en bekostiging uit het lood is geslagen. De ROB luidt de alarmbel: de financiële problemen van gemeenten dreigen onbeheersbaar te worden en de lokale bestuurskracht uitgehold. De ROB bepleit het herstel van deze balans. Het is het [startschot voor de discussie](#) over gezonde bestuurlijk-financiële verhoudingen tussen het Rijk en medeoverheden.

Tekenend is echter dat de afgelopen jaren geen echte voortuitgang is geboekt met de uitvoering van het ROB-advies. Het aantal specifieke uitkeringen (SPUK's) nam toe in plaats van af. Besluitvorming over de herverdeling van het gemeentefonds werd vooruitgeschoven en vermeende decentralisatie voordelen werden alvast ingeboekt. Het leidde in 2025 tot een ultimatum van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Inter Provinciaal Overleg (IPO) aan de regering in Den Haag. Op het laatste moment kwamen er extra middelen om o.a., de kosten van de jeugdzorg tijdelijk te dekken. Het ravijnjaar werd verschoven naar 2028.

De onbalans duurt voort. Voor- en nadeelgemeenten komen tegenover elkaar te staan bij de herziening van het gemeentefonds. Het schaadt de uitvoering van het lokale beleid en de regionale samenwerking. Gelet op de grote maatschappelijke opgaven waar ook onze gemeente en de regio aan zet zijn baart ons dit zorgen.

Ondanks dit voortdurende gedoe kijken we positief terug op 2025. We hebben mooie resultaten geboekt met de realisatie van ons uitvoeringsprogramma 'Met elkaar op weg naar de toekomst'. We noemen de ontwikkeling van Waalre Noord fase 3 en Ekenrooi Zuid. Hiermee verzekeren we ons de komende jaren van voldoende nieuwe woningen en voldoen we aan onze regionale woningbouwopgave. De afronding van de herinrichting van Den Hof samen met de transformatie van de Eindhovenseweg draagt bij aan de leefbaarheid van de omgeving en de verkeersveiligheid voor voetgangers, fietsers en het gemotoriseerde verkeer.

In het sociaal domein hebben we de omslag gemaakt naar een preventie aanpak en hebben we de regionale samenwerking bij de uitvoering van de jeugdzorg versterkt. Intern is de organisatie versterkt en werpt de taskforce vruchten af. We hebben de kosten substantieel verlaagd.

We zijn de weg ingeslagen naar meer nabij en integraal werken met Sterke Lokale Teams, inwoners met zorgvragen kunnen we zo beter helpen. We hebben met de gemeente Veldhoven een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor de uitvoering van het beleid inkomensondersteuning.

Ook bij burgerparticipatie hebben we mooie voortgang geboekt. Met het besluit over de Herijking van de Kracht van Waalre maken we ruimte voor de kracht van de samenleving of anders: ruimte voor samenlevingskracht. We zijn ervan overtuigd dat samenlevingskracht bijdraagt aan een toekomstbestendige en zelfstandige gemeente.

Op het gebied van veiligheid is weerbaarheid een aandachtspunt. Dit is in 2025 opgepakt en krijgt de komende jaren nog verder aandacht.

We kijken met genoeg terug op de vele uiteenlopende formele en informele ontmoetingen met inwoners, bestuurders van verenigingen en maatschappelijke partners. In dit verband willen we de inzet en betrokkenheid van onze kinderburgemeester in de schijnwerper zetten, een voorbeeld voor ons allen.

Financieel sluiten we het jaar met een stevig positief resultaat af. Op zich iets om zeker blij mee te zijn, maar het roept ook vragen op. Was de raming van de baten en de kosten voor 2025 voldoende realistisch? Is de capaciteit van onze organisatie voldoende om de ambities te realiseren of zijn we misschien te ambitieus? Vragen die een antwoord verlangen temeer omdat er vanaf 2020 elk jaar sprake is van een flink overschot. Dan lijkt er zo maar sprake te zijn van 'structurele' onderbesteding.

Onze gemeente is hierin niet uniek, bij veel gemeenten groot en klein zien we hetzelfde. In 2025 heeft de Vereniging van Rekenkamers een onderzoek laten uitvoeren naar de achtergronden van deze structurele onderbesteding. Er is sprake van meerdere oorzaken veelal met een incidenteel karakter en die bovendien moeilijk of niet te beïnvloeden zijn door gemeenten. Het laat zien dat de bestuurlijke-financiële verhoudingen niet in balans zijn. Zolang dit voortduurt vragen wij van uw raad om financiële behoedzaamheid, een scherpe prioritering van investeringen en blijvende aandacht voor een voldoende omvang van het eigen vermogen.

Wij danken u voor het vruchtbare bestuurlijke samenspel met uw raad in deze bestuursperiode en in het bijzonder uw adviseur de auditcommissie.

Namens burgemeester en wethouders van Waalre,

Dhr. M. Pieters

Wethouder

Leeswijzer

De jaarrekening bestaat volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) uit het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording van de negen programma's.

Programmaverantwoording

In de programmaverantwoording wordt verantwoording afgelegd over de doelen zoals deze waren gesteld in de programmabegroting 2025. Er wordt voor de negen programma's antwoord gegeven op de drie W-vragen: 'Wat willen we bereiken?', 'Wat hebben we gerealiseerd in 2025?' en 'Wat heeft het gekost?'. Onder het kopje 'Wat heeft het gekost?' staat per taakveld het voor- of nadeel vermeld (lasten en baten van de begroting 2025 incl. wijziging vergeleken met de lasten en baten van de rekening 2025) inclusief toelichting. Evenals in voorgaande jaren is er één op één relatie gelegd met de gestelde ambities en worden verschillen in realisatie ten opzichte van ambities verklaard, zowel inhoudelijk als financieel. Aan het einde volgt het overzicht met de verplichte en facultatieve beleidsindicatoren.

Paragrafen

De paragrafen geven conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) een dwarsdoorsnede van de programmabegroting ten aanzien van een aantal bedrijfsvoeringaspecten gerelateerd aan financiën.

- Paragraaf A. Lokale heffingen bevat geraamde inkomsten uit lokale heffingen, beleid ten aanzien van lokale heffingen, inzicht in kostendekkendheid van de tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing, duiding van de lokale lastendruk en inzicht in het kwijtscheldingsbeleid.
- Paragraaf B. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing geeft inzicht in de financiële risico's die Waalre loopt, de benodigde weerstandscapaciteit om deze risico's af te dekken en het beschikbare weerstandsvermogen. Conform de eis vanuit Provincie en accountant is het weerstandsvermogen beoordeeld met een norm. Daarnaast wordt de financiële positie van Waalre geduid met behulp van 5 verplichte financiële kengetallen.
- Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen gaat in op het beleid en benodigde middelen voor onderhoud van o.a. wegen, riolering, openbaar groen en gebouwen.
- Paragraaf D. Financiering geeft inzicht in de kaders voor de financiering van de activiteiten van de gemeente. Er wordt onder andere ingegaan op Waalres rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de eventuele investeringsbehoefte.
- Paragraaf E. Bedrijfsvoering geeft de stand van zaken en ambities weer op het gebied van huisvesting, personeel en organisatie, communicatie, financiën en control en andere bedrijfsvoerings- en dienstverleningsaspecten.
- Paragraaf F. Verbonden partijen maakt inzichtelijk in welke partijen Waalre een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft, wat het doel hiervan is, wat de financiële positie is van de partijen waar Waalre een belang in heeft, welk risico Waalre loopt en hoe dit risico is afgedekt.
- Paragraaf G. Grondbeleid geeft inzicht in de actuele stand van zaken van het grondbeleid en de grondexploitaties.
- Paragraaf H. Horizontale verantwoording komen de ontwikkelingen aan bod op het gebied van horizontale verantwoording en interbestuurlijk toezicht.

- Paragraaf I geeft inzicht in de raming van baten en lasten voor gemeenteraad, raadsgriffie, accountantsdiensten en de rekenkamercommissie.
- Tot slot gaat paragraaf J in op de Wet Open Overheid (WOO). In deze paragraaf gaan we in op de doelen die we hebben gesteld ten aanzien van de WOO in 2025.

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat conform BBV uit een overzicht van baten en lasten, de balans, de toelichting op de balans, het overzicht reserves en voorzieningen en het overzicht van de overbrenging van eerder door de Raad geautoriseerde kredieten naar het volgende jaar.

In het overzicht van baten en lasten zijn de totaalcijfers van de lasten en baten van de thema's gerecapituleerd. Volgens de voorschriften dient afzonderlijk te worden aangegeven welke bedragen aan de reserves worden toegevoegd c.q. onttrokken. Om deze reden wordt eerst het saldo vóór bestemming weergegeven, vervolgens de resultaatbestemming zelf (toevoegingen/onttrekkingen reserves) en daarna het saldo na bestemming.

Als onderdeel van de jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen waarin het college van burgemeester en wethouders de verantwoordelijkheid afleggen zij rechtmatig heeft gehandeld. Een nadere toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording zal worden opgenomen in de paragraaf E Bedrijfsvoering.

De balans geeft het overzicht weer van de bezittingen van Waalre op 31 december 2025 en de wijze waarop deze bezittingen worden gefinancierd. In de toelichting wordt nader ingegaan op de uitgangspunten die bij het opstellen van de balans zijn gehanteerd.

Het overzicht van reserves en voorzieningen geeft inzicht in onttrekkingen aan en stortingen in reserves en voorzieningen in het verantwoordingsjaar en de stand op jaareinde.

Het overzicht van de overbrenging van kredieten geeft inzicht in de uitputting van kredieten die zijn aangewend voor investeringen en projecten, zoals deze door de Raad zijn vastgesteld. Voor investeringen en projecten die nog niet zijn afgerond, wordt met vaststelling van de jaarrekening de overbrenging van restantkredieten geautoriseerd. Kredieten die niet meer (geheel) benodigd zijn worden naar beneden bijgesteld of afgesloten.

Tot slot is de verantwoordingsinformatie over de specifieke uitkeringen die Waalre kent toegevoegd.

00 Bestuur en ondersteuning

0.1 Bestuur

Bestuur

Dit onderdeel gaat over het bestuur van Waalre. Dat bestaat uit de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de griffie en de samenwerking met andere gemeenten in de regio. Ook hoort de Rekenkamercommissie erbij. Zij ondersteunt de gemeenteraad.

In de bestuursperiode 2022-2026 hebben we geïnvesteerd in bestuur en organisatie, zodat Waalre zelfstandig kan blijven. We hebben samengewerkt om de kwaliteit te behouden. Wat we zelf hebben kunnen doen, hebben we zelf gedaan. Wat efficiënter samen was, hebben we samen gedaan met onze inwoners, het gemeentebestuur en partners in de regio. In deze samenwerkingen hebben we soms een deel van onze autonomie losgelaten. Dat was nodig, omdat we grote opgaven op het gebied van klimaat, energie en groei niet alleen kunnen oplossen. Daarom hebben we participatie en regionale samenwerking verder ontwikkeld. We zijn ons ervan bewust geweest dat samenwerkingen vaak eerst iets kosten voordat ze iets opleveren.

Onze regio heeft in de afgelopen bestuursperiode de grootste economische groei van Nederland laten zien. Door deze snelle groei hebben we de komende jaren een grote opgave. We werken de ambities voor wonen, werken, mobiliteit en voorzieningen concreet uit. Het Rijk heeft veel geïnvesteerd in onze regio. Wij hebben ons gericht op wat Waalre daarin moet bijdragen. We hebben ook geïnvesteerd in onze lokale democratie. Daarnaast hebben we onze dienstverlening beter georganiseerd en digitaal toegankelijk gemaakt.

Om de uitdagingen aan te kunnen, hebben we actief gewerkt aan de veranderende rol van de overheid in de samenleving. Onze gemeente en regio zijn internationaler geworden. Steeds meer mensen uit Europa en de rest van de wereld hebben zich hier gevestigd. Ook de komende jaren blijft dat zo. Dit heeft gevolgen gehad voor onze dienstverlening, de sociale samenhang in buurten en wijken en het verenigingsleven. Ook onze bestuurlijke rollen zijn hierdoor veranderd. Daarnaast zijn er grote ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en robotisering.

Binnen de ambtelijke organisatie hebben samenwerking, netwerken, flexibiliteit, talentontwikkeling en vernieuwende werkmethoden centraal gestaan. In Waalre hebben we gekozen voor een overheid die vóór en ván de inwoners is. Samenwerking is daarbij het sleutelwoord. Deze samenwerking hebben we verder ontwikkeld langs twee sporen: participatie en regionale samenwerking. We hebben gebruikgemaakt van de kennis en kracht in de samenleving en inwoners gestimuleerd om zelf dingen te organiseren. Door deze samenwerking hebben we keuzes gemaakt die beter aansluiten bij wat er leeft in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

We blijven een zelfstandige gemeente

We zorgen dat taken en verantwoordelijkheden terechtkomen waar ze het meeste voordeel opleveren voor onze inwoners. Soms doen we dit samen met inwoners, soms zelf en soms samen met andere overheden, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. We werken steeds vaker samen, omdat opgaven complexer worden en meer samenhang vragen. Door samen te werken maken we gebruik van meer kennis en expertise.

We zien ook dat inwoners steeds vaker zelf initiatieven nemen. De gemeente heeft daarbij een faciliterende rol. Deze ontwikkeling ondersteunen we. Daardoor sluiten onze activiteiten beter aan bij wat inwoners willen. We staan naast elkaar en gaan met respect voor elkaar samen de uitdagingen aan.

De gemeenteraad stelt daarom heldere kaders. Daarmee kan de raad zijn controlerende taak goed uitvoeren en het debat op hoofdlijnen voeren. De besluitvorming van de raad biedt ruimte aan inwoners om invloed uit te oefenen op plannen van de gemeente. Met deze kaders geeft de raad het college opdracht om plannen voor te bereiden en uit te voeren. Het college zorgt ervoor dat de raad op de hoogte blijft van de uitvoering. Raad, college en ambtelijke organisatie vullen elkaar aan bij het opstellen en uitvoeren van beleid. We maken alleen extra regels of nieuw beleid als dat nodig is.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De geactualiseerde nota De Kracht van Waalre stellen we vast in 2025.

De gemeenteraad heeft in september 2025 de geactualiseerde nota De kracht van Waalre vastgesteld. Conform de motie van 16 september 2025 is een publieksversie van De Kracht van Waalre gepubliceerd op de gemeentelijke website op de pagina Kracht van Waalre. Conform de motie van 10 juni 2025 worden in het kader van waarborgen zorgzame gemeenschap de principes van De Kracht van Waalre, financiële doelmatigheid en efficiëntie verankerd in beleids- en besluitvormingsprocessen.

De bestuurskracht van Waalre is versterkt in lijn met de actualisatie van de nota De Kracht van Waalre.

In 2025 hebben we onze samenwerkingsrelaties met inwoners, maatschappelijke partners en regiogemeenten versterkt. Vertrouwen en gelijkwaardigheid waren daarbij het uitgangspunt. Samenwerking bepaalt voor een belangrijk deel onze bestuurskracht en is daarom cruciaal voor de gemeente Waalre.

De raad geeft in majeure projecten vooraf aan wat haar doelstellingen en kaders zijn met het participatieproces en controleert achteraf het college hierop.

Afspraken over participatie zijn vooraf vastgelegd in de startnotitie van majeure projecten. Enkele voorbeelden zijn de projecten in het kader van Duurzaam door Waalre, nieuwe woongebieden en bij de herijking van De Kracht van Waalre.

Participatie wordt ingezet in de beleidsvorming en uitvoering.

Het college heeft samen met de raad bepaald welke onderwerpen geschikt zijn voor een interactief proces. Dit was zo afgesproken in het Uitvoeringsprogramma.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Ons uitgangspunt is steeds de kwaliteit van de leefwereld van onze inwoners, bedrijven en instellingen geweest. Bij iedere opgave hebben verschillende belangen een rol gespeeld. In onze besluitvorming hebben we respect gehad voor deze belangen en hebben we individuele belangen zoveel mogelijk in balans gebracht met het belang van iedereen. We hebben gewerkt aan meer begrip en waardering voor de gemeente Waalre door inwoners actief te informeren over wat we doen en waarom.

Rekenkamer

Wat willen we bereiken?

De Rekenkamer doet onafhankelijk onderzoek naar het beleid van de gemeente en het werk van het gemeentebestuur.

De Rekenkamer ondersteunt daarmee de Waalrese gemeenteraad bij zijn controlerende taak.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De ambtelijke organisatie faciliteert de Rekenkamer bij het uitvoeren van onderzoeken.

Dat hebben we gedaan door vragen te beantwoorden en informatie te leveren. Ook hebben we met de Rekenkamer constructieve gesprekken gevoerd over lopende onderzoeken en de werkwijze.

Samen met de raad en de Rekenkamer maken we afspraken over het opvolgen van aanbevelingen.

Het presidium – het overlegorgaan van de gemeenteraad – heeft een nieuwe werkwijze vastgesteld voor het opvolgen van aanbevelingen van de rekenkamer. Het college van burgemeester en wethouders deelt twee keer per jaar een RIB (raadsinformatiebrief) met de stand van zaken met de gemeenteraad. Als de gemeenteraad dit wenst, organiseert de ambtelijke organisatie één keer per jaar een raadsinformatieavond over de informatie in brief.

In overleg met de Rekenkamer wordt geïnventariseerd welke onderwerpen/dossiers zij in deze bestuursperiode willen onderzoeken.

De Rekenkamer heeft bepaald welke onderzoeken zijn uitgevoerd. De ambtelijke organisatie heeft hiervoor informatie aangeleverd.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De aanbevelingen uit de onderzoeken van de Rekenkamer zijn verbeterpunten voor de organisatie, het college en de raad geweest. Het doorvoeren van deze verbeterpunten heeft bijgedragen aan een betere kwaliteit van de organisatie, de dienstverlening en het bestuur.

Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

We leggen taken en verantwoordelijkheden daar neer waar ze de grootste kwaliteit voor onze inwoners opleveren.

Dat betekent dat we sommige taken beter in een regionaal samenwerkingsverband kunnen uitvoeren.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De vertegenwoordigers van de gemeente Waalre zijn betrouwbare samenwerkingspartners in de regio.

De vertegenwoordigers hebben positief bijgedragen aan de resultaten. Niet alleen voor Waalre, maar voor de hele regio. In paragraaf F delen we meer over de samenwerking en de rol van Waalre daarin.

Deelname aan de K80 levert meer inzicht op en inspiratie voor verbeteringen en samen optrekken in coalities; juist vanuit het perspectief als kleine gemeente.

Door mee te doen aan de [K80](#) – De kracht van klein – zijn we als kleine gemeente beter gehoord. Daardoor hebben we een vaste adviesrol gekregen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk.

We werken samen in het Stedelijk Gebied Eindhoven en in de Metropoolregio Eindhoven aan de samenwerkingsafspraken voor de periode 2023 – 2026.

We hebben geïnvesteerd in de verdere samenwerking binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropoolregio Eindhoven.

We blijven regionale samenwerkingen goed monitoren en wegen onze uitgaven af.

We hebben met samenwerkingspartners gesproken bij evaluaties of veranderingen in de samenwerking. We hebben gesproken over het doel van de samenwerking, de ambtelijke ondersteuning, onze zelfstandigheid én de kosten en voordelen. Voorbeelden hiervan zijn de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Veldhoven, het Plusteam met Geldrop-Mierlo en de veranderingen in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropoolregio Eindhoven.

Door de schaa sprong intensificeert onze regionale samenwerking en versnellen we projecten.

Door de sterke economische groei in de regio hebben we de woningbouw in Waalre versneld. We zijn gestart met de plannen voor Waalre Noord, derde fase, en Ekenrooi Zuid. We hebben ervoor gekozen meer woningen te bouwen. Vooral goedkopere woningen. In 2025 hebben we de ombouw van de voormalige N69 door Aalst afgerond.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners hebben niet altijd gemerkt wat regionale samenwerking voor hen heeft gedaan. Toch heeft deze samenwerking ons geholpen om goede diensten en voorzieningen te kunnen blijven bieden. We hebben hierdoor slimmer gewerkt en grote thema's aangepakt die één gemeente alleen niet kan oplossen. Onze inwoners hebben geprofiteerd van een sterke regio die goed bereikbaar is, met een prettig woon- en werkklimaat en veel goede voorzieningen. Dit draagt ook bij aan een goede brede welvaart. Waalre heeft blijvend hoog gescoord op de lijst van beste woongemeenten in Nederland en Brabant.

0.2 Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Betrouwbare en kwaliteitsvolle dienstverlening op het gebied van burgerzaken die aansluit bij de wensen van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Het uitvoeren van de wettelijke taken voor het verstrekken van reisdocumenten en rijbewijzen, het bijhouden van de Basisregistratie Personen (BRP), nationaliteitswetgeving, burgerlijke stand, huwelijken en het organiseren van verkiezingen.

De wettelijke taken voor het verstrekken van reisdocumenten en rijbewijzen, het bijhouden van de Basisregistratie Personen (BRP), nationaliteitswetgeving, burgerlijke stand, huwelijken en het organiseren van verkiezingen zijn uitgevoerd.

De aanbevelingen van de zelfevaluatie BRP en reisdocumenten gaan we opvolgen.

De aanbevelingen van de zelfevaluatie BRP en reisdocumenten zijn opgevolgd. Uit onderzoek is gebleken dat de zelfevaluatie zorgvuldig is uitgevoerd.

De digitale dienstverlening van de burgerzakenproducten wordt verder uitgebreid en verbeterd.

In 2025 zijn meer producten via digitale diensten aangeboden. Denk bijvoorbeeld aan de digitale melding van een voorgenomen huwelijk en de toestemming voor een reisdocument voor een kind. Hiervoor zijn we aangesloten bij zaakgericht werken.

De dienstverlening wordt afgestemd op de verschillende doelgroepen. Daarbij is ruimte voor persoonlijk contact in het Huis van Waalre.

In 2025 hebben we rekening gehouden met de verschillende doelgroepen in Waalre. Inwoners die zaken snel digitaal wilden regelen, hebben dit zoveel mogelijk vanuit huis kunnen doen. Ook bleef persoonlijk contact mogelijk. Bijvoorbeeld voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn, ondersteuning nodig hebben of persoonlijk contact prettiger vinden. Het Huis van Waalre is weer een belangrijke plek geweest om inwoners te ontmoeten en te helpen.

De kwaliteit van de Basisregistratie Personen voldoet aan alle eisen.

Door extra controles op de persoonsgegevens is de kwaliteit van de BRP verbeterd. Dit blijft een doorlopend proces.

De samenwerking rondom Landelijke Aanpak Adreskwaliteit wordt verder uitgebreid en we richten een gemeente breed signaaloverleg over adressen in.

De signalen vanuit de WALAA (webapplicatie Landelijke Aanpak Adreskwaliteit) en de lokale signalen zijn onderzocht. Waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Intern is meer samenwerking gezocht en zijn signalen organisatiebreed opgepakt.

We geven ten opzichte van voorgaande jaren een hoog aantal reisdocumenten uit. Ook de komende jaren blijft dit aantal hoog. Om hierop in te spelen nemen we de noodzakelijke maatregelen waaronder een tijdelijke uitbreiding van het team.

Ten opzichte van voorgaande jaren hebben we veel reisdocumenten uitgegeven. We hebben de piek in het voorjaar goed opgevangen door extra balies te openen op drukke momenten in de middagen en avonden.

We verbreden de kennis van de medewerkers en zij blijven op de hoogte van actuele wet- en regelgeving.

Medewerkers van team Burgerzaken hebben hun kennis verder verbreed dankzij vakopleidingen, opleidingsdagen over de nieuwe Burgerzakenapplicatie, actualiteitencolleges en netwerkbijeenkomsten.

We gaan een nieuwe burgerzakenapplicatie implementeren waarmee we aansluiten op de wensen van onze inwoners en de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving, techniek en functionaliteit.

De nieuwe burgerzakenapplicatie iBurgerzaken is eind 2025 ingevoerd. In de aanloop daarnaartoe zijn alle processen doorgelicht en verbeterd. Inwoners en team Burgerzaken hebben de applicatie inmiddels in gebruik genomen.

Uitgevoerde werkzaamheden in 2025 die niet opgenomen waren in de begroting.

We hebben op 29 oktober 2025 een tussentijdse verkiezing van de Tweede Kamer georganiseerd. Deze organisatie was niet voorzien vanwege de tussentijdse val van het kabinet. Vanwege deze verkiezing hebben we de livegang van de nieuwe Burgerzakenapplicatie moeten uitstellen. Voor de coördinatie van de verkiezingen hebben we een externe projectleider ingehuurd.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Met de uitbreiding van de digitale dienstverlening kunnen inwoners overal en op elk apparaat, dag en nacht, steeds meer zaken regelen met de gemeente. Denk aan aangifte van overlijden, verhuizing of het doorgeven van een vermist reisdocument. Maar ook het aanvragen van uittreksels uit de BRP (Basisregistratie Personen) en burgerlijke stand en het digitaal aanvragen van een nieuw rijbewijs. Omdat de verwerking volledig automatisch verloopt, is er meer ruimte ontstaan voor maatwerk. En dus meer ruimte voor inwoners die behoefte hebben aan persoonlijk contact in het Huis van Waalre. De verbeterde adreskwaliteit heeft de kans op fraude met uitkeringen en zogenaamde spookinschrijvingen verkleind.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
0.1 Bestuur	2.800	2.512	2.578	3.457	-879
0.2 Burgerzaken	625	682	694	693	1
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	28	38	29	64	-35
Totaal Lasten	3.454	3.232	3.301	4.214	-913
Baten					
0.1 Bestuur	31	10	10	13	-3
0.2 Burgerzaken	447	398	398	425	-27
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	47	41	41	73	-33
Totaal Baten	525	448	448	512	-64
Gerealiseerd resultaat	2.929	2.784	2.853	3.703	-849

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

0.1 Bestuur (nadeel € 879.000)

- € 16.000 voordeel
  - De uitgaven voor de gemeenteraad vallen lager uit door diverse kleine voordelen.
- € 15.000 voordeel
  - Op het budget burgerparticipatie is minder uitgegeven. Participatie zit vaak in budgetten en kredieten van diverse projecten verweven.
- € 953.000 nadeel

- De pensioenen voor de wethouders gaan over van de APPA-regeling naar het ABP per 1 januari 2028. De huidige voorziening moet op het moment van overdracht voldoen aan de regels van het ABP. Daarbij is de dekkingsgraad op januari 2026 123%. Daarom moeten we bijstorten in de voorziening tot dit niveau.
- € 37.000 voordeel
  - Binnen regionale samenwerking is minder uitgegeven voor de SGE bijdrage.
- € 49.000 nadeel
  - In 2025 zijn meer dagen ondersteuning door Bizob afgenomen.
- € 55.000 voordeel
  - Het overige verschil bestaat uit diverse kleinere verschillen, waaronder vooral voordelen op de budgetten van het college.

0.2 burgerzaken (voordeel € 1.000)

- Diverse kleine verschillen.

0.3 beheer overige gebouwen en gronden (nadeel € 35.000)

- Nadeel als gevolg van diverse projecten waar ook opbrengsten tegenover staan. Zie baten hieronder. Per saldo resteert een nadeel van € 2.000.

Toelichting verschillen baten:

0.1 Bestuur (voordeel € 3.000)

- De terugbetaling van de fractievergoedingen voorgaande jaren valt iets hoger uit dan geraamd.

0.2 burgerzaken (voordeel € 27.000)

- € 8.000 voordeel
  - We hebben meer leges burgerlijke stand ontvangen omdat er meer huwelijken zijn geweest in 2025.
- € 10.000 voordeel
  - De legesopbrengsten voor uittreksels uit de Basisregistratie personen (BRP) en het legaliseren van handtekeningen zijn hoger, voordeel € 10.000.
- € 10.000 voordeel
  - Er zijn meer paspoorten en minder ID-kaarten uitgegeven.
- € 1.000 nadeel
  - Diverse kleine verschillen.

0.3 beheer overige gebouwen en gronden (voordeel € 33.000)

- Voordeel als gevolg van diverse projecten waar ook kosten tegenover staan. Zie lasten hierboven. Per saldo resteert een nadeel van € 2.000.

Niet uit deze tabel blijvende verschillen organisatie breed

Salaris en inhuur (voordeel € 91.000)

In de besluitvormende vergadering van 9 december 2025 (2de TURAP 2025) is besloten om voor 2025 het salaris- en inhuurbudget incidenteel met € 500.000 te verhogen, bestaande uit een verwachte overschrijding op inhuur van € 750.000 en een verwachte onderschrijding op salariskosten van € 250.000 als gevolg van een lagere cao-verhoging. De daadwerkelijke overschrijding was op dat moment nog niet geheel duidelijk omdat ziekte en uitval voor de laatste maanden van 2025 vooraf niet exact te voorspellen zijn. Er is vanzelfsprekend ingezet op een zo efficiënt mogelijke benutting van budgetten en het beperken van inhuur waar mogelijk. Over de totale organisatie is op het salarisbudget en inhuurbudget samen een onderschrijding te zien van € 91.000 (voordeel) t.o.v. het bijgestelde budget voor het jaar 2025. Dit voordeel is verspreid over de verschillende taakvelden binnen de programma's. Omdat er naast de voordelen van de lagere CAO, het niet direct (volledig) opvullen van ontstane vacatures met inhuur, er ook verschuivingen hebben plaatsgevonden over de taakvelden heen.

BBV indicatoren Bedrijfsvoering

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2024 (jaarrekening)	2025 (jaarrekening)	2025 (begroting)	2026 (begroting)
Formatie	Het aantal FTE per 1.000 inwoners	Waalre	6,98	7,23	7,15	7,29
Formatie	Het aantal FTE per 1.000 inwoners	(5) Amigo gemeenten	-	-	7,13	-
Formatie	Het aantal FTE per 1.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	-	-	-
Bezetting	Het aantal FTE per 1.000 inwoners	Waalre	6,42	6,74	6,69	6,31
Bezetting	Het aantal FTE per 1.000 inwoners	(5) Amigo gemeenten	-	-	6,55	-
Bezetting	Het aantal FTE per 1.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	-	-	-
Apparaatskosten	Middelen voor personeel, huisvesting, materieel, automatisering e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken	Waalre	757	820	751	892
Apparaatskosten	Middelen voor personeel, huisvesting, materieel, automatisering e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken	(5) Amigo gemeenten	-	-	812	-
Apparaatskosten	Middelen voor personeel, huisvesting, materieel, automatisering e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	-	-	-

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2024 (jaarrekening)	2025 (jaarrekening)	2025 (begroting)	2026 (begroting)
% externe inhuur	Kosten externe Inhuur als % van totale loonsom	Waalre	25,22	26,43	26,91	14,54
% externe inhuur	Kosten externe Inhuur als % van totale loonsom	(5) Amigo gemeenten	-	-	14,85	-
% externe inhuur	Kosten externe Inhuur als % van totale loonsom	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	-	-	-
Overhead	Het % overhead kosten ten opzichte van de totale lasten	Waalre	14,11	13,76	15,25	15,69
Overhead	Het % overhead kosten ten opzichte van de totale lasten	(5) Amigo gemeenten	-	-	13,08	-
Overhead	Het % overhead kosten ten opzichte van de totale lasten	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	-	-	-

Toelichting apparaatskosten: deze indicator is anders berekend dan voorgaande jaren. Daardoor valt deze hoger uit. De berekening is uitgevoerd conform de specifieke toelichting op deze indicator zoals de BBV voorschrijft.

Toelichting % externe inhuur: deze indicator valt lager uit door een aangepaste berekening. Uitgaven worden nu op basis van de geraamde inhuur in de begroting berekend.

01 Veiligheid

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Brandweezorg gaat over het voorkomen en beperken van brand. Voorlichting, advies en controles zijn hierbij belangrijk. Voor de rampenbestrijding hebben we een regionale en lokale crisisorganisatie ingericht. De 21 gemeenten in de regio werken samen met de hulpdiensten, elk vanuit hun eigen vakgebied. Samen zijn zij verantwoordelijk voor de bevolkingszorg. Onze medewerkers zijn goed getraind. Zo waren we ook in 2025 goed voorbereid om snel te reageren op grote rampen en crises en de schade zoveel mogelijk te beperken.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Op het gebied van veiligheid hebben we intensief samengewerkt met de Integraal Veiligheidscoördinatoren van de Kempengemeenten. Ook hebben we samengewerkt met partners als de politie, het Openbaar Ministerie (OM), de Belastingdienst, de Veiligheidsregio, het Zorg- en Veiligheidshuis, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en de woningcorporaties.

Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 van basisteam de Kempen heeft als doel te sturen op een solide en effectief veiligheidsbeleid, waarbij gemeenten, partners en inwoners samenwerken waar dat meer veiligheid oplevert.

In 2025 was het Integraal Veiligheidsbeleid gericht op het recht op veiligheid en lichamelijke integriteit, minder criminaliteit en overlast, het veiligheidsgevoel van inwoners, zelfredzaamheid en samenredzaamheid en het verminderen van verstoringen van de openbare orde. Daarbij was er bijzondere aandacht voor zeven veiligheidsthema's. Bij zorg en veiligheid ging de aandacht uit naar personen met onbegrepen gedrag, woonoverlast, huiselijk geweld, kindermishandeling en nazorg aan ex-gedetineerden. Bij jeugd was er aandacht voor jongeren met overlastgevend of crimineel gedrag. Bij gedigitaliseerde criminaliteit hebben we ingezet op weerbare en veilige informatiesystemen en weerbaarheid van inwoners en ondernemers tegen digitale criminaliteit en online aangejaagde ordeverstoringen. Bij maatschappelijke onrust stonden polarisatie, extremisme en radicalisering en de ontwrichting van onze samenleving centraal. Bij ondermijning ging het om mensenhandel/arbeidsuitbuiting, drugs, witwassen en maatschappelijke en bestuurlijke weerbaarheid. Bij High Impact Crimes (HIC) waren woninginbraken, straatroven en overvallen de belangrijkste aandachtspunten. Tot slot was er bij fysieke veiligheid aandacht voor brandveiligheid en crisisbeheersing.

Wat willen we bereiken?

Wij willen een veilige woonomgeving en een gevoel van sociale veiligheid blijven bieden voor onze inwoners.

Veiligheid wordt steeds complexer en vraagt steeds meer van de gemeente. Partners en inwoners zijn daarbij belangrijk. In Waalre ligt de nadruk op de juiste balans tussen voorkomen, vroeg signaleren en optreden. Een veilige woonomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners en overheid. Buurtnetwerken, voorlichting en een hogere meldingsbereidheid helpen om die veilige en leefbare woonomgeving te bereiken.

We werken samen met veel partners. Binnen de gemeente zijn dat de boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren), het CMD (Centrum voor Maatschappelijke Deelname, het gemeentelijke loket voor zorg, jeugd en ondersteuning) en het PlusTeam (voor specialistische jeugdzorg). Daarbuiten werken we samen met de politie, het Openbaar Ministerie, woningcorporaties, wijk-GGD en huisartsen. Door vroeg te signaleren voorkomen we dat situaties uit de hand lopen. De aanpak van zorg en veiligheid die de afgelopen jaren goed heeft gewerkt, houden we vast en maken we sterker.

Bij bedreigingen en onveilige situaties treden we op met bestuurlijke middelen. Denk aan een dwangsom, bestuursdwang, een gebiedsverbod of het sluiten van een pand op basis van de Wet Damocles. We gebruiken hierbij zowel het bestuursrecht als het strafrecht.

De aanpak van ondermijning en digitale criminaliteit blijft een topprioriteit. Bewustzijn is hierbij de sleutel: je ziet het pas als je het doorhebt. Via voorlichting en training houden de gemeente, inwoners en partners deze vormen van criminaliteit beter in beeld. Zo worden verdachte situaties sneller herkend en gemeld, wat uiteindelijk kan leiden tot minder slachtoffers.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We stellen het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2025-2026 vast. Dat vloeit voort uit het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026.

In 2024 is het uitvoeringsplan integrale veiligheid 2025-2026 vastgesteld. Dit uitvoeringsplan vloeit voort uit het integraal veiligheidsplan 2023-2026.

Op het gebied van fysieke veiligheid maken we kwetsbare doelgroepen bewust van brandveiligheid.

In geval van een woningbrand organiseren we een voorlichting voor de getroffen wijk in het gemeentehuis. Dit is in 2025 niet voorgekomen. Om de aandacht voor brandveiligheid te vergroten, zijn we waar mogelijk aangesloten bij bewustwordingscampagnes van Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.

High Impact Crime: we gaan investeren in beperking van de slachtofferkans, vergroting van de pakkans van daders en verhoging aangiftebereidheid onder slachtoffers. Actief bevorderen van buurtapps is van grote waarde.

Via onze nieuwskanalen hebben we inwoners geïnformeerd over High Impact Crimes, zoals woninginbraken, en wat zij zelf kunnen doen om geen slachtoffer te worden. Voor

de aanpak van High Impact Crimes en het vergroten van de pakkans van daders hebben we samengewerkt met de politie. Zo zijn er extra controles uitgevoerd.

Inwoners worden bewust gemaakt van de risico's die zij lopen om slachtoffer te worden van ondermijnende en digitale criminaliteit. Ze krijgen voorlichting over de maatregelen die ze zelf kunnen nemen om de kans hierop te verkleinen.

In oktober hebben we een veiligheidsdag georganiseerd. Op deze dag was een ondermijningscontainer aanwezig: een inloopcontainer waarin inwoners op een praktische manier signalen van georganiseerde criminaliteit leren herkennen. Inwoners hebben hier voorlichting gekregen over ondermijnende criminaliteit. Ook hebben we gepubliceerd over Brabant Op De Radar: een campagne die Brabanders bewust maakt van georganiseerde criminaliteit en hen oproept om signalen van ondermijning te melden. Daarnaast hebben we twee voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor ouderen om hen weerbaarder te maken tegen verschillende vormen van oplichting.

Locaties waarbij mogelijk wetsovertredingen plaatsvinden worden gecontroleerd door Kempen Interventie Team.

Er zijn integrale controles uitgevoerd bij horecazaken, locaties op bedrijventerrein 't Broek en bij een opslaglocatie.

Ondermijning en georganiseerde criminaliteit: de gezamenlijke aanpak wordt aangestuurd door het basisteam onder leiding van de basisteamprogrammaleider ondermijning.

De gezamenlijke aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit is aangestuurd door het basisteam, onder leiding van de basisteamprogrammaleider ondermijning.

Problematische jeugdgroepen en jeugdcriminaliteit gaan we aanpakken door een juiste combinatie van maatregelen op het gebied van zorg en straf.

De aanpak jeugd is binnen de vierhoek goedgekeurd. Voor de aanpak van jeugdgroepen en jeugdcriminaliteit hebben we samengewerkt met het Zorg- en Veiligheidshuis.

Verbinding zorg en veiligheid: we gaan investeren in een sluitende zorg- en veiligheidsketen. We besteden vooral aandacht aan preventie, vroegsignalering en inrichting van procesregie bij complexe casuïstiek.

In Waalre hebben we regelmatig een zorg- en veiligheidsoverleg gehouden waarin casuïstiek is besproken. Daarnaast hebben we nauw samengewerkt met de politie, woningbouwcorporaties, de wijk-GGD en het sociaal domein.

We gaan de weerbaarheid van kwetsbare groepen en sectoren vergroten. Denk aan de ondersteuning van de agrarische sector bij de verhuur van leegstaande gebouwen, of aan inwoners in een kwetsbare positie.

Samen met partners zoals de politie, Platform Veilig Ondernemen en experts van de Taskforce RIEC hebben we stappen gezet om kwetsbare groepen weerbaarder te maken. Samen met de Kempengemeenten hebben we een plan van aanpak voor het buitengebied opgesteld en zijn we gestart met de uitvoering.

We gaan de weerbaarheid van medewerkers t.a.v. ondermijnende criminaliteit vergroten door het geven van voorlichting. Daarnaast worden medewerkers getraind in het herkennen van signalen van ondermijnende criminaliteit.

Samen met partners, waaronder experts van de Taskforce RIEC, hebben we trainingen georganiseerd om signalen van ondermijnende criminaliteit te herkennen. In oktober hebben we ook een veiligheidsdag georganiseerd met een ondermijningscontainer.

We gaan ervoor zorgen dat casuïstiek zowel vanuit veiligheid als vanuit het CMD wordt behandeld en getoetst volgens de AVE-methodiek.

Bij procesregie en jeugd hebben we gewerkt met de AVE-methodiek (Aanpak ter Voorkoming van Escalatie), een werkwijze waarbij zorg- en veiligheidspartners samenwerken om escalatie bij complexe situaties te voorkomen. Bij de toepassing van de Wmo is de aanpak nog in ontwikkeling.

We gaan het kwaliteitsniveau van de lokale crisisorganisatie vergroten zodat we voldoen aan de norm Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg.

In 2025 hebben we een scenariotraining georganiseerd voor onze lokale crisisorganisatie. Binnen het UKB (Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg) zijn verschillende verbeteringen doorgevoerd op het gebied van training en opleiding, het alarmsysteem en de bereikbaarheid.

We gaan het plan van aanpak voor jeugdproblematiek invoeren. Dit plan is vastgesteld op basisteamniveau en is opgenomen als prioriteit in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 van de Kempengemeenten.

De aanpak jeugd is binnen de vierhoek goedgekeurd. Volgend jaar werken we samen met de andere Kempen gemeenten aan het doorontwikkelen van de jeugdopgave. De vierhoek is een uitbreiding van de driehoek. De vierhoek is een overleg waarin naast de burgemeesters van het basisteam, de gebiedsofficier van justitie en de politiechef van het basisteam ook de wethouders zorg aansluiten.

We gaan medewerkers van het CMD, het sociaal domein en toezicht voorlichten en trainen in het toepassen van de AVE-methodiek in de praktijk.

Bij jeugd hebben we met de AVE-methodiek gewerkt. Bij de toepassing van de Wmo is de aanpak nog in ontwikkeling.

We zorgen dat de gemeente Waalre altijd bereikbaar is voor veiligheid en rampenbestrijding. Het piketteam waarborgt dit. We trainen piketmedewerkers jaarlijks.

De bereikbaarheid van gemeente Waalre is door het piketteam gewaarborgd. De piketmedewerkers hebben afgelopen jaar een oefenscenario uitgevoerd. Ook zijn er twee nieuwe piketmedewerkers geworven.

We zorgen dat alle communicatiemedewerkers opgeleid en inzetbaar zijn voor crisiscommunicatie binnen de regionale crisisorganisatie van de VRBZO.

Alle communicatiemedewerkers van Waalre zijn opgeleid en getraind en inzetbaar binnen bevolkingszorg van de VRBZO (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost). Een communicatiemedewerker is beschikbaar in de piketdienst als omgevingsanalist.

We zorgen dat we voldoen aan de minimale eisen van het programma Brabantse norm weerbare overheid.

We hebben een actueel overzicht gemaakt van de Brabantse norm weerbare overheid. Ook zijn we gestart met het aanpakken van normen die nog niet zijn behaald.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners hebben de gemeente gevonden bij vragen over fijn en veilig wonen. We hebben gewerkt aan de bewustwording en weerbaarheid van inwoners en ondernemers tegen ondermijnende criminaliteit. Inwoners waren bereid om onveilige en verdachte situaties te melden bij de gemeente en partners. Ook hebben we geïnvesteerd in het verbinden van inwoners in de wijk, zodat zij elkaar vertrouwen, weten te bereiken en kunnen informeren, ook digitaal. Naast aandacht voor de objectieve veiligheidscijfers hebben we ook aandacht besteed aan het gevoel van veiligheid bij inwoners.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.074	1.131	1.191	1.187	4
1.2 Openbare orde en veiligheid	589	448	569	565	4
Totaal Lasten	1.663	1.579	1.760	1.752	8
Baten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	75	77	77	78	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	2	0	0	6	-6
Totaal Baten	77	77	77	84	-7
Gerealiseerd resultaat	1.585	1.502	1.683	1.668	15

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

1.1 Crisisbeheer en brandweer (voordeel € 4.000)

- Diverse kleine verschillen

1.2 Openbare orde en veiligheid (voordeel € 4.000)

- € 24.000 voordeel

- Bestaande uit lagere salariskosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 12.000 nadeel
  - Hogere kosten voor integrale veiligheid m.b.t. diverse veiligheidsvraagstukken en woningontruiming. Zie ook een voordeel aan de batenkant, omdat we de kosten voor woningontruiming hebben kunnen verhalen, per saldo neutraal.

Toelichting verschillen baten:

1.1 Crisisbeheer en brandweer (neutraal)

- Geen verschillen.

1.2 Openbare orde en veiligheid (voordeel € 6.000)

- € 6.000 voordeel
  - Omdat we de gemaakte kosten voor woningontruiming hebben kunnen verhalen, deze inkomsten waren niet voorzien. Zie ook een nadeel bij de lastenkant, per saldo neutraal.

BBV indicatoren Veiligheid

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Waalre	2,8	1,7	1,4
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1,6	1,4	1,5
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	1,0	0,8	0,9
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Waalre	1,1	1,4	2,0
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1,2	1,5	1,5
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	1,1	1,1	1,1
Gewelds-misdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Waalre	1,4	1,9	2,5
Gewelds-misdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	2,4	2,5	2,7
Gewelds-misdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	2,6	2,6	2,8
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners	Waalre	4,2	3,1	3,1
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	4,3	3,4	3,3
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	4,0	3,7	3,5
Verwijzing halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar	Waalre	10,0	12,0	13,0
Verwijzing halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	8,8	9,8	11,2
Verwijzing halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	9,0	9,0	9,0

02 Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1 Verkeer en vervoer

Verkeer

Wat willen we bereiken?

We verbeteren bereikbaarheid, verkeersveiligheid, luchtkwaliteit en leefomgeving duurzaam, met meer ruimte voor openbaar vervoer, lopen en fietsen.

We zetten in op meer lopen en fietsen en minder autogebruik, vooral voor de gezondheid en vitaliteit van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Ambtelijk en bestuurlijk wordt in de (deel)regio ingezet op het permanent goed functioneren van de hoofdinfrastructuur (A2, A67, nieuwe N69 en zuidelijke route Valkenswaard).

We hebben actief deelgenomen aan de regio-overleggen en het overleg in deelregio A2-Zuid. Ook hebben we regelmatig overleg gehad met de gemeente Valkenswaard over de hoofdinfrastructuur.

Er is blijvend aandacht voor de regionale mobiliteitsagenda en inzet op en van Brainport Bereikbaar in relatie tot onder andere de regionale werkgeversaanpak.

De gemeente is aangesloten bij diverse regionale overleggen. Hier komt onder andere de werkgeversaanpak aan bod. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot het Multimodaal Mobiliteitspakket (MMMP) voor de Metropoolregio Eindhoven (MRE), waarin concrete maatregelen zijn opgenomen.

Het autoverkeer op de route Heikantstraat-Wollenbergstraat-Willibrorduslaan-Onze Lieve Vrouwedijk wordt teruggedrongen.

In 2025 zijn de werkzaamheden voor de reconstructie van de Heikantstraat en Traverse Noord gestart. Na de oplevering monitoren we de verkeersintensiteit en snelheden om te bepalen of de ingrepen het gewenste effect hebben.

Het terugdringen van het doorgaand autoverkeer op de Eindhovenseweg, door voorrang te geven aan het bus- en fietsverkeer, met als streven een intensiteit van maximaal 13.500 motorvoertuigen per etmaal, wordt gerealiseerd.

In 2025 zijn de projecten Heikantstraat en Traverse Noord gestart. Ook is de reconstructie van de Eindhovenseweg/Valkenswaardseweg afgerond. Na de volledige afronding van Duurzaam door Waalre in 2026 monitoren we het verkeersnetwerk. Met verkeerstellingen bepalen we of de maatregelen de gewenste effecten hebben. Daarnaast hebben we regionaal overleg gevoerd, onder andere met Valkenswaard, om doorgaand autoverkeer via het hoofdwegennet te sturen in plaats van via de Eindhovenseweg.

In het kader van mensgerichte aanpak verkeersveiligheid worden verkeersveiligheids-acties en verkeersonderwijs op basisscholen ondersteund. Hierbij zijn afspraken gemaakt over veilige schoolroutes en schoolomgevingen.

Alle basisscholen in Waalre zijn aangesloten bij het Brabants Verkeersveiligheidslabel (BVL). Met educatieprogramma's hebben we gezorgd voor een veilige verkeersdeelnemers van kinderen in Waalre. Daarnaast hebben we de verkeersveiligheid in enkele schoolomgevingen gemonitord met dynamische verkeersborden.

In verband met de kwetsbaarheid van oudere fietsers wordt extra aandacht besteed aan deze specifieke doelgroep middels gerichte communicatie.

We hebben het programma Doortrappen uitgevoerd en hiervoor subsidie aangevraagd.

Ondersteunend aan het project Duurzaam door Waalre stimuleren we weggebruikers om andere vormen van vervoer te gebruiken.

We hebben geïnvesteerd in duurzame vormen van vervoer, zoals openbaar vervoer, fiets en e-bike, lopen en carpooling. Zo hebben we bijvoorbeeld gewerkt aan het verhogen van de busfrequentie en betere fietsvoorzieningen om bezoekers en inwoners te stimuleren duurzaam op pad te gaan.

We verbeteren de kwaliteit van recreatieve fietspaden in Achtereind en buurtschap Loon. Tevens wordt het vraagstuk in buurtschap Loon breder opgepakt in relatie tot sluipverkeer en stof- en wateroverlast.

We zijn gestart met de voorbereidingen voor het participatietraject met de omgeving van het Loon. We hebben de bewonersvertegenwoordigers hiervan op de hoogte gesteld.

Het maatregelenpakket uit het mobiliteitsplan wordt gefaseerd uitgevoerd.

De mobiliteitsvisie van Waalre is leidend geweest bij de herinrichting van de Heikantstraat en Traverse Noord. We hebben hier rekening gehouden met de ruimte voor fietsers en voetgangers en de verkeersveiligheid. Conform de motie van 4 november 2025 wordt prioriteit gegeven in lopende en nieuwe projecten en in de voorbereiding van de wijkaanpak aan het oplossen van verkeersknelpunten voor fietsers en voetgangers. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan de Kiss & Ride zone bij basisschool de Meent en de maatregelen op de Traverse. De Hutdijk heeft een maximumsnelheid van 30 km/u gekregen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De mobiliteitsvisie heeft een positieve bijdrage geleverd aan de leefbaarheid in de kernen Aalst en Waalre. Denk aan minder geluidsoverlast, minder drukte en betere luchtkwaliteit. We hebben duurzame vervoermiddelen gestimuleerd, wat ook een positief effect kan hebben op de verkeersveiligheid. Kritisch hebben we gekeken naar maatregelen in de openbare ruimte om de verkeersveiligheid te verhogen. Ook hebben we automobilisten die te hard rijden aangepakt met roulerende dynamische verkeersborden.

Wegen

Wat willen we bereiken?

Het in stand houden, verbeteren en waar nodig vernieuwen van de infrastructuur om de kwaliteit van de openbare ruimte een impuls te geven.

We willen dat weggebruikers veilig gebruik kunnen maken van onze wegen, stoepen en fietspaden. De leidraad hiervoor is het Wegenbeheerplan 2019-2028, dat is vastgesteld door de gemeenteraad. In dit plan is vastgelegd dat gemeente Waalre niveau B hanteert volgens CROW-publicatie 288, wat neerkomt op een basisniveau van verantwoord beheer.

Om de kwaliteit van onze wegen, stoepen en fietspaden te beoordelen, voeren we eens in de twee jaar een visuele inspectie uit van alle verhardingen in Waalre. De inspectie laat zien waar onderhoud noodzakelijk is of op termijn verwacht wordt. Met de inspectieresultaten stellen we een onderhoudsplan op, waarmee we budget en beheerniveaus op elkaar afstemmen en noodzakelijk onderhoud plannen. Hierbij houden we rekening met andere ambities, zoals het mobiliteitsplan, klimaat en vergrijzing.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Er wordt uitvoering gegeven aan onderhoudsmaatregelen op basis van het geactualiseerde onderhoudsplan.

We voeren zowel klein als groot onderhoud uit aan asfalt en bestrating. Dit onderhoud hebben we uitgevoerd op basis van het geactualiseerde onderhoudsplan. We hebben de bestrating onderhouden in de wijken Ekenrooi Noord en Zuid en in Waalre-dorp. Het groot onderhoud aan de Mevrouw Brantlaan is door leveringsproblemen en weersomstandigheden nog niet volledig afgerond. Ook hebben we asfaltonderhoud uitgevoerd aan de Parklaan en omgeving. Daarnaast hebben we groot onderhoud uitgevoerd aan de fietspaden Blokvenlaan, Meester Slootshof en de Onze Lieve Vrouwedijk tussen Broekweg en De Kranssen. Het onderhoud aan de Kranssen en Azalealaan is nog niet uitgevoerd, omdat hier eerst rioleringswerkzaamheden plaatsvinden. Het onderhoud aan Burgemeester Ossenspark, Sophiastraat en Ekenrooi Zuid is uitgesteld omdat de fietspaden hogere prioriteit hadden.

Op basis van het uitvoeringsprogramma wordt onderhoud uitgevoerd aan bruggen.

In 2025 hebben we het contract voor meerjarig onderhoud aan bruggen aanbesteed. In 2026 starten we met de uitvoering van het groot onderhoud. Ook hebben we klein onderhoud uitgevoerd, zoals het vervangen van kapotte planken op vlonderpaden.

Oriëntatie op de wijkaanpak stellen we uit tot tenminste 2027

In 2025 hebben we een eerste oriëntatie op de wijkaanpak uitgevoerd. We hebben drie globale scenario's opgesteld en de kosten geraamd. Ook hebben we een prioriteringsplan opgesteld. In 2026 gaan we aan de slag met het eerste wijkplan Voldijn Noord.

In 2025 wordt er een nieuwe kwaliteitsinspectie van alle wegen uitgevoerd.

Deze tweejaarlijkse globale visuele inspectie is uitgevoerd en vormt de basis voor het onderhoudsprogramma voor wegen.

Integrale projectplanning.

In 2025 hebben we in het kader van de integrale projectplanning een aantal projecten uitgevoerd. De Eindhovenseweg, het centrumplan Den Hof en Traverse Noord zijn volledig afgerond. De uitvoering van de Heikantstraat is gestart. Het definitief ontwerp van de Gestelsestraat zuid is vastgesteld, maar de uitvoering is nog niet gestart omdat extra onderzoek nodig was naar flora, fauna en bodem.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Een goed wegennet is belangrijk voor de bereikbaarheid van Waalre en voor de veiligheid van alle weggebruikers, zoals automobilisten, fietsers en wandelaars. Door het uitgevoerde onderhoud aan de wegen is Waalre weer wat leefbaarder en beter bereikbaar geworden.

Openbare verlichting

Wat willen we bereiken?

Zorgen voor kwalitatief hoogwaardige en duurzame openbare verlichting om de (sociale) veiligheid te verhogen en lichtvervuiling en lichthinder tot een minimum te beperken.

We streven ernaar energie te besparen en de energiekosten van de openbare verlichting te verlagen. Dit doen we door energiezuinige verlichting en slimme dimregimes toe te passen. Het doel is dat in 2030 minimaal 60% van de openbare verlichting in Waalre is verduurzaamd met ledverlichting. Op dit moment is dat 47%.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We nemen de vervanging van standaardverlichting door ledverlichting zoveel mogelijk mee in onze projecten.

In 2025 hebben we de conventionele verlichting op de volgende locaties vervangen door ledverlichting: de Eindhovenseweg, winkelcentrum Den Hof en Traverse Noord. De verlichting in de Heikantstraat vervangen we in 2026, omdat het project dan pas is afgerond.

Oude lichtmasten (> 40 jaar) langs wijkontsluitingswegen met hoge masten worden vervangen om het risico van het omvallen van oude masten te voorkomen.

Oude stalen masten hebben we vervangen binnen de projecten van Duurzaam door Waalre.

Voor het verder verduurzamen van de openbare verlichting stellen we een uitvoeringsplan op.

Het verduurzamen van de openbare verlichtingsinstallatie koppelen we aan de wijkaanpak en onze grotere infrastructurele projecten. In 2025 hebben we een prioriteringsplan opgesteld voor de wijkaanpak.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Goede verlichting van het wegennet in Waalre zorgt voor sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Verduurzaming van de verlichting draagt daarnaast bij aan een beter leefmilieu en lagere kosten.

Kabels en leidingen

Wat willen we bereiken?

De overlast voor inwoners bij de aanleg en het onderhoud zo laag mogelijk houden door regie te voeren op de uitvoering van de ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen).

We stemmen onze projecten elk kwartaal af met grote netbeheerders zoals Brabant Water en Enexis. Op projectniveau voeren we aanvullend overleg. Zo kunnen we bijvoorbeeld de verzwaren van het elektriciteitsnet afstemmen op geplande werkzaamheden, zoals reconstructies. Door onderhoud door nutsbedrijven goed te faciliteren, beperken we het aantal storingen. Goede en snelle afhandeling van vergunningen, meldingen en klachten zorgt daarnaast voor lagere kosten.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Bestratingen die als gevolg van werkzaamheden aan kabels en leidingen zijn verzakt, worden hersteld.

Op diverse locaties hebben we verzakt straatwerk hersteld dat was ontstaan door de aanleg van kabels en leidingen. Dit hebben we gedaan naar aanleiding van meldingen van inwoners en eigen inspecties.

De Verordening Ondergrondse Infrastructuur 2018 (VOI) en het Handboek Kabels en Leidingen (HKL) worden in regionaal verband (MRE) geactualiseerd en geïmplementeerd.

In regionaal verband is een werkgroep opgericht om de Verordening Ondergrondse Infrastructuur (VOI) uit 2018 en het Handboek Kabels en Leidingen (HKL) uit 2015 te actualiseren. Het handboek is al geactualiseerd. Met de actualisatie van de VOI zijn we gestart, maar de afronding hiervan is op zijn vroegst in 2026.

Vergunningen verlenen en toezicht houden op het gebied van kabels en leidingen

In 2025 hebben we diverse vergunningen verleend. De meest opvallende is het middenspanningstraject dat Enexis inmiddels uitvoert.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Door goede coördinatie van de werkzaamheden in onze projecten hebben we de overlast zo beperkt mogelijk gehouden.

2.5 Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Het openbaar vervoer als efficiënt alternatief voor de auto voor verplaatsingen over grotere afstanden en voor mensen die minder mobiel zijn.

Het openbaar vervoer is voor veel mensen belangrijk. Denk bijvoorbeeld aan schoolgaande jeugd of mensen die minder mobiel zijn. Het is ook een alternatief voor de auto. Richting de provincie zetten we in op verdere verbetering van het openbaar vervoer, zodat de provincie dit opneemt in het contract met de vervoerder.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We realiseren de HOV-infrastructuur (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) op de Eindhovenseweg/Valkenswaardseweg tussen Eindhoven en Valkenswaard.

De HOV-infrastructuur (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) tussen Eindhoven en Valkenswaard is gerealiseerd. Tijdens de spitsuren rijden de bussen tussen Eindhoven en Valkenswaard vaker. We zijn gestart met de nazorgfase.

Het project OV- ambassadeurs wordt ten uitvoer gebracht. Dit project loopt gedurende de periode 2023-2025. Hiermee wordt het reguliere openbare vervoer beter benut door mensen die met mobiliteitsdrempels kampen.

In Waalre zijn er twee bijeenkomsten geweest voor het project OV-ambassadeurs. Daarnaast zijn we gestart met de evaluatie van de huidige regeling.

We onderzoeken of en hoe we het openbaar vervoer tussen dorpen en wijken naar overstapplaatsen (hubs) kunnen handhaven en verbeteren. Uitgangspunt is een duurzaam en flexibel openbaar vervoerssysteem.

Samen met de provincie en de busmaatschappij hebben we gekeken naar flexhalten en uitbreidingen van reguliere bushaltes. Daarnaast zijn de busverbindingen tussen Valkenswaard en Veldhoven en richting buurgemeenten opgenomen in het regionaal mobiliteitsprogramma.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De infrastructuur voor de verbinding met openbaar vervoer tussen Valkenswaard en Eindhoven is gerealiseerd. Samen met de vervoersmaatschappij hebben we de frequentie en capaciteit van de bussen verhoogd. Ook is de verbinding tussen Valkenswaard en Veldhoven aangekondigd en op de regionale mobiliteitskaart gezet. Door deze maatregelen is het openbaar vervoer in Waalre verbeterd voor inwoners, bezoekers en werknemers.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
2.1 Verkeer en vervoer	2.451	2.795	2.906	2.809	97
2.5 Openbaar vervoer	13	0	13	13	0
Totaal Lasten	2.464	2.795	2.919	2.821	97
Baten					
2.1 Verkeer en vervoer	124	42	132	435	-303
2.5 Openbaar vervoer	13	0	13	13	0
Totaal Baten	137	42	145	447	-303
Gerealiseerd resultaat	2.327	2.753	2.774	2.374	400

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de rekening 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

2.1 Verkeer en vervoer (voordeel € 97.000)

Salariskosten

- € 37.000 salariskosten
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Aanleg en onderhoud straten en pleinen

- € 109.000 voordeel
  - kapitaallasten: lagere kapitaallasten omdat enkele grote projecten later zijn opgeleverd, dan wel doorgeschoven.
- € 36.000 nadeel

- Externe advieskosten: hogere kosten door globale visuele inspectie en maatregelentoets voor wegbeheer conform het raadsbesluit van het wegenbeheerplan.
- € 14.000 voordeel
  - Uitgaven beheer en onderhoud: lagere kosten.
- € 4.000 voordeel
  - Overige verzekeringen: lagere kosten door vernieuwde contractafspraken.
- € 1.000 nadeel
  - Diverse kleine verschillen.

Openbare verlichting

- € 24.000 voordeel
  - Energie: lagere energielasten door vernieuwd contract.
- € 3.000 voordeel
  - Investerings en beheer en onderhoud: lagere kosten.

Verkeerslichten

- € 13.000 voordeel
  - Uitbesteding beheer en onderhoud straatmeubilair: lagere kosten door lagere schadelasten.

Aanleg en onderhoud zandwegen en paden

- € 1.000 voordeel
  - Uitbesteding beheer en onderhoud: lagere kosten.

Overige baten en lasten verkeer

- € 19.000 nadeel
  - Bijdragen overige instellingen en bedrijven: hogere uitgaven vanwege verkeerseducatie (BVL) bij scholen. Hier staat subsidie tegenover per saldo vallen deze tegen elkaar weg.
- € 2.000 voordeel
  - Uitgaven beheer en onderhoud: lagere uitgaven.

Werken ten behoeve van nutsbedrijven

- € 16.000 nadeel
  - Uitgaven overige goederen en diensten: hogere uitgaven door extra herstelkosten. Deze worden via de degeneratievergoedingen vergoed.

Schoonhouden straten en pleinen

- € 13.000 nadeel
  - Uitgaven beheer en onderhoud: hogere kosten door incidenteel curatief onderhoud.
- € 2.000 nadeel
  - Diverse kleine verschillen.

Gladheidsbestrijding

- € 19.000 nadeel
  - Uitgaven beheer en onderhoud: hogere kosten door meerdere strooirondes vanwege het weer.
- € 5.000 voordeel
  - Aankoop gebruiksmaterialen: lagere uitgaven voor extra strooizout.

Vervolgonderzoek doorfietsroute en bereikbaarheidsagenda

- € 8.000 nadeel
  - personeelslasten: hogere lasten door inhuur van externe adviseurs.
- € 3.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Schadeloosstellingen verkeer

- € 5.000 nadeel
  - Uitgaven schadeloosstellingen verkeer: hogere lasten door aansprakelijkheidsstellingen.

Aanleg en onderhoud bruggen

- € 3.000 voordeel
  - Afschrijvingen: lagere afschrijvingslasten door het doorschuiven van investeringen naar achteren.
- € 1.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Wegmeubilair en verkeersborden

- €9.000 nadeel
  - Hogere kosten door levering van gebruiksmaterialen.
- € 6.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

2.5 Openbaar vervoer (voordeel € 0)

- Geen verschillen

Toelichting verschillen baten:

2.1 Verkeer en vervoer (voordeel € 303.000)

Werken ten behoeve van nutsbedrijven

- € 249.000 voordeel
  - Degeneratievergoedingen en leges ontvangen in de laatste maanden van 2025. De komende jaren worden hiervoor kosten gemaakt.

Aanleg en onderhoud straten en pleinen

- € 29.000 voordeel
  - Investeringsbijdragen van het rijk: incidentele bijdrage voor schoon en emissieloos bouwen .

Overige baten en lasten verkeer

- € 20.000 voordeel
  - Bijdragen van provincie: hogere bijdrage voor verkeerseducatie (BVL).

Krediet vervolgonderzoek doorfietsroute F2

- € 5.000 voordeel
  - Bijdragen van gemeenten: hogere bijdragen ontvangen.

2.5 Openbaar vervoer (voordeel € 0)

- Geen verschillen.

03 Economie

3.1 Economische ontwikkeling

Lokaal Economisch Programma

Wat willen we bereiken?

Het behouden en versterken van een vitale economie in Waalre.

Samen met ondernemers werken we aan de versterking van de centra in Aalst en Waalre-dorp en de ontwikkeling van de nieuwe en bestaande bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We werken aan de versterking van de aantrekkelijkheid van de centra van Aalst en Waalre-dorp (zie thema 8).

De herinrichting van de openbare ruimte in het dorpshart van Aalst is afgerond. Het horecaplein is aangelegd en Den Hof is ingericht. Woningbouwprojecten zoals de Meiboom en de Gruyter zijn opgeleverd. Ook zijn er projecten in voorbereiding, zoals de locatie van café Moonen. Voor het laatste jaar hebben we uitvoering gegeven aan de subsidieregeling voor de verbetering van gevelreclames. Daarnaast hebben we regelmatig overleg gehad met stichting BIZ Den Hof.

Ondersteuning bij de uitvoering van het meerjarenplan Bedrijven Investerings Zone (BIZ) Den Hof periode 2023-2027.

De ondersteuning bestaat uit het innen van BIZ-bijdragen, subsidieverlening en regelmatig overleg. In 2025 hebben we drie keer overleg gehad met het bestuur van BIZ Den Hof. We hebben diverse onderwerpen besproken, zoals de voortgang van de herinrichting van de openbare ruimte, sfeerverlichting, een muziekinstallatie, evenementen en activiteiten. De BIZ-heffingen voor 2025 zijn opgelegd aan ondernemers en eigenaren en daarna als subsidie uitgekeerd aan stichting BIZ Den Hof.

We stimuleren de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheid, met aandacht voor duurzaam en maatschappelijk ondernemen.

We hebben een gesprek gehad met Brainport Development over de triple-helix-samenwerking binnen Waalre. Brainport Development ondersteunt deze samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheid. Zij zijn het centrale aanspreekpunt voor ondernemers en delen kennis en informatie tijdens bijeenkomsten. Dit is besproken in het Overlegplatform Economische Zaken

We starten met de planvorming voor de uitbreiding van Bedrijvenpark Het Broek (onderdeel van Waalre Noord fase 3). Ook starten we met een eerste verkenning van de uitbreiding van High Tech Campus Zuid.

We werken aan een integrale visie op de ontwikkelingen in de noordrand van Waalre. We hebben daarbij aandacht voor de uitbreiding van bedrijvenpark Het Broek, HTC Waalre, de transformatie van industrieterrein De Voldijn en een nieuwe werklocatie Ekenrooi Noord.

Op 17 december 2025 hebben High Tech Campus Eindhoven en de gemeente Waalre een intentieovereenkomst gesloten om het initiatief voor enkele honderden huurwoningen en shortstay nader te onderzoeken.

In 9voor1 behandelen we huisvestingsvraagstukken van bedrijven samen, zodat we de meest passende locaties in de regio kunnen aanbieden. Zo behouden en trekken we bedrijven aan voor de regio.

In 2025 heeft Waalre deelgenomen aan 9voor1, een samenwerking tussen negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Waalre heeft hierbij de secretaris geleverd. Het bedrijfsloket is in 2025 tien keer bij elkaar gekomen. Jaarlijks stellen we een jaarrapportage op over de werkzaamheden en de vastgoedmonitor.

We starten met de verkenning van de transformatie van bedrijventerrein De Voldijn in relatie tot de mogelijke ontwikkeling van de werklocatie Ekenrooi Noord.

De gedeeltelijke transformatie van bedrijventerrein De Voldijn naar een woon-werkgebied en de ontwikkeling van een nieuwe werklocatie in Ekenrooi Noord maken onderdeel uit van de Omgevingsvisie Noordrand Waalre. In 2025 hebben we een eerste aanzet gemaakt en een startnotitie met participatieplan opgesteld.

Via de bedrijfscontactfunctionaris onderhouden we contact met het Waalres bedrijfsleven.

In 2025 hebben we drie keer vergaderd in het Overlegplatform Economische Zaken. Hierbij hebben we overleg gevoerd met het georganiseerde bedrijfsleven, zoals het Ondernemerscontact Waalre, JONG! Waalre en BIZ Den Hof. Daarnaast hebben we enkele bedrijfsbezoeken afgelegd.

In het voorjaar van 2025 hebben we een ondernemerspeiling gehouden naar de gemeentelijke dienstverlening. De resultaten hebben we gedeeld met de gemeenteraad.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Voor ondernemers en inwoners wordt duidelijk hoe Waalre zich economisch ontwikkelt en waar we ons de komende jaren op richten. Inwoners profiteren van de werkgelegenheid en het niveau van voorzieningen die dit oplevert.

Economische samenwerking binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven, Metropoolregio en Brainport

Wat willen we bereiken?

De regio Zuidoost-Brabant wil haar positie als één van de best presterende regio's van Nederland en één van de meest technologisch innovatieve regio's van Europa behouden en versterken.

Lokaal werken we aan het verstevigen van de positie van ons bedrijfsleven en een aantrekkelijke leefomgeving voor werknemers in de Brainport-regio. De komende jaren vindt een grote groei plaats in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE), met naar verwachting 72.000 extra arbeidsplaatsen en meer dan 100.000 nieuwe inwoners. Dit

legt een grote druk op de ruimte voor wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, recreatie, klimaatadaptatie, ecologie, energietransitie en milieu. Vanuit het thema Ruimte bepalen en monitoren we de integrale strategie voor het SGE.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We actualiseren regelmatig de programmeringsafspraken voor bedrijventerreinen binnen de Metropoolregio Eindhoven.

Binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE) hebben we afspraken gemaakt over de programmering van werklocaties. De Regionale Programmering Werklocaties Zuidoost-Brabant bestaat uit drie onderdelen: de Visie, de Uitvoeringstrategie en de Uitvoeringsagenda.

Op 3 juli 2025 hebben we de Uitvoeringsagenda vastgesteld tijdens de Omgevingsdag. Deze agenda analyseert de vraag naar werklocaties en laat het aanbod zien. Ook bevat de agenda een actieprogramma met vijf projecten: locaties voor grootschalige logistiek, intensivering van werklocaties, selectie en regionale meerwaarde, een uniform uitgifteprotocol en monitoring.

Het thema Economie uit zowel de samenwerkingsafspraken van het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropoolregio Eindhoven, gaan we (deels) uitvoeren.

We hebben diverse acties uitgevoerd binnen het jaarprogramma van het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) op het thema Economie. De belangrijkste zijn de bijdrage aan het Regionaal Programma Werklocaties, de evaluatie van het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW), de voortzetting van 9voor1, de verdere ontwikkeling van de Regionale Adviescommissie Detailhandel (RACD), een projectopdracht voor de regionale aanpak van arbeidsmigratie en de oplevering van de vastgoedmonitor bedrijfshuisvesting.

Binnen de MRE is hard gewerkt aan de vaststelling van de Uitvoeringsagenda Werklocaties en de vijf kernprojecten. De regionale uitvoeringstrategie voor voorzieningen is bijna klaar. We hebben afspraken gemaakt met Weert, Meierijstad en Venlo over samenwerking tussen de regio's en met Vlaanderen voorbereid. Diverse innovatieve projecten hebben we ondersteund vanuit het Stimuleringsfonds.

Er vindt een evaluatie van het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW) plaats.

Adviesbureau KplusV heeft het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW) geëvalueerd. Het portefeuillehoudersoverleg Economie van het SGE heeft de evaluatie in december 2025 doorgenomen. In 2026 stellen we een projectplan op. In de tweede helft van 2026 nemen we een besluit over het fonds en de middelen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Ondernemers en inwoners in de Brainportregio profiteren van het uitstekende vestigingsklimaat voor bedrijven, de werkgelegenheid en een aantrekkelijke woonomgeving met veel voorzieningen van hoge kwaliteit.

3.4 Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

We positioneren Waalre als groene schakel en toegangspoort tussen de zuidzijde van het Stedelijk Gebied Eindhoven en grotere, groene recreatieve gebieden zoals de Kempen en Natuurgrenspark De Grote Heide.

We vergroten de aantrekkelijkheid van het buitengebied van Waalre voor recreatie en toerisme, voor inwoners van Waalre en het stedelijk gebied.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Projecten uit het Uitvoeringsplan Recreatie en Toerisme 2024-2025 pakken we op of ronden we af.

Waalre neemt sinds 2019 als onderdeel van het SGE deel aan Van Gogh Nationaal Park. We hebben gesprekken gevoerd met recreatieaanbieders zoals Rudolf Vermeulen Bonbons, speeltuin De Klimbim en Activiteitenboerderij 't Geveltje.

Brainport Bereikbaar heeft onderzocht hoe bezoekers van natuurgebieden reizen. Eén van de onderzoekslocaties was de Hut van Mie Pils. Op basis van dit onderzoek kijken we in 2026 naar een vervolg.

In maart 2025 hebben we de wandelroute aangepast zodat deze langs de parkeerplaats van openbare basisschool Ekenrooi loopt. Wandelaars kunnen vanaf hier verder langs het Meeuwven en de Hut van Mie Pils. Ook zijn we gestart met het digitaliseren van de informatieborden in Dommeldal de Hogt.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Waalre is een groene woongemeente waar het voor iedereen fijn wonen is. We zetten in op kleinschalige, toegankelijke en uitnodigende recreatie en toerisme om bij te dragen aan de brede welvaart.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
3.1 Economische ontwikkeling	121	131	124	117	7
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	62	51	51	43	7
3.4 Economische promotie	32	23	23	20	2
Totaal Lasten	214	204	197	180	16
Baten					
3.1 Economische ontwikkeling	3	2	2	1	1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	46	46	41	4
3.4 Economische promotie	251	250	220	249	-29
Totaal Baten	294	298	268	292	-25
Gerealiseerd resultaat	-80	-94	-71	-112	41

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de rekening 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

3.1 Economische ontwikkeling (voordeel € 7000)

salariskosten economische ontwikkeling

- € 1.000 voordeel
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Economisch beleid

- € 6.000 voordeel
  - Afschrijvingen: Lagere afschrijvingslasten door het afsluiten van het krediet reclame uitingen op gevels centrum Aalst.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (voordeel € 7.000)

Bedrijvencontact

- € 2.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Bedrijven investeringszone Den Hof

- € 4.000 voordeel
  - Minder subsidie verstrekt door de gemeente aan de BIZ dan geraamd.
- € 1.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

3.4 economische promotie (voordeel € 2.000)

Recreatie en toerisme

- € 2.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Toelichting verschillen baten:

3.1 Economische ontwikkeling (nadeel € 1.000)

Drank Horeca en Winkeltijdenwet

- € 1.000 nadeel
  - Ontvangsten overige leges en rechten: lagere opbrengsten.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (nadeel €3.000)

Bedrijven investeringszone Den Hof

- € 3.000 nadeel
  - Opbrengst bedrijveninvesteringszone: lagere opbrengsten dan geraamd.

3.4 economische promotie (voordeel € 29.000)

Bedrijvencontact

- € 29.000 voordeel
  - Opbrengst toeristenbelasting: hogere opbrengsten dan geraamd door hoger aantal overnachtingen.

BBV indicatoren Economie

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025
Funciemenging	de verhouding tussen banen en woningen. 0 % is alleen wonen, 100 % alleen werken	Waalre	41,6	42,3	-
Funciemenging	de verhouding tussen banen en woningen. 0 % is alleen wonen, 100 % alleen werken	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	57,14	57,36	-
Funciemenging	de verhouding tussen banen en woningen. 0 % is alleen wonen, 100 % alleen werken	Gemeenten < 25.000 inwoners	49,7	49,9	-
Vestigingen van bedrijven	Het aantal vestigingen (incl. ZZP-ers) per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Waalre	200,8	206,5	-
Vestigingen van bedrijven	Het aantal vestigingen (incl. ZZP-ers) per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	198,22	206,16	-
Vestigingen van bedrijven	Het aantal vestigingen (incl. ZZP-ers) per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	187,7	195,4	-

04 Onderwijs

4.1 Brede scholen

Wat willen we bereiken?

Een soepele overgang van de ene ontwikkelingsfase naar de andere om achterstand of uitval te voorkomen.

Onderwijs, sociaal-culturele voorzieningen en sport versterken elkaar.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Er is een continue samenwerking tussen het onderwijs, de voor- en naschoolse voorzieningen, verenigingen, sport & cultuur en de omgeving waarbij onderwijshuisvesting ondersteunend is aan deze samenwerking.

Aan verschillende structurele overlegtafels, waaronder de LEA (Lokale Educatieve Agenda), hebben we diverse thema's besproken. Bijvoorbeeld onderwijs voor nieuwkomers (NKO), vroeg- en voorschoolse educatie (vve) en kinderopvang. Een actueel onderwerp dat aan bod kwam was de taalklas op basisschool Drijfveer voor niet-Nederlandstalige kinderen die nieuw zijn in ons land. Ook hebben we de resultaatafspraken voor de vve besproken. Die zijn tot stand gekomen samen met de opvangorganisaties.

Er is een doorgaande lijn tussen de voorschool (vve-gecertificeerd kinderdagverblijf) en groep één van de basisscholen. Alle leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte krijgen een warme overdracht.

Alle kinderen met een indicatie voor voorschoolse educatie (vve) hebben begeleiding gekregen van speciaal opgeleide opvangprofessionals. Zij hebben de ontwikkeling van de kinderen goed bijgehouden. Deze informatie is via een warme overdracht meegegeven aan de school waar het kind op vierjarige leeftijd is ingestroomd. De school kon zo direct aansluiten bij wat het kind op dat moment nodig had.

Gemeente Waalre legt verantwoording af aan de onderwijsinspectie over vve en onderwijsachterstandenbeleid.

De jaarverantwoordingen voor vve en onderwijsachterstandenbeleid hebben we ingevuld en tijdig ingediend bij de onderwijsinspectie. Ook hebben we het jaarlijkse gesprek gehad met de onderwijsinspecteur. De inspectie heeft geen risico's gevonden in de uitvoering van de onderwijstaken door Waalre.

Schoolbesturen en besturen van aanbieders van voorschoolse educatie werken volgens de Resultaatafspraken Voor- en Vroegschoolse Educatie Waalre.

We hebben resultaatafspraken gemaakt voor voorschoolse en vroegschoolse educatie (vve). Deze afspraken staan in het Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) 2024-2026. In 2025 zijn we begonnen met het evalueren en bijwerken van deze afspraken. We hebben kritisch gekeken in hoeverre de afspraken zijn nageleefd. De samenwerkingspartners zijn tevreden over de naleving. Een aantal afspraken blijkt in de praktijk niet haalbaar. Die afspraken passen we aan.

Vier gecontracteerde kinderdagverblijven bieden voorschoolse educatie aan. Zo kunnen alle doelgroepkinderen gebruikmaken van voor- en vroegschoolse educatie (vve). Doelgroepkinderen zijn kinderen met een vve-indicatie van het consultatiebureau.

In 2025 hebben we een overbruggingsovereenkomst afgesloten met de twee aanbieders die op vier locaties in Waalre opvang bieden aan doelgroepkinderen. Alle kinderen die gebruik wilden maken van dit aanbod hebben afgelopen jaar een plek gevonden. Samen met onze partners hebben we een campagne opgezet om het vve-aanbod onder de aandacht te brengen. Het streven is dat alle kinderen met een vve-indicatie ook echt gebruikmaken van dit aanbod. Toch beslissen de ouders, want vve is niet verplicht. De campagne wijst ouders op het bestaan en het belang van vve.

Alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar kunnen gebruikmaken van voorschoolse educatie.

Alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar in Waalre met een indicatie voor voorschoolse educatie kunnen hiervan gebruikmaken. We hebben met twee organisaties een overeenkomst afgesloten voor het aanbieden van vve. Zij doen dit op vier locaties in de gemeente, zodat ouders een keuze hebben. In het afgelopen jaar hebben 34 kinderen in Waalre gebruikgemaakt van vve.

Wat willen we bereiken?

We werken aan een gemeentelijke kwaliteitscyclus voor vve met onze samenwerkingspartners.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Samen met scholen en kinderopvang werken we aan een kwaliteitscyclus voor vve, ter vervanging van de huidige vve-monitor.

In 2025 zijn we begonnen met het formuleren van nieuwe resultaatafspraken voor de vve. Deze afspraken vormen de basis voor een nieuwe manier om de naleving te monitoren.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Ouders merken dat scholen en andere jeugdpartners, zoals het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD), goed samenwerken bij de ondersteuning vanuit passend onderwijs en jeugdhulp. Peuters volgen een ontwikkelingsgericht programma op de kinderopvang dat aansluit op het programma in de onderbouw van de basisschool. Dit zorgt voor een goede overgang naar het basisonderwijs. Jongeren en hun ouders die het moeilijk hebben, weten waar ze terecht kunnen voor hulp en worden op tijd geholpen. Scholen signaleren problemen vroeg, waardoor minder zware jeugdhulp nodig is. School en gemeente stemmen samen af hoe en wanneer ze hulp inzetten.

4.2 Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Goede duurzame huisvesting om het brede-school-concept mogelijk te maken.

Met een multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen willen we ontmoeting tussen verschillende groepen stimuleren, verschillende manieren van leren ondersteunen en wijkactiviteiten mogelijk maken.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We maken duurzame bouwplannen voor de nieuwe basisscholen in Waalre-dorp en in De Voldijn.

In 2025 hebben we het stedenbouwkundige plan Waalre Noord fase 3 vastgesteld, met daarin de schoollocatie. In 2026 starten we met de ruimtelijke procedure en het bouwteam voor de nieuwe basisschool in Waalre-dorp. Conform de motie van 16 september 2025 wordt een autoluwe schoolomgeving meegenomen in de uitwerking van het ontwerp.

De voorbereiding voor de nieuwbouw in De Voldijn pakken we op vanaf 2028.

We maken heldere afspraken met de schoolbesturen over het onderhoud aan de scholen en over het multifunctioneel gebruik van de gebouwen.

We hebben in 2025 geen nieuwe afspraken gemaakt. Momenteel lopen gesprekken met het schoolbestuur waarbij het bestuur de ambitie heeft om de school als belangrijke plek in de wijk te laten fungeren en kijkt hoe dat binnen budget past.

We zetten schoolpleinen in als speelplek voor de buurt.

Vanwege vandalisme hebben we het schoolplein bij basisschool Drijfveer in 2025 tijdelijk gesloten als speelplek. Het schoolplein bij De Wilderen is na schooltijd wel opengesteld als speelplek. Met De Meent maken we afspraken over de openstelling van het schoolplein na de nieuwbouw. De schoolpleinen van Aalsterbos en Ekenrooi liggen tegen de bosrand en hebben we vanwege gebrek aan sociale controle niet opengesteld na schooltijd.

We voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) uit, waaronder de bouw van een nieuwe duurzame basisschool in Waalre-dorp.

In 2025 hebben we het stedenbouwkundig plan voor Waalre Noord fase 3 vastgesteld, met daarin de schoollocatie. In 2026 starten we met de bouwplanontwikkeling voor de school, zodra er een definitieve overeenkomst is tussen de grondeigenaren, ontwikkelaars en de gemeente.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De duurzame schoolgebouwen in de gemeente Waalre bieden genoeg ruimte voor passend onderwijs en een gezonde, frisse leeromgeving voor de kinderen. Er zijn voldoende keuzemogelijkheden om als ouder te kiezen voor de best passende school in de buurt.

4.3 Lokaal onderwijsbeleid

Wat willen we bereiken?

Een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor de jeugd en een positief opvoed- en opgroei klimaat.

De ondersteuning die het onderwijs biedt (passend onderwijs) sluit aan bij de ondersteuning die de gemeente biedt met de Jeugdwet en de Wmo.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Het onderwijsachterstandenbeleid maakt integraal onderdeel uit van het jeugd beleid 2020-2024 en we voeren dit beleid uit. We verlengen het beleid met een jaar en stellen in 2025 een nieuw beleid op.

We hebben het onderwijsachterstandenbeleid onderdeel van het jeugd beleid gehouden. Omdat we beperkte capaciteit hadden, hebben we het Jeugd beleid Waalre 2020-2024 in 2025 voortgezet.

Ondersteuningsplannen passend onderwijs van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs De Kempen stemmen we af met de deelnemende gemeenten en scholen.

We hebben ondersteuningsplannen voor passend onderwijs ontwikkeld en afgestemd met de regiogemeenten en het samenwerkingsverband Passend Onderwijs De Kempen. De laatste versie hebben we vastgesteld in mei 2024 en deze loopt tot eind 2026.

We praten met ouders en niet over hen en leggen de regie over inzet van ondersteuning bij ouders, in lijn met het uitgangspunt dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor het opgroeien en de opvoeding van hun kinderen.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. We hebben de regie daarom zoveel mogelijk bij hen gelegd.

We signaleren ondersteuningsvragen snel en pakken deze op door het (preventief) inzetten van de sociale omgeving en ondersteuning vanuit het 'voorliggend veld'.

We hebben geïnvesteerd in vroegsignalering en preventie om ondersteuningsvragen snel op te pakken. Door de kracht te gebruiken van de sociale omgeving en lichte ondersteuning, konden we soms voorkomen dat problemen verergerden en zwaardere zorg nodig werd. Dit heeft gezorgd voor tijdige en passende hulp voor inwoners en heeft de zorg betaalbaar en beschikbaar gehouden voor iedereen die het nodig had.

We stemmen gemeentelijke beleidsplannen voor jeugd af met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs in het primair en voortgezet onderwijs.

Waar nodig hebben we de inhoud van de beleidsplannen afgestemd met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs in het primair en voortgezet onderwijs.

We zetten interventies zoals preventieve logopedie en boekstart in om taalachterstanden te voorkomen.

Met preventieve logopedie hebben we kinderen met een dreigende achterstand tijdig gesignaleerd en doorverwezen naar aanvullend taalaanbod. Vanuit deze screening hebben we een goede samenwerking opgebouwd met de taalklas en de schakelklas op basisschool Drijfveer. Kinderen hebben de ondersteuning gekregen die ze nodig hadden en konden daardoor op hun eigen niveau meedoen in het onderwijs.

Onderwijs en gemeente gaan met elkaar in overleg en bakenen de verantwoordelijkheden af. Dit sluit aan bij de speerpunten vanuit de Taskforce Sociaal Domein.

Elk kwartaal komen onderwijs, GGD, opvang en gemeente samen in het overleg van de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Dan maken we afspraken over samenwerking op de belangrijkste thema's rondom onderwijs en opvang.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners weten waar ze terecht kunnen voor jeugdhulp. Het aanvragen van jeugdhulp is helder en werkt goed. Ouders worden niet steeds doorgestuurd, maar hebben zelf de regie en krijgen passende hulp. Onderwijs, kinderopvang, het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD), het PlusTeam, huisartsen, jeugdgezondheidszorg en andere jeugdpartners werken goed samen om dit mogelijk te maken. Ouders kunnen ook bij het Medisch Centrum Aalst terecht met vragen over opvoeding en hulp voor hun kinderen. Kinderen met een taalachterstand krijgen extra hulp en kunnen beter meekomen met de rest van de klas.

4.3 Leerlingenvervoer

Wat willen we bereiken?

Het leerlingenvervoer blijft toegankelijk voor leerlingen die dit nodig hebben.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Om het leerlingenvervoer voor iedereen toegankelijk te houden, houden we de verordening opnieuw tegen het licht passen deze waar nodig aan. We maken een handelingskader voor het toepassen van de verordening.

In juni 2025 hebben we de nieuwe Verordening Leerlingenvervoer Waalre ingevoerd. De nieuwe verordening stimuleert zelfredzaamheid. Ouders/verzorgers regelen de schoolgang van hun kinderen zelf als dat mogelijk is. Zo houden we het leerlingenvervoer beschikbaar voor ouders/verzorgers en kinderen die het niet zelf kunnen organiseren.

Wat willen we bereiken?

Leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen, kunnen gebruikmaken van leerlingenvervoer.

Dit geldt alleen als ouders of verzorgers niet zelf voor vervoer kunnen zorgen. De regels hiervoor staan in de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Waalre. Onder het motto "Gewoon waar mogelijk en speciaal waar nodig" helpen we leerlingen zelfstandig te reizen van en naar school, waar dit mogelijk en haalbaar is.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We stimuleren zelfstandig reizen van leerlingen wanneer dit leerbaar en haalbaar is. We informeren ouders over best practices in Waalre. We vragen actief bij scholen op welke leerlingen zelfstandig kunnen leren reizen.

Binnen de Verordening Leerlingenvervoer bieden we MEE op Weg aan om kinderen zelfstandig te leren reizen. Ook kunnen kinderen een bijdrage krijgen voor de aanschaf van een elektrische fiets. Dit zijn mogelijkheden om zelfstandig reizen te stimuleren. In de praktijk zijn deze opties maar voor een klein deel van de kinderen geschikt. In Waalre maken jaarlijks tussen de 50 en 60 kinderen gebruik van leerlingenvervoer. Het grootste deel van deze kinderen is jong, moet een grote afstand reizen of heeft beperkingen waardoor zelfstandig reizen niet haalbaar is. Het afgelopen jaar heeft geen enkel kind gebruikgemaakt van MEE op WEG. Eén leerling heeft gebruikgemaakt van de bijdrage voor een elektrische fiets.

We onderzoeken samen met regiogemeenten hoe het leerlingenvervoer, het Wmo-vervoer (Taxibus) en het openbaar vervoer beter kunnen samenwerken.

We hebben dit onderzocht en als extra paragraaf meegenomen in de aanbesteding voor het Wmo-vervoer. De nieuwe overeenkomst gaat in op 1 maart 2026. Gemeenten die van het aanbod gebruikmaken kunnen bij de Wmo-vervoerder leerlingenvervoer aanvragen. Waalre maakt hier voorlopig geen gebruik van, omdat het huidige leerlingenvervoer naar tevredenheid verloopt.

Er is structureel overleg met de Adviesraad Leerlingenvervoer Waalre en de toezichthouder voor het leerlingenvervoer.

In 2025 is de Adviesraad Leerlingenvervoer Waalre begonnen met samen vergaderen met de Adviesraad Leerlingenvervoer Eindhoven. We hebben deze keuze gemaakt omdat beide gemeenten samenwerken op dit dossier. We hebben samen aanbesteed en een contract gesloten met Connexxion als vervoerder. Op papier blijven het twee afzonderlijke organen. In de praktijk overleggen we samen met de vervoerder, de toezichthouder, de scholen en oudervertegenwoordiging uit Waalre en Eindhoven. In 2025 waren er zes vergaderingen, waarvan drie samen.

Gemeente Waalre en Eindhoven hebben een meerjarig contract met een toezichthouder voor het leerlingenvervoer. Deze toezichthouder ziet toe op de juiste uitvoering van het contract leerlingenvervoer.

Eind 2024 hebben we een nieuw contract gesloten met Trafficon als toezichthouder voor het leerlingenvervoer in Waalre en Eindhoven. Het contract ging in op 1 januari 2025. Trafficon controleert de kwaliteit van het leerlingenvervoer. Ze zijn onder andere aanwezig bij overleggen met de vervoerder en de gemeenten over monitoring.

We stimuleren het zelfstandig reizen naar en van school voor kinderen waarbij dit mogelijk is. We ondersteunen dit met een trainingsprogramma van MEE Zuidoost Brabant.

In juni 2025 is de nieuwe Verordening Leerlingenvervoer in werking getreden. We hebben daarin veel aandacht besteed aan het stimuleren van zelfstandig reizen, waar dat mogelijk is. Zo hebben we een nieuwe bepaling opgenomen voor de aanschaf van een elektrische fiets. Het afgelopen jaar heeft één leerling hiervan gebruikgemaakt. Het aanbod van MEE om zelfstandig te leren reizen was al onderdeel van de verordening en hebben we ook meegenomen in de nieuwe verordening. Het afgelopen jaar heeft geen enkele leerling gebruikgemaakt van dit aanbod.

Er is structureel overleg met de vervoersbedrijven, de toezichthouder en de gemeente Eindhoven.

Aan het begin van 2025 was de kwaliteit van het leerlingenvervoer ver onder het gewenste niveau. Daarom hebben we wekelijks overlegd om de ontwikkelingen samen te volgen. Bij dit overleg waren gemeente Waalre, gemeente Eindhoven, Trafficon (de toezichthouder) en Connexxion (de vervoerder) aanwezig. In de loop van het jaar is de kwaliteit op het gewenste niveau gekomen en hebben we het overleg teruggebracht naar één keer per maand.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het leerlingenvervoer blijft op lange termijn beschikbaar voor leerlingen die het nodig hebben, en de kwaliteit is goed. We ontlasten ouders van kinderen die niet zelfstandig naar school kunnen reizen. Zij kunnen gebruikmaken van leerlingenvervoer. We maken ouders bewust dat zelfstandig reizen het zelfvertrouwen van hun kinderen vergroot. Zo kunnen ze ook makkelijker meedoen aan activiteiten in hun eigen omgeving. Doordat ouders die dit zelf kunnen regelen dat ook dóén, blijft het leerlingenvervoer beschikbaar voor kinderen die het echt nodig hebben.

4.3 Leerplicht

Wat willen we bereiken?

Voorkomen en bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We werken samen met de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant in een nieuw portefeuillehoudersoverleg onderwijs. Daarin pakken we onder andere het onderwijs aan nieuwkomers aan en de aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs.

De samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs De Kempen en Peelland hebben verschillende overleggen georganiseerd over onderwijs en de aansluiting op jeugdhulp, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau. Er zijn overleggen geweest over nieuwkomersonderwijs en over de verbinding tussen onderwijs en zorg. In die laatste overleggen is onder andere het project Zorg In Onderwijstijd (ZIO) besproken. ZIO richt zich op het eenvoudiger, collectiever en effectiever organiseren en financieren van zorg binnen schooltijd. Dit geldt voor leerlingen in het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Het doel is dat kinderen die extra ondersteuning nodig

hebben die zorg op school krijgen, zonder onnodige regels, aparte aanvragen of onduidelijkheid. In onze regio doen ook scholen mee aan de pilot voor dit project.

Bestuurlijk geven we richting aan de uitvoering van leerplicht in de bestuurscommissie leerplicht van de GGD.

De bestuurlijke taak voor de hele regio ligt bij een bestuurscommissie van de GGD. Momenteel wordt deze structuur opnieuw vastgesteld door de regio, omdat de Wet van school naar duurzaam werk is gewijzigd.

Regiogemeenten werken samen om ervoor te zorgen dat er geen kinderen buiten de boot vallen door wachtlijsten op scholen.

Een belangrijk uitgangspunt voor het onderwijsbeleid in Waalre is onderwijs nabij. Daarmee bedoelen we: kinderen moeten dicht bij huis naar school kunnen. Het afgelopen jaar heeft basisschool De Wilderen een aannamestop gehanteerd, omdat de vraag groter was dan het aanbod. Kinderen voor wie geen plek was op De Wilderen konden wel terecht op een andere school binnen de gemeente. Alle kinderen uit Waalre hebben binnen de gemeente een schoolplek gevonden. Voor kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan, komt het soms voor dat een school geen plek heeft. Dan zoeken we binnen de regio naar de eerstvolgende passende onderwijsplek. Soms moeten kinderen daarvoor verder reizen. Als dat nodig is, kunnen ouders een aanvraag doen voor leerlingenvervoer.

Leerplichtambtenaren in de regio Zuidoost-Brabant nemen meldingen van schoolverzuim in behandeling en helpen bij het voorkomen en bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

In 2025 zijn met de gemeente Veldhoven nieuwe afspraken gemaakt over de dienstverleningsovereenkomst (DVO) waar ook de taken van leerplicht onder vallen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Ouders kunnen snel terecht met vragen over leerplicht. We kijken dan niet alleen naar de regels over leerplicht, maar ook naar de speciale ondersteuning die het kind nodig heeft. Door verbinding tussen leerplicht en zorg is er meer aandacht voor de totale ontwikkeling van een kind. Door de korte lijnen tussen school en leerplicht kunnen leerplichtambtenaren preventief werken en meedenken om verzuim te helpen voorkomen.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
4.1 Openbaar basisonderwijs	74	74	164	169	-5
4.2 Onderwijshuisvesting	1.263	692	665	696	-32
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	572	624	628	595	33
Totaal Lasten	1.909	1.390	1.457	1.460	-3
Baten					
4.2 Onderwijshuisvesting	321	306	306	338	-32
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	85	64	86	88	-2
Totaal Baten	406	370	392	426	-34
Gerealiseerd resultaat	1.503	1.020	1.065	1.034	31

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de rekening 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

4.1 Openbaar basisonderwijs (nadeel € 5.000)

Gymlokalen openbaar onderwijs

- € 5.000 Nadeel
  - Hogere uitgaven aan bijdragen voor bewegingsonderwijs.

4.2 Onderwijshuisvesting (nadeel € 32.000)

Huisvesting openbaar onderwijs

- € 16.000 Nadeel
  - Onroerend zaakbelasting: hogere OZB voor de diverse schoolgebouwen.
- € 15.000 Nadeel
  - Hogere uitgaven door schades aan gebouwen. Hier staan hogere verrekeningen tegenover bij de inkomsten, per saldo zijn deze neutraal.
- € 11.000 nadeel
  - Hogere uitgaven aan inspectie brandmeldinstallaties.
- € 7.000 voordeel)
  - Afschrijvingen investeringen: lagere afschrijvingslasten door vooruitschuiven van investeringen.
- € 3.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen..

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (voordeel €33.000)

Salariskosten

- € 3.000 voordeel
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Lokaal onderwijsbeleid

- € 22.000 voordeel
  - Lagere uitgaven door een verminderd aantal kinderen dat gebruik gemaakt heeft van de VVE-regeling.

Leerlingenvervoer

- € 8.000 voordeel
  - Lagere kosten voor leerlingenvervoer door een afname van het gebruik van leerlingenvervoer door onder meer een aanscherping van de verordening.

Toelichting verschillen baten:

4.2 Onderwijshuisvesting (voordeel € 32.000)

Huisvesting openbaar onderwijs

- € 18.000 voordeel
  - Hogere opbrengsten voor de huur van kinderopvanglocaties, er is meer m² afgenomen.
- € 14.000 voordeel
  - Hogere opbrengsten uit servicebijdragen huurders , deze vallen weg tegen het nadeel op uitbesteding beheer en onderhoud gebouwen. Per saldo neutraal.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (voordeel €2.000)

Leerplicht

- € 2.000 voordeel
  - Bijdrage voor Preventie Regionale Taakuitvoering 2025 ontvangen van de gemeenten Eindhoven.

BBV indicatoren Onderwijs

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school	Waalre	6,1	6,7	-
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	7,1	10,34	-
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school	Gemeenten < 25.000 inwoners	6,1	8,5	-
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is	Waalre	9	9	-
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	11,8	14	-
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is	Gemeenten < 25.000 inwoners	21	21	-
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het % van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, d.w.z. zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	Waalre	1,9%	1,2%	-
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het % van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, d.w.z. zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1,78%	1,62%	-
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het % van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, d.w.z. zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	Gemeenten < 25.000 inwoners	1,9%	1,8%	-

05 Sport, cultuur en recreatie

5.1-5.2 Sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

Door het faciliteren en stimuleren van sport en bewegen dragen we bij aan een gezonde leefstijl voor onze inwoners, werken we preventief en zetten we in op een vitale samenleving.

Door sport en bewegen kunnen inwoners zichzelf ontwikkelen en hun talenten ontdekken. Dat kan bij een vereniging, via gymlessen op school of in de openbare ruimte. We houden sport en bewegen laagdrempelig en toegankelijk. Met een veilige openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen, te spelen en elkaar te ontmoeten. Voor iedereen in Waalre.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De Sportaanjager (Verenigingscontactfunctionaris) stimuleert sport en bewegen voor iedereen en helpt sportverenigingen samenwerken en toekomstbestendig te worden.

De Verenigingscontactfunctionaris heeft sport en bewegen in Waalre voor alle inwoners gestimuleerd, bij verenigingen en in de openbare ruimte. We hebben sportaanbieders ondersteund bij het vitaal en toekomstbestendig houden van hun vereniging. Ook hebben we de samenwerking tussen verenigingen en met andere partijen gestimuleerd.

We denken mee bij de inrichting van de openbare ruimte, zodat die uitnodigt om te bewegen, sporten en ontmoeten.

Openbare Ruimte, Ruimtelijke Ontwikkeling en Sociaal Domein Sport weten elkaar steeds beter te vinden. We hebben elkaar eerder betrokken bij nieuwe ontwikkelingen.

De beweegcoach Uniek Sporten zorgt ervoor dat sporters met een beperking en uniek sportaanbod elkaar weten te vinden.

De beweegcoach Uniek Sporten heeft vraag en aanbod op het gebied van sport en bewegen bij elkaar gebracht. We hebben samen met inwoners die een drempel ervaren om te sporten gekeken welke sport bij hen past. Vervolgens hebben we hen in contact gebracht met een passende vereniging, in Waalre of in een omliggende gemeente.

We verkennen een gezamenlijke buitensportlocatie en stimuleren toekomstbestendige sportverenigingen en multifunctionele sportaccommodaties.

De verkenning heeft laten zien dat een multifunctioneel sportpark in Waalre niet haalbaar is. Dat komt door ruimtegebrek en financiële redenen. Daarmee is de verkenning afgerond. We hebben wel nuttige inzichten opgedaan, waarover we met de verenigingen in gesprek gaan. We blijven ons inzetten voor sterke sportverenigingen en multifunctionele sportaccommodaties.

Sportaccommodaties en sportvoorzieningen gebruiken we duurzaam en voor meerdere doeleinden.

We hebben samenwerking tussen verenigingen en multifunctionele sportaccommodaties gestimuleerd. Gemeentelijke sportaccommodaties hebben we verduurzaamd binnen de financiële mogelijkheden. Ook hebben we verenigingen gestimuleerd hun eigen accommodaties zoveel mogelijk te verduurzamen.

We zorgen voor duurzaam beheer van de sportaccommodaties voor binnen- en buitensport.

We hebben onze sportaccommodaties zo veel mogelijk verduurzaamd, binnen de financiële mogelijkheden en beschikbare capaciteit.

Samen met partners in Waalre werken we aan het uitvoeren van de afspraken uit het Leefstijlakkoord. We evalueren, monitoren en borgen de voortgang.

We hebben samen met partners gewerkt aan een groot aantal ambities en afspraken uit het Leefstijlakkoord. Een deel daarvan hebben we gerealiseerd. Een ander deel heeft een doorlopend of terugkerend karakter.

Kinderen uit minimagezinnen krijgen financiële ondersteuning voor sportactiviteiten via het Jeugdfonds Sport Brabant. Na een positieve evaluatie zetten we de regeling voor volwassenen via het Volwassenenfonds voort.

Kinderen en volwassenen uit minimagezinnen hebben een beroep gedaan op het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Volwassenenfonds voor contributie en sportmaterialen. Zo hoefde een kleine portemonnee geen belemmering te zijn om mee te doen in de samenleving en te werken aan een gezonde leefstijl. In heel 2025 zijn via het Volwassenenfonds 56 aanvragen gedaan, waarvan 54 voor sport en twee voor cultuur. De meeste aanvragen gingen over fitness (43) en zwemactiviteiten (9).

Binnen het thema voorzieningen en evenementen van het Stedelijk Gebied Eindhoven werken we aan de doelstellingen uit de (geactualiseerde) samenwerkingsagenda, de acties uit het uitvoeringsprogramma GROOTS! en de acties uit het jaarprogramma 2025.

Met het jaarplan 2025 van het thema Voorzieningen & Evenementen hebben we aangesloten bij de ontwikkelingen binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE) rond de schaa sprong, zoals basisvoorzieningen, regionale voorzieningen en topvoorzieningen. We hebben aan alle actiepunten gewerkt. Een deel daarvan is afgerond, een ander deel nemen we mee naar het jaarprogramma voor 2026.

We houden beide grote gemeentelijke buitensportaccommodaties open door noodzakelijk onderhoud te garanderen.

De verkenning naar een gezamenlijke buitensportlocatie heeft uitgewezen dat een multifunctioneel sportpark niet haalbaar is, vanwege ruimtelijke en financiële redenen. Daarmee is de verkenning afgerond. Het onderhoud aan beide sportparken, zowel groen als gebouwen, hebben we voortgezet zoals afgesproken.

Samen met inwoners en belanghebbenden stellen we een visie op sport en bewegen op.

Vanwege bezuinigingen hebben we in 2024 besloten het ontwikkelen van een visie op sport en bewegen niet uit te besteden aan een extern bureau. Nu werken we met eigen medewerkers aan een visie op sporten, bewegen en spelen. Die ronden we af in 2026.

Waardering aan (jonge) vrijwilligers spreken we uit via de vrijwilligerspenning en het Wij Waalre Club Talent.

Ook in 2025 hebben we de vrijwilligersavond georganiseerd. We hebben vrijwilligers, waaronder clubtalenten, in het zonnetje gezet voor hun jarenlange inzet voor hun vereniging of stichting. Het is belangrijk om deze waardering te blijven uitspreken. Vrijwilligerswerk is niet vanzelfsprekend en het aantal vrijwilligers loopt terug, ook landelijk.

Wat is de impact voor onze inwoners?

In Waalre kunnen inwoners werken aan een gezonde leefstijl. Er is ruimte om te sporten, bewegen, spelen en elkaar te ontmoeten, in wijken en buurten. Dat doen we samen met inwoners, verenigingen en andere partners.

5.3 Cultuur

Wat willen we bereiken?

Het is belangrijk dat de inwoners van Waalre voldoende mogelijkheden hebben om zich te ontplooiën en te ontdekken waar ze goed in zijn.

Dat kan door te sporten en bewegen. Maar ook door muziek te maken, te dansen, toneel te spelen of op een andere manier creatief te zijn. Dat kan in verenigingsverband of zelfstandig. We willen de mogelijkheden voor bewegen, sport en cultuur laagdrempeliger en toegankelijker maken. Voor iedereen in onze inclusieve gemeenschap willen we graag dat sport- en cultuurvoorzieningen bereikbaar en toegankelijk zijn. Er is een samenhangend aanbod.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Kunst- en cultuuractiviteiten in Waalre en de regiogemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) brengen we samenhangend in beeld voor inwoners via een webapplicatie.

Samen met een aantal regiogemeenten hebben we een kunstroutenetwerk gerealiseerd. Dit netwerk hebben we in 2025 officieel gelanceerd. De podwalk Waalre Walks is hier onderdeel van.

Met professionals stimuleren we cultuur op scholen en in de buitenschoolse opvang. Hiervoor zetten we het programma Cultuur met Kwaliteit en de Cultuurloper voort.

Het project Cultuur met Kwaliteit (CMK3) hebben we na een positieve evaluatie voortgezet in het huidige CMK4. Alle basisscholen in Waalre doen mee. Het doel is het kunst- en culturaanbod op de basisscholen duurzaam uit te breiden en te versterken.

Een recente evaluatie laat zien dat een aantal scholen al grote stappen heeft gemaakt en het aanbod heeft verweven in hun vaste onderwijsaanbod. De intermediair die vanuit het project verantwoordelijk is voor de begeleiding van de scholen, omschrijft dit als zelfsturend. De vonk voor kunst en cultuur is een vlam geworden die blijft branden.

Met culturele verenigingen maken we heldere (prestatie)afspraken over de besteding van de gemeentelijke subsidie.

We hebben met culturele verenigingen heldere (prestatie)afspraken gemaakt over de besteding van de gemeentelijke subsidie.

Minimagezinnen blijven we ondersteunen via het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld.

We hebben minimagezinnen ondersteund via het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld. In 2025 hebben we in Waalre 99 kinderen en jongeren geholpen met een bijdrage. Van de 99 aanvragen gingen er 22 over cultuur. Voetbal was met 41 gehonoreerde aanvragen het populairst.

We blijven inwoners met een verstandelijke of lichamelijke beperking stimuleren om gebruik te maken van de mogelijkheden op het gebied van sport en cultuur.

De beweegcoach van Uniek Sporten heeft de vraag van inwoners met een beperking gekoppeld aan het sportaanbod. Hiervoor hebben we samengewerkt met andere gemeenten binnen de regionale samenwerking Uniek Sporten.

We geven kinderen kansen in hun persoonlijke ontwikkeling. Dat doen we door cultuuractiviteiten aan te bieden.

Via Sjors Sportief en Creatief hebben we kinderen gestimuleerd hun talent te ontdekken door mee te doen aan sport en/of cultuur. In het schooljaar 2024-2025 hebben 91 kinderen meegedaan aan één of meerdere activiteiten. We hebben 123 aanvragen voor sport gehonoreerd en 34 voor creatief.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Kinderen uit Waalre kunnen laagdrempelig meedoen met dans, theater en andere kunstzinnige activiteiten. Inwoners kunnen in de eigen gemeente gebruikmaken van een breed aanbod van kunst en cultuur. Daarnaast is het regionale aanbod helder.

We helpen organisaties met vragen op het gebied van kunst en cultuur met materialen en advies. Kinderen komen in aanraking met cultuur op school via het landelijk programma Cultuur met Kwaliteit en in Brabant met de Cultuurloper als alle scholen aan dit programma gaan deelnemen.

5.6 Media

Wat willen we bereiken?

De lokale omroep (een wettelijke verplichting) houdt Waalrenaren op de hoogte van lokaal nieuws in Waalre en omgeving.

Een lokale omroep verzorgt het publieke media-aanbod voor een of meerdere gemeenten. De omroep voorziet in de behoefte van inwoners op het gebied van nieuws en informatie uit hun eigen woon- en leefomgeving. Daarnaast vervult de lokale omroep een waakhondfunctie voor de lokale politiek en het bestuur. Tot slot heeft de omroep een verbindende functie binnen de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Waalre heeft met Studio 040 als lokale omroep contractuele afspraken gemaakt.

We hebben subsidie verleend aan Studio040 als lokale omroep voor Waalre.

Wat willen we bereiken?

De bibliotheek zorgt voor leesbevordering, taalontwikkeling en mediawijsheid bij kinderen op basisscholen en volwassenen.

De openbare bibliotheek helpt inwoners zich te ontwikkelen en vergroot hun kansen in de samenleving. De bibliotheek biedt toegang tot kennis en informatie en ondersteunt leren en ontwikkeling. Ook stimuleert de bibliotheek het lezen en maken inwoners er kennis met literatuur, kunst en cultuur. Daarnaast organiseert de bibliotheek ontmoeting en debat.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De bibliotheek organiseert het Taalcafé en het Digicafé.

De bibliotheek heeft in 2025 het Taalcafé en Digicafé georganiseerd.

De coach mediawijsheid van de bibliotheek ondersteunt de basisscholen.

De coach mediawijsheid van de bibliotheek heeft de basisscholen ondersteund.

Er zijn meerjarige contractafspraken met de bibliotheek. De bibliotheek zit in het Huis van Waalre en speelt een belangrijke rol in het sociaal beleid in brede zin.

In 2025 zijn we gestart met het maken van nieuwe meerjarige contractafspraken met de bibliotheek. In 2026 ronden we dat af.

Het Informatiepunt Digitale Overheid van de bibliotheek helpt inwoners met digitale aanvragen bij de overheid.

Het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) van de bibliotheek heeft inwoners geholpen met digitale aanvragen bij de overheid.

In het consultatiebureau is de Boekstartcoach aanwezig.

De boekstartcoach is in 2025 actief geweest in Waalre. De coach was aanwezig bij het consultatiebureau, op de Boekstartdag op 24 mei 2025 en bij ouder-kindontmoetingen in Het Huis van Waalre.

We organiseren zes keer Waalre in Gesprek; een laagdrempelig initiatief samen met de bibliotheek.

Waalre in Gesprek hebben we in 2025 zes keer georganiseerd. De volgende onderwerpen kwamen aan bod: scheiden (online bijeenkomst), alcohol- en drugsgebruik onder pubers, diversiteit en inclusie, de overgang naar de middelbare school, 'Niets is wat het liked' met nagesprek in het kader van mediawijsheid, en Financieel Fit met Eef van Opdorp.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners kunnen laagdrempelig aan informatie en leesmateriaal komen via de bibliotheek in Het Huis van Waalre en de schoolbibliotheken. Wie moeite heeft met digitale aanvragen bij de overheid, kan terecht bij de bibliotheek voor ondersteuning en cursussen. Bij het Digicafé krijgen inwoners hulp met hun apparaat en in het Taalcafé ontmoeten anderstalige inwoners elkaar en werken ze aan hun taalontwikkeling. Daarnaast blijven inwoners op de hoogte van het lokale nieuws. Ook de allerkleinsten komen aan bod via Boekstart, voorlezen en knutselen.

5.7 Openbaar groen

Wat willen we bereiken?

We behouden de herkenbare groene uitstraling van Waalre en versterken die waar mogelijk.

Hiermee positioneren we Waalre als aantrekkelijke woon-, verblijf- en werkomgeving. Samen met inwoners werken we aan een integrale en duurzame aanpak van de openbare ruimte. Daarbij behouden en versterken we de kwaliteit van het openbaar groen en vergroten we de biodiversiteit. Dit doen we ook met het oog op klimaatadaptatie en gezondheid.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Bij herinrichting en onderhoud van de openbare ruimte plaatsen we waar mogelijk meer groen en bomen terug en streven we naar meer biodiversiteit.

Bij de herinrichting van de Eindhovenseweg, Centrumplan Aalst en Traverse Noord hebben we beplanting en bomen fors uitgebreid om de biodiversiteit te vergroten.

We bereiden de derde fase van het vervangingsplan (2022-2026) voor groen en bomen samen met inwoners voor en voeren die uit.

In de derde fase van het vervangingsplan groen en bomen hebben we de renovatie van het groen in het bosvilla-gebied (Parklaan, Hoge Duinlaan en omgeving) uitgevoerd samen met bewonersvereniging Duin en Ven.

We geven invulling aan de thema's en ambities uit het Beleids- en Beheerplan Groen en Bomen (2019-2029).

We hebben het Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) uitgevoerd op basis van een beheerteamcontract. Hierin werken de gemeente, aannemer en adviseurs samen aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het beheerteam heeft via projecten invulling gegeven aan groene thema's en ambities zoals biodiversiteit, klimaat en duurzaamheid. Zo hebben we een deel van de gazons omgevormd naar kruidenrijk gras en een meetnet opgezet om bijvoorbeeld het effect van het laten liggen van blad op de bodem te meten. Binnen deze samenwerking hebben we wederzijdse verwachtingen en duidelijke afspraken vastgelegd om het beheer en onderhoud efficiënter en effectiever uit te voeren.

Voor bos- en natuurbeheer werken we samen met diverse werkgroepen, waaronder de IVN Natuurwerkgroep.

Samen met Bosgroep Zuid Nederland heeft de Natuurwerkgroep van het IVN diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, zoals het beheer van vennen, heideterreinen en landschapselementen.

In de projectplanning openbare ruimte (integrale aanpak wegen, riolering en groen) werken we aan groen bij Traverse Noord, Heikantstraat, herinrichting Den Hof en herinrichting Eindhovenseweg.

Het groen van de Eindhovenseweg, Den Hof en Traverse Noord hebben we in 2025 vervangen en uitgebreid.

We inventariseren de eikenprocessierups en voeren op basis van de omvang een curatieve bestrijding uit.

We hebben de eipakketten van de eikenprocessierups geïnventariseerd. Op basis van deze inventarisatie hebben we geconcludeerd dat de verwachte omvang van de plaag zeer beperkt was en curatieve bestrijding niet noodzakelijk was.

Vanuit het contract Integraal Beheer Openbare Ruimte voert het beheerteam het eerste jaarplan uit. Dit doen we op basis van de ambities en thema's in de beheerteamovereenkomst en de beschikbare financiële middelen.

We hebben het Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) uitgevoerd op basis van een bouwteamcontract. Dat bestaat uit een vraagspecificatie en een beheerteamovereenkomst. Aan de hand van de vraagspecificatie hebben we het dagelijks en voorspelbaar beheer en onderhoud uitgevoerd. Binnen de beheerteamovereenkomst hebben we aan de hand van het jaarplan gewerkt aan de thema's die onderdeel zijn van de ambities en ontwikkelingen binnen de gemeente Waalre, zoals biodiversiteit, klimaat, duurzaamheid en efficiënt beheer.

Bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten werken we in 2025 aan groen.

In 2025 hebben we bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten gewerkt aan groen bij de uitbreiding van verzorgingshuis Eeckenrhode, herontwikkeling Hoevenakkers en Het Laar, ontwikkeling terrein Verhoeven, Waalre Noord Heijdepark, Waalre Noord fase 3, Molenstraat 9-11, Ekenrooi Zuid, Ekenrooi Noord, energietransitie, samenhangende ontwikkeling Eindhovenseweg, de Pracht Zuid en het Brabantiaterrain.

Samen met IVN Natuureducatie en de basisscholen organiseren we de Boomfeestdag.

Samen met IVN Natuureducatie en de basisscholen hebben we de Boomfeestdag georganiseerd. Deze dag stond in het teken van het behoud van bomen en kinderen konden op een ludieke manier kennismaken met de natuur. In Waalre Noord hebben 188 kinderen van vijf scholen 750 bomen geplant.

In 2025 wordt het beheerplan voor bos- en natuurterreinen operationeel.

Voor het bosbeheer hebben we het werkplan 2025 uitgevoerd en het jaarverslag 2025 opgeleverd.

We beschermen particuliere bomen via de Groene Kaart (kapbeleid) en houden ze met subsidie in stand.

Diverse eigenaren van een boom op de Groene Kaart hebben een tegemoetkoming ontvangen voor het onderhoud van de onderhavige bomen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

De groene uitstraling als noodzakelijk en herkenbaar onderdeel van Waalre is behouden en op diverse plaatsen versterkt, zoals bij Traverse Noord en in de bosvilla-gebieden. Vanuit het contract Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) zijn gazons omgevormd naar kruidenrijk gras. Een meetnet monitort deze transitie en de invloed van het laten liggen van blad in de beplanting en het mulchen van boomspiegels op bodem en klimaat. Waalre blijft zo een aantrekkelijke woon-, verblijf- en werkomgeving.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Verschil
Lasten					
5.1 Sportbeleid en activering	137	195	196	195	1
5.2 Sportaccommodaties	1.846	1.851	1.929	1.842	87
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	139	97	97	104	-7
5.5 Cultureel erfgoed	9	14	14	10	4
5.6 Media	363	379	574	546	28
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.040	2.129	2.145	2.116	28
Totaal Lasten	4.534	4.665	4.955	4.812	142
Baten					
5.1 Sportbeleid en activering	100	69	171	169	3
5.2 Sportaccommodaties	1.019	1.053	1.053	1.034	18
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	86	11	11	11	0
5.6 Media	22	17	112	113	-1
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	50	15	15	43	-28
Totaal Baten	1.276	1.164	1.361	1.369	-8
Gerealiseerd resultaat	3.258	3.501	3.593	3.443	150

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

5.1 Sportbeleid en activering (voordeel € 1.000)

- € 1.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

5.2 Sportaccommodaties (voordeel € 87.000)

Sporthallen

- € 21.000 voordeel
  - Lagere energiekosten dan geraamd.

- € 8.000 voordeel
  - Diverse kleinere voordelen.

Sportparken

- € 83.000 voordeel
  - Afschrijving kunstgras hockey is begroot in 2025 maar vindt pas plaats vanaf 2026.
- € 9.000 voordeel
  - Lagere energiekosten sportpark Aalst door een mindere stijging van de kosten dan verwacht door de aanbesteding.
- € 11.000 nadeel
  - Beheer onderhoud gebouwen en groen sportpark Aalst valt duurder uit vanwege extreme regenval en de positie van de velden (omgeving Tongelreep).
- € 23.000 nadeel
  - Beheer onderhoud gebouwen en groen sportpark Waalre valt duurder uit vanwege extreme regenval.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (nadeel € 7.000)

- € 1.000 voordeel
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 3.000 nadeel
  - Krediet cultuurloper: Eenmalig nadeel bij afronden krediet.
- € 5.000 nadeel
  - Kosten reparatie kunstwerk Daslaan is in 2025 grotendeels uitgevoerd maar niet begroot.

5.5 Cultureel erfgoed (voordeel € 4.000)

- € 4.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen uitgaven monumenten.

5.6 Media (voordeel € 28.000)

- € 28.000 voordeel
  - Bibliotheek: In 2025 heeft de gemeente een eindafrekening gestuurd voor de subsidie 2024, waarbij de bibliotheek een deel moest terugbetalen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (nadeel € 28.000)

- € 3.000 nadeel
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 4.000 voordeel
  - Kosten onderhoud sloten zijn hoger uitgevallen.
- € 40.000 voordeel
  - De uitgaven van het krediet groenbeleidsplan lopen door tot in 2025. De afschrijving van het krediet is begroot vanaf 2025 maar vind pas plaats vanaf 2026.
- € 16.000 nadeel
  - De onderhoudskosten plantsoenen vallen hoger uit.

- € 3.000 voordeel
  - De kosten voor de boomfeestdag zijn in 2025 lager.

Toelichting verschillen baten:

5.1 Sportbeleid en activering (nadeel € 3.000)

- € 3.000 nadeel
  - De declaratie van de subsidie voor Spuk sport is in 2025 lager dan begroot.

5.2 Sportaccommodaties (nadeel € 18.000)

Sportparken

- € 13.000 nadeel
  - Er worden lagere kosten voor energie doorberekend aan buitensport Aalst.
- € 5.000 nadeel
  - Er worden lagere kosten voor energie doorberekend buitensport Waalre.

5.6 Media (voordeel € .1000)

- € 1.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (voordeel € 28.000)

- € 28.000 voordeel
  - Hogere vergoeding ontvangen voor detacheringen van personeel.

BBV indicatoren Sport, cultuur en recreatie

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2022	2023	2024	2025
Niet wekelijkse sporters (1x per 4 jaar enquête)	Het percentage inwoners vanaf 19 jaar dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners vanaf 19 jaar	Waalre	39,2%	-	34,4%	-
Niet wekelijkse sporters (1x per 4 jaar enquête)	Het percentage inwoners vanaf 19 jaar dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners vanaf 19 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	42,5%	-	39,3%	-
Niet wekelijkse sporters (1x per 4 jaar enquête)	Het percentage inwoners vanaf 19 jaar dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners vanaf 19 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	47,9%	-	44,1%	-

06 Sociaal domein

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (CMD / PlusTeam)

Samenkracht en burgerparticipatie (CMD/PlusTeam)

Wat willen we bereiken?

Inwoners weten zelf de weg te vinden met hun hulpvraag en ontvangen waar nodig passende ondersteuning.

De Toegang, in de vorm van het Centrum Maatschappelijke Dienstverlening (CMD), is zichtbaar, vindbaar en laagdrempelig voor inwoners. Naast familie en vrienden stellen inwoners gemakkelijk vragen bij school, aan de jeugdgezondheidszorg, aan vrijwilligers van bijvoorbeeld Goed voor Mekaar Waalre of in de gemeenschapshuizen. Inwoners weten waar zij terecht kunnen en vinden op een natuurlijke manier het CMD voor informatie, advies en ondersteuning op het gebied van Jeugd, Wmo, Leerplicht, Minimaregelingen, Werk en inkomen, Schuldhulpverlening en Mantelzorg. Het CMD is een laagdrempelige voorziening, vergelijkbaar met het consultatiebureau.

We gaan uit van een integrale aanpak waarbij preventie en normaliseren vooropstaan. Er is één contactpersoon per huishouden. We kijken nadrukkelijk naar zelfredzaamheid: wat iemand zelf kan en waar hulp of ondersteuning bij nodig is.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De integrale benadering "één gezin, één plan, één coördinator" is gemeengoed. De Wet aanpak samenhangende meervoudige problematiek in het sociaal domein (Wams) versterkt dit.

De Wet aanpak samenhangende meervoudige problematiek in het sociaal domein (Wams) is nog niet in werking getreden. Toch hebben we binnen CMD Jeugd en het PlusTeam ernaar gestreefd om zoveel mogelijk één vaste contactpersoon per gezin in te zetten.

Onze software werkt goed, ondersteunt CMD en het PlusTeam, vermindert administratieve lasten en levert managementinformatie.

In 2025 hebben we de software beheerd en gebruikt om het CMD en het PlusTeam te ondersteunen. Daarbij hadden we aandacht voor minder administratieve lasten en het ophalen van managementinformatie.

De toegang tot zorg, waaronder het CMD, speelt zelf een rol in preventie en normaliseren. Ze bieden zelf voorlichting en informatie aan, of schakelen daarvoor de juiste partners in.

Door uitval van medewerkers en oplopende wachtlijsten hebben we de beschikbare capaciteit ingezet op directe toegang tot zorg voor inwoners. Daardoor heeft CMD Jeugd zelf geen preventieve activiteiten uitgevoerd. Waar mogelijk hebben we wel samengewerkt met ketenpartners om inwoners passende ondersteuning te bieden.

Het CMD biedt naast preventieve voorlichting ook preventief groepsaanbod voor de inwoners.

Binnen CMD Jeugd zijn de wachttijden fors toegenomen door onderbezetting. We hebben hard gewerkt om de wachttijdstroom weg te werken en de directe ondersteuning aan inwoners zoveel mogelijk te waarborgen. Daardoor hadden we onvoldoende capaciteit om preventief groepsaanbod te ontwikkelen en uit te voeren.

Het CMD heeft korte lijnen met maatschappelijke partners zoals huisartsen, politie en onderwijs, ook bij complexe vraagstukken.

We hebben de korte lijnen met maatschappelijke partners voortgezet en waar nodig versterkt.

Het CMD heeft vaste contactpersonen bij de maatschappelijke partners, die de formele én informele binding kunnen leggen tussen de maatschappelijke partners en het CMD.

Door onderbezetting binnen CMD Jeugd stond het werken met vaste contactpersonen bij maatschappelijke partners onder druk. We hebben ons ingespannen om de vaste contactpersonen bij de verschillende ketenpartners te behouden.

We optimaliseren de samenwerking tussen CMD en het PlusTeam door informatie te delen en vanuit dezelfde visie te werken.

Drie vaste medewerkers van het PlusTeam werken nu uitsluitend voor casuïstiek in Waalre. Dit heeft het CMD dichterbij gebracht en zorgt voor kortere lijnen en een efficiëntere uitwisseling van informatie tussen het PlusTeam en het CMD.

We richten de toegang van het CMD efficiënter en meer klantvriendelijk in.

In het laatste kwartaal van 2025 zijn we gestart met het efficiënter en klantvriendelijker inrichten van de toegang tot het CMD. Dit sluit aan bij het click-call-face-principe uit de Visie op dienstverlening van de gemeente Waalre. In 2026 werken we dit verder uit.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het CMD is het centrale aanspreekpunt waar inwoners terecht kunnen met al hun hulpvragen. De toegang tot zorg en ondersteuning is laagdrempelig, persoonlijk en dichtbij georganiseerd binnen de eigen gemeente. Voordat specialistische hulp nodig is, kunnen inwoners gebruikmaken van een breed preventief aanbod dat hen tijdig ondersteunt bij uiteenlopende vragen en problemen. Inwoners krijgen vroegtijdig goede en passende zorg, dankzij de samenwerking met partners zoals huisartsen, het PlusTeam en het onderwijs.

Wijkcentra

Wat willen we bereiken?

We bieden inwoners levensloopbestendige en duurzame wijken en buurten. We stimuleren hen om deel te nemen aan cultureel-maatschappelijke activiteiten, wijkzorg en activiteiten buiten de wijk.

We bieden levensloopbestendige en duurzame wijken en buurten. We stimuleren inwoners om deel te nemen aan cultureel-maatschappelijke activiteiten, wijkzorg en activiteiten buiten de wijk.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Accommodaties worden duurzaam en multifunctioneel op- en ingezet.

We hebben ingezet op duurzame, multifunctionele accommodaties. Zo hebben we toegewerkt naar lagere energielasten en een hogere bezettingsgraad. Op deze manier hebben we gezorgd voor meer toegevoegde waarde voor alle betrokken partijen.

We ontwikkelen de zorgactiviteiten in de wijkcentra verder conform zorgcontracten.

Bij het opstellen van de visie op sociaal-culturele accommodaties nemen we de verdere ontwikkeling van zorgactiviteiten in de wijkcentra mee.

De Pracht en Het Huis van Waalre ontvangen subsidie volgens de prestatieovereenkomst.

De Pracht en Het Huis van Waalre hebben subsidie ontvangen volgens de prestatieovereenkomst.

We verlenen subsidie aan sociaal-culturele activiteiten volgens het geldende subsidiebeleid.

De sociaal culturele-activiteiten hebben subsidie ontvangen volgens het geldende subsidiebeleid voor deze periode.

Het Huis van Waalre en De Pracht bieden sociaal-culturele activiteiten aan en kunnen die uitvoeren door prestatiesubsidies.

Het Huis van Waalre en De Pracht hebben een eenjarige prestatiesubsidie ontvangen en hebben daarvoor sociaal-culturele activiteiten aangeboden.

We stellen een uitvoeringsprogramma op naar aanleiding van de in 2024 vastgestelde Visie WelzijnWoonZorg.

In 2025 zijn we concreet gestart met de uitvoering van de WWZ-uitvoeringsagenda 2024-2030 (WWZ: Welzijn Wonen Zorg). De eerste stappen zijn gericht op het versterken van het netwerk van professionals en vrijwilligers die betrokken zijn bij de uitvoering van de visie. Als aftrap hebben we een bijeenkomst georganiseerd met twaalf partners. Samen hebben we drie actiepunten vastgesteld voor 2026: actiepunt 2A richt zich op communicatie om de bewustwording onder senioren te vergroten, actiepunt 3A

op de start van de ontwikkeling van een visie op gemeenschapshuizen en sociaal-culturele voorzieningen en verbinding op wijkniveau. Actiepunten 4B en 4C richten zich op de ontwikkeling van een Woonloket en het vergroten van de bekendheid van de verruiming van het beleidskader voor gebruik van de eigen woning.

Inburgering

Wat willen we bereiken?

Inburgeraars participeren naar vermogen en zijn de Nederlandse taal machtig.

Omschrijving (toelichting)

Inburgeraars doen naar vermogen mee in de maatschappij en worden daarin gefaciliteerd. Ze zijn de Nederlandse taal machtig of werken daaraan.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De klantmanager inburgering ontfermt zich over de brede intake voor alle statushouders.

De klantmanager inburgering heeft voor statushouders de brede intake uitgevoerd en het volledige inburgeringstraject gecoördineerd: van aanmelding voor de Module Arbeidsmarkt en Participatie tot toeleiding naar taalscholen en afronding van het participatieverklaringstraject.

Inburgeraars die nog vallen onder de oudere wetten Inburgering kunnen bij het CMD terecht voor ondersteuning.

Het CMD heeft inburgeraars die nog onder de oude Wet Inburgering vallen ondersteund in het afronden van hun trajecten. Waar nodig heeft het CMD gezorgd dat de begeleiding door kon gaan.

We stimuleren de financiële redzaamheid en taalvaardigheid bij de inburgeraars.

De basis voor financiële redzaamheid van inburgeraars is ondergebracht in Veldhoven via het financieel ontzorgen. Dit betekent dat de gemeente tijdelijk bepaalde geldzaken overneemt of daarbij helpt, zodat inburgeraars minder stress hebben en geen nieuwe schulden maken. Daarnaast konden inburgeraars een training volgen over omgaan met geld. De casusregisseur heeft inburgeraars aangemeld voor taallessen op een passend niveau en de voortgang gevolgd. Ook hebben we deelname aan extra taalactiviteiten gestimuleerd, zoals vrijwilligerswerk en het Taalcafé.

We stimuleren inburgeraars om gebruik te maken van de cultuur- en sportmogelijkheden in en rondom Waalre.

We hebben inburgeraars gestimuleerd om mee te doen aan sport en cultuur in en rond Waalre. Inburgeraars met een laag inkomen konden, net als andere inwoners met een minimuminkomen, gebruikmaken van het Volwassenenfonds Sport & Cultuur. In 2025 zijn in Waalre 56 aanvragen goedgekeurd via dit fonds.

We voeren de verplichte onderdelen van de wet Inburgering 2021 uit.

We hebben processen ingericht, kaders vastgesteld en de benodigde contracten afgesloten om de verplichte onderdelen van de Wet Inburgering 2021 te borgen. Ook hebben we de personele inzet verhoogd voor een structurele uitvoering.

Kwaliteitsslagen en infrastructuur in Waalre evalueren we intern en stellen we waar nodig bij.

We hebben processen geëvalueerd en nieuwe contracten afgesloten om de kwaliteit en infrastructuur van het inburgeringsproces te borgen. Dit heeft geleid tot betere afstemming met taalaanbieders, meer mogelijkheden voor maatwerk en een sterkere samenwerking tussen de casusregisseur en maatschappelijke partners. Ook zijn we een samenwerking gestart met VluchtelingenWerk Nederland om de maatschappelijke begeleiding van statushouders te borgen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inburgeraars hebben adequate ondersteuning gekregen om naar vermogen mee te doen in de samenleving, onder andere via taallessen, participatieactiviteiten en begeleiding door de casusregisseur.

6.3 Inkomensregelingen

Wat willen we bereiken?

Garanderen van bestaansminimum

We garanderen een bestaansminimum voor inwoners die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig de noodzakelijke kosten van levensonderhoud kunnen betalen. Inwoners die kunnen werken bieden we de nodige ondersteuning, zoals loonkostensubsidie, werkplekaanpassing en begeleiding, zodat zij in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen (volgens de Participatiewet).

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We voeren de Participatiewet (bijstandsuitkeringen) en de overige uitkeringsregelingen uit.

We hebben de Participatiewet en overige uitkeringsregelingen volgens wet- en regelgeving uitgevoerd. Inwoners hebben we tijdig en adequaat ondersteund.

We bieden uitkeringsgerechtigden mogelijkheden en stimuleren hen om uit te stromen naar werk.

We hebben uitkeringsgerechtigden actief gestimuleerd en ondersteund richting werk. Daarvoor hebben we re-integratietrajecten en maatwerk ingezet om uitstroom naar werk te bevorderen.

We benaderen inwoners en gezinnen integraal bij vraagstukken in het sociaal domein.

We hebben gewerkt met een integrale benadering van inwoners en gezinnen binnen het sociaal domein. De ondersteuning hebben we afgestemd op meerdere leefgebieden om maatwerk en samenhang in de hulpverlening te bieden.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het CMD heeft inwoners ondersteund om mee te doen binnen verschillende leefgebieden met integrale begeleiding en maatwerk. Inwoners konden zo beter meedoen in de samenleving.

6.3.1 Minimabeleid

Wat willen we bereiken?

Borgen van bestaanszekerheid.

Het minimabeleid heeft als belangrijkste punt het borgen van bestaanszekerheid. Voorop staat participatie in de samenleving en verhoging van de zelfredzaamheid van onze inwoners. We hebben extra aandacht voor volwassenen en kinderen die minder goed voor zichzelf kunnen zorgen, en voor huishoudens die door complexe wet- en regelgeving in de problemen komen. Het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) voert het minimabeleid uit vanuit een integrale benadering van de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Het CMD bestrijdt armoede en verzorgt de inkomensondersteuning. Daarbij zetten we proactief in op schulddienstverlening en vroegsignalering om problematische schulden te voorkomen. Ook zetten we de Klijnsma-middelen gericht in om armoede onder kinderen te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We zetten de integrale aanpak van het CMD en de maatschappelijke partners voort.

Het CMD heeft actief samengewerkt met maatschappelijke partners en een integrale benadering gehanteerd vanuit verschillende leefgebieden. Waar nodig is maatwerk toegepast.

We monitoren de trajecten van inwoners in de schuldhulpverlening. Als resultaten onvoldoende zijn, stellen we bij.

We hebben trajecten in de schuldhulpverlening gemonitord en waar nodig bijgesteld om resultaten voor inwoners te verbeteren.

Het CMD en ketenpartners werken nauw en integraal samen.

We hebben elke twee maanden een ketenpartneroverleg georganiseerd over geldzorgen. Dit structurele overleg heeft de samenwerking versterkt en geleid tot betere afstemming en snellere, integrale ondersteuning voor inwoners.

We voeren het geldzorgenbeleid (voorheen armoedebeleid) en het maatwerkbudget uit. Het maatwerkbudget is beschikbaar om financiële nood te voorkomen, bestrijden of verzachten.

We hebben het [geldzorgenbeleid](#) geëvalueerd. Daaruit blijkt dat de samenwerking met ketenpartners effectief is en dat de dienstverlening wordt gewaardeerd. Preventie en communicatie blijven aandachtspunten. Het maatwerkfonds hebben we uitgesteld, omdat andere voorzieningen toereikend waren. Het CMD heeft voldoende ruimte ervaren om maatwerk toe te passen binnen de bestaande regelingen en mogelijkheden.

We verstrekken individuele bijzondere bijstand.

We hebben individuele bijzondere bijstand verstrekt aan kwetsbare inwoners om noodzakelijke kosten te dekken die zij niet zelf konden betalen. Zo konden financiële problemen worden voorkomen.

We verstrekken individuele inkomenstoeslag.

We hebben individuele inkomenstoeslag verstrekt aan inwoners met een minimuminkomen om hun bestaanszekerheid te versterken en financiële kwetsbaarheid te verminderen.

We ondersteunen minima via aanvullende regelingen zoals de Meedoen-bijdrage, het Jeugdportfonds en het Jeugdcultuurfonds.

We hebben aanvullende regelingen beschikbaar gesteld voor inwoners met een laag inkomen om meedoen in de maatschappij te bevorderen. In 2025 zijn 99 aanvragen van kinderen en jongeren voor het Jeugdportfonds en Jeugdcultuurfonds goedgekeurd.

We voeren vroegsignalering uit en monitoren deze samen met de vaste-lastenpartners: woningcorporaties, Brabant Water en energiebedrijven.

Het CMD heeft vroegsignalering van betalingsachterstanden uitgevoerd en gemonitord samen met vaste-lastenpartners. Dit heeft bijgedragen aan tijdige signalering en preventie van problematische schulden.

Het lokale CMD voert de schulddienstverlening uit.

Het CMD heeft samen met de gemeente Veldhoven de schulddienstverlening uitgevoerd. We hebben inwoners met financiële problemen begeleid naar passende oplossingen om problematische schulden te voorkomen en op te lossen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Door verschillende vormen van financiële ondersteuning hebben inwoners met een minimuminkomen de mogelijkheid gekregen om weer mee te doen in de samenleving.

6.4 Begeleide participatie

Wat willen we bereiken?

Met de Participatiewet zorgen we dat inwoners zeker zijn van een bestaansminimum: ze werken, hebben kans op werk of ontvangen een bijstandsuitkering.

We ondersteunen inwoners met arbeidsvermogen – dat zijn inwoners die kunnen werken. De Participatiewet en ons gemeentelijke beleid versterken de gelijke kansen van inwoners met arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt. Aan uitkeringsgerechtigde inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien verstrekken we een uitkering. Daarnaast zorgen we voor het langzaam stopzetten van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We voeren de Participatiewet samen met de gemeente Veldhoven uit, op basis van een samenwerkingsovereenkomst.

De gemeente Veldhoven heeft de Participatiewet en de structurele algemene bijstand uitgevoerd volgens de samenwerkingsovereenkomst. We hebben de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Veldhoven vernieuwd. De vernieuwde DVO gaat op 1 januari 2026 in. Het CMD in Waalre heeft de minimaregelingen uitgevoerd en bijzondere bijstand verstrekt.

We stellen een studietoeslag beschikbaar voor inwoners die studeren en een arbeidshandicap hebben.

Het CMD heeft een studietoeslag verstrekt aan inwoners die studeren en een arbeidshandicap hebben, om hun opleiding te ondersteunen.

Gemeente Waalre neemt actief deel aan de overleggen met Ergon, zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. We bespreken de kwartaalrapportages van Ergon ieder kwartaal.

Gemeente Waalre heeft regelmatig en structureel deelgenomen aan bestuurlijke en ambtelijke overleggen met Ergon, de uitvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). We hebben de kwartaalrapportages gebruikt om de beleidsvoortgang te volgen en waar nodig bij te sturen.

We begeleiden inwoners naar werk met participatievoorzieningen.

We hebben participatievoorzieningen ingezet om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar werk. Voorbeelden zijn werkervaringsplekken, sociale activering en scholingstrajecten. Dit heeft hun kansen op duurzame uitstroom en maatschappelijke participatie vergroot.

We nemen deel aan de GRWRE samen met de gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Heeze-Leende en Valkenswaard.

We hebben deelgenomen aan het participatiebedrijf GRWRE, samen met de gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Heeze-Leende en Valkenswaard. Ergon voert deze regeling uit. Via deze samenwerking hebben we re-integratietrajecten aangeboden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Waar nodig en mogelijk hebben we loonkostensubsidie en beschut werken ingezet.

We nemen deel aan regionale overleggen over de arbeidsmarkt en arbeidsmarkttoeleiding.

We hebben vier reguliere regionale overleggen georganiseerd over de arbeidsmarkt. De samenwerking in de regio heeft bijgedragen aan betere afstemming van beleid en uitvoering.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn ondersteund via re-integratietrajecten, loonkostensubsidies en extra begeleiding. Hun kansen op deelname aan de arbeidsmarkt en op duurzaam werk zijn vergroot.

6.6 Wmo-beleid

Wat willen we bereiken?

We stellen inwoners in staat om volwaardig en gelijkwaardig deel te nemen aan de samenleving.

Dit geldt in het bijzonder voor inwoners in een kwetsbare positie. We gaan ervan uit dat inwoners eerst zelf naar oplossingen zoeken, op eigen kracht of binnen hun sociale netwerk. De gemeente kan hierbij ondersteunen en vangt op wanneer inwoners geen oplossing vinden binnen het eigen sociale netwerk.

We zorgen voor een passend zorgaanbod voor inwoners die zich met een hulpvraag bij de gemeente Waalre melden. Als we zelf geen passend aanbod hebben, helpen we inwoners bij het vinden ervan.

Het CMD en het PlusTeam werken nauw samen, ook met huisartsen en wijkverpleegkundigen in Waalre. Zo organiseren we de zorg goed en houden we korte lijnen tussen alle betrokken partijen.

We betrekken maatschappelijke partners vroegtijdig bij relevante ontwikkelingen.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Sociaal Raadsliedenwerk biedt onafhankelijke cliëntondersteuning op sociaal juridisch gebied.

In 2025 heeft Lumens het Sociaal Raadsliedenwerk (SRW) uitgevoerd. Het SRW heeft alle inwoners van Waalre sociaaljuridische informatie, advies en begeleiding geboden. Dit was bedoeld voor inwoners die moeite hebben met het begrijpen of aanvragen van regelingen en voorzieningen. Het ging vaak om materieel kwetsbare inwoners met een minimuminkomen. Zij konden laagdrempelig en kosteloos gebruikmaken van het SRW.

Van 1 januari tot en met 31 mei 2025 hebben 26 inwoners gebruikgemaakt van het SRW, met in totaal 45 vragen in korte en lange trajecten.

Uit de evaluatie van Lumens over het eerste halfjaar van 2025 blijkt dat inwoners het SRW goed weten te vinden. Het CMD heeft in deze periode meer aanmeldingen doorgestuurd. De meeste inwoners kwamen via partners, waardoor het contact met samenwerkingspartners belangrijk blijft. De evaluatie over het tweede halfjaar van 2025 vindt plaats in het tweede kwartaal van 2026.

We hebben grip op de kosten van de maatwerkvoorziening Wmo huishoudelijke hulp.

In 2024 zijn we gestart met de uitvoering van de maatregelen van de Taskforce Sociaal Domein. In 2025 hebben we deze maatregelen verder uitgevoerd.

We hebben grip op de kosten van de Wmo.

We hebben diverse maatregelen van de Taskforce Sociaal Domein uitgevoerd.

We meten cliëntervaringen met de methode "continu meten" en evalueren de resultaten.

Op basis van de Wmo en de Jeugdwet is de gemeente verplicht jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek te houden. We meten ook de ervaringen vanuit de Participatiewet. Zo hebben we een compleet beeld van deze wetten in het sociaal domein. In 2025 hebben we één meetmoment gehouden. Alle inwoners die in 2025 een indicatie hebben ontvangen, hebben een vragenlijst gekregen.

We hebben de resultaten geëvalueerd met de Adviesraad Sociaal Domein, de betrokken beleidsmedewerkers en de consultants van het CMD en het PlusTeam. Via een raadsinformatiebrief hebben we de raad geïnformeerd over de resultaten.

We ontwikkelen in samenwerking met de BOV-Kempengemeenten en de regio Dommelvallei+ de producten Begeleiding Wmo door.

De huidige overeenkomst voor begeleiding loopt af op 1 januari 2027. In 2025 hebben we regionaal vastgesteld dat de huidige overeenkomst werkbaar is, hoewel deze niet op alle onderdelen volledig aansluit bij de gewenste manier van samenwerken met zorgaanbieders en de behoefte aan gerichtere sturing op kwaliteit.

We verlengen de bestaande overeenkomst naar verwachting met twee jaar. Dit geeft ruimte om in 2027 een zorgvuldig aanbestedings- en inkooptraject te starten. Het doel is een vernieuwde overeenkomst die beter aansluit bij de praktijk en ontwikkelingen in het sociaal domein, om zo de kwaliteitseisen te kunnen waarborgen.

Bij het opstellen van de nieuwe overeenkomst betrekken we het CMD en de kwaliteitsmedewerker nadrukkelijk, zodat beleid en praktijk op elkaar aansluiten. Zo werken we toe naar toekomstbestendige dienstverlening met regionale samenwerking binnen BOV-Kempen en Dommelvallei+.

Buurtbemiddeling wordt vroegtijdig betrokken bij conflicten tussen burens of buurtgenoten.

In 2025 heeft Lumens de buurtbemiddeling uitgevoerd. Door buurtbemiddeling vroegtijdig in te zetten, pakken we buurtproblemen laagdrempelig en snel aan. Zo kunnen burens prettig met elkaar blijven leven en voorkomen we dat een buurtprobleem uitgroeit tot structurele woonoverlast. Dit vermindert ook de inzet van betaalde professionals.

Tot en met mei 2025 heeft Waalre zeven meldingen ontvangen voor buurtbemiddeling. De meldingen zijn binnengekomen via verschillende kanalen. De politie, de gemeente, Wooninc, VluchtelingenWerk en het CMD deden ieder één melding. Daarnaast hebben drie inwoners zelf een melding gedaan.

De verwachting is dat de resultaten in het tweede kwartaal van 2025 vergelijkbaar zullen zijn met die van het eerste kwartaal. De resultaten van het tweede halfjaar van 2025 bespreken we in een evaluatiegesprek met Lumens in het tweede kwartaal van 2026.

De doordecentralisatie van beschermd wonen gaat door. Het regionale plan van aanpak vertalen we naar de lokale situatie.

De doordecentralisatie van beschermd wonen – waarbij gemeenten zelf verantwoordelijk worden voor de uitvoering – is ook in 2025 regionaal in ontwikkeling, met vijftien gemeenten die meedoen. Eindhoven heeft in 2025 het uitvoeringsprogramma herijkt.

In 2025 hebben wij besloten de bestuurlijke afspraken rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang in 2026 een-op-een voort te zetten. We hebben geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd, alleen een verlenging van de looptijd.

In Waalre bieden wijk-GGD'ers hulp aan inwoners met onbegrepen gedrag.

Samen met GGD Brabant-Zuidoost hebben we het meld- en adviespunt voor zorgwekkend gedrag en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) ingericht. Dit meldpunt is de centrale plek voor niet-acute zorgvragen en leidt inwoners toe naar passende zorg, ondersteuning of zelfhulpadvies. Meldingen waarbij mogelijk verplichte ggz nodig is, volgen we na triage op met een verkennend onderzoek als aan de criteria wordt voldaan. De jaarrapportage over het meld- en adviespunt verwachten we in het eerste kwartaal van 2026.

We werken aan een sterke regionale preventieve aanpak van dak- en thuisloosheid in het kader van de maatschappelijke opvang.

Met de regio Eindhoven – waarin vijftien gemeenten samenwerken – hebben we het Actieplan Dakloosheid 2024-2030 opgesteld. We voeren dit plan samen uit.

We ontwikkelen beleid voor rechtmatigheidstoezicht en fraudebestrijding binnen de Wmo en de Jeugdwet.

Op grond van wet- en regelgeving moet de gemeente toezicht houden op de rechtmatige uitvoering van de Wmo. Dit is om fraude te voorkomen en te bestrijden. In 2025 hebben we nog geen concrete activiteiten of beleid op dit terrein uitgevoerd. In 2026 starten we regionaal met een verkenning naar de invulling van rechtmatigheidstoezicht en fraudebestrijding. Waalre sluit hierbij aan en volgt de regionale ontwikkelingen nauw.

De Visie WelzijnWonenZorg werken we uit in een plan van aanpak om afspraken te borgen.

In 2025 zijn we gestart met de uitvoering van de WWZ-uitvoeringsagenda 2024-2030 (welzijn, wonen en zorg). De eerste stappen waren gericht op het versterken van het netwerk van professionals en vrijwilligers. Als aftrap heeft de gemeente een bijeenkomst georganiseerd waarbij twaalf partners aanwezig waren. Tijdens deze bijeenkomst hebben we samen drie actiepunten uit de WWZ-uitvoeringsagenda vastgesteld voor 2026. Het gaat om de volgende actiepunten: communicatie gericht op bewustwording onder senioren (2A), de start van een visie op gemeenschapshuizen en sociaal-culturele voorzieningen met verbinding op wijkniveau (3A), en de ontwikkeling van een Woonloket en het vergroten van de bekendheid van de verruiming van het beleidskader gebruik eigen woning (4B & 4C).

We sluiten samen met omringende gemeenten een overeenkomst voor een meldpunt voor discriminatie.

De LEVgroep verzorgt voor Waalre het Meldpunt Discriminatie. In het eerste halfjaar van 2025 hebben we vier meldingen van inwoners geregistreerd en is één voorval binnen Waalre gemeld. Naar aanleiding van de vraag in de motie van 15 april 2025 hebben we extra bekendheid gegeven aan het meldpunt.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners ontvangen goede zorg zolang zij dat nodig hebben. Gemeenschapsgelden besteden we volgens de wet. Inwoners kunnen direct na contact met de gemeente hun ervaringen delen.

De inzet van een wijk-GGD'er is een waardevolle aanvulling op het werk voor zorg en veiligheid. Burenruzies signaleren we zo vroeg mogelijk. Dit gebeurt in gesprek met het CMD, Veiligheid en de wijk-GGD. Zo behouden we de leefbaarheid in het dorp.

Gemeente Waalre staat voor een inclusieve samenleving en is tegen discriminatie. Daarom hebben we een meldpunt ingericht.

6.7 Maatwerkdienstverlening 18-

Maatwerkdienstverlening 18-

Wat willen we bereiken?

We gaan uit van eigen kracht en ondersteunen onze jeugdigen waar het nodig is.

In ons beleid gaan we uit van het eigen sociale netwerk van jeugdigen en hun opvoeders. Het is belangrijk dat professionals van verschillende disciplines elkaar goed weten te vinden. Het motto is: één gezin, één plan, één coördinator. We zorgen ervoor dat passend onderwijs en de ondersteuning op grond van de Jeugdwet en Wmo op elkaar aansluiten. We richten ons sterk op preventief jeugdbeleid, zodat ouders en kinderen minder specialistische hulpverlening nodig hebben.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Binnen het samenwerkingsverband Een 10 voor de Jeugd ontwikkelen we de producten- en dienstencatalogus (PDC) verder.

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat specialistische jeugdhulp alleen wordt ingezet voor kinderen en jongeren die dat echt nodig hebben. Daarom zien en gebruiken we Specialistische Naschoolse Opvang niet langer als jeugdhulp. In 2026 werken we binnen Een 10 voor de Jeugd de reikwijdte van specialistische jeugdhulp verder uit.

Binnen het samenwerkingsverband 21 voor de Jeugd werken we samen aan het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, vanuit de opdracht van het Rijk.

Het Rijk heeft geen extra middelen beschikbaar gesteld voor het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De 21 regiogemeenten hebben afgesproken de doelstellingen regionaal te financieren via de rijksbijdrage DUVO (Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang). Deze bijdrage is bedoeld voor vrouwenopvang, maar ook voor huiselijk geweld en kindermishandeling. In 2025 hebben we de regionale ontwikkelingen gevolgd en dit zetten we voort in 2026.

We signaleren ondersteuningsvragen snel.

De snelle signalering van ondersteuningsvragen heeft onder druk gestaan door capaciteitsproblemen binnen CMD Jeugd. We hebben maatregelen genomen, waardoor de wachtlijst voor ondersteuningsvragen is afgenomen.

We organiseren zes keer Waalre in Gesprek; een laagdrempelig initiatief samen met de bibliotheek.

Waalre in Gesprek hebben we in 2025 zes keer georganiseerd. De volgende onderwerpen kwamen aan bod: scheiden (online bijeenkomst), alcohol- en drugsgebruik onder pubers, diversiteit en inclusie, de overgang naar de middelbare school, 'Niets is wat het liked' met nagesprek in het kader van mediawijsheid, en Financieel Fit met Eef van Opdorp.

Jeugdigen in Waalre praten mee over onderwerpen die zij belangrijk vinden binnen de gemeente.

In het kader van de Kracht van Waalre heeft de burgemeester gesprekken gevoerd met jongeren in het jongeren centrum over wat zij belangrijk vinden in de gemeente. Daarnaast zijn we gestart met de voorbereidingen voor een pizzasessie met jongeren in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2026.

We borgen de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met een protocol.

We hebben het meldcodeprotocol huiselijk geweld en kindermishandeling nog niet ingevoerd door een tekort aan capaciteit. In het eerste of tweede kwartaal van 2026 voeren we het conceptprotocol in. Dan gaat de meldcodetour ook langs de verschillende teams van de gemeente.

We nemen maatregelen om de kosten voor jeugdhulp beheersbaar te maken.

We hebben de maatregelen vanuit de Taskforce Sociaal Domein voor 2025 voortgezet en waar nodig aangepast of afgerond. We hebben de monitor Sociaal Domein verder doorontwikkeld. In 2025 gaven we minder uit aan jeugdhulp dan begroot. Dit hebben we opgenomen in de Tweede Tussenrapportage.

We onderzoeken wat de Hervormingsagenda Jeugd betekent voor Waalre en we werken aan de verschillende thema's van deze Hervormingsagenda door middel van een plan van aanpak.

We hebben gesprekken gevoerd met een adviseur Hervormingsagenda van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), samen met de gemeenten Son en Breugel en Nuenen. Zo kregen we meer zicht op de verwachtingen van de Hervormingsagenda en welke stappen we als kleinere gemeente kunnen zetten. We hebben besloten geen plan van aanpak op te stellen, maar aan te sluiten bij de doorontwikkelingen die al in gang zijn gezet.

We versterken de tandemfunctie die we in onze regionale visie op jeugdbescherming hebben opgenomen.

Het PlusTeam, dat het meest te maken heeft met de tandemfunctie, heeft het afgelopen jaar gesprekken gevoerd met Jeugdbescherming Brabant om de samenwerkingsafspraken rond de tandemfunctie te evalueren. Vanaf 2026 vinden deze gesprekken ook plaats met de William Schrikker Stichting.

We verstrekken passende hulp aan jeugdigen die dit nodig hebben (individuele voorzieningen).

We hebben in 2025 te maken gehad met onderbezetting en een oplopende wachtlijst, waardoor het verstrekken van passende en tijdige hulp onder druk stond. Door een aantal maatregelen in te zetten, is dit in het vierde kwartaal verbeterd. Bij passende hulp werken we vanuit het principe van normalisatie: zo licht als kan, zo zwaar als moet.

We zetten in op een afname van jeugdhulp die is verstrekt via een maatwerkovereenkomst; jeugdhulp zetten we zoveel mogelijk in via het gecontracteerde aanbod.

In 2025 is een afname zichtbaar van de inzet van niet-gecontracteerde zorg ten opzichte van 2024 en 2023. Dit geldt zowel voor het aantal cliënten als voor de kosten.

We zien een afname in de wachtlijsten voor jeugd bij zowel het CMD als het PlusTeam, er is een versterkte samenwerking tussen het CMD en het PlusTeam.

We werken nu met vaste medewerkers vanuit het PlusTeam voor Waalre. Dit heeft ook de samenwerking tussen het PlusTeam en het Centrum voor Maatschappelijke Deelname (CMD) versterkt. Halverwege 2024 liepen de wachttijden bij het CMD op. Met verschillende maatregelen hebben we de wachttijden teruggebracht.

Wat is de impact voor onze inwoners?

We helpen inwoners met hun ondersteuningsvragen en kijken daarbij breed naar een oplossingsrichting, waarbij normalisatie voorop staat (zo licht als kan, zo zwaar als moet).

Jeugd- en jongerenwerk

Wat willen we bereiken?

Jeugdigen in Waalre die steun nodig hebben bij het volwassen worden ontvangen in eerste instantie ondersteuning van hun eigen ouders.

Waar deze ondersteuning niet voldoende is, kunnen vrijwilligers en professionals extra ondersteuning bieden.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De maatschappelijke partners zijn bekend met het aanbod van het jongerenwerk.

De jongerenwerkers hebben gewerkt aan een betere zichtbaarheid bij maatschappelijke partners. Zo hebben ze het contact met de bibliotheek versterkt.

Het jongerenwerk heeft een prominente rol in het voorkomen van problemen, zoals schooluitval, overlast, uitsluiting en radicalisering.

We hebben de pilot jongerencentrum in 2025 voortgezet. Hierdoor heeft het jongerenwerk een vaste plek van waaruit zij jongeren een veilige plek kunnen bieden en met hen in gesprek kunnen gaan. Het doel is dat jongeren zich verder kunnen ontwikkelen en hun zelfvertrouwen en zelfredzaamheid kunnen vergroten.

Samen met het jongerenwerk bekijken we in welke vorm we jongerenparticipatie kunnen vormgeven.

We hebben het jongerencentrum en de jongerenwerkers betrokken bij het organiseren van gesprekken tussen de burgemeester en jongeren in het kader van de Kracht van Waalre.

We helpen jongerenwerkers om laagdrempelige ondersteuning aan jongeren te bieden in hun ontwikkeling naar volwassenheid.

We hebben regelmatig gesprekken gevoerd met de jongerenwerkers en de gebiedscoördinator van Lumens. We bespraken hun uitdagingen en wat zij ophalen bij jongeren in Waalre. Ook keken we hoe de gemeente hen daarin kan ondersteunen.

We evalueren de pilot jongerencentrum en nemen de toekomst van een jongerencentrum in Waalre daarin mee.

Met een raadsvoorstel hebben we de pilot jongerencentrum geëvalueerd en gekeken naar de toekomst. We hebben besloten het jongerencentrum vanaf 2026 permanent voort te zetten.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Jeugdigen in Waalre groeien op tot volwassenen met positieve vormen van vrijetijdsbesteding en een sociaal netwerk. Ook doen ze actief mee in de samenleving. Het jongerencentrum speelt daarin een centrale rol.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.334	1.755	1.795	1.799	-4
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.460	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	573	581	610	-30
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	922	1.263	1.209	53
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	696	985	904	81
6.3 Inkomensregelingen	4.473	5.039	4.961	5.242	-281
6.4 WSW en beschut werk	1.627	1.249	1.252	1.251	0
6.5 Arbeidsparticipatie	10	368	368	385	-17
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	817	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	491	591	659	-68
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	1.806	0	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	1.197	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	1.500	1.400	1.561	-161
6.712 Begeleiding (WMO)	0	1.090	990	849	141
6.71c Dagbesteding (WMO)	184	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	90	93	-3
6.72a Jeugdhulp begeleiding	2.713	0	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	600	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	276	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	82	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	159	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	159	0	0	0	0
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	103	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	75	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	41	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambuland lokaal	0	0	0	112	-112
6.752 Jeugdhulp ambuland regionaal	0	3.860	3.360	2.319	1.041

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
6.753 Jeugdhulp ambulans landelijk	0	0	0	191	-191
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	104	-104
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	392	-392
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	85	85	40	45
6.791 PGB WMO	0	260	260	225	35
6.792 PGB Jeugd	0	100	100	92	8
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	150	0	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	49	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	153	153	110	43
6.822 Jeugdreclassering	0	48	48	61	-13
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	114	145	126	19
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	184	184	175	9
Totaal Lasten	20.316	18.486	18.610	18.510	100
Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.367	444	425	369	56
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	10	0	0	0	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	8	20	-12
6.3 Inkomensregelingen	4.569	3.298	3.608	4.398	-790
6.5 Arbeidsparticipatie	10	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	3	3	3	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	96	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	100	100	98	2
6.81a Beschermd wonen (WMO)	5	0	0	0	0
Totaal Baten	7.060	3.845	4.144	4.888	-744
Gerealiseerd resultaat	13.256	14.641	14.466	13.622	844

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (nadeel € 4.000)

- € 65.000 nadeel
  - Hogere salariskosten; De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 19.000 voordeel
  - In 2024 is afgesproken om ongeveer € 20.000 te bezuinigen op de post "subsidies vrijwilligersorganisaties". Deze bezuiniging is in de begroting 2026 verwerkt, waarbij vooruitlopend hierop in 2025 de verenigingen hierop zijn voorbereid. In dat kader is terughoudend omgegaan met het aangaan van nieuwe (meerjarige) subsidieafspraken. De lopende subsidies zijn gedurende deze periode gecontinueerd volgens de uitgangspunten opgenomen in de subsidieverordening.
- € 19.000 voordeel
  - Wet inburgering inclusief onderwijsroute: De uitgaven op dit onderdeel zijn lager dan de beschikbare gestelde middelen van het rijk waarop het budget is gebaseerd. Met de 2e turap hebben we € 10.000 gevraagd voor het inrichten van de module inburgering. Deze werkzaamheden worden pas in 2026 uitgevoerd.
- € 18.000 nadeel
  - Brede SPUK 2023-2026 Sportakkoord II, Gezond en Actief Leven Akkoord en Preventieakkoord: Een aantal onderdelen zijn administratief gewijzigd van taakveld 7.1 naar taakveld 6.1. Op de activiteiten in taakveld 7.1 is minder uitgegeven, per saldo een voordeel. Dit wordt samengenomen in de verantwoording van de specifieke uitkering.
- € 13.000 voordeel
  - De kosten voor het beheer van jongerencentrum zijn voor het grootste deel voldaan bij de start in oktober 2024.
- € 16.000 voordeel
  - Onderschrijding op diverse posten binnen preventief jeugdbeleid, waaronder trainingen voorliggend veld, Waalre in Gesprek en Versterking voorliggend veld.
- € 12.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

6.21 t/m 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voordeel € 104.000)

- € 13.000 nadeel
  - Lagere salariskosten: De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 112.000 voordeel
  - Taskforce Sociaal domein: Hiervoor is incidenteel budget in 2025 beschikbaar waarvan een deel nog niet is uitgegeven. Dekking in de reserve overlopende posten blijft beschikbaar voor 2026. In de 1^e turap 2026 wordt het budget voor 2026 opgehoogd zodat de uitgaven dan alsnog kunnen plaatsvinden.
- € 5.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

6.3 Inkomensregelingen (nadeel € 281.000)

- € 97.000 voordeel
  - Bestaande uit lagere salariskosten, De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

- € 167.000 nadeel
  - Voor de opvang van Oekraïners hebben we € 167.000 aan kosten gemaakt op dit taakveld. Daar staan wel voldoende inkomsten tegenover. Gedurende deze SPUK is duidelijk geworden dat er middelen vergoed worden voor de inzet van medewerkers t.b.v. de uitvoering van deze SPUK. In 2026 zal er door een nieuwe projectmatige aanpak, zowel financieel als organisatorisch, een ander beeld en resultaat ontstaan.
- € 38.000 nadeel
  - Vanuit de participatiewet naar werk hebben we meer uitgegeven. De overschrijding komt grotendeels door de uitgaven aan wiv scholing en activering (re-integratietrajecten die door Veldhoven worden uitgevoerd). Hier is € 21.000 aan uitgegeven, het budget staat bij het re-integratiebudget van €30.000, waarvan de helft is uitgegeven. Zie hieronder bij 6.5. In 2026 worden deze kosten direct geboekt onder 6.5.
- € 162.000 nadeel
  - In 2020 en 2021 heeft de gemeente leningen verstrekt aan ondernemers in het kader van de Coronacrisis. De afgelopen jaren zijn ondernemers op deze leningen gaan terugbetalen. Aangezien destijds het Rijk deze leningen voor 100% vergoed heeft dienen de ontvangen bedragen ook weer aan het Rijk te worden terugbetaald. In 2025 heeft deze correctie van ontvangen bedragen van voorgaande jaren plaatsgevonden.
- € 10.000 nadeel
  - Diverse kleine verschillen.

6.4 Begeleide participatie (voordeel € 0)

- Geen verschil.

6.5 Arbeidsparticipatie (nadeel € 17.000)

- € 32.000 nadeel
  - Begeleiding door Ergon heeft meer gekost in 2025 dan geraamd. Daarvoor worden we gecompenseerd via het gemeentefonds.
- € 15.000 voordeel
  - Minder uitgaven voor begeleiding re-integratie uitvoering door Veldhoven. Zie toelichting uitgaven onder 6.3.

6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO) (nadeel € 68.000)

- In de 2^e Turap hebben we het budget met € 100.000 opgehoogd. Tijdens de raadsinformatieavond van 2 december hebben we deze overschrijding nader toegelicht. Met de jaarrekening 2025 valt dit per saldo nadeliger uit waardoor we nu nog een nadeel melden van €68.000.

6.711 Huishoudelijke hulp (WMO) (nadeel € 161.000)

- Met de 2e turap 2025 was de inschatting dat we € 100.000 minder uitgaven huishoudelijke hulp hebben. Nu blijkt dat de kosten uiteindelijk € 61.000 hoger zijn. Dit komt omdat in de 2^e helft van 2025 de kosten voor huishoudelijke hulp zijn gestegen ten opzichte van het eerste half jaar. Dit heeft te maken met de ingang van een nieuw contract waar hogere tarieven aan zijn verbonden. Daarnaast heeft er een herstelmaatregel plaatsgevonden voor de indicaties gelijkvloerse woningen.

6.712 Begeleiding (WMO) (voordeel € 141.000)

- In de 2^e turap is op basis van de toenmalige financiële cijfers en de cijfers uit de monitor ervoor gekozen om €100.000 af te ramen. In de jaarrekening blijkt dat deze aframing te voorzichtig is gesteld waardoor we nu een voordeel melden van €141.000. Het aantal cliënten Begeleiding ZIN is licht gedaald. Het aantal indicaties is aanzienlijk gedaald. Een verklaring hiervoor is dat consulenten strakker zijn gaan indiceren. Niet altijd worden de maximale uren toegekend. Kortom, meer maatwerk in overeenstemming met de inwoner. Ook verwijzen zij vaker naar de Wet langdurige zorg, dan voorheen. Deze maatregelen komen voort uit de gedachtengang van de Taskforce 'zo licht als kan, zo zwaar als moet'.

6.713 Dagbesteding (WMO) (nadeel € 3.000)

- Diverse kleine verschillen.

6.751 t/m 6.763 en 6.821 t/m 6.822 Jeugdhulp incl. jeugdbescherming en jeugdreclassering (voordeel € 317.000)

- € 69.000 voordeel
  - Lagere kosten vanuit Jeugdzorg+, doordat er geen jeugdigen uit Waalre in Jeugdzorg+ geplaatst zijn geweest in 2025, daardoor alleen kosten voor beschikbaarheidsfinanciering.
- € 248.000 voordeel
  - De kosten van jeugdhulp blijven achter ten opzichte van de verwachting (7% onderschrijding), deze daling is reeds ingezet in de eerste helft van 2025. De verklaring ligt deels in maatregelen vanuit de Taskforce Sociaal Domein voornamelijk gericht op een meer efficiëntere inzet van jeugdhulp.

6.791 PGB WMO (voordeel € 35.000)

- Dit voordeel zit volledig op het onderdeel begeleiding, Persoonsgebonden budget. Een verklaring hiervoor is dat consulenten strakker zijn gaan indiceren, zoals ook het geval is bij het taakveld 6.712. Het onderdeel huishoudelijke hulp is precies volgens de raming uitgevoerd.

6.792 PGB Jeugd (voordeel € 8.000)

- € 8.000 voordeel
  - Lagere kosten PGB (Persoons Gebonden Budget) gebaseerd op de prognose van de SVB (Sociale Verzekering Bank).

6.91 Coördinatie en beleid WMO (voordeel € 19.000)

- Bestaande uit lagere salariskosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

6.92 Coördinatie en beleid Jeugd (voordeel € 9.000)

- € 2.000 voordeel
  - Bestaande uit lagere salariskosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 7.000 voordeel
  - Door een lagere afrekening van 10 voor de jeugd.

Toelichting verschillen baten:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (nadeel € 56.000)

- € 14.000 voordeel
  - Dit voordeel is ontstaan door toerekening van de personele inzet aan het budget voor vluchtelingen.
- € 5.000 voordeel
  - Subsidie ontvangen voor het project ANWB Automaatje.
- € 65.000 nadeel
  - De definitieve beschikking wet inburgering is lager dan geraamd.
- € 10.000 nadeel
  - Specifieke uitkering (SPUK) onderwijsroute 2024 voldoet niet aan deze voorwaarden. Kosten onderwijsroute zijn in 2025 onder de wet inburgering verantwoord.

6.2 en 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voordeel € 12.000)

- Hogere doorbelasting salariskosten. De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

6.3 Inkomensregelingen (voordeel € 790.000)

- € 659.000 voordeel
  - Voor de opvang van Oekraïners hebben we in totaal € 659.000 ontvangen. De directe kosten staan onder bovenstaande toelichting lasten. De overige kosten die we hebben gemaakt zijn binnen andere taakvelden gevallen. In 2026 zal er een ander eindresultaat tussen inkomsten en uitgaven zichtbaar worden.
- € 32.000 voordeel
  - Door beter debiteurenbeheer zijn onterecht verstrekte uitkeringen teruggevorderd.
- € 22.000 voordeel
  - We hebben in 2025 nieuwe BBZ leningen verstrekt die in 2025 voor 100% worden vergoed. In de komende 5 jaar dienen we hiervan weer 75% terug te betalen aan het Rijk
- € 61.000 voordeel
  - Betreft aanpassing schuld aan het Ministerie over oude BBZ regeling voor 2020. Doordat het risicoprofiel van de verstrekte uitkeringen daalt door aflossingen door ondernemers, daalt ook de afdracht aan het Rijk.
- € 13.000 voordeel

- Voor hulp aan gedupeerden van de toeslagen problematiek worden we gecompenseerd voor onze inzet.
- € 3.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen

6.711 Huishoudelijke hulp (WMO) (nadeel € 2.000)

- Geen grote verschillen

BBV indicatoren Sociaal domein

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025	Ambitie
Banen per 1.000 inw 15-74jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	Waalre	539,7	560	-	-
Banen per 1.000 inw 15-74jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1026,3	1049,76	-	-
Banen per 1.000 inw 15-74jr	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	707,4	719,4	-	-
Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Waalre	1%	-	-	-
Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1%	-	-	-
Jongeren met delict voor rechter	Het % jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter verscheen	Gemeenten < 25.000 inwoners	1%	-	-	-
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuit-kering moet rondkomen	Waalre	3%	3%	-	-
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuit-kering moet rondkomen	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	2,80%	2,80%	-	-
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuit-kering moet rondkomen	Gemeenten < 25.000 inwoners	3%	3%	-	-
Netto arbeids-participatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Waalre	74,50%	74,2%	74,40%	75,2%
Netto arbeids-participatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	75,04%	75,2%	75,2%	-
Netto arbeids-participatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	Gemeenten < 25.000 inwoners	73,70%	73,80%	74%	-
% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)	Waalre	-	1%	-	-
% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	1,20%	1,20%	-	-
% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)	Gemeenten < 25.000 inwoners	1%	1%	-	-

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025	Ambitie
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18 jaar en ouder), per 10.000 inwoners	Waalre	146,2	133,4	134,1	164
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18 jaar en ouder), per 10.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	164,46	163,7	133,1	-
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering (18 jaar en ouder), per 10.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	142,1	143,1	144,7	-
Lopende reïntegratievoorzieningen	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Waalre	93,9	94,3	-	94,3
Lopende reïntegratievoorzieningen	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	144,42	151,08	-	-
Lopende reïntegratievoorzieningen	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	146,7	156,6	-	-
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Waalre	14,6%	15,2%	-	13,40%
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	12,8%	13,4%	-	-
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	12,9%	13,3%	-	-
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaat-regel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Waalre	0,6%	0,4%	-	0,40%
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaat-regel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	0,5%	0,5%	-	-
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	Het % jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaat-regel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar	Gemeenten < 25.000 inwoners	0,4%	0,9%	-	-
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaat-regel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Waalre	-	-	-	-
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaat-regel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	0,3%	0,5%	-	-
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaat-regel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)	Gemeenten < 25.000 inwoners	0,3%	0,4%	-	-
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Waalre	660	660	590	642,5
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	627,5	642,5	607,5	-
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal verstrekkingen specialistische ondersteuning in kader van Wmo v.a. 2018 per 10.000 inwoners	Gemeenten < 25.000 inwoners	653	669	623	-

Aanvullende (facultatieve) indicatoren Sociaal domein

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025
% mantelzorgers	Percentage personen dat mantelzorg geeft. De mantelzorg moet daarbij al minimaal 3 maanden duren, of het moet gaan om minimaal 8 uur zorg per week.	Waalre	-	14,0%	-
% mantelzorgers	Percentage personen dat mantelzorg geeft. De mantelzorg moet daarbij al minimaal 3 maanden duren, of het moet gaan om minimaal 8 uur zorg per week.	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	-	12,4%	-
% mantelzorgers	Percentage personen dat mantelzorg geeft. De mantelzorg moet daarbij al minimaal 3 maanden duren, of het moet gaan om minimaal 8 uur zorg per week.	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	15,8%	-
% mantelzorgers overbelast	Het percentage mantelzorgers van 18 jaar en ouder dat zich door het geven van mantelzorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' voelt. Dit betreft het percentage binnen de groep mantelzorgers.	Waalre	-	17,4%	-
% mantelzorgers overbelast	Het percentage mantelzorgers van 18 jaar en ouder dat zich door het geven van mantelzorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' voelt. Dit betreft het percentage binnen de groep mantelzorgers.	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	-	17,4%	-
% mantelzorgers overbelast	Het percentage mantelzorgers van 18 jaar en ouder dat zich door het geven van mantelzorg 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' voelt. Dit betreft het percentage binnen de groep mantelzorgers.	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	21,2%	-

07 Volksgezondheid en milieu

7.1 Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Een gezond Waalre.

We inspireren inwoners van Waalre om gezond en gelukkig te leven. Daarbij gaan we uit van de principes van brede welvaart en Positieve Gezondheid en werken we vanuit een thematische benadering. We vinden dat inwoners in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor een gezonde leefstijl, met behoud van eigen regie. Ze vangen achteruitgang van hun gezondheid zelf op door uit te gaan van hun eigen mogelijkheden. Iedereen kan meedoen vanuit eigen kracht. Inwoners van Waalre staan voor elkaar klaar en ondersteunen elkaar waar nodig en mogelijk. Mantelzorgondersteuning is op maat. Waalre is een dementievriendelijke gemeente en een JOGG-gemeente (Jongeren Op Gezond Gewicht): we werken aan een gezonde jeugd en een gezonde toekomst.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De bestaande diensten van Goed voor Mekaar Waalre worden voortgezet en verder ontwikkeld.

We hebben de bestaande diensten van GoedvoormekaarWaalre voortgezet. Eind 2025 waren bij GoedvoormekaarWaalre 76 vrijwilligers betrokken.

In 2025 heeft GoedvoormekaarWaalre 895 keer iemand geholpen: met begeleid vervoer (547 keer), klussen (71 keer), boodschappen (113 keer) en informatie, advies en doorverwijzing (164 keer). Via de [website/online matchingsplatform](#) zijn er daarnaast nog 514 contacten geweest.

In september 2025 is het vrijwilligersvervoer van GoedvoormekaarWaalre overgegaan naar [ANWB AutoMaatje Waalre](#). Deze dienst is – net als het begeleid vervoer voorheen – bedoeld voor inwoners van Waalre die minder mobiel zijn en geen redelijk vervoersalternatief hebben. Vrijwilligers brengen hen van en naar medische afspraken en sociale activiteiten. Voor de ritplanning gebruiken we het softwarepakket dat de ANWB hiervoor beschikbaar stelt.

Eind 2025 waren bij 18 inwoners vaste vrijwillige maatjes actief. In 2025 hebben we eenmaal een [maatjescarrousel](#) georganiseerd, waaraan 12 inwoners deelnamen.

In 2025 zijn de vrijwillige seniorenvoorlichters bij 141 inwoners van 75 jaar en ouder op huisbezoek geweest. Daarnaast hebben 8 telefonische gesprekken plaatsgevonden met ouderen die liever geen bezoek aan huis ontvingen.

Ook in 2025 heeft GoedvoormekaarWaalre ondersteuning geboden aan de beide lotgenotengroepen voor mensen met een partner of naaste met dementie. Aan deze [vergeetgroepen](#) namen 20 inwoners deel, die maandelijks bij elkaar komen onder begeleiding van 2 vrijwillige kartrekkers.

Eind 2025 namen 11 inwoners deel aan het dagbestedingsproject [Neffe 't Veld](#). Bij Neffe 't Veld zijn 9 vrijwilligers actief, met ondersteuning van 1 professionele kracht.

De functie van Goed voor Mekaar als informatiepunt voor informele hulp en vrijwilligerswerk wordt verder versterkt, waarbij de digitale Sociale Gids Waalre wordt gebruikt.

In 2025 hebben we op verschillende manieren gewerkt aan de bekendheid van GoedvoormekaarWaalre. Dat deden we onder andere via artikelen in de publicaties van de seniorenverenigingen en De Schakel, en door zichtbaar aanwezig te zijn bij diverse bijeenkomsten in het dorp – met name bij bijeenkomsten van Stichting Wonen Welzijn Zorg Waalre, de Seniorenmarkt Waalre en het Open Huis van Waalre.

In 2025 is de Sociale Gids Waalre 4.377 keer geraadpleegd. Eind 2025 namen 107 organisaties deel aan de [Sociale Gids Waalre](#).

Het Netwerk Dementie Vriendelijke Gemeente is actief vanuit het het jaarplan 2025.

We hebben een werkgroep dementievriendelijke gemeente opgericht. We hebben aandacht besteed aan Wereld Alzheimerdag. Daarnaast hebben we een dementietafel opgericht waar mensen ervaringen en informatie uitwisselen en lotgenotencontact hebben.

Het plan van aanpak GALA/SPUK 2024 – 2026: er wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak.

Het plan van aanpak GALA/SPUK geeft uitvoering aan de volgende thema's: terugdringen van gezondheidsachterstanden, kansrijke start, mentale gezondheid, aanpak van overgewicht en obesitas, valpreventie, leefomgeving, opgroeien in een kansrijke omgeving en vroegsignalering van alcoholproblematiek, wijkaanpak sociale basis, mantelzorg, Eén tegen Eenzaamheid en Welzijn op Recept.

Het plan van aanpak gezonde Jeugd, gezonde toekomst, maakt onderdeel uit van het Leefstijl Akkoord gezond Waalre 2023-2026.

Met het Leefstijlakoord leggen we een verbinding met het plan van aanpak van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Het Steunpunt Mantelzorg wordt versterkt en meer zichtbaar voor de inwoners van Waalre die als mantelzorger onbetaald en vaak langdurig zorgen voor een naaste.

Het Steunpunt Mantelzorg heeft in 2025 6 keer een digitale nieuwsbrief verstuurd naar mantelzorgers en andere belangstellenden die bij GoedvoormekaarWaalre in het bestand staan. De nieuwsbrief ging naar iets meer dan 400 adressen. In 2025 hebben 363 mantelzorgers de jaarlijkse voucher van de mantelzorgwaardering ingewisseld bij lokale ondernemers. Eind 2025 stonden 395 mantelzorgers geregistreerd.

We geven uitvoering aan het plan van aanpak van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA/SPUK) 2024 – 2026.

Er is geen afzonderlijk lokaal gezondheidsbeleid. De lokale aanpak van het gezondheidsbeleid maakt onderdeel uit van het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord Waalre.

We stimuleren het doen van vrijwilligerswerk en zetten in op het versterken van informele hulp/ondersteuning, in samenwerking met onze lokale en regionale netwerkpartners.

Dit is een doorlopend proces waar we continu aandacht aan besteden.

We versterken de lokale coalitie Eén tegen Eenzaamheid.

We hebben aandacht besteed aan eenzaamheid tijdens de Week van de Ontmoeting, met diverse activiteiten in het hele dorp. Daarnaast hebben we een bijeenkomst georganiseerd met ketenpartners over eenzaamheid onder jongeren.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners zijn zich ervan bewust dat een gezonde leefstijl bijdraagt aan hun kwaliteit van leven. Ze zijn zich ervan bewust dat iedereen in Waalre mee kan doen binnen zijn of haar mogelijkheden. Inwoners helpen elkaar en zijn gemotiveerd om vrijwilligerswerk te doen. Mantelzorgers kunnen voor ondersteuning terecht bij het Steunpunt Mantelzorg. Inwoners kunnen terugvallen op een vangnet van informele en vrijwillige hulp en ondersteuning.

7.2 Riolering (riool/water/klimaat)

Wat willen we bereiken?

Een goed functionerend watersysteem (rioolstelsel en watergangen) dat zorgt voor bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van (grond)wateroverlast en -tekort (droogte).

We houden rekening met wetgeving en beleid op verschillende niveaus: Europees (Kaderrichtlijn water), landelijk (Waterwet), provinciaal (waterhuishoudingsplan), waterschap en ons eigen lokale beleid, het programma Water, Riolering en Klimaat (PWRK). Door zo efficiënt mogelijk te werken, besparen we kosten. Dit doen we door vroeg samen te werken, zowel intern als met andere gemeenten en het waterschap. Samen gaan we goed om met veranderingen zoals langdurige neerslag, grondwater onder woningen, overstromingen in hogere gebieden en afkoppelen waar en wanneer dat kan.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We zamelen afvalwater in en voeren dit af. In gebieden waar een gescheiden rioolstelsel is of wordt aangelegd, koppelen we in eerste instantie op basis van vrijwilligheid zoveel mogelijk particulier oppervlak af.

We hebben in project Traverse Noord een blauwe ader aangelegd en de voorzijde van de woningen afgekoppeld. Een blauwe ader is een gescheiden rioolstelsel dat alleen regenwater afvoert. In Heidepark hebben we een regenwaterstelsel aangelegd dat zoveel mogelijk bovengronds ligt. Dat is beter te beheren en draagt bij aan het vergroenen van het gebied. Met de stimuleringsregeling konden inwoners gebruikmaken van de afkoppelcoach.

Met een communicatieplan vergroten we het water- en klimaatbewustzijn in Waalre en stimuleren we het afkoppelen van hemelwater.

Met de activiteiten uit het communicatieplan hebben we inwoners aangespoord om zelf aan de slag te gaan met klimaatadaptatie en het afkoppelen van regenwater. Om hen daarbij te helpen, hebben we watercoaches ingezet die gerichte tips en adviezen hebben gegeven.

Binnen de integrale projectplanning werken we aan een aantal projecten.

We hebben in Traverse Noord de blauwe ader aangelegd. De Gestelsestraat Zuid hebben we in 2025 voorbereid. Daar lossen we de wateroverlast op en breiden we de bestaande blauwe ader uit. De uitvoering vindt plaats in 2026.

Samen met Waterschap De Dommel voeren we de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie uit. We streven naar minder afvoer van regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie. We maken gebruik van subsidiemogelijkheden.

Samen met het waterschap hebben we de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie opgepakt en verantwoord in het regionale klimaatportaal. Voor de droogtebestrijding hebben we de hoger gelegen omgeving bij het Gat van Waalre (De Meeris) aangewezen als onderzoekslocatie. De subsidies hebben we ingezet voor de cofinanciering van projecten.

In 2025 heeft het waterschap een strategische studie opgestart naar het verminderen van de regenwaterafvoer naar de zuivering in Eindhoven. Alle aangesloten gemeenten, waaronder Waalre, doen mee aan deze studie. Die loopt tot midden 2026.

We voeren het programma Water, Riolering en Klimaat 2023-2027 uit.

In 2025 hebben we de volgende onderdelen uitgevoerd: algemeen waterbeleid, maatregelen bij rioolproblemen, aanpak van problemen met grondwater en oppervlaktewater, beheer en onderhoud en het stimuleren van waterbewustzijn bij inwoners.

Om het riool goed te beheren inspecteren we het met een camera. Uit de inspecties van de afgelopen jaren is gebleken dat er veel wortels in het riool groeien. De meeste riolen hebben we met een frees opengemaakt. Dit is een tijdelijke maatregel voor ongeveer vijf jaar. De rioolstrengen vervangen we binnen de wijkaanpak, frezen we regelmatig open of herstellen we met een plaatselijke reparatie.

We herstellen de gemeentelijke watergangen met een belangrijke waterafvoerende functie. Ook nemen we ze op in de onderhoudsplanning.

De langdurige neerslag in 2024 heeft problemen in de waterafvoer aan het licht gebracht. We hebben de duikers (buisverbindingen onder de weg) doorgespoten, geïnspecteerd en waar nodig hersteld. We hebben alle sloten geïnventariseerd en nemen ze op in het onderhoud. Waar nodig brengen we ze op profiel. Is het waterschap verantwoordelijk, dan neemt het waterschap dat over.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het afvalwater hebben we probleemloos afgevoerd naar de zuivering. Bij de bergingskelder aan de Voorbeeklaan heeft de retentievijver tijdelijk stilgelegen, maar dat heeft niet tot problemen geleid. Lokale problemen met de rioolaansluiting pakken we

direct op na een melding. Een groot deel van het riool in Aalst hebben we geïnspecteerd, wortels verwijderd en andere reparaties uitgevoerd. Hevige buien hebben in stedelijk gebied niet tot wateroverlast geleid. Verstoppingen bij kolken verhelpen we snel na een melding. De kolken reinigen en inspecteren we twee keer per jaar. Wateroverlast bij langdurige buien in het stedelijk gebied hebben we voorkomen door obstructies van de afstroming naar de beken te verwijderen. Dit jaar zijn er geen langdurige buien geweest. We hebben verdroging van het openbaar groen verminderd door bij een aantal straten de bermten te verlagen. Zo stroomt het water niet via de kolken af, maar infiltreert het plaatselijk in de bodem. Inwoners hebben we actief betrokken via publicaties en financieel ondersteund met de afkoppelsubsidie en de afkoppelcoach. We hebben grondwateroverlast in Ekenrooi Noord beperkt door drainage aan te leggen. Oppervlaktewateroverlast in het landelijk gebied hebben we beperkt door de afvoer te herstellen, zodat woningen bereikbaar blijven.

7.3 Afval

Wat willen we bereiken?

Een duurzamere afvalinzameling.

We verduurzamen de afvalinzameling in de hele gemeente. Daarbij letten we op service, kosten en milieu. We volgen de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof): in 2025 recylen we minimaal 55% van het afval en in 2030 minimaal 60%. We houden daarbij rekening met de wensen van inwoners en werken met een servicegerichte aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We onderzoeken hoe we naast gedifferentieerd tarief ons restafval nog verder kunnen terugdringen.

In 2025 hebben we gedifferentieerd tarief (diftar) ingevoerd bij hoogbouw. Bij diftar betalen inwoners naar hoeveel restafval ze aanbieden. Naar aanleiding van de motie die de gemeenteraad heeft aangenomen op 18 februari 2025, loopt het onderzoek naar het verder terugdringen van restafval. We onderzoeken of we dit kunnen koppelen aan de aanbesteding van 2027. Naar aanleiding van diezelfde motie hebben we samen met de apotheken geregeld dat inwoners medicijnafval en gebruikte naalden kunnen inleveren in een afvalcontainer bij de apotheek. De apotheek zorgt zelf voor het legen van de container.

We onderzoeken hoe we groente-, fruit- en etensresten bij hoogbouw gescheiden kunnen inzamelen.

Om groente-, fruit- en etensresten (gfe) ook bij hoogbouw gescheiden in te zamelen, hebben we verschillende mogelijkheden onderzocht. Daarbij hebben we gekeken hoe vergelijkbare gemeenten dit hebben aangepakt. Uit deze verkenning bleek dat gfe-zuilen de beste optie zijn. In 2025 hebben we deze zuilen geplaatst, in combinatie met een keukenbakje zodat inwoners hun bioafval ook binnenshuis kunnen scheiden. Tot nu toe verloopt de inzameling goed. De inzamelaar kan de gfe-zuilen goed bereiken en eenvoudig legen. Ook onder inwoners zijn de ervaringen overwegend positief: we hebben weinig klachten ontvangen over het gebruik van de gfe-zuilen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners hebben meer invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Inwoners die hun afval goed scheiden en minder restafval aanbieden, betalen minder. De kostenverdeling wordt zo eerlijker. Inwoners in hoogbouw kunnen door de gescheiden inzameling van bioafval hun groente-, fruit- en etensresten apart inleveren via een gfe-zuil in de buurt. Dat draagt bij aan een schonere leefomgeving en minder restafval.

7.4 Duurzaamheid en Milieu

Wat willen we bereiken?

Een duurzaam Waalre dat bijdraagt aan de klimaatdoelen uit het nationale Klimaatakkoord, binnen de schaal en maat van onze gemeente.

We voeren de Regionale Energiestrategie (RES) uit en maken woningen en gebouwen aardgasvrij voor 2050. We verduurzamen gebouwen zodat minimaal 75% van de gebouwen in 2030 energielabel A of B heeft. Als gemeente geven we het goede voorbeeld: we verduurzamen ons eigen vastgoed, kopen duurzaam in en maken 50% van de gemeentelijke gebouwen vóór 2030 aardgasvrij.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Voor Zonneweide Achtereind zetten we vervolgstappen om het project te realiseren.

Voor het project Zonneweide Achtereind hebben we een businesscase doorgerekend en een marktverkenning uitgevoerd. Dit valt binnen het zoekgebied grootschalige zonne-energie uit de Regionale Energiestrategie (RES).

We voeren no-regret maatregelen uit de RES uit.

We hebben meegedaan aan het OER-traject (Opwek van Energie op Rijksgronden) langs de A67 en de A2.

We werken verder aan het Programma Warmtetransitie.

In het kader van het Programma Warmtetransitie hebben we het afgelopen jaar verschillende stappen gezet. De Groene Zone Isoleren is eind 2025 gestopt vanwege een faillissement. Daarom hebben we eind 2025 een vervangende subsidieregeling voor isoleren opengesteld. Ook hebben we de mogelijkheden voor het verduurzamen en aardgasvrij maken van ons gemeentelijk vastgoed tot 2030 in beeld gebracht en stappen gezet in het uitwerken van verduurzamingsmaatregelen. We begeleiden twee Verenigingen van Eigenaren (VvE's) bij het verduurzamen van hun vastgoed. Tot slot hebben we een opzet gemaakt voor de monitoring van de voortgang van het programma.

We werken samen met TenneT en Enexis aan het realiseren van extra netwerkcapaciteit in de regio.

We hebben samen met onder andere TenneT en Enexis gewerkt aan de voorbereiding van extra netwerkcapaciteit in de regio. Concreet gaat het om de TenneT-trajecten Maasbracht-Eindhoven Oost en Eindhoven Zuid-Hapert, een nieuwe verbinding van ASML

met het station Eindhoven Zuid en de uitbreiding van het Enexis-netwerk van Eindhoven Zuid naar Valkenswaard, Waalre-dorp en Aalst. Daarnaast verkennen we de mogelijkheden voor nieuwe middenspanningsstations van Enexis in Waalre-dorp en Aalst.

Wij gaan door met de energiecampagne gericht op het informeren en helpen van onze inwoners en maatschappelijke partners.

De energiecampagne loopt. We richten ons op inwoners en maatschappelijke partners. We bereiken hen via energieadviezen, het energieloket, de gemeentelijke website en een inloopspreekuur in samenwerking met Vereniging Duurzaam Waalre.

Wij nemen actief deel aan de Regionale Energiestrategie.

We hebben ambtelijk en bestuurlijk actief deelgenomen aan de RES-programma's van de Metropoolregio Eindhoven.

Wij ondersteunen inwoners die moeite hebben met het betalen van de energierekening door het reduceren van hun energieverbruik.

We hebben inwoners die moeite hebben met het betalen van hun energierekening ondersteund met advies en kleine energiebesparende maatregelen. Indien nodig hebben we ook witgoed met een hoog energieverbruik vervangen. In 2025 hebben we 17 woningen voorzien van energiebesparende maatregelen en in 8 gevallen witgoed vervangen door energiezuinige apparaten.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners, bedrijven en instellingen hebben inzicht in welke concrete maatregelen nodig zijn voor de energietransitie en wat hun rol en bijdrage daarin is. Inwoners, overheid en bedrijven en instellingen zijn zoveel mogelijk samen 'eigenaar' van de energietransitie en van de resultaten die dat oplevert: een duurzame en energiezuinige gebouwde omgeving tegen redelijke kosten. Inwoners en eigenaren van gebouwen weten wat ze kunnen doen om hun woningen en gebouwen te verduurzamen en aardgasvrij te maken. De hoogte van de energierekening is beperkt door de verduurzaming van woningen en gebouwen.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
7.1 Volksgezondheid	1.036	999	939	918	22
7.2 Riolering	1.533	1.397	1.397	1.379	18
7.3 Afval	1.611	1.759	1.757	1.677	80
7.4 Milieubeheer	824	919	939	807	133
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	133	122	122	113	9
Totaal Lasten	5.138	5.196	5.154	4.893	262
Baten					
7.1 Volksgezondheid	212	208	216	239	-23
7.2 Riolering	1.748	1.777	1.777	1.795	-18
7.3 Afval	2.180	2.214	2.214	2.215	0
7.4 Milieubeheer	472	345	366	382	-15
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	51	70	70	68	2
Totaal Baten	4.663	4.615	4.644	4.698	-54
Gerealiseerd resultaat	475	582	510	194	316

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de rekening 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

7.1 Volksgezondheid (voordeel € 22.000)

- € 17.000 voordeel
  - Minder uitgaven voor de brede spuk dan maximaal budget, inclusief restant voorgaande jaren.
- € 5.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen, waaronder € 2.000 lagere bijdrage aan de GGD.

7.2 Riolering (voordeel € 18.000)

Salariskosten en overhead riolering

- € 115.000 voordeel
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Pompen en riolen

- € 70.000 nadeel
  - Bestaande uit hogere inhuurkosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 34.000 nadeel
  - Lagere storting uit de voorziening riolering.
- € 22.000 nadeel
  - Hogere uitgaven door aanpak wateroverlast.
- € 24.000 nadeel
  - Hogere uitgaven door extra onderhoudskosten voor wortelfrezen.
- € 7.000 nadeel
  - Hogere energielasten dan vooraf geraamd.
- € 67.000 voordeel
  - Lagere afschrijvingslasten omdat enkele grote projecten later zijn opgeleverd dan wel doorgeschoven.
- € 32.000 voordeel
  - Lagere bijdragen voor regionale -en andere externe samenwerkingen.
- € 1.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Huisaansluitingen tbv derden

- € 22.000 nadeel
  - Hogere uitgaven voor investeringen aan huisaansluitingen, deze kosten worden volledig verrekend met de bijdrage van de aanvrager van de aansluitingen, zie baten.

Rioolontstoppingen

- € 2.000 nadeel
  - Meer uitgaven voor onderhoud door het herstellen van rioolverstoppingen.

Afkoppelstimulering

- € 16.000 nadeel
  - Hogere uitgaven aan stimuleringsbijdragen en projecten voor het afkoppelen aan het riool in openbaar gebied.

7.3 Afval (voordeel € 80.000)

Salariskosten en overhead afval

- € 11.000 voordeel
  - De toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Afvalstoffenheffing lasten

- € 2.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Ophalen huisvuil

- € 7.000 voordeel
  - Afschrijvingen investeringen: lagere lasten door doorgeschoven investeringen.
- € 52.000 nadeel
  - Hogere uitgaven voor het ophalen van huisvuil dan geraamd.
- € 18.000 Voordeel
  - Lagere kosten voor uitbesteed onderhoud dan geraamd.
- € 22.000 nadeel
  - Hogere uitgaven door aanschaf ondergrondse afval- en glascontainers.
- 75.000 voordeel
  - Lagere uitgaven door lager aanbod van afval. De invoer Diftar hoogbouw, lijkt te leiden tot minder aanbod restafval en dus lagere kosten en invoer Diftar lijkt tevens niet te leiden tot meer zwerfafval.
- € 6.000 nadeel
  - Betreft uitgaven vanwege een brand bij de afvalverwerker. Deze zijn volledig gecompenseerd via de inkomsten.
- € 4.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Zwerfvuil

- € 44.000 voordeel
  - Het budget voor zwerfafval is niet volledig opgemaakt omdat zwerfafval in Waalre geen groot probleem is. Daardoor blijft er een positief saldo over.

7.4 Milieubeheer (Voordeel € 133.000)

Salariskosten en overhead

- € 108.000 voordeel
  - Bestaande uit lagere salariskosten en overhead, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Milieutoezicht en handhaving

- € 2.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

Bodemverontreiniging

- € 8.000 Voordeel
  - Lagere kosten voor advisering door ODZOB dan geraamd.

Naleving A.P.V.

- € 14.000 Voordeel
  - Lagere beheer -en onderhoudslasten door de Ergon dan geraamd.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria (voordeel € 9.000)

- Voordeel (€ 9.000)
  - Lagere onderhoud - en beheerkosten van de begraafplaats dan geraamd.

Toelichting verschillen baten:

7.1 Volksgezondheid (voordeel € 23.000)

- € 23.000 voordeel
  - De brede spuk-uitkering wordt uitgevoerd op meerdere taakvelden, deze moeten in samenhang gezien worden. Op dit taakveld staat een voordeel, per saldo neutraal.

7.2 Riolering (voordeel € 18.000)

Huisaansluitingen tbv derden

- € 28.000 voordeel
  - Hogere opbrengst door bijdragen van inwoners ter verrekening voor investeringen aan huisaansluitingen. Zie ook 7.2 lasten.

Opbrengst rioolheffingen

- € 10.000 nadeel
  - Lagere opbrengst rioolheffing door verkeerde raming. Voor 2026 kijken we dit ook na en herstellen we dit via een turap.

7.4 Milieubeheer (Voordeel € 15.000)

exploitatie zonnepanelen

- € 12.000 voordeel
  - Hogere subsidie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland dan geraamd.

Overige verschillen

- € 3.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria (nadeel € 2.000)

Baten begraafplaatsrechten

- Nadeel (€ 2.000)
  - Lagere opbrengsten uit begraafplaatsrechten dan geraamd.

BBV indicatoren Volksgezondheid en milieu

Indicator	Omschrijving	Gemeente / referentie	2023	2024	2025
Huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg per inwoner)	Waalre	96	85	-
Huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg per inwoner)	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	94	93	-
Huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg per inwoner)	Gemeenten < 25.000 inwoners	106	106	-
Hernieuwbare elektriciteit	Het % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa t.o.v. totale verbruik	Waalre	-	-	-
Hernieuwbare elektriciteit	Het % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa t.o.v. totale verbruik	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	-	-	-
Hernieuwbare elektriciteit	Het % elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa t.o.v. totale verbruik	Gemeenten < 25.000 inwoners	-	-	-

08 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

8.1 Ruimtelijke ordening

Samenwerking binnen het Stedelijk gebied Eindhoven en Metropoolregio Eindhoven (Brainport)

Wat willen we bereiken?

De regio Zuidoost-Brabant wil haar positie als één van de best presterende regio's van Nederland en één van de meest technologisch innovatieve regio's van Europa behouden en versterken.

Lokaal en regionaal werken we aan het verder verstevigen van deze positie van ons bedrijfsleven en het bieden van een aantrekkelijke leefomgeving voor werknemers in de gehele Brainport-regio. De komende jaren vindt een schaa sprong plaats, met daarbij de groei van het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) van meer dan 100.000 inwoners. Dit geeft een grote druk op het ruimtegebruik (wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, recreatie, klimaatadaptatie, ecologie, energietransitie en milieu). Vanuit het thema Ruimte bepalen en monitoren we de integrale strategie voor het SGE.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We maken gebruik van de regionale versnellingstafel woningbouw.

In 2025 hebben we van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

We nemen actief deel aan diverse regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van Ruimte.

Op het gebied van Ruimte en Wonen werken we intensief samen in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) en de Metropoolregio Eindhoven (MRE). We werken samen aan meerdere ruimtelijk-strategische opgaven en thema's van het Rijk, de provincie en de regio, zoals het Ruimtelijk Arrangement Noord-Brabant, Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant (NOVEX), de Regionale Woondeal, Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant (MRE), Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG), provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK), gezonde verstedelijking, de regionale schaa sprong, brede welvaart en de kwaliteitssprong. Dit is een structureel proces, maar door de beschikbare capaciteit is het een uitdaging om alle ontwikkelingen te volgen en relevante overleggen voor Waalre bij te wonen.

We voeren de opgaven uit de Regionale Woondeal uit.

In 2025 hebben we de Woondeal Zuidoost-Brabant herijkt en opnieuw vastgesteld.

We voeren het programma Ruimte uit de Samenwerkingsagenda Stedelijk Gebied Eindhoven 2023-2026 uit.

Waalre heeft bijgedragen aan de uitvoering van deze taken.

Tijdens de Omgevingsdagen maken we afspraken over Wonen met de regio (MRE) en de provincie.

In 2025 hebben we twee keer afspraken gemaakt over ruimtelijke ontwikkelingen en woningbouw op een Omgevingsdag.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners en ondernemers in de Brainport-regio wonen en werken in een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving met een hoog voorzieningenniveau. De sociale basis en economie zijn stabiel. Er is oog voor het welzijn en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Implementatie nieuwe Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

We geven op een goede manier invulling aan de Omgevingswet.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In aanloop daarnaar hebben we ons voorbereid op de invoering. Zo hebben we de organisatie, het beleid, de regels, de processen en de taken en verantwoordelijkheden op orde gebracht. In het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) hebben we de advisering en afstemming geregeld voor vergunningverlening met partners zoals de Omgevingsdienst, Veiligheidsregio, GGD en het waterschap. De komende jaren zetten we beleid en regelgeving om in een nieuw, gemeentedekkend Omgevingsplan en stemmen we de nieuwe werkprocessen verder af.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We stellen thematische programma's op vanuit de Omgevingsvisie uit 2021.

Diverse programma's zijn inmiddels klaar of concreet in voorbereiding. Bijvoorbeeld het Programma Water, Riolering en Klimaat, het Programma Kostenverhaal en financiële bijdragen en het gemeentelijke woningbouwprogramma.

We werken verder om in 2027 tot een definitief omgevingsplan te komen.

We hebben in 2025 het eerste plandeel Centrumgebieden vastgesteld. Het tweede, derde en vierde plandeel – Woonwijken, Bosvillagegebieden en Werklocaties – hebben we samengevoegd in het nieuwe plandeel Bebouwde kom. We verwachten dit deel in 2026 vast te stellen. Het vijfde plandeel Buitengebied verwachten we in 2027 vast te stellen.

De Participatieverordening onder de Omgevingswet is in lijn met de herijkte nota Participatie.

Volgens het raadsbesluit van februari 2022 evalueren we het delegatiebesluit een jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Er waren nog te weinig casussen voor een evaluatie. Daarom schuift deze evaluatie door naar 2026 of 2027.

Op basis van de evaluatie voeren we de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging verder door in de VTH-processen (vergunningverlening, toezicht en handhaving).

De doorlopende evaluatie leidt mogelijk tot nieuwe inzichten over de VTH-processen, samenwerkingsafspraken en knelpunten in de uitvoering. Waar nodig passen we de VTH-processen en samenwerkingsafspraken aan en pakken we knelpunten in de uitvoering aan.

We blijven de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging evalueren.

Denk aan nieuw ingerichte processen, samenwerkingsafspraken en knelpunten in de uitvoering.

We evalueren de impact van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor de invulling van de verschillende functies en de daarbij horende personele capaciteit.

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) binnen de Omgevingswet is complex en verandert voortdurend. Ook in 2025 stuiten we op inhoudelijke en organisatorische uitdagingen. Het aantrekken en behouden van gekwalificeerde medewerkers blijft lastig. Door de beperkte beschikbaarheid van geschikte kandidaten hadden we soms moeite om het werk door te laten lopen en kennis goed over te dragen en te borgen. Toch hebben we ingezet op kwaliteit en hebben we de interne processen verder versterkt.

We inventariseren lokaal beleid en verordeningen. Waar nodig passen we ze aan de Omgevingswet aan óf vertalen we ze naar het omgevingsplan.

We werken de komende jaren aan de aanpassing van lokale regels aan de Omgevingswet. Meerdere verordeningen en beleidsregels passen we aan de Omgevingswet aan. Ook nemen we enkele verordeningen en bruidsschatregels op in het omgevingsplan. Deze omzetting moet vóór 2032 zijn afgerond.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Inwoners, bedrijven en instellingen krijgen gebiedsgericht ruimte voor ruimtelijke initiatieven. Op termijn zien ze sneller of een initiatief kans van slagen heeft. Alle informatie staat op één plek en besluitvorming verloopt integraler. Het aanvragen van een omgevingsvergunning wordt makkelijker via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Vitaal Dorpshart Aalst (winkelcentrum Den Hof en omgeving)

Wat willen we bereiken?

Samen met ondernemers (winkeliers en eigenaren) en inwoners zorgen voor een toekomstbestendig en vitaal dorpshart Aalst.

We streven naar een compact centrum dat goed en logisch bereikbaar is voor alle doelgroepen. Het is een levendig hart waar inwoners elkaar graag ontmoeten, met duurzame en hoogwaardige gebouwen en openbare ruimte. We hebben ook aandacht voor de samenhang met andere projecten, bijvoorbeeld op toeristisch-recreatief vlak of op het gebied van duurzaamheid, en de kansen die deze projecten bieden.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De herinrichting van de openbare ruimte in het dorpshart Aalst wordt gefaseerd uitgevoerd en in 2025 afgerond.

De herinrichting in het vitaal Dorpshart Aalst is gerealiseerd. De nazorgfase is in gang gezet.

Met eigenaren van bestaande en potentiële ontwikkellocaties vindt overleg plaats om (woningbouw)ontwikkelingen te realiseren.

We hebben overleg gevoerd met eigenaren en ontwikkelaars over initiatieven in het centrum van Aalst en Waalre-dorp, en over panden net buiten de centrumzone. Vaak gaat het om transformatie van panden en het toevoegen van woningen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Aalst heeft een aantrekkelijk dorpshart waar mensen kunnen winkelen, elkaar ontmoeten en het hele jaar door diverse activiteiten beleven.

Ontwikkeling Buitengebied

Wat willen we bereiken?

Transitie van het landelijk gebied.

We dragen met innovatieve gebiedsontwikkeling bij aan een aantrekkelijk buitengebied voor onze inwoners, de regio en agrarische en recreatieve ondernemers in het gebied.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Binnen de Gebiedsgerichte aanpak Grenscorridor werken we samen aan de transitie van het landelijk gebied.

Met onze partners – zoals ZLTO, Natuurmonumenten, provincie Noord-Brabant, Waterschap de Dommel en omliggende gemeenten – werken we samen aan de transitie van het landelijk gebied. Dit doen we binnen de Gebiedsgerichte aanpak Grenscorridor N69. Onze inbreng is afgestemd op onze beschikbare ambtenaren en middelen. De provincie en het waterschap ondersteunen ons extra via het programmabureau, betaald met rijksmiddelen.

Vanuit deze samenwerking leveren we maatwerk op bedrijfsniveau voor de transitie van de landbouw, bijvoorbeeld over bestemmingen en de beschikbaarheid en ligging van gronden. We werken aan de opgave voor het Natuurnetwerk Nederland en halen de doelen van de Kaderrichtlijn Water en de Natura 2000/PAS-doelen. We zorgen voor stikstofruimte zodat woningbouw, bedrijventerreinen en infrastructuur door kunnen gaan. Ook maken we ruimte voor de energietransitie en andere transities, zoals de voedseltransitie met kleinere kringlopen en biobased bouwen.

In 2025 hebben we met alle partners een intentieverklaring ondertekend. Volgens de verklaring werken we samen in gebiedsteams. Hiervoor hebben we externe medewerkers ingehuurd op kosten van het waterschap en de provincie. Samen werken we aan een plan van aanpak om alle doelen voor het buitengebied te realiseren.

De ruimtelijke procedure behorende bij landgoed Gildebosch wordt afgerond.

We hebben de provinciale hergebruiksplanprocedure, inclusief de bezwaarprocedure, in 2025 volledig afgerond. De laatste maanden hebben we gewerkt aan de uitwerking van het gemeentelijke omgevingsplan. We verwachten dat dit in de eerste helft van 2026 in procedure wordt genomen.

Gestart wordt met het opstellen en vaststellen van landgoederenbeleid.

De ontwikkeling van dit beleidskader hangt samen met de voortgang van het project landgoed Gildebosch. We hadden eerder bestuurlijk afgesproken om eerst de ruimtelijke procedure van dit project af te ronden voordat we nieuw beleid voor landgoederen opstellen.

In 2025 hebben we opnieuw koers bepaald voor dit beleidskader, en dat met de gemeenteraad gedeeld via een raadsinformatiebrief. We hebben besloten deel te nemen aan de groenblauwe gebiedsgerichte aanpak (GGA). Het voorstel is om het nieuwe landgoederenbeleid via die lijn uit te werken en tegelijk op te nemen in het plandeel Buitengebied van het nieuwe omgevingsplan.

Het aanleggen van nieuwe en onderhoud aan bestaande recreatieve fietspaden als verbetering van het recreatieve fietsknooppuntennetwerk rond Waalre Dorp.

Het gaat om de aanleg van nieuwe recreatieve fietspaden over de Mosbroekseweg, Beemdstraat en Loondermolenweg, en onderhoud aan bestaande fietspaden aan Timmereind, Gildebosweg en De Frooyen.

Begin 2025 heeft de gemeenteraad een voorstel voor de verdere uitwerking en aanleg behandeld. De raad vond dit voorstel nog niet rijp voor besluitvorming. Daarop heeft het college een nieuw voorstel ingediend. Nu werken we daarom alleen aan de verbetering van de Gildebosweg en De Frooyen. De aanleg van de overige fietspaden stellen we voorlopig uit. Het blijft een ambitie om deze in de toekomst aan te leggen. We brengen deze ambitie in bij de Gebiedsgerichte Aanpak Grenscorridor.

Het faciliteren van projecten die een bijdrage leveren aan de congestie van het energienet.

Aan de uitbreiding van het energienet moet veel gebeuren, zowel in Waalre als in de omgeving. De gemeente is in veel gevallen bevoegd gezag in de ruimtelijke procedure. De komende jaren moeten er veel kabels worden aangelegd. Momenteel lopen de volgende trajecten.

Netuitbreiding Eindhoven Zuid - Hapert (aanvrager TenneT): gemeenten langs het traject hebben de krachten gebundeld en de provincie gevraagd het voortouw te nemen in de ruimtelijke procedure. In 2025 hebben we een overeenkomst gesloten, net als TenneT en de provincie.

Netuitbreiding Eindhoven Zuid-ASML (aanvrager ASML): gesprekken met ASML en de betrokken gemeenten lopen nog.

Netuitbreiding Maasbracht-Eindhoven Oost (aanvrager TenneT): het zoekgebied voor dit tracé is verder verfijnd en een milieueffectrapportage (MER)-procedure is opgestart. Het ziet ernaar uit dat het tracé niet op Waalres grondgebied terechtkomt.

Netuitbreiding Eindhoven-Waalre-Valkenswaard (Enexis): de omgevingsvergunning is in

2025 verleend en de werkzaamheden zijn gestart.

Uitbreiding van midden- en laagspanningsstations in Waalre (Enexis): het gaat om 2 middenspanningsstations en 82 laagspanningsstations. We hebben verder gesproken met Enexis over mogelijke locaties voor de middenspanningsstations. Enexis beoordeelt de locaties voordat het een vergunningaanvraag indient.

Opwek in de Zonneweide Achtereind ter ontlasting van het lokale stroomnetwerk, via een directe aansluiting voor grootverbruikers en/of accu's: we hebben een marktconsultatie doorlopen. Geen enkele marktpartij blijkt de ontwikkeling te kunnen uitvoeren volgens de eisen van de gemeente. De vervolgkoers moet nog worden bepaald.

We bezien of we met aantrekken van externe middelen/subsidies invulling kunnen geven aan onze ambities voor verharding/verbetering van de Huidijk.

Bij de behandeling van de kadernota 2025 in juli 2024 heeft de gemeenteraad besloten geen middelen beschikbaar te stellen voor dit project in 2025. Het project kan pas doorgaan als er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. De komende jaren staan in het teken van een zoektocht naar middelen. In 2025 hebben zich geen kansen voorgedaan voor aanvullende financiële middelen.

Voor Zonneweide Achtereind zetten we vervolgstappen om het project te realiseren.

In 2024 zijn we geconfronteerd met diverse hick-ups rond het project. We hebben te maken met aangescherpte regelgeving omtrent zon oplaad vanuit Rijk en provincie. Ook hebben we te maken met een tegenvallende markt voor zon wat een impact heeft op de businesscase. En dan is er ook nog de netwerkcongestie met uitdagingen rond de aanleg.

Aanleg van de zonneweide is nog steeds het doel. In overleg met onze inkoopexperts is besloten eind 2024 eerst een marktconsultatie uit te voeren. De resultaten hiervan gaan mede de koers bepalen van het project en de te volgen aanbesteding- en omgevingsvergunningsprocedure.

De marktconsultatie is in 2025 uitgevoerd. De resultaten van de marktconsultatie zijn teleurstellend. Gebleken is dat geen enkele van de marktpartijen aangeeft het plan, met de kaders die hiervoor in diverse beleidsdocumenten zijn vastgesteld, kan uitvoeren. De gemeente beraad zich op de vervolgkoers.

In 2024 is het project tegen een aantal problemen aangelopen. Het Rijk en de provincie hebben de regels voor zonne-energie aangescherpt. Ook is de markt voor zonne-energie tegengevallen, wat gevolgen heeft voor de businesscase. Daarnaast was er nog de netwerkcongestie met uitdagingen rond de aanleg.

De aanleg van de zonneweide blijft het doel. Eind 2024 hebben we in overleg met onze inkoopexperts besloten eerst een marktconsultatie uit te voeren. De uitkomsten bepalen mede hoe we het project verder aanpakken en welke procedures rondom aanbesteding en omgevingsvergunning we volgen.

De marktconsultatie is in 2025 uitgevoerd. De uitkomsten zijn teleurstellend. Geen enkele marktpartij blijkt het plan te kunnen uitvoeren binnen de afgesproken kaders. De gemeente bepaalt nu de vervolgkoers.

We faciliteren de realisatie van het Natuurbelevingscentrum Buiten Waalre.

We hebben de ruimtelijke procedure (beroepsgang Raad van State) en het omgevingsvergunningstraject (bezwarenprocedure) afgerond. We bereiden nu de realisatie van het horecapaviljoen voor.

We stimuleren, faciliteren (o.a. procedureel), voeren gesprekken met particuliere initiatieven die passen in de actuele visies op het buitengebied van Waalre.

Het betreft hier kleinschalige particuliere initiatieven die niet passen binnen de bepalingen van het bestemmingplan maar wel denkbaar/wenselijk zijn op basis van de actuele gemeentelijke visies in het buitengebied. Hier wordt ook onder gerekend adressen die in beeld zijn gekomen via toezicht/handhaving om hetgeen in de praktijk gebeurt in overeenstemming te brengen met de regels.

Noemenswaardig is hier met name het initiatief van Camping de Volmolen. Samen met de Provincie, Waterschap, Bergeijk en de ondernemer is gekeken hoe het bedrijf toekomstbestendig te maken. Enerzijds vanuit economisch oogpunt en mogelijke uitbreiding van activiteiten aan Waalrese zijde maar ook vanuit klimaat, natuur en water oogpunt. Feit is dat het in het gebied natter gaat worden. Ingezoomd is wat dit voor gevolgen, maar ook kansen biedt, voor het bedrijf.

Het gaat om kleinschalige particuliere initiatieven die niet passen binnen het bestemmingsplan, maar wel denkbaar of wenselijk zijn volgens de gemeentelijke visies op het buitengebied. Het gaat ook om adressen die via toezicht en handhaving in beeld zijn gekomen, zodat de praktijk en de regels overeenkomen.

Een bijzonder initiatief is Camping de Volmolen. Samen met de provincie, het waterschap, gemeente Bergeijk en de ondernemer hebben we gekeken hoe we het bedrijf toekomstbestendig kunnen maken. Dat hebben we bekeken vanuit economisch oogpunt, met een mogelijke uitbreiding van activiteiten aan de Waalrese kant, maar ook vanuit klimaat, natuur en water. Het gebied gaat natter worden. We hebben onderzocht wat dat betekent voor het bedrijf: welke gevolgen het heeft, maar ook welke kansen het biedt.

We werken in diverse samenwerkingsverbanden met onze partners samen aan verbetering van het buitengebied en maken hierin keuzes .

Er zijn diverse samenwerkingsverbanden die zich inzetten voor verbetering van het buitengebied, zoals Vitaal landelijk gebied in de Metropoolregio Eindhoven (MRE), de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Grenscorridor N69 en Van Gogh Nationaal Park.

Vanwege de grote ambtelijke en bestuurlijke belasting hebben we gekozen om vooral samen te werken in de GGA Grenscorridor N69. Dit samenwerkingsverband is inhoudelijk het meest integraal, organisatorisch het meest ontwikkeld en de financieringsstromen vanuit het Rijk (NPLG) en de provincie (BPLG) zijn hierop gericht.

Vanwege beperkte capaciteit en middelen nemen we in andere samenwerkingsverbanden niet meer deel, of alleen als agendalid. De GGA en Van Gogh Nationaal Park komen elders in dit document aan bod. Het MRE-samenwerkingsverband Vitaal Landelijk Gebied heeft zich doorontwikkeld naar de naam Vitale Groene Leefomgeving. In dat verband hebben we een convenant afgesloten rond biobased bouwen, waarbij we zowel de productie- en teeltkant als de afzet- en bouwkant hebben meegenomen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Het buitengebied van Waalre is aantrekkelijker geworden. De natuur- en landschapswaarden zijn toegenomen en de beleving is verbeterd. Het buitengebied is beter bereikbaar voor voetgangers en fietsers. De landbouw wordt duurzamer en lokaler. Boodschappen kunnen straks rechtstreeks bij de boer worden gedaan.

Het klimaat staat nadrukkelijker op de agenda, mede door het uitzonderlijk natte jaar 2024 en overlast daardoor. De zonneweide in Achtereind past in de huidige en toekomstige energiebehoefte van Waalre en draagt bij aan de natuurontwikkeling in het gebied. We werken als gemeente samen met onze partners aan de uitbreiding van het energienet, binnen de Gebiedsgerichte Aanpak Grenscorridor.

2025 stond vooral in het teken van de opstart van de Gebiedsgerichte Aanpak Grenscorridor. Helaas zijn enkele concrete initiatieven, zoals recreatieve fietspaden, vertraagd. Het is wel gelukt grote stappen te zetten met de uitbreiding van het middenspanningsnet.

Herontwikkeling 't Hazzo en omgeving

Wat willen we bereiken?

Afronding van de integrale herontwikkeling (wonen, sporten, ontmoeten) van de omgeving van sporthal 't Hazzo.

We ontwikkelen de omgeving van sporthal 't Hazzo integraal opnieuw, met aandacht voor wonen, sporten en ontmoeten. De basis hiervoor is de visie die in april 2017 is vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Het plan 'Trolliuslaan' met 18 appartementen aan de zuidzijde van 't Hazzo wordt opgeleverd.

De 18 appartementen van het plan Trolliuslaan aan de zuidzijde van 't Hazzo hebben we begin 2025 opgeleverd. De openbare ruimte hebben we in de loop van 2025 ingericht.

Na oplevering van de woningbouw op het plandeel 'Ligtvoet Aalst' wordt de openbare ruimte in de plandelen aan de Gestelsestraat ingericht en opgeleverd.

De woningbouwontwikkelingen Locatie Ligtvoet en De Keizer zijn afgerond. De ontwikkelende partijen hebben de openbare ruimte ingericht en daarna overgedragen aan de gemeente.

Wat is de impact voor onze inwoners?

In goed overleg met omwonenden en andere inwoners is het voormalige gemeenschapshuis 't Hazzo omgevormd tot een duurzame accommodatie. Inwoners kunnen elkaar hier ontmoeten in een duurzaam gebouw in een groene omgeving. Met de oplevering van 18 appartementen aan de Trolliuslaan is de laatste woningbouwontwikkeling in het gebied afgerond. Het gebied is omgevormd tot een groen en aantrekkelijk woongebied, in lijn met de gebiedsvisie.

De verschillende woningbouwprojecten rondom 't Hazzo bieden ruimte aan ongeveer 100 woningen in verschillende categorieën en voor diverse doelgroepen.

8.3 Wonen en Bouwen

Wonen

Wat willen we bereiken?

Waalre is groen, fijn en goed om te wonen, werken en verblijven. Dat willen we in de toekomst zo houden.

De bouw van nieuwe woningen sluit aan op de behoefte en wensen van onze inwoners én die van de regio. Hierbij ligt de nadruk in de komende periode op het realiseren van betaalbare woonruimte. Daarbij zijn de afspraken met het Rijk en de provincie in de Woondeal Zuidoost-Brabant leidend. We doen dat samen met woningbouwcorporaties en andere partijen.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De in de Actualisatie Woonnotitie aangegeven acties en instrumentarium, onder meer voor de bestaande woningvoorraad, worden uitgewerkt in beleidsvoorstellen (m.b.t. efficiënter gebruik van bestaande woningen, woningsplitsing e.d.).

Op 18 november 2025 is een herziene beleidsregel over de betere benutting van de bestaande woningvoorraad in werking getreden. Hierin zijn regels vastgelegd voor woningsplitsing, kamerverhuur en het plaatsen van (pré)mantelzorgwoningen.

De voorgenomen woningbouw op diverse locaties worden volgens planning opgestart, in aanbouw genomen dan wel opgeleverd.

In Waalre Noord-Heijdepark loopt de verkoop van de woningen, hebben we de vergunningen verleend en hebben we het bouwrijp maken afgerond. De bouw van de woningen is inmiddels gestart.

Bij Waalre Noord-de Bleek 1, een collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO)-project, hebben we zes patiowoningen opgeleverd.

De bouw van een woontoren met vijf appartementen ('Waderlo') op Heistraat Noord is gestart.

Voor Waalre Noord fase 3 hebben we de planontwikkeling doorlopen. In juli 2025 organiseerden we een informatiebijeenkomst, in september legde de raad de locatie voor het Kindcentrum vast en op 18 november stelde de raad het Stedenbouwkundig Schetsontwerp vast. In een Hoofdlijnenovereenkomst hebben we de eerste afspraken gemaakt met betrokken ontwikkelaars en grondeigenaren.

Bij de Trolliuslaan (gebiedsontwikkeling Hazzo en omgeving) hebben we 18 appartementen opgeleverd.

Voor Brabantiapark fase 3 hebben we het plan aangepast en een subsidieaanvraag (Beethoven) ingediend bij de Metropoolregio Eindhoven (MRE). De start van de bouw nemen we in voorbereiding.

De bouw van acht woningen op de voormalige stalling van het Brabantia-terrein hebben we voorbereid.

Aan de Frederik Hendrikstraat (omgeving De Pracht) hebben we de appartementen in aanbouw genomen.

Voor het terrein Verhoeven hebben we de voorbereidingen afgerond.

Bij Winkelcentrum De Voldijn hebben we de planologische procedure voor 50 appartementen afgerond.

Op Molenstraat 9-11 hebben we 16 woningen opgeleverd, terwijl we op Molenstraat 5 een plan voor circa 25 appartementen hebben ontwikkeld en de procedure hebben gestart.

Op Aalstermolen hebben we 18 woningen opgeleverd.

Aan Eindhovenseweg 54-56 hebben we zes appartementen opgeleverd.

Voor Eindhovenseweg 20-22 lopen we de planontwikkeling door voor de realisatie van woningen op het voormalige BEDO-terrein.

Bij Malvalaan hebben we de renovatie en optopping van de Wooninc-appartementen gestart.

Tot slot hebben we bij Hoevenakkers de planontwikkeling voor sloop en nieuwbouw van sociale huurappartementen doorlopen en de ruimtelijke procedure gestart.

Er wordt gewerkt aan de toekomstige invulling van het Boerenbondterrein.

Er is ambtelijk gekeken naar mogelijke invullingen van het Boerenbondterrein. Omdat de locatie in het provinciaal buitengebied ligt, wordt deze voorlopig niet ontwikkeld.

Er is een continue monitoring van de woningbouw, waarbij afstemming in het Stedelijk Gebied Eindhoven plaatsvindt.

Hiervoor wordt gebruikgemaakt van Juno2.0, het systeem voor de woningbouwmonitor van het MRE. Er is gewerkt aan het beschikbaar stellen van een publieke monitor.

Er worden woningen in elk segment gerealiseerd conform de gewenste differentiatie in het woningbouwprogramma.

In 2025 hebben we slechts 46 woningen opgeleverd, waarvan meer dan 70% in de betaalbare categorie. We hebben aan veel projecten gewerkt, waardoor we de komende jaren een inhaalslag maken. Naar aanleiding van de motie van 10 juni 2025 voeren we overleg met de ontwikkelaar over de realisatie van sociale huur in De Voldijn.

Op basis van de Actualisatie Woonnotitie worden prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties en huurdersverenigingen.

In 2025 hebben we de meerjarige afspraken kort geactualiseerd en zijn we gestart met het maken van nieuwe afspraken.

Gemeente werkt samen met de woningcorporaties en de Stichting Steunpunt Vluchtelingen Waalre om de taakstelling voor huisvesting statushouders in te vullen.

Helaas is er een achterstand in de taakstelling voor huisvesting van statushouders. In goed overleg met de corporaties hebben we gezocht naar mogelijke oplossingen. We hebben de werkwijze bij de begeleiding van gehuisveste statushouders gewijzigd.

Voortzetten van de intensieve regionale samenwerking binnen zowel het Stedelijk Gebied Eindhoven als de Metropoolregio Eindhoven op het thema 'Wonen'.

In 2025 hebben alle gemeenten een nieuwe Huisvestingsverordening ontwikkeld en vastgesteld. Deze verordening regelt de urgentieverlening voor een sociale huurwoning. We hebben gezamenlijk verkend hoe we het middensegment van de woningmarkt beter kunnen faciliteren. Ook hebben we verkend hoe we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten, bijvoorbeeld door hospitaverhuur. Binnen de Metropoolregio Eindhoven hebben we subsidieregelingen voor tekorten op de grondexploitatie of de bouw van sociale huurwoningen vormgegeven en opengesteld. Ook hebben we de Woondeal herijkt en actiepunten daaruit uitgevoerd.

De 'Regionale Begrippenlijst Wonen' wordt vernieuwd en vastgesteld.

Op 4 december 2025 hebben we de Regionale Begrippenlijst Wonen 2026 vastgesteld.

We maken gebruik van ondersteuningsmaatregelen voor versnelling woningbouw onder meer door inzet van externe projectleiders.

Voor het project Brabantiapark hebben we in overleg met de woningcorporatie een subsidieaanvraag ingediend bij de Metropoolregio Eindhoven voor een tekort op de bouw van betaalbare woningen (Beethoven-geld).

Van de provincie Noord-Brabant hebben we op basis van de Subsidieregeling Woningbouwversnelling budget gekregen voor extra capaciteit in de voorfase van planontwikkeling voor woningbouw. Hiermee hebben we een extra externe projectleider aangetrokken voor diverse woningbouwprojecten. Mede hierdoor is het gelukt om Ekenrooi Zuid versneld te ontwikkelen.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Mede door de samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven is het mogelijk om meer woningen te bouwen. Hierdoor zijn de keuzemogelijkheden voor inwoners toegenomen, waardoor zij hun woonwens beter kunnen realiseren. Het aandeel betaalbare woningen neemt toe, waardoor inwoners meer keuze hebben en de woningmarkt beter doorstroomt.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Wat willen we bereiken?

We leveren een betrouwbare en voorspelbare dienstverlening aan inwoners, verenigingen en bedrijven op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving.

De wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn mede bepalend voor het beeld van onze dienstverlening aan inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We voeren het uitvoeringsprogramma uit dat wordt opgesteld op basis van het beleidsplan Leefomgeving.

Ieder jaar voeren we werkzaamheden uit op basis van het Uitvoeringsprogramma. We maken een inschatting op basis van ervaringen uit voorgaande jaren en stellen prioriteiten, waarbij we zoveel mogelijk aansluiten bij de taken uit het programma. Ook in 2025 hebben we risicogestuurd gewerkt: we hebben niet alle werkzaamheden volledig uitgevoerd, maar hebben gestreefd naar een zo volledig mogelijke uitvoering van de basistaken.

We maken een kwaliteitsslag bij het ophalen en invoeren van data zodat we die vervolgens gericht in kunnen zetten bij het opstellen van toekomstige VTH-documenten.

De VTH-documenten omvatten het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma, het jaarverslag en de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie.

In het jaarverslag VTH evalueren we de voortgang van de beleidsdoelen.

We sturen dit jaarverslag door naar de gemeenteraad en leggen het ter beoordeling voor aan de provincie.

Wat willen we bereiken?

Het op een adequate, doelmatige en kwalitatief hoogwaardige wijze uitvoeren van taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving (VTH).

Dit doen we samen met de omgevingsdienst, buurgemeenten en andere partners.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Op basis van de actuele kwaliteitscriteria voeren we een jaarlijkse kwaliteitsmeting uit.

In mei 2025 is de gemeente Waalre beoordeeld op basis van de Kwaliteitscriteria 3.0 (KC 3.0). Deze beoordeling geeft inzicht in de mate waarin de organisatie voldoet aan de landelijke kwaliteitsnormen voor VTH. De resultaten laten zien dat gemeente Waalre grotendeels voldoet aan de gestelde criteria, met enkele verbeterpunten voor de komende periode.

Het nieuwe beleidsplan Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) wordt verder geïmplementeerd.

Dit doen we in samenspraak met de Kempengemeenten.

We streven ernaar om de kwaliteit en doorlooptijd van onze diensten op het juiste niveau te houden.

Ontwikkelingen zoals de krappe arbeidsmarkt, moeilijk vervulbare vacatures, de piek in aanvragen in 2025 door de woningbouwprojecten en de recent ingevoerde Omgevingswet hebben druk gezet op de kwaliteit en doorlooptijd van onze dienstverlening.

Wat is de impact voor onze inwoners?

Een betrouwbare en voorspelbare dienstverlening voor inwoners, verenigingen en bedrijven op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De provincie ziet toe op de planning, uitvoering en verslaglegging van alle werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Wat heeft het gekost? (bedragen x €1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.133	1.027	1.271	1.128	143
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.347	661	2.975	4.853	-1.879
8.3 Wonen en bouwen	1.454	1.288	1.444	1.380	64
Totaal Lasten	3.935	2.975	5.690	7.361	-1.672
Baten					
8.1 Ruimte en leefomgeving	843	110	350	552	-202
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.625	661	3.375	5.279	-1.905
8.3 Wonen en bouwen	1.295	884	887	1.248	-361
Totaal Baten	3.763	1.655	4.612	7.079	-2.467
Gerealiseerd resultaat	172	1.320	1.077	282	795

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

8.1 Ruimte en leefomgeving (voordeel € 143.000)

salariskosten ruimtelijke ordening

- € 39.000 voordeel
  - Bestaande uit lagere salariskosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.

Bestemmings en beheersplannen

- € 15.000 nadeel
  - Hogere kosten door een bijdrage aan project Gestelsestraat en daarnaast diverse kleine verschillen.

voorbereiding Pracht en omgeving

- € 2.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen.

omgevingsplannen

- €27.000 voordeel
  - Lagere kosten voor extern advies op omgevingsplannen dan geraamd.

Algemene kosten kadaster

- € 7.000 voordeel
  - De kosten voor digitale opvragingen bij het kadaster zijn lager dan geraamd.

Krediet aanleg kunstroutenetwerk

- € 12.000 voordeel
  - Er zijn nog geen kosten geboekt in afwachting op administratieve afronding voor de vaststelling van het project. Dit voordeel valt weg tegen het nadeel aan de batenkant.

Krediet tijdelijke eenheden Mr Slootsweg

- € 71.000 voordeel
  - Dit project is in 2025 financieel afgewikkeld en levert een voordeel op voor de lasten, waartegen het nadeel in de baten wegvalt.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

- De grondexploitatie wordt budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Zie voor toelichting op de grondexploitaties de paragraaf Grondbeleid.

8.3 Wonen en bouwen (€64.000 voordeel)

- € 20.000 voordeel
  - Bestaande uit lagere salariskosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 44.000 voordeel
  - Lagere advieskosten externe partijen m.b.t. omgevingsvergunning verlening, dit komt onder andere door de invoering van de wet kwaliteitsborging. Daarnaast is er ook een verschuiving van kosten naar taakveld 8.1 te zien, hier komen de kosten terecht die o.a. door de ODZOB worden gemaakt voor projecten t.b.v. de ruimtelijke ontwikkeling.

Toelichting verschillen baten:

8.1 Ruimte en leefomgeving (voordeel € 202.000)

Bestemmings en beheersplannen

- € 40.000 nadeel
  - Lagere opbrengsten voor bijdragen en leges door vertraging van nog te starten projecten.
- € 339.000 voordeel
  - Subsidie realisatie stimulans woningbouw

Krediet aanleg kunstroutenetwerk

- € 12.000 nadeel
  - Er zijn nog geen bijdragen geboekt in afwachting op administratieve afronding voor de vaststelling van het project. Dit nadeel valt weg tegen het voordeel aan de lastenkant.

Krediet tijdelijke eenheden Mr Slootsweg

- € 75.000 nadeel
  - Bijdragen derden in kosten bouwrijpmaken: dit project is in 2025 financieel afgewikkeld. Dit nadeel valt weg tegen het voordeel aan de lastenkant.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

- De grondexploitatie wordt budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Zie voor toelichting op de grondexploitaties de paragraaf Grondbeleid.

8.3 Wonen en bouwen (€ 361.000 voordeel)

- € 43.000 voordeel
  - In rekening gebrachte dwangsommen die niet waren geraamd.
- € 318.000 voordeel

- In het jaar 2025 hebben we € 318.000 meer inkomsten gerealiseerd op de leges omgevingsvergunningen dan begroot. Eind 2025 zijn er namelijk een tweetal vergunningen verleend voor grote projecten, welke wel waren voorzien maar niet in het jaar 2025.

BBV indicatoren Volkshuisvesting

Indicator	Omschrijving	Gemeente /referentie	2023	2024	2025
WOZ-waarde woningen (€ x 1.000)	De gemiddelde WOZ-waarde	Waalre	491	509	531
WOZ-waarde woningen (€ x 1.000)	De gemiddelde WOZ-waarde	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	468,4	492,2	518,6
WOZ-waarde woningen (€ x 1.000)	De gemiddelde WOZ-waarde	Gemeenten < 25.000 inwoners	393	407	427
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouw woningen per 1.000 woningen	Waalre	4,3	5,1	-
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouw woningen per 1.000 woningen	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	8,3	7,28	-
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouw woningen per 1.000 woningen	Gemeenten < 25.000 inwoners	7,5	8,6	-
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0-20 en van 65 jaar en ouder i.r.t. aantal personen van 20 – 65 jaar (%)	Waalre	86,6%	87,4%	88,0%
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0-20 en van 65 jaar en ouder i.r.t. aantal personen van 20 – 65 jaar (%)	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	81,8%	82,3%	83,5%
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0-20 en van 65 jaar en ouder i.r.t. aantal personen van 20 – 65 jaar (%)	Gemeenten < 25.000 inwoners	80,50%	81,10%	82%
Woonlasten (€) 1-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor 1-persoons huishouden	Waalre	902	945	1045
Woonlasten (€) 1-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor 1-persoons huishouden	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	876,20	925,80	984,60
Woonlasten (€) 1-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor 1-persoons huishouden	Gemeenten < 25.000 inwoners	897	947	996
Woonlasten (€) meer-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor meer-persoons huishouden	Waalre	1.034	1.038	0
Woonlasten (€) meer-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor meer-persoons huishouden	Amigo gemeenten (5 gemeenten)	975,00	1027,60	1091,40

Indicator	Omschrijving	Gemeente /referentie	2023	2024	2025
meer-persoons huishouden					
Woonlasten (€) meer-persoons huishouden	Gemiddeld totaalbedrag woonlasten voor meer-persoons huishouden	Gemeenten < 25.000 inwoners	985	1.037	1091

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Waar gaat de paragraaf over?

In deze paragraaf wordt het beleid van de belangrijkste gemeentelijke belastingen beschreven. De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte en de besteding van de opbrengst van de gemeentelijke belastingen. In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. De gemeenteraad bepaalt welke van de toegestane heffingen we als gemeente ook daadwerkelijk heffen. Alle gemeenten heffen de onroerende zaakbelastingen (OZB). Bij de verdeling van het Gemeentefonds wordt er namelijk van uitgegaan dat een deel van de gemeentelijke uitgaven wordt bekostigd uit de OZB.

Belastingbeleid gemeente Waalre

Gemeente Waalre heeft gekozen voor een duidelijk, plaatselijk belastingpakket dat in hoofdzaak bestaat uit de algemene bijdragebelasting OZB en de retributies afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit pakket bevordert een evenwichtige belastingdruk in de gemeente en beperkt de uitvoeringslasten. Door het voeren van een stringent begrotingsbeleid probeert gemeente Waalre de verhoging van de OZB zoveel mogelijk te beperken. Gemeente Waalre kent een aantal in de Gemeentewet toegestane belastingen en heffingen. Deze belastingen zijn gelegitimeerd in belastingverordeningen, die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Een onderscheid kan worden gemaakt tussen belastingen en retributies.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvan het gebruik van de opbrengst vrij is, de zogenaamde algemene bijdragebelastingen. De gemeente hoeft geen direct aanwijsbare tegenprestatie te leveren. Tot deze groep behoren de onroerende zaakbelastingen, de precariobelasting en de toeristenbelasting. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van de tarieven te bepalen.

Retributies

Retributies zijn heffingen waarbij de opbrengst niet boven de uitgaven van een specifieke dienst mag uitkomen. Tot de retributies behoren de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, het marktgeld en grafrechten.

Vanaf de begroting 2017 is het volgens de BBV verplicht om in deze paragraaf uiteen te zetten hoe er bij de berekening van tarieven van heffingen voor wordt gezorgd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Waardebepaling 2025 Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

Jaarlijks worden WOZ-beschikkingen met een nieuwe waarde naar de inwoners verstuurd. De waardering voor het belastingjaar 2025 vindt plaats op basis van de waardepeildatum 1 januari 2024. De Wet WOZ schrijft namelijk voor dat gemeenten een waarde vaststellen, zoals die gold op 1 januari van één jaar eerder. De gemeente heeft zodoende de tijd om marktcijfers (verkopen, huurprijzen enzovoorts) die in de loop van

het jaar gerealiseerd worden te analyseren en een reële schatting te doen van de marktsituatie op de waarde-peildatum. De Wet WOZ wordt voor de inwoner steeds belangrijker. De door de gemeente vastgestelde WOZ-waarde wordt voor steeds meer belastingen gebruikt (bijvoorbeeld waterschapslasten en erfbelasting). Inwoners en bedrijven kunnen tegen de WOZ-waarde bezwaar maken en/of beroep instellen bij de rechter.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Onder de naam 'onroerende zaakbelastingen' worden directe belastingen geheven over binnen de gemeente gelegen onroerende zaken:

- een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, gebruikt op grond van eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht.
- een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft op grond van eigendom, bezit of beperkt recht.

De tarieven zijn vastgesteld conform de begroting 2025. De heffingsmaatstaf voor de OZB is de jaarlijks nieuw vastgestelde WOZ-waarde. De woningsamenstelling in Waalre is gemiddeld anders dan de rest van Nederland waardoor deze in 2025 bovengemiddeld uitkomt op € 612.000. Dit betekent dat een gemiddeld huishouden in Waalre voor de OZB meer betaalt dan het landelijk gemiddelde. Dit is ook nodig om onze voorzieningen op peil te houden aangezien in het gemeentefonds ook rekening wordt gehouden met die bovengemiddelde WOZ-waarden.

Gerealiseerde opbrengst OZB

Opbrengsten OZB	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Woningen: eigendom	4.132.000	4.633.000	4.631.211	5.085.000	5.374.000	5.705.000	6.073.000
Niet woningen: eigendom	542.000	604.000	605.630	658.000	686.000	715.000	745.000
Niet woningen: gebruiker	362.000	411.000	403.588	428.000	446.000	465.000	485.000
TOTAAL	5.036.000	5.648.000	5.640.429	6.171.000	6.506.000	6.885.000	7.303.000

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing zal geheven worden van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel, waarbij een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt, zoals is vermeld in de Wet milieubeheer. Wettelijk mag de afvalstoffenheffing niet meer dan kostendekkend zijn. De tarieven kunnen jaarlijks worden aangepast aan de kosten voor de afvalinzameling en -verwerking en andere uitgaven voor de afvalstoffentaak.

Vanaf september 2023 betaalt elk huishouden van een laagbouwwooning naast vastrecht een tarief per lediging dat verschillend is per volumemaat (140 of 240 liter) van de

restafvalcontainer (diftar). Elk huishouden betaalt per liter hetzelfde. Huishoudens in hoogbouwwoonings betalen enkel vastrecht. Er gelden afzonderlijke vastrechtstarieven voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Gerealiseerde opbrengst afvalstoffenheffing

Opbrengsten afvalstoffenheffing	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal kosten	1.807.471	1.951.900	1.860.755	1.989.159	1.988.476	1.987.794	1.987.111
Totaal opbrengsten	1.903.823	1.951.900	1.956.229	1.989.159	1.988.476	1.987.794	1.987.111
Kostendekkendheid	105,33%	100,00%	105,13%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar van een object, dat op 1 januari is aangesloten op de riolering. De rioolheffing is gebaseerd op het Programma Water, Riolering en Klimaat (programma WRK) van 2022. De gemeente mag maximaal kostendekkende tarieven in rekening brengen.

Rioolheffing	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totaal kosten	2.187.351	2.540.114	2.406.438	2.871.622	2.820.397	2.865.744	2.992.071
Totaal opbrengsten	1.741.159	1.777.160	1.795.368	1.819.000	1.888.000	1.969.000	2.059.000
Storting / onttrekking voorziening riolering	-446.192	-762.954	-611.070	-1.052.622	-932.397	-896.744	-933.071
Kostendekkendheid	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leges

Onder de naam leges wordt een aantal verschillende rechten geheven voor door de gemeente, of uit naam van de gemeente verstrekte diensten. Dit kan bijvoorbeeld het verstrekken van een document zijn zoals een rijbewijs, paspoort of trouwboekje of het verstrekken van een vergunning. Waalre streeft zoveel mogelijk naar kostendekkende tarieven voor administratieve diensten. Elk jaar worden de tarieven opnieuw beoordeeld, aangepast aan wettelijke tarieven en geïndexeerd. De diensten en bijbehorende tarieven zijn opgenomen in de door de raad vast te stellen legesverordening.

Hoofdstuk 1:

De tarieven voor reisdocumenten en rijbewijzen zijn momenteel gelijk aan de wettelijk toegestane tarieven. Beide laten op dit moment een kostendekking zien van meer dan 100%. Dit komt voornamelijk door een verschil in betaal of aanvraag- en productiedatum (jaarovergang). Ook hebben we in 2025 eenmalige grote degeneratievergoedingen ontvangen (een vergoeding van de kosten die gemeente moet maken voor onderhoud aan straatwerk na het ingraven of aanpassen van kabels of leidingen), de kosten hiervoor zullen in latere jaren worden gemaakt.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Burgerlijke stand	37.569	27.048	72,00%
Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	259.029	262.338	101,28%
Rijbewijzen	73.282	76.056	103,79%
Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	30.770	21.258	69,09%
Overige publiekszaken	4.397	3.267	74,30%
Bijzondere wetten	40.206	266.742	663,44%
Diversen	-	3.930	0,00%
Totaal	445.253	660.639	148,37%

Hoofdstuk 2:

Er is de afgelopen jaren extra aandacht om een meer kostendekkend tarief na te streven, deze tarieven worden in de legesverordening en bijbehorende tarieventabel vastgelegd. Per 2025 kunnen we oordelen dat deze kostendekking zeker is toegenomen, alhoewel dit voornamelijk te maken heeft met een aantal grote projecten waarvan de vergunning in 2025 is verleend.

Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	706.367	1.191.668	168,70%
Totaal	706.367	1.191.668	168,70%

Hoofdstuk 3:

Dit hoofdstuk is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een groot deel bestaat uit evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis is dit bij veel gemeenten niet kostendekkend.

Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Horeca	2.498	1.339	53,60%
Organiseren evenement of markt	4.663	1.624	34,83%
In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	333	462	138,74%
Totaal	7.494	3.425	45,70%

Toeristenbelasting

Per 1 januari 2025 bedraagt de toeristenbelasting € 4,50 per persoon per nacht (voorheen € 3,95 per persoon per nacht) . De toeristenbelasting wordt betaald door degenen die binnen onze gemeente verblijven in o.a. hotels, pensions en vakantieverblijven en niet als ingezetenen zijn ingeschreven.

Opbrengst toeristenbelasting	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totale opbrengsten	250.503	220.000	249.439	290.000	330.000	330.000	330.000

Kwijtscheldingbeleid

In de gemeente Waalre kan op verzoek van de minder draagkrachtige belastingplichtige, kwijtschelding van betaling worden verleend voor de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Waalre past hiervoor de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 toe. In afwijking van de Uitvoeringsregeling is door de Waalrese Raad besloten in plaats van 90%, 100% van de genormeerde bijstandsuitkering aan te merken als kosten van bestaan op basis waarvan de draagkracht van belastingplichtige wordt vastgesteld. Hierdoor komt men eerder in aanmerking voor kwijtschelding.

Belastingdruk per huishouden

In de volgende tabel staat een overzicht van de totale gemiddelde belastingdruk van de drie belangrijkste gemeentelijke belastingen en heffingen per één- en meerpersoonshuishouden. Voor de OZB gaan we in deze cijfers uit van een woning met een gemiddelde WOZ waarde (2025: € 612.000, bron: Coelo).

Totale gemiddelde belastingdruk per huishouden	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
OZB	587	652	653	728	759	791	824
Afvalstoffenheffing	241	244	244	256	256	256	256
Rioolheffing	203	208	208	213	218	223	228
Totaal bedrag per huishouden	1.031	1.104	1.105	1.197	1.233	1.270	1.308
<i>Stijging in % t.o.v. voorgaande jaar</i>			7,2%	8,3%	3,0%	3,0%	3,0%

Toelichting belastingdruk

Elke gemeente kan in het kader van de gemeentelijke autonomie uitgaven doen voor een hoger voorzieningenniveau en dat kost belastinggeld. De belastingdruk hoeft daarom niet per gemeente gelijk te zijn. Voor de financiële draagkracht voor huishoudens is de gemeentelijke belastingdruk wel belangrijk. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) verzamelt jaarlijks de gegevens voor de belastingdruk van decentrale overheden. Onder belastingdruk verstaan we de jaarlijkse woonlasten per huishouden. Onder de woonlasten wordt het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing gerekend.

Gemiddelde woonlasten bij vergelijking in de regio

Op de website www.coelo.nl zijn de tarieven van de aan Waalre grenzende gemeenten terug te vinden. Deze site bevat een kaart waarop met de muis kan worden geklikt om de tarieven van elke gemeente in beeld te krijgen. De gemeente Waalre heeft in 2025 van de 342 geregistreerde gemeenten de 274e plaats voor wat betreft de belastingdruk. Regionaal gezien staan we op de 11e plaats.

Nb. De gemeente met de laagste lasten voor een meerpersoonshuishouden heeft het laagste rangnummer.

Rangnr regio	Plaats	Éénpers hh	Meerpers hh	Rangnr 2021	Rangnr 2022	Rangnr 2023	Rangnr 2024	Rangnr 2025	WOZ waarde
1	Bladel	635	865	43	25	14	11	26	497.000
2	Bergeijk	757	904	107	62	44	47	45	526.000
3	Eersel	756	926	101	61	47	31	60	546.000
4	Geldrop-Mierlo	838	930	56	71	56	54	62	496.000
5	Eindhoven	865	977	79	135	120	119	104	494.000
6	Best	1.004	1.004	90	90	116	156	139	520.000
7	Cranendonck	941	1.008	284	278	195	152	147	444.000
8	Valkenswaard	954	1.057	254	245	246	201	198	482.000
9	Veldhoven	998	1.096	68	105	155	159	234	557.000
10	Nuenen	936	1.128	327	303	304	274	261	587.000
11	Waalre	1.045	1.160	188	152	273	231	274	612.000
12	Heeze-Leende	1.056	1.211	341	312	306	293	299	560.000

Paragraaf B weerstandsvermogen en risicobeheersing

Waar gaat de paragraaf over?

Waalre is een zelfbewuste, zelfstandige gemeente. Op dit moment staan we echter onder grote financiële druk. Dat beïnvloedt onze financiële positie. In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in de financiële positie van Waalre door in te gaan op twee onderdelen:

- Risicomanagement en Weerstandsvermogen;
- Financiële kengetallen.

Het onderdeel risicomanagement en weerstandsvermogen gaat in op ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie die van invloed kunnen zijn op de financiële huishouding, maar nog niet financieel zijn vertaald. Hiervoor wordt ingegaan op de financiële omvang van de aanwezige risico's, de mogelijkheden om deze financieel af te dekken (beschikbare weerstandscapaciteit) en de relatie daartussen: het weerstandsvermogen (uitgedrukt in een ratio).

In het onderdeel financiële kengetallen wordt ingegaan op de financiële positie van de gemeente Waalre op basis van de uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichte kengetallen.

Risicomanagement en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van Waalre is het vermogen waarover Waalre beschikt om niet-structurele financiële risico's op te vangen, zonder dat de uitvoering van de gemeentelijke taken en/of beleid in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio (beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit). Voor de objectivering van de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit bestaan geen wettelijke normen. Om de ratio te duiden maken we gebruik van de onderstaande waarderingstabel van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit van Twente:

Allereerst wordt de conclusie over Waalres weerstandsvermogen weergegeven. Vervolgens wordt toegelicht hoe deze tot stand is gekomen door in te gaan op het benodigde weerstandsvermogen, de inventarisatie en de beoordeling van de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Conclusie

De ratio voor het weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit in 2025 is voor Waalre 6,63 (€ 14.865.100 / €2.242.800).

In 2024 was het beschikbare weerstandsvermogen van Waalre 4,71. In 2025 is deze gestegen naar 6,63. De verhoging wordt met name veroorzaakt door het herzien van de geïnterpreteerde risico's waardoor het risicoprofiel daalt tot € 2.242.800 voor 2025. De ratio voor 2025 geeft aan dat de gemeente voor wat betreft het weerstandsvermogen financieel gezond is.

De stille reserves (ad. € 4.952.000) en de fictieve belastingcapaciteit (ad. € 1.500.000) lijken in Waalre niet direct invorderbaar. Als deze buiten beschouwing worden gelaten is het aanwezige weerstandsvermogen nog steeds uitstekend met een ratio van 3,75.

Dit betekent dat ons weerstandsvermogen financieel gezond is te noemen. Met ons weerstandsvermogen kunnen we (met een zekerheid van 90%) alle geïnterpreteerde risico's opvangen.

In de nota reserves en voorzieningen 2023 die op 24 oktober 2023 is vastgesteld in uw raad, is de ondergrens van het bufferdeel van de algemene reserve bepaald op € 5.000.000 ("ijzeren voorraad"). De Gemeente Waalre voldoet hieraan doordat het jaarrekeningresultaat 2024 is gestort in deze reserve.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend door de optelling van de verwachte financiële omvang van mogelijke risico's die nog niet op een andere wijze zijn afgedekt door bijvoorbeeld het afsluiten van een verzekering of het opnemen van een voorziening in de begroting. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaan we ervan uit dat niet alle risico's, maar hooguit 90% van alle risico's, zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. Oftewel, 90% van de totale financiële omvang van alle geïdentificeerde risico's (die niet zijn afgedekt) in dat jaar, dient afgedekt te kunnen worden met onze weerstandscapaciteit.

Inventarisatie en beoordeling van de risico's

Voor het inzicht in de benodigde weerstandscapaciteit zijn de risico's van de gemeente Waalre geïnterpreteerd, de financiële omvang van deze risico's bepaald, evenals de mate waarin deze risico's al zijn afgedekt door voorzieningen, afgesloten verzekeringen of dekking vanuit de begroting.

Voor de berekening van de financiële omvang van de risico's hebben wij de kans dat een bepaalde gebeurtenis zich zal voordoen, vermenigvuldigd met de maximale financiële impact (die niet is afgedekt) wanneer de gebeurtenis zich daadwerkelijk voordoet.

Ten slotte hebben wij de risico's beoordeeld door ze, een kleur te geven op basis van de kans dat een gebeurtenis zich voordoet en de hoogte van het financiële gevolg van het optreden van de gebeurtenis. Zie Figuur 1. kleurenschema risicobeoordeling. Deze methodiek maakt het mogelijk de risico's onderling te rangschikken naar grootte van het risico.

Gevolg (x € 1.000)	Ze er kle ine kans 10%	Kle ine kans 25%	Gem id de le kans 50%	Gr o te kans 75%	Ze er gr o te kans 90%
≥ € 1.000					
€ 500 - € 1.000					
€ 250 - € 500					
€ 100 < € 250					
€ 50 < € 100					
< € 50					

Hierna treft u de uitgebreide risico-inventarisatie en -beoordeling aan

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
0 Bestuur en ondersteuning	<i>Schadeclaims</i>	Verwachte jaarlijkse schadeclaims die niet specifiek zijn gekoppeld aan dossiers. De gemeente kan schadeclaims ontvangen als gevolg van activiteiten die zij verricht, welke niet (volledig) onder de verzekering voor aansprakelijkheidsstelling vallen.	25,0 %	10.000	2.500		Het aantal claims richting Waalre is beperkt. Genoemd bedrag is het maximum bedrag voor lopende schadeclaims.
0 Bestuur en ondersteuning	<i>Informatie veiligheid / Cybercriminaliteit</i>	Informatieveiligheid richt zich op het beveiligen van alle organisatiegegevens, zowel die binnen de gemeente Waalre aanwezig zijn, als daarbuiten bij ingehuurde leveranciers en/of andere derde partijen. Het is een continue-proces om (externe) dreigingen en kwetsbaarheden te detecteren, de risico's daarvan te beoordelen en steeds de juiste maatregelen te nemen om de organisatiegegevens blijvend te beschermen. Binnen de organisatiegegevens zijn ook persoonsgegevens aanwezig, het risico hiervan wordt onder punt privacy nader toegelicht.	30,0 %	1.000.000	300.000		Informatiebeveiligingsbeleid is aangepast op de Baseline informatiebeveiliging overheid. Een plan is opgesteld om maatregelen te treffen die zorgen dat de risico's worden beheerst.
0 Bestuur en ondersteuning	<i>Privacy</i>	Het verwerken van persoonsgegevens is integraal verbonden aan nagenoeg alle wettelijke taken, binnen de domeinen en bedrijfsvoering, die de gemeente Waalre heeft. Het is een continue-	1,0%	5.000.000	50.000		Het hebben van protocollen en procedures voor de uitvoering van de verplichtingen in het kader van de AVG. Het geven van adviezen over privacyvraagstukken.

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
		<p>proces om te zorgdragen voor een zorgvuldige verwerking om alle burgers en medewerkers te beschermen tegen schade en het risico daarop te beheersen. De Autoriteit Persoonsgegevens kan boetes of andere sancties opleggen wanneer de AVG niet voldoende wordt nageleefd. Door de juiste beheersmaatregelen te nemen achten we de kans hierop klein, echter is de impact van een inbreuk wel aanzienlijk door eventuele herstellen nevenschade.</p>					Blijven inzetten op bewustwording en controle van processen. De aanstelling van een functionaris Gegevensbescherming.
0 Bestuur en ondersteuning	<i>Krapte op de arbeidsmarkt / op peil houden personele bezetting</i>	<p>Alle organisaties in Nederland hebben op dit moment moeite met het vinden van gekwalificeerde medewerkers. Het is niet alleen lastig om nieuwe professionals te werven, maar ook om goed personeel te behouden. Bovendien zorgt een lage bezetting ervoor dat het werk over minder werknemers verdeeld kan worden, waardoor de werkdruk nog hoger oploopt. Hierdoor is het risico op hoge inhuur- en recruitmentkosten evident aanwezig.</p>	50,0 %	250.000	125.000		Wanneer het niet lukt vacatures tijdig ingevuld te krijgen lopen de inhuur- en recruitmentkosten op. Overigens wordt een deel van de vacatures bewust later ingevuld. Dit is dan ook geen risico. Het risico bestaat uit de vacatures die niet bewust later worden ingevuld.
0 Bestuur en ondersteuning	<i>Algemene uitkering gemeentefonds</i>	<p>Via circulaire wordt de gemeente 2 maal per jaar geconfronteerd met aanpassingen vanuit het gemeentefonds. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor een nieuw verdeelstelsel. Ook pleit de VNG voor meer geld voor de gemeenten, 'de koek' moet groter. Op basis van de laatste berekeningen is het verdeeleeffect voor gemeente Waalre € 86,- per inwoner nadelig. In de voorjaarsnota van 2025 is aangegeven dat gemeenten rekening moeten houden dat vanaf 2027 de herverdeling weer met stappen van € 15 per inwoner per jaar voortgezet zal worden. Echter, gezien de val van het kabinet leek</p>	75,0 %	270.000	202.500		In de begroting 2026-2029 is rekening gehouden dat we vanaf 2028 aanvullend gekort gaan worden op onze algemene uitkering. Deze aanvullende korting loopt op van € 15,00 per inwoner naar uiteindelijk structureel € 48,50 per inwoner vanaf 2031. Daarmee is de volledige korting van € 86,00 per inwoner verwerkt. Dit risico betreft in dit geval 2027. Er is ook nog een minimale kans dat de herijking helemaal niet doorgezet wordt.

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
		destijds bij het opstellen van de begroting 2026-2029 het jaar 2027 niet haalbaar en is voor Waalre vanaf 2028 de herverdeling verwerkt. Het risico dat het toch in 2027 wordt verwerkt is afgedekt in deze tabel.					
0 Bestuur en ondersteuning	Renterisico	Vanwege extra investeringen en herfinanciering op termijn is het risico dat we meer rentekosten krijgen op onze langlopende leningen. Mede door de stijgingen van de rentepercentages.		PM			Zie de paragraaf financiering.
0 Bestuur en ondersteuning	APPA pensioenen	Vanaf 1 januari 2028 worden de pensioenen van de politieke ambtsdragers ondergebracht in het nieuwe pensioenstelsel. Aanleiding hiervoor is de aangenomen Wet toekomst pensioenen (Wtp). Waalre heeft voor de overgang rekening gehouden met een dekkingsgraad van 123%. Het risico bestaat dat meer of minder van de gereserveerde waarde overgedragen moet worden. Op dit moment is 123% (dekkingsgraad per 1-1-2026) afgedekt in de voorziening personele verplichtingen. Het risico is heel klein voor Waalre dat de werkelijke dekkingsgraad op 1-1-2027 hoger zal zijn.	10,0 %	100.000	10.000		De voorziening is gebaseerd op een dekkingsgraad van 123%. Risico op hogere dekkingsgraad lijkt niet heel hoog. Gerekend met een fictief risicobedrag van € 100.000.
1 Openbare orde en veiligheid	VRBZO	Waalre neemt deel aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.	25,0 %	77.600	19.400		Risico van Waalre is opgenomen o.b.v. jaarrekening 2025 VBRZO. Benodigde weerstandscapaciteit is € 4.500.000. Het weerstandsvermogen bedraagt 4.100.000, hierdoor is € 400.000 meer weerstandsvermogen nodig. Waalre neemt voor 1,94% deel in deze GR. Daarnaast heeft de VRBZO in de financiële uitwerking van bestuurlijke opdracht onttrekking uit de reserves opgenomen in

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
							de komende jaren. Dit betekent dat de algemene reserve en het weerstandsvermogen van de VRBZO zullen gaan afnemen, waardoor ook het risico de komende jaren voor de deelnemende gemeente toeneemt.
6 Sociaal domein	<i>Jeugdzorg / Wmo</i>	Jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn open einde regelingen. Door korting (vanuit het Rijk) op de budgetten loopt Waalre een risico.	25,0 %	500.000	125.000		Monitoring van kosten en verwachtingen d.m.v. monitor Sociaal Domein. Structurele wijzigingen nemen we rechtstreeks op in de begroting. De reserve sociaal domein zorgt voor opvang incidentele uitschieters en wordt jaarlijks gevuld als buffer.
6 Sociaal domein	<i>Jeugdzorg</i>	Continuïteit jeughulpaanbieder borgen om faillissement te voorkomen. Faillissement van deze zorgaanbieder zou leiden tot onmiddellijke discontinuïteit op (het aanbod van) cruciale zorgfuncties op het vlak van opvoeden en opgroeien (pleegzorg, coördinatie crisis en verblijf met dag- en nachtbehandeling).	25,0 %	21.000	5.250		Tot nu toe heeft de zorgverlener geen gebruik gemaakt van de bevoorschotting. Wel is de organisatie nog steeds financieel kwetsbaar, waardoor de bevoorschotting, op vraag van de zorgaanbieder met een jaar verlengd is tot 01-01-2027. Het risico dat er gebruik gemaakt zal worden van de bevoorschotting is laag, omdat er in de eerdere periode geen gebruik gemaakt is van deze bevoorschotting.
6 Sociaal domein	<i>Plus Team</i>	Het PlusTeam is een Gemeenschappelijke regeling met Geldrop-Mierlo en heeft geen weerstandsvermogen.	19,0 %	72.000	13.680		De raad heeft in december 2025 ingestemd met het voornemen tot opheffing van de GR PlusTeam per 01-01-2027. In beginsel valt bij opheffing van de GR PlusTeam 2022 de volledige bijdrage die nu gedaan wordt aan de GR terug aan de gemeente. Daar staat tegenover dat er in de gemeentelijke begroting in veel gevallen gelijke of nagenoeg gelijke kosten voor terugkomen. In de samenwerkingsovereenkomst of DVO wordt verder uitgewerkt hoe de kosten worden verdeeld en wat de verdeelsleutel gaat zijn.

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
6 Sociaal domein	<i>Ergon</i>	Waalre neemt deel aan de Gemeenschappelijke regeling WRE (Ergon)	5,0%	240.157	12.008		Risico voor Waalre is opgenomen o.b.v. jaarrekening 2025 GRWRE. Het weerstandsvermogen is 4,9 miljoen. Het minimaal benodigd weerstandsvermogen is 13,8 miljoen. Er is 8,9 miljoen meer weerstandsvermogen nodig. Waalre neemt voor 3% deel in deze GR.
6 Sociaal domein	<i>DVO Veldhoven</i>	De gemeente Waalre werkt sinds 2018 samen met de gemeente Veldhoven op het gebied van de uitvoering van een aantal wettelijke taken in het sociaal domein. Deze samenwerking is destijds vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen Waalre en Veldhoven. Het betreft samenwerking op het gebied van Werk, Inkomen, Schulddienstverlening. Bureau Berenschot heeft in juni 2025 onderzoek gedaan naar de kostentoerekening die wordt gehanteerd voor de uitvoering van taken voor de gemeente Waalre door de gemeente Veldhoven. Dat onderzoek is de basis voor een constructief proces met een nieuwe DVO als resultaat.	25,0 %	125.000	31.250		De bestaande DVO is geactualiseerd en gecompleteerd met een Service Level Agreement (SLA). Leerplicht maakt eveneens onderdeel uit van de nieuwe DVO. De SLA is een belangrijke communicatietool om samenwerking in partnerschap tussen beide gemeenten verder te ontwikkelen. Met ingang van 1 januari 2026 werken beide gemeenten op basis van de nieuwe DVO en SLA samen. In de begroting zijn hiervoor budgetten opgenomen. Een aantal kosten wordt op nacalculatiebasis bepaald waarbij we vooral op het onderdeel ziektevervangende en inhuur een risico lopen tot overschrijding van het budget. In de SLA zijn werkafspraken vastgelegd over hoe deze kosten worden beheerst.
7 Volksgezondheid en milieu	<i>Illegale stort</i>	Waalre kan geconfronteerd worden met illegale stort van (chemisch) afval. Bij bodemvervuiling kunnen kosten hoog oplopen en veroorzaker is zelden te achterhalen.	75,0 %	100.000	75.000		Het risico is afhankelijk van de gebeurtenis en niet vooraf in te schatten. Er is wel een provinciale regeling betreffende dumping van drugsafval waarbij een gedeelte van de kosten voor het opruimen gedekt zijn.
7 Volksgezondheid en milieu	<i>Bodemsanering</i>	Risico's m.b.t. bodemverontreiniging.	10,0 %	500.000	50.000		Als grondeigenaar kan Waalre aansprakelijk gesteld worden voor (nieuwe) bodemverontreinigingen. Inschatting lastig, want afhankelijk van eigendomssituatie en mate van bodemverontreiniging.
7 Volksgezondheid en milieu	<i>GGD</i>	Waalre neemt deel aan de Gemeenschappelijke	5,0%	15.400	770		Risico voor Waalre is opgenomen o.b.v. jaarstukken 2025 van

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
		regeling GGD Brabant-Zuidoost.					de GGD. Het weerstandsvermogen is 4,3 miljoen. Het benodigde weerstandsvermogen is 5 miljoen. Er is 0,7 miljoen meer weerstandsvermogen nodig. Waalre neemt voor ca. 2,2% deel in deze GR.
7 Volkshuisvesting en milieu	<i>Afvalinzameling door Diftar</i>	Door de gemeente is een inschatting gemaakt van de kosten voor de inzameling van afval via het Diftar systeem. Na 2 jaar ervaring met diftar in de laagbouw zien we een beperkt risico. Voor de hoogbouw is dit pas in 2026 ingevoerd. Daarom is het bedrag en impact gelijk gebleven.	20,0 %	150.000	30.000		De inschatting is gemaakt m.b.v. ervaringscijfers van andere, vergelijkbare gemeenten en 2 jaar ervaring binnen de gemeente Waalre.
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	<i>Bouwgrond-exploitatie</i>	Terugverdienen geïnvesteerde boekwaarde per 31-12-2025 is onzeker. Vanaf 2019 wordt de IFLO-methode gebruikt voor het bepalen van het benodigd weerstandsvermogen. Deze methode betekent dat 10% van de boekwaarde + 10% van de nog te maken kosten aangehouden worden als weerstandsvermogen.	10,0 %	9.435.810	943.581		Risico's betreffende grotere projecten en bouwgrondexploitatie in het algemeen worden planmatig geactualiseerd en beheerst. Zie verder paragraaf G.
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	<i>Gewaarborgde geldleningen</i>	De gemeente staat garant voor geldleningen van woningcorporaties, zorgcentra en enkele plaatselijke verenigingen.	1,0%	19.105.500	191.055		Er wordt terughoudend omgegaan met garanties. De stand van de gewaarborgde geldleningen is per 31-12-2025 €38.176.000. De gemeente staat voor 50% garant, oftewel maximaal € 19.105.500. Het bedrag waarvoor de gemeente maximaal aangesproken kan worden is dus € 19.105.500. De afgelopen 5 jaar is er geen aanspraak gedaan op deze voorziening.
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	<i>Stikstofbesluit (Programma Aanpak Stikstof)</i>	Bouwprojecten kunnen vertraging oplopen of duurder uitvallen doordat we maatregelen moeten nemen om aan eisen te voldoen. Ook op onze exploitatiebegroting kan dit invloed hebben doordat er bijvoorbeeld tijdelijk minder bouwleges worden ontvangen doordat er		PM			

Thema	Onderwerp		Kans	Impact	Risico bedrag	Risico	Beheersmaatregel
		minder vergunningen worden verstrekt.					
algemeen	<i>Oplopende inflatie door oorlog in het Midden-Oosten</i>	De oorlog in het Midden-Oosten vergroot het risico op inflatie, vooral via stijgende energieprijzen. Dit werkt uiteindelijk door in hogere transportkosten en productiekosten.	25,0 %	1.000.000	250.000		De impact is een geschat bedrag van €1.000.000. Dit is niet gebaseerd op berekeningen, maar vooral om een extra bedrag in de reserves aan te houden voor extra inflatie door de oorlog die we mogelijk niet gecompenseerd krijgen van het Rijk.
0 Bestuur en ondersteuning	<i>MRE/Voorziening Geulbergen</i>	Naast het risico van hogere kosten door Inhuur bij MRE (€ 250K) bij de projecten die gesubsidieerd worden door subsidies is ook het risico voor de overdracht van Geulbergen aan de provincie Noord-Brabant herberekend. In 2030 schatten we het risico voor de 21 gemeenten in voor een bedrag van € 2.500.000.	2,2%	2.500.000	55.000		Waalre neemt voor 2,2% deel in MRE. 2,2% van het totale risico bedraagt €55.000 voor Waalre.
				Subtotaal	2.491.994		

Totaal 90% **2.242.800** 90% totaal = benodigde weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit omvat de middelen en mogelijkheden van de gemeente om financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, waarvoor geen andere dekking aanwezig is en zonder het bestaande beleid aan te hoeven passen. We berekenen de beschikbare weerstandscapaciteit als de som van alle elementen uit de gemeentelijke financiën die we daadwerkelijk kunnen inzetten om niet-begrote kosten te dekken. Onderstaande tabel geeft inzicht in de opbouw van Waalres beschikbare weerstandscapaciteit.

Onderdeel	2024		2025	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
fictieve belastingcapaciteit	-	1.500.000	-	1.500.000
post onvoorzien (regulier)	-	-	-	-
Totaal exploitatie	-	1.500.000	-	1.500.000
algemene buffer reserve	5.000.000	-	5.000.000	-
algemene reserve sociaal domein	56.867	-	545.867	-
algemene reserve vrij besteedbaar	1.444.231	-	2.866.866	-
stille reserves	4.952.367	-	4.952.367	-
Totaal vermogen	11.453.465	-	13.365.100	-
Totale weerstandscapaciteit	11.453.465	1.500.000	13.365.100	1.500.000
Incidenteel en structureel samen		12.953.465		14.865.100

Berekening ratio weerstandsvermogen

Zoals reeds vermeld onder de conclusie, komt de ratio voor het weerstandsvermogen van de gemeente Waalre voor 2025 uit op:

Berekening	2025	2024
Beschikbare weerstandscapaciteit ÷ Benodigde weerstandscapaciteit	6,63	4,71
Minimale weerstandscapaciteit ÷ Benodigde weerstandscapaciteit	1,11	0,93
Beschikbare weerstandscapaciteit, excl. stille reserves + fictieve belastingcapaciteit ÷ Benodigde weerstandscapaciteit	3,75	2,36

Conclusie Continuïteit risicobeheersing

Op basis van de door ons uitgevoerde risico-inventarisatie, de weerstandsratio van 6,77 en het beeld van onze meerjarenbegroting is het college van burgemeester en wethouders van gemeente Waalre van mening dat de normale bedrijfsvoering financieel kan worden voortgezet.

Financiële kengetallen (horizontale verantwoording)

De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Waalre. Deze kengetallen moeten in samenhang en in onderlinge verhouding beoordeeld worden.

Door de kengetallen is het makkelijker om Waalre te vergelijken met andere gemeenten. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. De verwachting is dat in de komende jaren normen ontwikkeld worden en er wellicht ook een landelijke normering komt. Vooralsnog hebben de kengetallen voornamelijk een signaleringswaarde.

Het oordeel baseren we op de huidige geadviseerde normen van de VNG conform de volgende tabel.

Nummer	Kengetal	Voldoende	Matig	Onvoldoende
1(a+b)	Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)	< 90 %	90 – 130 %	> 130 %
2	De solvabiliteitsratio	> 50 %	20 – 50 %	< 20 %
3	Kengetal grondexploitatie	< 20 %	20 – 35 %	> 35 %
4	Structurele exploitatieruimte	> 0,6 %	0 < 0,6 %	< 0 %
5	Belastingcapaciteit	< 95 %	95 – 105 %	> 105 %

Totaaloverzicht van de kengetallen voor de gemeente Waalre

In onderstaande tabel worden de kengetallen voor Waalre gepresenteerd. Het oordeel wordt op basis van bovenstaande tabel weergegeven.

Nummer	Kengetal weerstandsvermogen	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Oordeel 2025
1a	Netto schuldquote	48,9%	67,0%	48,9%	Voldoende
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47,3%	74,5%	47,7%	Voldoende
2	Solvabiliteitsratio	19,6%	14,7%	21,8%	Matig
3	Kengetal grondexploitatie	9,7%	10,9%	6,5%	Voldoende
4	Structurele exploitatieruimte	3,1%	0,2%	1,1%	Voldoende
5	Belastingcapaciteit	102,9%	109,3%	104,0%	Matig

Toelichting op de kengetallen

1a en 1b. Netto schuldquote (ook gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) gecorrigeerd met de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug) met de totale baten van de rekening. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Er werd verwacht dat we in 2025 een hogere geldlening aan zouden moeten trekken, deze hebben we kunnen dempen doordat grote uitgaven later in het jaar hebben plaatsgevonden. In de basis is de schuldquote voor Waalre gezond.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen) en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio van Waalre is op dit moment matig te noemen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat de voorziening riolering veel middelen bevat (voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen). Toch is de ratio verbeterd ten opzichte van de begroting. Het eigen vermogen is namelijk toegenomen door het gerealiseerde resultaat. In de nota reserves en voorzieningen zijn afspraken gemaakt om de solvabiliteit te monitoren en een ijzeren voorraad aan te houden in de algemene reserve.

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden zich verhoudt tot de geraamde baten. De paragraaf grondbeleid biedt hierin meer inzicht. Hoe hoger het kengetal, hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. Tweemaal per jaar wordt beoordeeld in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden kan worden terugverdiend. De accountant toetst dit jaarlijks. Door het lage kengetal is het risico van het niet terugverdienen van kosten voor de grondexploitatie zeer beperkt in Waalre.

4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde jaarrekening is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een percentage van 0% betekent dat de structurele baten exact toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

De structurele exploitatieruimte van Waalre is voldoende en dus toereikend om de structurele lasten te dekken.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

Het kengetal belastingcapaciteit geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de inwoner. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Onder de woonlasten worden verstaan de absolute bedragen voor onroerendezaakbelasting (OZB) en de riool- en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De woonlasten voor de inwoners van Waalre zijn hoger dan de landelijk gemiddelde woonlasten, hierdoor is de belastingcapaciteit van de gemeente Waalre matig.

Helaas is een vergelijking van deze woonlasten (en voornamelijk de OZB) niet zo eenvoudig als het lijkt omdat we ook te maken hebben met gemiddelde WOZ-waarde. De gemiddelde WOZ-waarde voor de gemeente Waalre (€ 612.000, bron: Coelo) ligt namelijk hoger dan het landelijk gemiddelde (€ 506.000, bron: Coelo). De gemeente Waalre zal voor dit kengetal nooit een voldoende score kunnen behalen omdat de gemiddelde WOZ-waarde hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Conclusie op basis van de kengetallen

De kengetallen laten op totaalniveau een verbeterde trend zien, maar met een wankelende financiële basis. Vier van de zes kengetallen laten een voldoende oordeel zien en twee kengetallen hebben een matig oordeel.

De kengetallen netto schuldquote zijn ruim voldoende. De solvabiliteitsratio is de afgelopen jaren gaan dalen door investeringen en aantrekken van geldleningen. Dit kengetal is inmiddels enigszins gestabiliseerd door het gerealiseerde resultaat maar ook het strenger toezicht op onttrekkingen uit de algemene reserves. Het kengetal grondexploitatie is ruim voldoende, dit wil zeggen dat we zeer beperkt risico lopen in het niet terugverdienen van de kosten voor de grondexploitatie. Ook de structurele exploitatieruimte is ruim voldoende wat aangeeft dat de gemeente in 2025 meer structurele baten heeft dan structurele lasten. De belastingcapaciteit laat een matig oordeel zien omdat de woonlasten voor de inwoners van Waalre hoger zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten.

De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De openbare ruimte is één van de pijlers van onze samenleving met een groot maatschappelijk rendement. Deze openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen die zich laten onderscheiden in wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken, riolering, water en groen. Een goed functionerende openbare ruimte draagt bij aan actuele thema's zoals sociale samenhang, veiligheid, gezondheid, mobiliteit en bereikbaarheid, leefbaarheid en vastgoedwaarde. Hiervoor is het van groot belang dat de openbare ruimte goed wordt beheerd. De gemeente Waalre beheert ongeveer 195 hectare openbare ruimte, dat is in onderverdeeld in diverse arealen zoals onderstaand weergegeven. Daarnaast beheert de gemeente Waalre nog 414 hectare bos- en natuurterrein en een aantal gebouwen.

Objecten Openbare Ruimte	Onderdeel	Aantal 2025	Eenheid
a. Wegen	Asfalt	446.241	m2
	Elementen	648.126	m2
	Halfverharding/Zandwegen	19.619	m2
	Beton	1.818	m2
b. Openbare Verlichting	Masten	4.617	stuks
	Armaturen	4.752	stuks
	Lampen	4.771	stuks
c. Civiele kunstwerken	Bruggen (hout, staal, beton), duikerbruggen	19	stuks
	Duikers	519	stuks
d. Riolering	Vrijerval riolering	117.963	m1
	Drukriool	22.091	m1
	Drainage	6.362	m1
	Gemalen (groot)	11	stuks
	Gemalen (klein)	94	stuks
e. Water	Bergbezinkbassin	2	stuks
	Watergangen (sloten)	28.668	m1
	Wadi	17.212	m2
f. Groen	Bomen	13.975	stuks
	Bepanting	236.740	m2
	Gras	187.863	m2
	Bermen	374.663	m2
	Ecologische Verbindings Zones (EVZ)	1	stuks
	Bos- en natuurterreinen	415	ha

1. Wegen

Wegen

Met een areaal van 1,1 miljoen m² wegoppervlak in Waalre en een nieuwwaarde van ca. 105 miljoen euro heeft het wegbeheer een zeer groot aandeel in de beheertaken. Een goed functionerend wegennet is essentieel voor een goede bereikbaarheid en beleving van de gemeente. Het in stand houden van een kwalitatief goed wegennet met verantwoord wegbeheer is daarom uiterst belangrijk. De gemeente Waalre is wettelijk verantwoordelijk voor het onderhoud van het openbare wegennet. Zo verplicht de Wegenwet de gemeente tot het uitvoeren van regelmatig en duurzaam onderhoud van de openbare wegen. Tevens is de gemeente, conform het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk bij schade van de burger, als de gemeente heeft verzuimd zorg te dragen voor het in een goede staat verkeren van de openbare weg.

Het beleidskader met betrekking tot onderhoud van verhardingen is vastgelegd in het wegenbeheerplan (2019-2028). Het uitgangspunt hierbij is kwaliteitsgestuurd onderhoud op basis van tweejaarlijkse wegininspecties. De laatste inspectie is eind 2025 uitgevoerd en opgeleverd. De algemene kwaliteit van de verhardingen is een verdeling van verschillende kwaliteiten in het totale areaal. Zo is er altijd een deel van de verhardingen aan onderhoud toe en zullen ander delen nog in goede staat zijn. De gemiddelde kwaliteit van de verhardingen wordt bepaald op basis van de zogenaamde 90% regel die is ontworpen door CROW. Hierbij wordt de gemiddelde kwaliteit van de verhardingen gelijkgesteld aan de minimale kwaliteit die door 90% van het areaal wordt gehaald. Wanneer 90% van het areaal kwaliteit B of hoger heeft dan wordt de kwaliteit voor alle verhardingen samen met de kwaliteit B beoordeeld.

Vanaf 2020 zijn er forse extra investeringen in de wegennet gedaan waarbij de focus in beginsel lag op onderhoud van asfaltverhardingen om kapitaalvernietiging te voorkomen. In de begrotingen 2022 en 2023 zijn extra middelen opgenomen om alle wegen minimaal op onderhoudsniveau B (basis) te krijgen. In de periode 2021-2025 is hiermee een flinke inhaalslag gemaakt in het verbeteren van de kwaliteit van het wegennet. Het algemene kwaliteitsniveau van de asfaltverhardingen in de gemeente Waalre is inmiddels B. De komende jaren wordt er een flinke noodzakelijke inhaalslag gemaakt om de elementenverharding ook op een gemiddeld kwaliteitsniveau B te verkrijgen.

De gemeente Waalre beheert het volgende wegenareaal:

a. Wegen	Aantal 2025	Eenheid
Asfalt	446.241	m ²
Elementen	648.126	m ²
Halfverharding/Zandwegen	19.619	m ²
Beton	1.818	m ²

Civiele Kunstwerken

In 2020 zijn de bruggen in Waalre geïnventariseerd en geïnspecteerd. Van elke brug is een paspoort met een toestandinspectie opgesteld dat is vertaald in een Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) voor het complete areaal. Om het benodigd onderhoud uit te kunnen voeren is er een voorziening gevormd. In 2025 is het meerjarig onderhoudscontract opgesteld en aanbesteed. Het MJOP wordt eens per twee jaar geactualiseerd.

De duikers (verbindingsbuizen tussen waterlopen) worden met het maaien van de waterlopen geïnspecteerd. Indien nodig wordt er curatief onderhoud uitgevoerd op basis van deze inspectie.

De gemeente Waalre beheert het volgende areaal civiele kunstwerken:

c. Civiele kunstwerken	Aantal 2025	Eenheid
Bruggen (hout, staal, beton), duikerbruggen	24	stuks
Duikers	519	stuks

Kosten

Voor het reguliere onderhoud is het budget dat in de begroting 2025 evenals in de begroting 2024 is opgenomen een bedrag van € 800.000.

Er is jaarlijks een investeringskrediet van € 1.500.000 beschikbaar op basis van het WBP en in 2025 en 2026 is er nog een verhoging van het beschikbare investeringskrediet van € 750.000 per jaar beschikbaar o.b.v. de wensenlijst / kaderbrief 2023. De kapitaallasten van deze kredieten zijn in de begroting opgenomen.

Reguliere onderhoudskosten	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Aanleg en onderhoud straten en pleinen	1.152.866	1.112.667	1.451.174	1.332.344	1.514.941	1.688.073	1.736.282

Bovenstaande budgetten hebben betrekking op het zichtbare gedeelte van de verharding. Voor de verschillenverklaring verwijzen wij u naar de programma's.

De kwaliteit van een weg kan niet enkel gewaarborgd worden door het periodiek uitvoeren van (groot) onderhoud. Na een periode variërend tussen de 40 en 60 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn levensduur of sluit de opbouw van de weg niet meer aan op de verkeersbelasting. De weg dient dan te worden gerehabiliteerd. Bij rehabilitatiemaatregelen wordt de weg, na het doorlopen van een groot onderhoudscyclus, aan het einde van de levensduur op het oorspronkelijke structurele en kwalitatieve gebruiksniveau gebracht. Hierbij wordt de gehele verhardingsconstructie (inclusief fundering) opnieuw opgebouwd. Uit onderzoek naar de kwaliteit van de onderlagen van de belangrijke ontsluitingswegen, is gebleken dat een aantal wegen, ondanks dat deze visueel geen of weinig gebreken vertonen toch op korte termijn vervangen zullen moeten worden. Met name op asfaltwegen waar kapitaalvernietiging op de loer ligt. Echter hebben we nog steeds te kampen met een achterstand. Deze achterstand betreft met name de wegen met elementenverhardingen omdat we de afgelopen jaren flink geïnvesteerd is in de asfaltwegen.

Er is in de begroting jaarlijks een investeringskrediet van € 1.500.000 beschikbaar op basis van het WBP. Voor het jaar 2025 en 2026 is er nog een extra verhoging van het beschikbare investeringskrediet van € 750.000 per jaar beschikbaar. De kapitaallasten van deze kredieten zijn in de begroting opgenomen.

2. Stedelijk Water & Riolering

Programma Water Riolering en Klimaat

Een goed rioolstelsel is nodig voor de bescherming van volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Het rioolstelsel verwijdert het afvalwater en het overtollige hemelwater uit de woonomgeving zodat niet te vaak en niet te lang wateroverlast voorkomt. De aanleg en het instandhouden van het rioolstelsel is een gemeentelijke taak, die voortkomt uit de Omgevingswet. In het Programma Water Riolering en Klimaat 2023-2027 (PWRK voorheen GRP) is vastgelegd hoe de gemeente de zorgplichten invult. Riolerings maakt deel uit van de openbare ruimte met alle dynamiek die daarin aanwezig is. Het PWRK is hét middel om de gemeentelijke watertaken doelmatig vast te leggen. Riolerings maakt ook deel uit van het watersysteem dat zich uitstrekt tot buiten de gemeentegrenzen. Het functioneren van de riolering beïnvloedt de kwaliteit van het watersysteem.

Door klimaatverandering is er ook noodzaak om de openbare ruimte klimaat adaptief in te richten. De waterafvoer via sloten en regenwaterriool en de berging en infiltratie in wadi's en infiltratieriool krijgt daardoor een steeds belangrijker functie in het watersysteem. Er is extra ingegrepen om het stelsel schoon en functioneel houden van deze voorzieningen om een goede waterafvoer en infiltratie te garanderen vraagt extra beheerkosten.

Afvalwater

Afgelopen jaren is een inhaalslag gemaakt met rioolinspecties om een beeld te krijgen van de kwaliteit en eventuele gebreken van alle riolen. Nagenoeg het gehele stelsel is in beeld gebracht. Aan de hand van deze inspecties is een maatregelplan uitgevoerd, waarbij veel is geïnvesteerd in het verwijderen van wortels uit het riool.

De gemeente Waalre beheert het volgende areaal aan riolen:

d. Riolerings	Aantal 2025	Eenheid
Vrijverval riolerings	(114.203) 120.087	m1
Drukriool	(22.081) 22.091	m1
Drianage	(6.229) 6.362	m1
Gemalen (groot)	11	stuks
Gemalen (klein)	94	stuks
Bergbezinkbassin	2	stuks

Hemelwater

Het onderdeel hemelwater bestaat uit de vier onderdelen: sloten, wadi's, regenwaterriolering en infiltratievoorzieningen:

Sloten

Het onderhoud van de sloten is naast het maaien (vegen) van de sloot ook bij de belangrijke duikers de sloot uitgediept en doorgespoten.

Wadi's

Het onderscheid tussen sloten en wadi's is, dat de sloten het water afvoeren naar een ander oppervlaktewater, en dat wadi's vooral bedoeld zijn voor bergen en ter plekke infiltreren van hemelwater. Het aantal wadi's is de laatste jaren toegenomen om zoveel mogelijk regenwater op te vangen en lokaal te infiltreren. De wadi's in Heidepark zijn nog niet aangelegd en opgenomen in het areaal, de hoeveelheden blijven daardoor ongewijzigd.

Regenwaterriolering

Om het hemelwater gescheiden in te zamelen legt de gemeente of ontwikkelaar ook regenwaterriolering aan bij nieuwbouw. Bij het vervangen van riool wordt waar mogelijk een regenwaterriool met infiltratievoorziening aangelegd. In 2025 bedraagt de lengte aan infiltratieriool / regenwaterriool 24,5 km dat is een toename van 8 km, voornamelijk in plan Heidepark en project Eindhovenseweg.

Infiltratievoorzieningen

Naast de wadi en infiltratie riool zijn er ondergrondse infiltratie voorzieningen aangelegd zoals lavasteen pakketten en bergingskelders. Dit is een optie als er bovengronds weinig ruimte is zoals bij Traverse Noord of wordt toegepast op particulier terrein bij kleinere inbreidingslocaties.

Bovenstaande vier onderdelen maken onderdeel uit van het regenwater afvoer- en bergingsysteem van de gemeente Waalre.

De gemeente Waalre beheert het volgende areaal aan watergangen en stedelijk water:

e. Water	Aantal 2025	Eenheid
Watergangen (sloten)	27.398	m1
Wadi	17.213	m2

Grondwater

Het grondwatermeetnet meet de grondwaterstanden met behulp van een datalogger. Hierdoor zijn de meetgegevens pas na minimaal een half jaar ter beschikking. De data wordt gevalideerd door brabant water en aangeboden aan het BRO loket in het in 2021 afgesloten contract. De kosten voor materiaal voor de reparatiewerkzaamheden zijn separaat in rekening gebracht. In 2026 moet het contract worden herzien.

De toegangspuit tot de drainageleidingen is opgegraven en hersteld. De leidingen zijn doorgespoten en worden nu 5 jaarlijks in de planning opgenomen

In de hogere delen aan de rand van het stedelijk gebied met aansluitend hogere bospercelen is ook drainage aangelegd om bij langdurige neerslag wateroverlast te voorkomen.

Kosten

Het verloop van de kosten voor het reguliere onderhoud (incl. kapitaallasten) die zijn in onderstaand schema weergegeven:

Reguliere onderhoudskosten	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Pompen en riolering	1.063.489	1.130.464	1.176.673	1.199.530	1.355.352	1.354.989	1.370.983
Onttrekking uit voorziening	522.583	282.508	643.676	611.070	813.359	755.493	716.589
Saldo	540.906	847.956	532.997	588.460	541.993	599.496	654.394

Projecten

De rioolvervangingsprojecten maken onderdeel uit van de infrastructurele projecten. Voor de periode 2025 - 2027 worden enkele grote projecten uitgevoerd: Traverse-noord en deel Onze Lieve Vrouwedijk

Een project wordt in 2026 uitgevoerd te weten Gestelsestraat-Zuid

Daarnaast zijn er specifieke wateroverlastlocaties waar in 2025 riolering, duikers en drainage is aangelegd om de afvoer van grondwater en regenwater te verbeteren. Onder ander in de omgeving Vonderveld.

3. Openbaar Groen

Groenbeleid

Het beleid voor het openbaar groen is vastgelegd in het Beleid- en beheerplan Groen en Bomen (2020). Het groen binnen de bebouwde kom draagt substantieel bij aan de uitstraling en kwaliteit van de leefomgeving en de kwaliteit moet passen bij de ambitie "een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving". Het groenbeleid is aan de hand van de volgende thema's nader uitgewerkt

Mooi groen Waalre: De gemeente is zuinig op het bestaande groenareaal en wil de inrichting en kwaliteit hiervan verbeteren en zoekt naar mogelijkheden voor meer groen bij nieuwe ontwikkelingen.

Er wordt naar mogelijkheden gezocht om de buitenruimte verder te vergroenen, ruimte gecreëerd voor klimaatadaptatie zoals bijvoorbeeld voor waterberging, beheerbewust ontworpen en de kwaliteit van de entrees wordt verhoogd zodat beide kernen de gewenste uitstraling krijgen.

Doen in het groen: De gemeente behoudt een goede balans tussen gebruiksgroen en groen met natuurwaarde.

Bij (her)inrichting worden voorzieningen getroffen om ontmoeting te stimuleren en natuurlijk spelen wordt gestimuleerd.

Groen in een veranderend klimaat: De gemeente speelt met klimaatadaptieve maatregelen op voorhand in op (te verwachten) gevolgen van klimaatveranderingen. We streven naar minder verhard oppervlak, groen dat klimaatadaptief is ontworpen, passen klimaatbestendige beplanting toe. In samenwerking met water en riolering stimuleren we inwoners om hun tuin te vergroenen en hemelwater af te koppelen.

Divers en natuurlijk groen: De gemeente zoekt binnen de kernen naar ruimte voor natuurwaarden, ziet hier voornamelijk kansen aan de randen van de kernen en in de grotere gebruiksgroenvoorzieningen. Daar waar mogelijk maken we natuurlijke overgangen naar het buitengebied of trekken dat de wijk in, daar waar mogelijk wordt het maaibeheer aangepast en gazons en bermen omgevormd naar kruidenrijk gras om de biodiversiteit te vergroten.

Groenbeheer

Groenbeheer gaat over het heel, netjes en veilig houden van het groen in de openbare ruimte, ofwel het in stand houden van de kwaliteit van het groen binnen de bebouwde kom.

Omdat er veel waarde wordt gehecht aan het groen is het beheer gericht op een verzorgde uitstraling en goede (technische) kwaliteit. De dorpsgroenstructuur, de wijkgroenstructuur en bijzondere gebieden zoals centra en begraafplaatsen worden op een hoger niveau (A) beheerd dan de verblijfsgebieden (B). Het beheer is integraal uitgevoerd voor meer samenhang tussen de verschillende disciplines (groen, water, wegen) waardoor het beheer zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd.

Boombeleid

Het bomenbestand is duurzaam in stand gehouden. Randvoorwaarde voor een duurzaam bomenbestand is een hoge vitaliteit en lange levensduur. Daarom wordt niet gestreefd naar een zo groot mogelijk aantal bomen, maar naar een zo gezond mogelijk bomenbestand met veel bladmassa (kroonvolume).

Bij nieuwe aanplant zijn klimaatbestendige soorten toegepast, binnen een boomstructuur zijn meerdere soorten toegepast om de kwetsbaarheid te beperken en de biodiversiteit te vergroten, we streven naar minder overlast door voldoende boven- en ondergrondse groei-ruimte voor bomen.

Boombeheer

Het bomenbestand is beheerd aan de hand van een efficiënt beheersysteem. Er is planmatig beheerd, om ervoor te zorgen dat het bomenbestand zich optimaal kan ontwikkelen en waarmee problemen zijn voorkomen of snel opgelost. Elk jaar wordt in het betreffende deelgebied in combinatie met onderhoud (snoeien) een boomveiligheidscontrole uitgevoerd om de vitaliteit en de onderhoudstoestand te controleren. Aan de hand van de resultaten wordt het beheer indien nodig aangepast of extra (onderhoud)maatregelen uitgevoerd.

Betrokkenheid inwoners

Bewonersinitiatieven, zowel voor aanleg als onderhoud van groen, worden onder voorwaarden actief opgepakt en ondersteund.

De gemeente Waalre beheert het volgende groenareaal:

f. Groen	Aantal 2025	Eenheid
Bomen	13.975	stuks
Beplanting	236.740	m2
Gras	187.863	m2
Bermen	374.663	m2
Ecologische Verbindings Zones (EVZ)	1	stuks
Bos- en natuurterreinen	415	ha

Kosten

In de Begroting 2026 -2029 is investeringsruimte voor zowel groenvervanging als voor structureel beheer en onderhoud opgenomen.

Voor het onderhoud is onderstaand budget in de begroting opgenomen:

Onderdeel	2024	2025	2026	2027	2028
Regulier beheer en onderhoud	1.031.000	1.077.000	1.077.000	1.077.000	1.077.000
Investering 2023 t/m 2025; 600.000 (lasten vanaf 2025)		40.000	40.000	40.000	40.000
Investering 2025 t/m 2028; 600.000 (lasten vanaf 2028)					40.000
Totaal	1.031.000	1.117.000	1.117.000	1.117.000	1.157.000

4. Openbare verlichting

Openbare Verlichting

De Openbare Verlichting (OVL) bestaat uit ruim 4600 lichtmasten. Om ervoor te zorgen dat de verlichting goed blijft functioneren, moet er regelmatig onderhoud worden uitgevoerd en materialen worden vervangen. In de begroting is budget beschikbaar voor het verhelpen van storingen, schades en preventief onderhoud zoals lampvervanging en schilderwerk. Daarnaast is er budget voor het vervangen van materiaal dat het einde van haar levensduur heeft bereikt. Voor lichtmasten is dat standaard na 40 jaar en voor armaturen is dat 20 jaar.

Gemeente Waalre heeft inmiddels ruim 56% van haar OVL-areaal verduurzaamd door armaturen met conventionele lichtbronnen te vervangen door LED armaturen. Deze operatie gaat de komende jaren door waarbij het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk werk met werk willen maken. Hierom combineren we de verduurzaming voornamelijk met grote infrastructurele projecten en de integrale wijkaanpak. Hiermee wordt een verdere besparing op de energie- en exploitatielasten gerealiseerd en wordt er tevens een verbetering van de sociale veiligheid tot stand gebracht.

De gemeente Waalre beheert het volgende OVL areaal:

b. Openbare Verlichting	Aantal 2025	Eenheid
Masten	4.617	stuks
Armaturen	4.752	stuks
Lampen	4.771	stuks

Beschikbare budget regulier onderhoud openbare verlichting: € 70.000

Beschikbare budget periodieke vervanging armaturen en lichtmasten: € 63.000

Kosten

Het verloop van de kosten voor het reguliere onderhoud (incl. kapitaallasten en energieverbruik) die zijn in onderstaand schema weergegeven:

Reguliere onderhoudskosten	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	rekening 20252	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Openbare verlichting	302.000	278.516	312.000	285.000	312.000	312.000	312.000

5. Gemeentelijke gebouwen

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente Waalre heeft een aantal panden in eigendom. Om een goed beeld voor het (bouwkundig) meerjarenonderhoud te krijgen en houden worden deze panden elk jaar geïnspecteerd.

Het betreft de volgende panden:

- Huis van Waalre
- Gemeentewerf
- Sporthallen
- Wijkgebouw de Pracht
- Brandweerkazerne (+ stalling Waalre-dorp)
- Kleedgebouwen buitensportaccommodaties
- stallingsruimte begraafplaats Aalst

Gedurende de jaren worden in het MJOP de verschillende duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd. Variërend van LED-verlichting en het isoleren van spouwmuren tot het aanbrengen van duurzame warmteopwekkingssystemen.

Bij de verschillende panden worden de werkzaamheden volgens de meerjarenplanning uitgevoerd. In de begroting 2026-2029 zijn de stortingen in de voorziening onderhoud gemeentebouwen opgenomen. Deze voorziening voorziet in de uitgaven voor groot onderhoud van genoemde gebouwen voor de jaren 2026 - 2035. De jaarlijkse uitgaven voor onderhoud zijn opgenomen in de exploitatie.

Meer specifiek staat op het programma om verschillende panden te voorzien van energiemonitoring om een helder beeld te krijgen over de energieverbruiken.

Paragraaf D Financiering

De paragraaf financiering gaat in op het beheer en beleid van financiële middelen (geleende en uitgezette gelden) en de aan deze posities verbonden kosten en risico's voor de gemeente Waalre (treasuryfunctie). De treasuryfunctie ondersteunt, door middel van beschikbaarheid van financiële middelen, de uitvoering van de thema's. Het regelt de financiering van beleid en het uitzetten van gelden die niet direct nodig zijn.

1. Landelijke wet- en regelgeving

Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido)

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal moeten beheren. Die regels staan in de Wet Fido. Het renterisico brengen we volgens de wet Fido in beeld met behulp van de kasgeldlimiet en de rente risiconorm.

Renterisico op kortlopende schuld: kasgeldlimiet

De kredietlimiet voor de gemeente is bepaald op € 2,5 miljoen voor een periode van maximaal 1 jaar. Dit limiet staat ook vermeld in de standaardbankverklaring van de BNG. Voor het boekjaar 2025 zijn er 4 kasgeldleningen afgesloten. De laatste kasgeldlening had een rente van 0,183% per maand, dit is 2,2% per jaar. De lening van december is afgelost in januari 2026. De verwachting is dat de rente voor het boekjaar 2026 niet veel zal veranderen.

Bedragen (x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal	48.572	48.572	48.572	48.572
Toegestane kasgeldlimiet	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	4.129	4.129	4.129	4.129
Gemiddelde schuld met een looptijd < 1 jaar	2.500	-	-	1.000
Voldoen aan limiet?	Ja	Ja	Ja	Ja

Renterisico op vaste schuld: renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico van lange termijnfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen (kapitaallasten) niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over meerdere jaren.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm voor het afgelopen jaar weergegeven:

De bedragen aan langlopende leningen waarover gemeente Waalre de komende jaren een renterisico loopt, blijven ruimschoots binnen de wettelijke norm (wet FIDO). De Wet Fido schrijft ook regels voor over het gebruik van het risicovolle beleggingsinstrument derivaten. Waalre maakt geen gebruik van derivaten.

Nr.	Bedragen (x € 1.000)	2025
1	Begrotingstotaal	48.572
2	Wettelijk percentage	20%
3	Renterisiconorm (1 * 2)	9.714
4	Renteherzieningen	437
5	Aflossingen	257
6	Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4+5)	695
7	Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	9.020

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)

Deze wet beoogt dat gemeenten meer op hun geldstromen en de hoogte van schulden letten. We spreken van houdbare gemeentefinanciën als een gemeente ook bij economisch slecht weer genoeg geld overhoudt om aan de schuldverplichtingen te blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Nederland is lid van de EMU (Europese Monetaire Unie). De wet HOF biedt het kabinet de mogelijkheid decentrale overheden gezamenlijk te beboeten bij overschrijding van de zogenaamde "tekortnorm": het collectieve aandeel in het EMU saldo van de decentrale overheden. Het EMU-saldo van Nederland mag niet hoger zijn dan 3% van het Bruto Binnenlands Product.

Berekening EMU-saldo

In dit overzicht wordt het saldo van baten en lasten van gemeente Waalre omgezet naar het saldo van werkelijke uitgaven en inkomsten, zoals de overheid deze presenteert in het EMU-saldo. Het EMU-saldo is het saldo van de werkelijke inkomsten en uitgaven van de overheid in een bepaald jaar. Op basis van het BBV dient in de programmabegroting een berekening opgenomen te worden van het gemeentelijk aandeel in het EMU-saldo.

Nr.	Bedragen (x € 1.000)	jaarrekening	jaarrekening
		2025	2024
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.891	1.381
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	7.389	7.491
3.	Mutatie voorzieningen	-62	600
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.353	-113
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0
	Berekend EMU-saldo	-2.206	-5.397

Schatkistbankieren

Sinds de invoering van het schatkistbankieren moeten gemeenten hun overtollige middelen bij het ministerie van Financiën onderbrengen. Op het moment dat het girale saldo per bank, boven het drempelbedrag uitkomt, zal het meerdere overgeboekt worden naar de Schatkist van het Rijk (Schatkistbankieren). Het huidige rentepercentage dat het Rijk biedt is ongeveer 2 tot 2,5% per jaar. De omvang van de ontvangen rente is afhankelijk van de omvang van de schatkistrekening. In 2025 is het drempelbedrag ingesteld op € 350.000. Dit voorkomt administratieve handelingen.

Een paar jaar geleden is er een wijziging geweest voor de berekening van het

drempelbedrag. Het drempelbedrag wordt bepaald op 2% van de begroting. Dit betekent bij een begroting van € 50 miljoen, dat het grensbedrag voor de gemeente Waalre € 1 miljoen is. De gemeente Waalre hanteert een drempelbedrag van € 350.000 om het aantal administratieve boekingen te beperken.

2. Lokale regelgeving

Financiële verordening

Gemeenten zijn volgens de gemeentewet verplicht een financiële verordening op te stellen. De financiële spelregels waaraan de ambtenaren en het Bestuur zich moet houden, oftewel de uitgangspunten voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn geregeld in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. In de verordening zijn onder andere de algemene doelstellingen voor de financiering (in- en uitgaande geldstroom) en de richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie en het risicobeheer opgenomen.

De raad heeft op 9 december 2025 een geactualiseerde financiële verordening 2025 voor de financiële organisatie vastgesteld voor het boekjaar 2025.

Treasurystatuut

Het Treasurystatuut regelt de sturing, de beheersing, de verantwoording en het toezicht op de contante en girale geldstromen en de hieraan verbonden risico's.

In het Treasurystatuut zijn de volgende onderdelen voor gemeente Waalre geregeld:

- treasurybeleid;
- uitvoering treasuryactiviteiten;
- planning- en control cyclus;
- interne en externe controle.

Het Treasurystatuut Waalre is door de Raad vastgesteld.

Uitgangspunten treasuryactiviteiten

De gemeente Waalre hanteert de volgende uitgangspunten voor treasuryactiviteiten:

- Waalre is behoedzaam omgegaan met haar financiële middelen. In overeenstemming met de Wet Fido en het Treasurystatuut vindt het uitzetten van geldmiddelen en het aangaan en verstrekken van leningen en garanties alleen plaats voor de uitoefening van de publieke taak. De financiële risico's voor Waalre zijn daarbij minimaal.
- Op basis van de liquiditeitsbegroting wordt de financieringsbehoefte bepaald. De uitvoering van de financieringsbehoefte dient plaats te vinden binnen de geldende wet- en regelgeving.

Financieringsbehoefte

De afgelopen jaren zijn er verschillende langlopende leningen afgesloten om in de financieringsbehoefte te voorzien.

- In 2017 en 2018 zijn 2 langlopende geldleningen afgesloten voor de aankoop van de Brede School Aalst.

- In april 2018 is een langlopende geldlening afgesloten bij de provincie voor het financieren van een zonnepanelen project.
- In december 2022 is een 10 jarige lening afgesloten van € 10 miljoen aflossingsvrij met een rentepercentage van 0,298%. De lening is afgesloten om de komende jaren aan onze financiële verplichtingen te voldoen.
- In december 2023 is een 10 jarige lening afgesloten van € 5 miljoen aflossingsvrij met een rentepercentage van 3,402%. De lening is afgesloten om de komende jaren aan onze financiële verplichtingen te voldoen.
- In februari 2025 is een 10 jarige lening afgesloten van € 6 miljoen, looptijd 2 jaar, rente van 2,595%. De aflossing van de lening geschiedt in februari 2027. De lening is afgesloten om projecten te financieren.

Bij een financieringstekort geldt op dit moment een rentepercentage voor kortlopende leningen (< 1 jaar) van ca. 2 en 2,5% (maandelijkse kasgeldlening) en voor langlopende leningen (> 1 jaar) van ca. 3,5%. Deze percentages zullen fluctueren als gevolg van het rentebeleid van de ECB en FED. De verwachting is dat de rente de komende jaren gelijk blijft.

Leningnummer	Looptijd	Rentepercentage	Restantbedrag per 1-1-2025	Opgenomen/ ontvangen bedrag in 2025	Rente 2025	Aflossing 2025	Restantbedrag per 31-12-2025
BNG 40.111.271	35 jaar	1,12% 10 jaar vast	2.973.050	-	32.829	91.549	2.881.500
BNG 40.111.272	35 jaar	1,87 % 35 jaar vast	3.020.359	-	55.759	84.481	2.935.878
BNG 40.115285	10 jaar	0,298% 10 jaar vast	10.000.000	-	29.800	-	10.000.000
BNG 40.116861	10 jaar	3,401% 10 jaar vast	5.000.000	-	170.100	-	5.000.000
BNG 40.117953	2 jaar	2,595%, 2 jaar vast	-	6.000.000	140.214	-	6.000.000
provincie	15 jaar	1,13% 15 jaar vast	764.427	-	8.638	81.169	683.258
Totaal			21.757.835	6.000.000	437.340	257.199	27.500.636

Renteoverzicht

In onderstaande rekenschema is de rente berekening voor Waalre over 2025 opgenomen.

Rente schema			
a.	De externe rente over de korte en lange financiering		
	- leningen tbv aankoop Brede School Ekenrooi	88.588	
	- lening tbv zonnepanelenproject	8.638	
	- lening O/G	372.049	
b.	De externe rente baten	-49.664	
	De externe rente baten (zonnepanelen)	-10.414	
	Totaal door te rekenen externe rente		409.197
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	-	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-88.588	
			-88.588
	Saldo door te rekenen externe rente		320.609
d1.	rente over eigen vermogen	0	
d2.	rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	102.398	
			102.398
	De aan taakvelden toe te rekenen rente		423.007
	toegerekend rente voorzieningen		-102.398
e	De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente		-264.930
f	Renteresultaat op treasury		55.679

Rente toerekening (toelichting schema)

De werkelijk betaalde rente wordt toegerekend aan de investeringen (taakvelden), deels o.b.v. werkelijke rente (projectfinanciering, bij de lening voor de Brede School Ekenrooi), voorgeschreven rente door het Rijk (bij voorziening personele verplichtingen) en op basis van de boekwaarde 01-01-2025 (omslagrente, voor dit boekjaar bepaald op 0,5%) . De werkelijke rente ligt iets lager dan de toegerekende rente aan de taakvelden. Hierdoor komt het renteresultaat voor 2025 op € 55.700 (positief).

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Waar gaat de paragraaf over?

De bedrijfsvoering omvat zaken als personeel en organisatie, informatie(voorziening), financiën, communicatie, juridische zaken en dienstverlening. Waalre streeft naar een efficiënte, doelmatige en kwalitatief hoogwaardige bedrijfsvoering. Volgens de vastgestelde verordeningen legt het college verantwoording af over de bedrijfsvoering aan de raad. Op basis van wettelijke voorschriften geeft de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens. Het is van belang voor de rol van de raad en voor het uitoefenen van de controlerende taak, dat er betrouwbare en transparante informatie beschikbaar is.

1. Organisatie (algemeen)

Wat willen we bereiken?

We zijn een zelfstandige gemeente met een daadkrachtige ambtelijke organisatie die direct in contact staat met de samenleving.

Onze missie is het organiseren van excellente dienstverlening en lokale democratie. We willen onze inwoners betrekken bij het lokale bestuur. We ontwikkelen ons verder richting een zelfbewuste lokale en regionale partner. We zijn een betrouwbare samenwerkingspartner in de regio. We zetten in op kwalitatieve en actieve participatie in regio-overleggen. Om goede ambtelijke ondersteuning voor het college en de raad in te richten, investeren we in onze eigen organisatie. Daardoor kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol goed vervullen en kan het college zijn uitvoeringsrol kwalitatief invullen. Het is een grote uitdaging om voortdurend soepel te schakelen tussen de verschillende rollen als overheid: de rechtmatige, presterende, netwerkende, responsieve en participerende overheid.

We richten onze systeemwereld zo in dat die de leefwereld maximaal ondersteunt en faciliteert. We hebben er door onze werkwijze vertrouwen in dat we de goede dingen goed doen en doelmatigheid en rechtmatigheid borgen. Vanuit een helder gezamenlijk perspectief en eigenaarschap bepalen we onze programmering en prioriteiten. In nauwe afstemming kijken we wat haalbaar is qua planning en capaciteit. We hebben onze visie De Kracht van Waalre, een raadsprogramma, een Uitvoeringsprogramma en onze eigen planning- en controlcyclus die in ontwikkeling is. De vertaling naar dagelijkse prioriteiten willen we verder uitwerken. Hybride werken, zaakgericht werken en projectmatig werken ondersteunen onze werkwijze.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Wij zijn een zelfstandige gemeente.

Dit is uitgangspunt geweest voor de bestuursperiode van 2022 tot 2026.

De inwoner staat centraal. In Waalre is werken vanuit de bedoeling het uitgangspunt in de dienstverlening.

In 2024 is een nieuwe Visie op Dienstverlening vastgesteld. Uitgangspunt is Click-Call-Face. We bieden onze diensten zoveel mogelijk digitaal aan waar kan en hebben persoonlijk contact als dat moet. De behoefte van onze inwoner staat daarbij centraal.

We adviseren raadsleden met regionale samenwerking als aandachtsgebied vanuit de organisatie en de griffie.

Er is een werkgroep regionale samenwerking met de raadsleden die lid zijn van de Raadstafel 21 in de Metropoolregio Eindhoven. Vanuit de griffie en de organisatie hebben we de raadsleden geadviseerd en van informatie voorzien ter voorbereiding op de bijeenkomsten.

De visie De Kracht van Waalre herijken we in een participatietraject en stellen we opnieuw vast in de gemeenteraad.

De burgemeester heeft met ambtelijke ondersteuning een actief participatietraject opgezet voor de herijking van De Kracht van Waalre. We hebben contact gelegd met veel inwoners en organisaties en input opgehaald voor de herijkte versie. De raad heeft die in september 2025 vastgesteld.

Onze organisatie voert de Omgevingswet uit. Monitoring, evaluaties en verbetering van processen en beleidsregels blijven onderdeel van onze bedrijfsvoering.

Monitoring, evaluaties en verbetering van processen en beleidsregels zijn onderdeel gebleven van onze bedrijfsvoering.

De nieuwe manier van vergaderen (BOB) loopt. We plannen evaluaties om het functioneren van de gemeenteraad te monitoren en waar nodig aanpassingen in de vergaderstructuur te doen.

De gemeenteraad heeft de vergadercyclus aangepast en meer ruimte gemaakt voor beeldvorming in de agenda van de raadsleden.

We stellen een strategisch personeelsplan op en starten met de uitvoering.

In 2025 hebben we diverse bouwstenen voor het strategisch personeelsplan verder ontwikkeld, zoals arbeidsmarktcommunicatie, de gesprekscyclus, leiderschapsontwikkeling en arbo. In 2026 maken we het plan.

We blijven aandacht besteden aan leiderschap en eigenaarschap bij het management en de medewerkers.

We hebben een organisatieplan opgesteld dat in februari 2026 wordt vastgesteld. Leiderschap en eigenaarschap bij het management en de medewerkers hebben hierin een prominente plek gekregen.

De verandering op het gebied van dienstverlening onder de Omgevingswet voeren we door ook in relatie tot de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

We hebben inwoners, ontwikkelende partijen en bestuurders blijvend geadviseerd over de nieuwe instrumenten onder de Omgevingswet.

We herijken ons organisatieplan in lijn met de herijking van de Kracht van Waalre.

Vanuit De Kracht van Waalre hebben we besloten meer in te zetten op participatie en samenwerking met organisaties en inwoners uit Waalre.

We investeren in verbetering van informatiemanagement en moderne ICT.

We hebben beleid vastgesteld over datagedreven werken. We hebben de monitor Sociaal Domein en een financiële monitor verder ontwikkeld en de managementinformatie verbeterd. Verder zijn we overgegaan naar 'de moderne werkplek' in de cloud.

We kunnen de huidige grote opgaven waarvoor we staan op gebied van klimaat, energie en schielsprong niet alleen oplossen.

We hebben ingezet op een verdere ontwikkeling van inwonersparticipatie en regionale samenwerking. Daarvoor hebben we samengewerkt met onze inwoners, het gemeentebestuur en de regio.

We blijven energie steken in het opleiden van nieuwe en vaste medewerkers en onze dienstverleningsvisie bespreken we in gesprekken over de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers.

Dienstverlening heeft een vaste plek gehad in de overleggen van de teams en in individuele gesprekken.

2. Personeel

Wat willen we bereiken?

De gemeente Waalre wil een goede werkgever zijn die investeert op duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en persoonlijke ontwikkeling.

De gemeente Waalre streeft ernaar een moderne en aantrekkelijke werkgever te zijn, waar medewerkers gezond, gemotiveerd en vakbekwaam hun werk kunnen doen. Dit doet de organisatie door actief te investeren in duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en persoonlijke ontwikkeling. Het doel is een werkomgeving te creëren waarin mensen met plezier werken, zich blijven ontwikkelen en in elke levensfase kunnen bijdragen op een manier die past bij hun talenten en energie.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Goed werkgeverschap.

We hebben de gemeente Waalre als aantrekkelijke werkgever gepositioneerd met korte interne lijnen en structurele aandacht voor professionele ontwikkeling. Hiermee hebben we zowel de instroom van nieuw talent als het behoud van bestaande medewerkers bevorderd. Tegelijkertijd zien we dat medewerkers vertrekken omdat zij een volgende stap in hun carrière willen zetten of dichterbij huis willen werken. Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt slagen we erin om gekwalificeerde professionals aan te trekken.

We besteden een (nieuw) personeelssysteem aan. Een systeem dat aansluit bij de interne behoeftes en externe ontwikkelingen.

De aanbesteding is afgerond en heeft geleid tot een andere aanbieder en een ander systeem. Vanaf 1 januari 2026 werken we met AFAS. Met dit nieuwe systeem verwachten we efficiënter te werken.

We implementeren een gesprekscyclus die aansluit bij de behoeften van medewerkers en (team)managers. De gesprekscyclus levert een bijdrage aan strategische personeelsplanning.

We hebben een nieuwe gesprekscyclus inclusief nieuwe formulieren ontwikkeld. De implementatie is gestart en loopt door in 2026.

We evalueren de Waalre Academy en ontwikkelen deze verder.

We hebben de Waalre Academy ingezet voor onboarding en interne trainingen. In 2026 ontwikkelen we dit verder.

We stellen meer hr-informatie beschikbaar en krijgen meer inzicht in interne ontwikkelingen.

Met de komst van het nieuwe personeelssysteem krijgt het management meer inzicht in hr-informatie.

Leiderschapsontwikkeling.

We hebben leidinggevendenden ondersteund in hun ontwikkeling met coaching en extern begeleide bijeenkomsten.

Performancemanagement.

De gesprekscyclus heeft bijgedragen aan een open, en resultaatgerichte werkcultuur waarin medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen.

De teams communicatie en hr werken structureel samen aan werving en selectie van nieuwe collega's.

In 2025 hebben we arbeidsmarktcommunicatie een extra impuls gegeven. Dankzij nauwe interne samenwerking én samenwerking met een externe partner hebben we wekelijks posts geplaatst op social media. Ook hebben we nieuwe video's opgenomen over werken bij de gemeente Waalre.

We implementeren de ontwikkelpunten uit de evaluatie hybride werken, zodat iedere medewerker optimaal hybride kan werken.

Alle medewerkers – met uitzondering van medewerkers met een fysieke functie – hebben een laptop en mobiel en kunnen hybride werken, zowel in het Huis van Waalre als op een externe locatie zoals thuis. Veel medewerkers kiezen voor een combinatie en zijn daar tevreden over.

3. Financiën & Control

Wat willen we bereiken?

We passen vanaf 2025 een minder dwingende, realistische en financieel sluitende meerjarenbegroting toe.

We informeren het college en de raad steeds adequaat. We blijven financieel doen wat mogelijk is om gezond te blijven en schuiven geen tekorten naar de toekomst. We zijn en blijven in control en verschaffen inzicht in toekomstige verplichtingen en risico's. Keuzes en slimme besparingen maken we in samenspraak met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Het verhogen van de lokale lasten zetten we terughoudend in. Voor een gezond financieel beleid bouwen we voldoende weerstandsvermogen op zodat we eventuele calamiteiten financieel kunnen opvangen.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De begroting is meerjarig sluitend.

Bij het opstellen van de begroting 2025 met meerjarenraming 2026-2028 hebben we rekening gehouden met de financiële kaders die zijn vastgesteld bij de behandeling van de kadernota 2025. De raad heeft gevraagd het uitgangspunt "meerjarig sluitende begroting" minder dwingend toe te passen en te kijken wat haalbaar is voor Waalre. Dat heeft geleid tot een niet-sluitende begroting voor 2025, 2026 en 2027. 2028 is wel sluitend.

We nemen de budgethoudersregeling onder de loep en herijken deze.

In 2024 zijn we gestart met het herijken van de budgethoudersregeling zodat deze weer in lijn is met de wetgeving en financiële verordening van de gemeente. In 2025 hebben we de budgethoudersregeling uiteindelijk niet aangeboden aan de raad ter vaststelling, omdat een organisatieontwikkeltraject loopt waarin we het budgetbeheer onder de loep nemen. Het doel is om eerst het ontwikkeltraject af te ronden en daarna de – eventueel aangepaste – budgethoudersregeling aan de raad aan te bieden, naar verwachting in het voorjaar van 2027.

De vrije reserve bedraagt meer dan 110% van de totale risico's, met een ondergrens van € 5.000.000,- zoals vastgesteld in de nota Reserves en Voorzieningen 2023.

De vrije reserve bedraagt meer dan 110% van de totale risico's in 2025. Daarnaast is het gelukt om de minimale ondergrens van € 5.000.000 te behouden, conform de vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen 2023.

We voeren een geleidelijke jaarlijkse verhoging door, boven op de indexering van de jaarlijkse OZB, omdat we dat nu als noodzakelijk zien. Vooralsnog ligt de jaarlijkse verhoging tussen 5 en 10%.

Voor 2025 hebben we naast de indexering van 3,5% een verhoging van 7,5% toegepast.

Een meerjarig investeringsprogramma is opgesteld voor een juiste balans en prioritering in financiële middelen en nieuw beleid

In de begroting hebben we een meerjarige investeringsplanning opgenomen. In de activamodule hebben we de investeringen veel verder vooruit gepland. Zo hebben we de rente- en afschrijvingslasten van investeringen meerjarig in beeld gebracht en inzicht gekregen in de jaarlijkse investeringsruimte.

We verantwoorden en monitoren het kengetal "Solvabiliteitsratio" in de planning- en controlcyclus, met als streven een waarde van minimaal 20%.

Voor het kengetal "Solvabiliteitsratio" hebben we de streefwaarde van 20% in de begroting 2025 net niet gehaald. Gedurende 2025 hebben we de "Solvabiliteitsratio" gemonitord en verantwoord in de planning- en controlcyclus. Voor meer informatie verwijzen we naar het onderdeel financiële kengetallen onder paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

We verantwoorden en monitoren het kengetal "Structurele exploitatieruimte" in de planning- en controlcyclus, met als streven een waarde van minimaal 0%.

Het kengetal "Structurele exploitatieruimte" heeft in de begroting 2025 voldaan aan het uitgangspunt van minimaal 0%. Voor meer informatie verwijzen we naar het onderdeel financiële kengetallen onder paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

We zetten het verhogen van de lokale lasten terughoudend in.

In de begroting 2025 hebben we naast de eerder vastgestelde OZB-verhoging van 7,5% boven op de inflatiecorrectie geen verdere verhoging bij onze inwoners neergelegd.

We schatten inkomsten en uitgaven reëel in.

In de tweede tussentijdse rapportage (turap) van 2025 hebben we de begroting in positieve zin flink kunnen bijstellen. De oorzaken van deze onderbesteding lopen uiteen en zijn niet allemaal beïnvloedbaar. Om de onderbesteding terug te dringen kiezen we ervoor om bij het opstellen van toekomstige begrotingen onzekere uitgaven zoveel mogelijk niet te ramen en daarvoor de reservepositie op peil te hebben en houden.

We inventariseren risico's en nemen passende beheersmaatregelen.

Twee keer per jaar inventariseren we de financiële risico's: bij de begroting en bij de jaarrekening. Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in deze risico's en benoemt de benodigde weerstandscapaciteit om ze af te dekken.

We dekken structurele uitgaven niet met incidentele middelen.

De raad heeft de taak toe te zien dat de gemeentebegroting structureel en reëel in evenwicht is. Het structureel saldo is bepaald door het totaalsaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. In deze jaarrekening geven we meer inzicht via het onderdeel Presentatie van het structureel rekening saldo en het onderdeel Overzicht incidentele baten en lasten.

We werken aan het verder doorontwikkelen van het instrumentarium en de werkwijze van de planning- en controlcyclus.

In 2025 hebben we meerdere stappen gezet binnen dit programma. Zo hebben we onder andere de vormgeving en inhoud van de begroting 2026 aangepast in samenwerking met de auditcommissie. We zetten deze ontwikkelingen de komende jaren door, inclusief het verder benutten van de mogelijkheden en functionaliteiten van het programma Pepperflow. Daarnaast hebben we in samenwerking met de auditcommissie benchmarks ontwikkeld binnen het sociaal domein en een beleidskeuzemenu dat de gemeenteraad helpt bij het maken van keuzes tijdens de behandeling van de begroting. Zoals afgesproken in de motie van 19 juni 2025 hebben we vanaf dit jaar de doorwerking van moties expliciet opgenomen in de beleidsteksten van de jaarstukken.

4. Communicatie

Wat willen we bereiken?

Verbinding en ontmoeting.

Inwoners weten wat er speelt en wie hierbij betrokken zijn. Een communicatieve organisatie en een communicatief bestuur zorgen voor verbinding en een voortdurende dialoog met wederzijds respect en begrip voor elkaars standpunten.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De gemeentelijke website www.waalre.nl vormt de basis van alle communicatie.

We hebben de visie op dienstverlening met click-call-face opnieuw bekeken en stilgestaan bij het belang van de gemeentelijke website als basis. De website is steeds belangrijker voor de informatievoorziening en dienstverlening aan onze inwoners.

We werken voortdurend aan alle digitale toegankelijkheidseisen voor onze gemeentelijke website en voldoen aan de relevante wetgeving.

We hebben de toegankelijkheid van onze website verhoogd volgens de richtlijnen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarnaast hebben we gewerkt aan een beleidsnotitie digitale toegankelijkheid als onderdeel van de kwaliteit van onze dienstverlening.

We stellen de herijkte nota Participatie vast en werken verder aan inwonersparticipatie. Bij majeure projecten maken we gebruik van een startnotitie.

Met de nota als basis hebben we intern en extern samengewerkt om participatie in onze gemeente verder vorm te geven. Op Waalre.nl hebben we een totaaloverzicht geplaatst met participatievoorbeelden, zodat inwoners en partners zien wat we allemaal samen doen. Ook hebben we aangegeven hoe participatie samen met de gemeente en met partners kan worden ingezet.

We passen een datagedreven contentstrategie intern en extern toe voor doelgroepgerichte informatievoorziening.

We hebben de datagerichte aanpak toegepast als onderdeel van de contentstrategie.

We gebruiken data-analyses om gericht communicatieacties en campagnes in te zetten.

We hebben data-analyses ingezet en de mogelijkheden van AI gebruikt voor verbetering van communicatieacties en bijbehorende campagnes. Daarbij hebben we rekening gehouden met privacy en toegankelijkheid.

Samen met hr moderniseren we onze arbeidsmarktcommunicatie, zodat we laten zien wat we als werkgever te bieden hebben en de juiste medewerkers aantrekken.

Bestuur en medewerkers zijn ambassadeurs en hebben bijgedragen aan het uitdragen van de gemeente Waalre als aantrekkelijke werkgever.

We bouwen verder aan arbeidsmarktcommunicatie: we laten zien wie we zijn als gemeente Waalre en hoe we samenwerken mét en vóór onze inwoners.

We hebben de samenwerking met hr-collega's voortgezet om te bouwen aan arbeidsmarktcommunicatie waarbij we laten zien wie we zijn en hoe we samenwerken.

5. ICT en informatievoorziening

Wat willen we bereiken?

Een betrouwbare, flexibele en toekomstbestendige ICT infrastructuur en informatievoorziening.

We werken continu aan onze professionele beheerorganisatie en optimalisering van sturingsprocessen voor betere regie op samenwerking met ICT-partners. Dit helpt ons om meer van buiten naar binnen te werken en burgerparticipatie te versterken.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We verbeteren de kwaliteit van basisgegevens door structureel te controleren op levering en gebruik.

De kwaliteit van basisgegevens blijft een vast aandachtspunt. Omdat we steeds meer data koppelen, moet de basis goed zijn.

We ontwikkelen de I-organisatie verder door gegevenskwaliteit te verbeteren, datagedreven te werken en te werken onder architectuur.

We hebben de monitor voor het sociaal domein, die we in 2024 hebben gebouwd, in 2025 verder ontwikkeld. Alle monitoring en rapportages voor het sociaal domein lopen nu via één applicatie: PowerBI. Bij de afdeling Financiën zijn we in 2025 begonnen met de implementatie van datagedreven werken, ook met PowerBI. Voor werken onder architectuur hebben we het proces om het applicatielandschap in BlueDolphin actueel te houden verder ontwikkeld.

We gebruiken een SIEM/SOC-dienstverlening voor informatieveiligheid.

We bewaken de ICT-omgeving van gemeente Waalre voortdurend op mogelijke veiligheidsrisico's met een SIEM/SOC-dienst (Security Information and Event Management / Security Operations Center). Waar nodig ondernemen we actie.

We implementeren een nieuwe, betrouwbare ICT-infrastructuur.

We hebben voortdurend aandacht voor het betrouwbaar houden van onze ICT-infrastructuur. In 2025 hebben we het wifi-netwerk vervangen, HPE Clearpass en de moderne werkplek geïmplementeerd en het interne netwerk verbeterd.

We actualiseren het beleidsplan en het Uitvoeringsplan Informatisering & Automatisering waar mogelijk en gewenst. Daarnaast sluiten we aan bij nieuwe ontwikkelingen en bij de raads- en collegeprogramma's.

In 2025 hebben we het beleidsplan en het Uitvoeringsplan Informatisering & Automatisering niet geactualiseerd. We hebben ons vooral gericht op de implementatie van de moderne werkplek. In 2026 werken we de beleidsstukken bij.

We realiseren een toekomstbestendig applicatielandschap waarbij we applicaties doelmatig en efficiënt kunnen inzetten.

Waar noodzakelijk hebben we het applicatielandschap gemigreerd naar Software as a Service (SaaS)-dienstverlening. In 2025 hebben we dit gedaan bij team Burgerzaken, waarmee we de dienstverlening aan inwoners hebben gemoderniseerd en verbeterd.

We voldoen aan de voorwaarden van de tweede tranche van de Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).

Voor de Woo hebben we de informatiecategorieën gefaseerd actief openbaar gemaakt. Daarmee voldoen we aan de voorwaarden van de tweede tranche, die naar planning in het tweede kwartaal van 2026 wettelijk verplicht wordt. De Wmebv hebben we succesvol geïmplementeerd per 1 januari 2026.

We werken zaakgericht en digitaal.

We hebben het zaakgericht en digitaal werken verder ontwikkeld en ingevoerd. De zaaktypes die we gebruiken, zijn gericht op de inwoner en voldoen aan de gestelde eisen.

6. Informatiebeveiliging

Wat willen we bereiken?

Een veilige digitale en analoge dienstverlening staat centraal. Hiervoor volgen we een informatiebeveiligingsbeleid dat voldoet aan het wettelijk normenkader, de landelijke BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

We zijn ons bewust van de risico's op het gebied van informatiebeveiliging en verkleinen deze zoveel mogelijk. We investeren in digitale veiligheid door onze systemen up-to-date te houden. We trainen op digitale aanvallen. Cybersecurity en beveiligingschecks maken

deel uit van ons dagelijks werk. We zorgen dat onze medewerkers getraind en voorbereid zijn.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Cybersecurity en beveiligingschecks maken deel uit van ons dagelijks werk.

We hebben twee handreikingen cybersecurity vastgesteld. Maandelijks hebben we een security-overleg gevoerd met onze externe automatiseringspartner. We hebben een samenwerking opgezet op het gebied van cybersecurity. Dit heeft geleid tot een plan van aanpak en een oefenprogramma Cybersecurity 2025/2026.

We werken de concrete maatregelen van het beleid uit in het Jaarplan Informatiebeveiliging en Privacy.

In het Jaarplan Informatiebeveiliging en Privacy 2025 hebben we concrete beleidsmaatregelen opgenomen en uitgewerkt.

We toetsen de informatiebeveiliging jaarlijks met de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

We hebben de informatiebeveiliging getoetst met de ENSIA. De externe IT-auditor heeft geoordeeld dat de informatiebeveiliging in alle materieel belangrijke aspecten voldoende is. Uitzondering hierop zijn de normen voor identiteits- en toegangsbeheer van het zaakstelsel. Voor deze twee normen hebben we een verbeterplan gemaakt en opgeleverd. Een heraudit op deze normen heeft een positief resultaat opgeleverd.

We zetten de kritische processen van de BIO-maatregelen uit en voeren ze uit.

In 2025 hebben we een nieuwe GAP-analyse uitgevoerd. Deze meting heeft inzicht gegeven in het normenkader van de BIO en de stand van zaken van de kritische processen van Waalre op het moment van meting. De kritische processen die zijn verbeterd, hebben vooral te maken met bewustwordingstrajecten, de moderne werkplek, de aanpak van het security-overleg en cybergevolgbestrijding.

We zijn ons bewust van veiligheidsrisico's en weten deze te beheersen door maatregelen te nemen.

We hebben de veiligheidsrisico's opgenomen in het Jaarplan Informatiebeveiliging en Privacy 2025.

We volgen de wettelijke normenkaders op het gebied van informatiebeveiliging en implementeren ze waar nodig.

De Cyberbeveiligingswet (Cbw) is de Nederlandse omzetting van de Europese NIS2-richtlijn (Network and Information Security). De vernieuwde BIO2 wordt het concrete, wettelijk verankerde normenkader voor informatiebeveiliging voor overheidsorganen om aan de zorgplicht voor informatiebeveiliging te voldoen. De verwachting is dat de Cbw medio 2026 in werking treedt. We volgen de ontwikkelingen op de voet.

We voeren een cyberoefening uit.

We hebben een samenwerking opgezet met een professioneel bureau op het gebied van cybersecurity. We hebben een plan van aanpak en een oefenprogramma opgesteld. Twee cyberoefeningen volgen in 2026.

We verhogen het bewustwordingsniveau binnen de organisatie, zodat medewerkers zich bewust zijn van de risico's van het werken met gemeentelijke informatie.

In 2025 hebben we volop aandacht besteed aan bewustwording. We hebben vier trainingen gegeven aan nieuwe medewerkers. Meerdere keren hebben we bij de tweewekelijkse bijeenkomst voor alle medewerkers aandacht gevraagd voor diverse onderwerpen over informatiebeveiliging en privacy. We hebben een abc-bewustwording gemaakt en deze op een ludieke manier gedeeld met alle medewerkers.

We stellen een businesscontinuïteitsplan op waarin staat hoe de crisisorganisatie eruit ziet en wie waarvoor verantwoordelijk is.

We hebben twee handreikingen voor cybergevolgbestrijding vastgesteld. Deze handreikingen richten zich op de mogelijke gevolgen van een cyberincident.

7. Privacy

Wat willen we bereiken?

De Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is ons belangrijkste toetsingskader op het gebied van privacy.

Transparantie voor inwoners en medewerkers over welke gegevens we voor welke doeleinden verwerken, staat centraal. We borgen daarbij de rechten van inwoners en medewerkers. Het is belangrijk dat we bewust omgaan met de grote hoeveelheid privacygevoelige informatie die we verwerken.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We sluiten verwerkersovereenkomsten met nieuwe verwerkers.

We hebben verwerkersovereenkomsten gesloten met nieuwe verwerkers.

We werken binnen de organisatie blijvend volgens de principes van privacy by design en privacy by default.

We hebben in 2025 gewerkt volgens de principes privacy by design en privacy by default.

We beleggen rollen, taken en verantwoordelijkheden op het gebied van privacy helder bij privacybeheerders.

De rollen, taken en verantwoordelijkheden op het gebied van privacy zijn niet belegd bij specifieke privacybeheerders. We hebben geconstateerd dat ze zijn ondergebracht binnen bestaande rollen in de teams.

We plaatsen de procedure voor AVG-verzoeken achter DigiD en leven deze actief na.

De procedure voor AVG-verzoeken hebben we achter DigiD geplaatst en we leven deze actief na.

We voeren DPIA's (Data Protection Impact Assessments) uit en verwerken de uitkomsten in concrete verbeterplannen.

De nieuwe DPIA-procedure is in 2025 in werking getreden. Ook zijn we begonnen met het uitvoeren van achterstallige DPIA's.

We houden het bestaande verwerkingsregister actief bij.

In 2025 hebben we een nieuwe procedure voor het bijhouden van verwerkingen gerealiseerd via het zaaksysteem. Vanaf 2026 treedt deze procedure in werking.

We verhogen het bewustwordingsniveau binnen de organisatie door blijvend aandacht te besteden aan privacy.

We hebben een bewustwordingsplan opgesteld, onder andere voor privacy. We hebben de gehele organisatie – inclusief college en management – doorlopend meegenomen in dit onderwerp, waardoor het bewustwordingsniveau is gestegen.

We voeren het Jaarplan Informatiebeveiliging en Privacy uit.

We hebben het Jaarplan Informatiebeveiliging en Privacy 2025 uitgevoerd.

We nemen privacy mee bij ontwikkelingen binnen de organisatie die te maken hebben met wetwijzigingen of nieuwe regelingen.

Bij ontwikkelingen rond wetwijzigingen of nieuwe regelingen hebben we rekening gehouden met privacy.

We lossen voorkomende datalekken op.

We hebben datalekken gesignaleerd en opgelost. Waar nodig hebben we deze gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Wat willen we bereiken?

We houden ons aan de relevante bepalingen uit de Wet politiegegevens (Wpg).

Als gemeente hebben we boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) in dienst. Op verwerkingen van persoonsgegevens die deze boa's doen in het kader van hun opsporingstaak is de Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing. Ook met deze gegevens moeten we zorgvuldig omgaan. De collega's van team Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) moeten zich hiervan bewust zijn. Daarnaast voeren we de verplichte controles uit, zowel interne als externe audits.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

Wij voeren jaarlijks de verplichte interne Wpg-audit uit.

Elk jaar zijn wij verplicht een interne controle (audit) uit te voeren met betrekking tot de Wpg. Deze controles voeren we uit en aan de hand van de bevindingen stellen we verbetermaatregelen op.

We voeren eens in de vier jaar de verplichte externe Wpg-audit uit.

Eens in de vier jaar moeten we ons door een externe auditor laten controleren op de naleving van de Wpg. Deze audit laten we uitvoeren en aan de hand van het auditrapport stellen we verbetermaatregelen op. Deze is uitgevoerd in de zomer van 2025.

8. Juridische kwaliteitszorg

Wat willen we bereiken?

Het behouden en – waar nodig – verbeteren van de juridische kwaliteit en leesbaarheid van voorstellen en besluiten.

De juridische kwaliteit binnen de gemeente moet op orde zijn. Juridische Zaken speelt hierin een belangrijke signalerende en faciliterende rol. We houden een selectie van interne processen tegen het licht en adviseren waar nodig over verbeteringen. Ook dragen we bij aan de kennisdeling binnen de gemeente. Juridische Zaken is sparringpartner voor medewerkers en denkt mee over bijvoorbeeld beleidsmatige keuzes, lastige zaken of nieuwe wetgeving en jurisprudentie.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

We investeren in bredere kennisdeling binnen de gemeente.

In 2025 hebben we verder geïnvesteerd in kennis en tools voor medewerkers. We hebben kennisbijeenkomsten georganiseerd per onderwerp, per team en organisatiebreed. We hebben zowel eenmalig als structureel kennisbijeenkomsten opgenomen in Waalre Academy. Daarnaast hebben we een aantal verplichte kennisbijeenkomsten toegevoegd aan het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers, zodat zij meteen kennismaken met de belangrijkste basiskennis.

We ontwikkelen de juridische kwaliteitszorg verder.

We hebben een aantal interne processen tegen het licht gehouden en waar nodig verbeterpunten doorgevoerd of zaken aangepast aan de eisen van deze tijd. Juridische Zaken heeft daarbij extra aandacht besteed aan digitaal werken, het waarborgen van de privacy en duidelijke taal. Ook hebben we waar nodig standaardbrieven opgesteld of vernieuwd, handreikingen bijgewerkt en kennispagina's op intranet (Joost) verder gevuld met formats en andere hulpmiddelen.

We adviseren meteen bij de start van bredere trajecten over de juridische aspecten.

We hebben geadviseerd bij de start van een aantal gevoelige en complexe dossiers, projecten en trajecten.

We voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving en starten, waar nodig, met de voorbereiding op nieuwe wetgeving.

Juridische Zaken heeft waar nodig stappen gezet om te voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving in 2025 en begin 2026. Projectmatig en organisatiebreed hebben we ervoor gezorgd dat de gemeente per 1 januari 2026 voldeed aan de vereisten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).

Wij werven nieuwe leden voor de commissie bezwaarschriften.

In 2026 eindigt de huidige periode. In 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen voor herbenoeming en werving.

We adviseren om waar nodig kennis in te huren via onze huisadvocaat.

In 2025 hebben we in een aantal gevallen geadviseerd kennis in te huren van onze huisadvocaat. Het ging daarbij vooral om strategische, gevoelige of complexe dossiers met een groter risico.

9. Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Een toegankelijke en persoonlijke publieke dienstverlening.

We verstrekken diverse producten en diensten aan inwoners, bedrijven en instellingen, zoals reisdocumenten, rijbewijzen en vergunningen. Inwoners kunnen bij ons ook terecht met meldingen over het openbaar gebied. We denken mee met de wensen van onze inwoners, voor zover mogelijk, en communiceren daar open over, ook als iets niet kan. Voor inwoners die niet meekomen met de digitalisering is persoonlijk contact belangrijk.

Wat gaan we daarvoor doen? En wat hebben we gerealiseerd in 2025?

De organisatie werkt volgens de uitgangspunten en beloften uit de Visie op Dienstverlening.

In de Visie op Dienstverlening staan uitgangspunten en beloften voor de toekomst. Ieder jaar stellen we een Uitvoeringsplan op om hierin stappen te zetten. In 2025 hebben we gewerkt aan bewustwording binnen de organisatie en hebben we verbeterpunten in klantreizen in beeld gebracht. Ook zijn we begonnen met het daadwerkelijk verbeteren van deze klantreizen. Managementinformatie speelt een steeds grotere rol bij het sturen op kwaliteit van dienstverlening en klanttevredenheid. Uitgangspunt is dat onze dienstverlening inclusief en voor iedereen toegankelijk is. Het VN-verdrag Handicap is daarbij ons kader.

We werken vanuit de bedoeling: de vraag van de inwoner staat centraal bij de uitvoering van onze taken. Waar wet- en regelgeving beperkend is, zoeken we naar mogelijkheden om de vraag van de inwoner toch te realiseren.

Werken vanuit de bedoeling is inmiddels onderdeel van ons dagelijks werk. Onze cultuur is servicegericht: we helpen inwoners graag bij het vinden van een passende oplossing. Vanwege strenge wet- en regelgeving lukt dat helaas niet altijd.

We communiceren zowel digitaal als analoog. We streven ernaar al onze inwoners te bereiken.

Met inwoners die digitaal contact opnemen, communiceren we bij voorkeur digitaal gedurende het hele proces. Hebben inwoners de voorkeur voor analoog contact, dan communiceren we analoog. Algemene informatie over onze gemeente delen we via de website, sociale media en weekblad De Schakel. Zo proberen we alle inwoners van Waalre te bereiken.

We waarborgen de privacy zo goed mogelijk. Zorggerelateerde persoonsgegevens zijn veilig bij de gemeente.

We hebben de privacy zo goed mogelijk gewaarborgd, zodat persoonsgegevens veilig zijn bij de gemeente.

Inwoners kunnen zelf bepalen via welk kanaal ze communiceren en wanneer ze gebruikmaken van de dienstverlening van de gemeente.

Het uitgangspunt in de Waalrese Visie op Dienstverlening is 'klant kiest kanaal'. Dit betekent dat inwoners via het kanaal van hun voorkeur contact hebben met de gemeente. We verleiden inwoners zoveel mogelijk om het digitale kanaal te gebruiken. In 2025 hebben we voor verschillende producten en diensten het digitale kanaal toegevoegd. Ook zijn we gestart met het verbeteren van de informatie op onze website, zodat inwoners alle belangrijke informatie digitaal kunnen vinden. In 2026 gaan we hiermee verder. Daarnaast blijven telefonisch contact en persoonlijk contact in het Huis van Waalre belangrijke kanalen in onze dienstverlening.

Zoveel mogelijk taken handelen we aan de voorkant van de organisatie af, waarbij de inwoner in één handeling bediend wordt.

Inwoners kunnen steeds meer producten en diensten digitaal aanvragen. Met één aanvraag zetten we een heel proces in gang. Medewerkers die inwoners persoonlijk te woord staan, beschikken over veel procesinformatie om vragen meteen te beantwoorden. Leidt een vraag tot het starten van een proces, dan regelen deze medewerkers dat meteen.

De openingstijden blijven ruim en op werkdagen zijn we goed bereikbaar voor onze inwoners.

In 2025 bleven de openingstijden ruim en waren we op werkdagen goed bereikbaar voor vragen van inwoners.

We verbeteren de kwaliteit van dienstverlening en advisering voor inwoners, bedrijven en instellingen. We zijn een betrokken dienstverlener, met oog voor de wensen van onze inwoners.

In 2025 zijn we begonnen met het verbeteren en actualiseren van de informatie op onze website, zowel voor inwoners als voor bedrijven en instellingen. We noemen dit klantreizen. Enkele klantreizen hebben we samen met het bedrijfsleven verbeterd. We verwachten dat inwoners onze website blijven raadplegen, maar ook steeds vaker kunstmatige intelligentie (AI) inzetten als informatiebron. Dit betekent dat de informatie

op onze website actueel moet zijn. In 2026 gaan we hiermee verder.

10. Rechtmatigheidsverantwoording

In de rechtmatigheidsverantwoording wordt getoetst op 3 criteria: Voorwaardencriterium, Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium, en Begrotingscriterium.

Voorwaardencriterium

Op basis van de interne controle 2024 en 2025 is ten aanzien van het voorwaarden criterium geconstateerd dat ten aanzien van de documentatie van de inkopen en facturen er een risico aanwezig is. In de documentatie van de inkopen worden niet alle juiste stukken in het Zaaksysteem op de juiste manier opgeslagen. Hierdoor is het niet altijd inzichtelijk of de juiste stappen ten aanzien van het inkoopbeleid gevolgd zijn. Op basis van het verbetervoorstel 2024 zijn hier al stappen in gezet, maar nog niet alle concrete verbeter acties zijn al tot uitvoering gekomen. Daarom blijft dit een aandachtspunt voor 2026.

In het afgelopen jaar is ook het interne controle plan van het sociaal domein versterkt, waardoor we meer inzicht hebben in de proceskwaliteit en controleerbaarheid van de werkwijze in het sociaal domein. Uit de interne controle blijkt dat er verbeterruimte is in de verslaglegging en onderbouwing van dossiers (in het bijzonder maatwerkbesluiten). Hieraan wordt in 2026 extra aandacht gegeven op basis van een meer gestandaardiseerde werkwijze.

Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium

Op basis van de interne controles zijn geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd op het gebied van Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium. De interne controles zijn uitgevoerd door een onafhankelijke interne medewerker die geen onderdeel is van de bedrijfsprocessen. En de controles zijn uitgevoerd op basis van de controleplannen die ook met de accountant zijn afgestemd.

Begrotingscriterium

Overzicht begrotingsafwijkingen

In de financiële verordening 2025 heeft de gemeenteraad van Waalre vastgesteld dat alleen de overschrijdingen van de lasten en de onderschrijdingen van de baten binnen de rechtmatigheidsverantwoording vallen (art 12 lid 4). En er dient getoetst en gerapporteerd te worden op het niveau waarop de raad de begroting heeft vastgesteld. In de financiële verordening van de Gemeente Waalre is vastgelegd dat dit is op programma niveau (art. 5 lid 1).

Voor het bepalen van de verantwoordingsgrens (2%) van de rechtmatigheidsverantwoording, wordt uitgegaan van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves. Wanneer het totaal aan begrotingsonrechtmatigheden dat niet als acceptabel kan worden aangeduid deze grens overschrijdt, zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In deze paragraaf wordt gerapporteerd op de programma's die een overschrijding van de lasten of een onderschrijding van de baten hebben die groter is dan de in de financiële verordening vastgestelde rapportage grens (€100.000) (art 10 lid 3 financiële verordening). Daarbij heeft de raad vastgesteld (Raadsvoorstel rechtmatigheid (januari 2021)): Als de som van de afwijkingen boven de tolerantiegrens uitkomt, worden de grootste en/of meest relevante afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht, inclusief te nemen maatregelen om tot beheersing te komen.

Binnen de totale afwijking op programmaniveau wordt vervolgens vastgesteld of de geconstateerde afwijkingen acceptabel onrechtmatig zijn of onrechtmatig zijn. Acceptabele onrechtmatigheden zijn de onrechtmatigheden die in de financiële verordening gemeld zijn in artikel 12 lid 4. Dat wil zegen:

- Alle afwijkingen < €100.000 op programmaniveau, zoals bepaald in art 12 lid 2 en art 5 in relatie tot de verantwoordingsgrens in art 10 lid 3.
- Er is sprake van een over- of onderschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten of uitgaven de overschrijding compenseren.
- Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- Er sprake is van rapportage in de Planning & Control documenten (begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken).

Wanneer een afwijking niet aan een van deze criteria voldoet, is de afwijking onrechtmatig.

In de onderstaande tabel blijkt dat op programma 0 "Bestuur en ondersteuning" er een overschrijding is van de lasten die groter is dan €100.000. Deze overschrijding wordt in de volgende paragraaf verder toegelicht.

Ook op programma 8 "Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing" is er sprake van een overschrijding van de lasten groter dan de vastgestelde grens van €100.00. Ook deze wordt uitgewerkt in de volgende paragraaf.

Daarmee worden de overige verschillen op programma niveau niet toegelicht (kleiner dan €100.000, op basis van Art. 10 lid 3 financiële verordening).

Overzicht begrotingsrechtmatigheid per programma (x € 1.000)						
	Lasten werkelijk	Lasten begroot	Verschil Lasten	Baten begroot	Baten werkelijk	Verschil Baten
0. Bestuur en ondersteuning	4.214	3.301	913	449	512	63
1. Veiligheid	1.752	1.760	-8	77	84	7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.821	2.919	-98	145	447	302
3. Economie	180	198	-18	268	292	24
4. Onderwijs	1.460	1.457	3	392	426	34
5. Sport, cultuur en educatie	4.812	4.955	-143	1.362	1.369	7
6. Sociaal domein	18.510	18.611	-101	4.144	4.888	744
7. Volksgezondheid en milieu	4.893	5.154	-261	4.643	4.698	55
8. Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.361	5.690	1.671	4.612	7.079	2.467
Algemene dekkingsmiddelen	724	243	481	36.539	37.806	1.267

Toelichting op programmaniveau

Programma 0 "Bestuur en ondersteuning".

Deze overschrijding is terug te leiden naar de volgende oorzaak: Nadeel: Pensioen Wethouders € 953.000. De pensioenen voor de wethouders gaan over van de APPA-regeling naar het ABP per 1 januari 2028. De huidige voorziening moet op het moment van overdracht voldoen aan de regels van het ABP. Daarbij is de dekkingsgraad op januari 2026 123%. Daarom moeten we bijstorten in de voorziening tot dit niveau. De dekkingsgraad valt hoger uit dan verwacht, namelijk 123% ten opzichte van de dekkingsgraad van 1 oktober 2025 van het pensioenfonds ABP namelijk 115,2%, waardoor het verschil hoger uitvalt dan ten tijde van de 2e TURAP bekend was. Deze wordt toegelicht in de jaarstukken 2025 bij programma 0. Door de vermelding en toelichting in deze jaarstukken is deze overschrijding acceptabel (Financiële verordening artikel 12 lid 4d).

Programma 8 "Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing"

Op het programma 8 zijn de lasten hoger dan verwacht. Dit is te wijten aan de grondexploitatie van Waalre Noord Heistraat zuid fase 2 (1,7 miljoen). Hiervoor geldt dat er direct gerelateerde baten tegenover staan dus acceptabel (Financiële verordening artikel 12 lid 4b). Gedurende het jaar vinden er op de grondexploitaties mutaties plaats, zowel aan de baten als aan de lasten kant. Aan het einde van het jaar wordt het saldo van de mutaties overgeboekt naar de onderhanden werkpositie van de balans. Vanwege deze systematiek is er in de jaarstukken een afwijking die niet gedurende het jaar wordt bijgesteld. De mutaties kunnen het gehele jaar door fluctueren waardoor het niet wenselijk is om gedurende het lopende jaar al een bijstelling te maken in de TURAP.

Algemene dekkingsmiddelen

Op het programma algemene dekkingsmiddelen zijn de werkelijke lasten hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de voorziening dubieuze debiteuren bij het

opmaken van de jaarstukken is verhoogd met een bedrag van € 52.000. Daarnaast is de verliesvoorziening voor de grondexploitaties verhoogd met een bedrag van € 78.000. Tot slot is er een verschil van € 366.000 op de rentelasten op investeringen. De werkelijke boeking van de bijstelling rentelasten moet echter in samenhang bekeken worden met het voordeel op taakveld 0.5 inkomsten. Per saldo een negatief resultaat van € 20.000 op rentelasten investeringen.

Terugblik rechtmatigheidsverantwoording 2024

Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 zijn de rentelasten (programma 0) ook in de tweede TURAP meegenomen, zoals in het verbetervoorstel van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 opgenomen.

11. Frauderisico analyse

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Waalre is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Er is een frauderisicoanalyse en deze maakt deel uit van de verbijzonderde interne controle (VIC). Hiermee is een belangrijke stap gezet in het opzetten en uitvoeren van de frauderisicoanalyse. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente Waalre legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt gemeente Waalre over een vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. De gemeente Waalre beschikt daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden worden signaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden met verbonden partijen, waarin de gemeente zowel financieel deelneemt als zeggenschap heeft.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijke band is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij. Op basis van het BBV moet jaarlijks inzicht worden geboden in:

- het doel (het openbaar belang);
- het bestuurlijk en het financieel belang en
- de ontwikkelingen (beëindiging, wijzigingen of problemen bij bestaande verbonden partijen)

Er wordt onderscheid gemaakt in de volgende typen verbonden partijen:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen;
- overige verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

In de toekomstvisie De Kracht van Waalre 2025 heeft het gemeentebestuur van Waalre bekrachtigd dat burgerparticipatie en samenwerking in de regio belangrijk zijn voor Waalre.

Waalre heeft een positieve grondhouding ten opzichte van samenwerking: regionaal of nog breder. Als de gelegenheid zich voordoet om door een samenwerkingsverband of andere verbondenheid, op een meer doelmatige en doeltreffende wijze doelstellingen te realiseren, dan worden de deelname mogelijkheden altijd onderzocht. Samenwerking kan de kwaliteit en continuïteit beter waarborgen. Er zijn drie redenen waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

- Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek.
- Om efficiëncy voordelen te behalen.
- Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking.

Kaderstellende en controlerende rol raad

De verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Beleidsmatig blijft de gemeente uiteraard verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. De verbonden partijen zijn onderverdeeld in publiekrechtelijke en privaatrechtelijke partijen. Monitoren en toezicht houden doen we enerzijds door bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse overlegstructuren, anderzijds door de raad jaarstukken aan te bieden waarop zij haar zienswijze kan baseren. Partijen met een publiekrechtelijk karakter hebben hun eigen P&C cyclus. Bij de behandeling van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen neemt de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende taak.

In onze regio (21 gemeenten) hebben we voor de gemeenschappelijke regelingen dezelfde kaders afgesproken ten aanzien van financiële onderwerpen, zodat colleges en gemeenteraden hier eenduidiger regie op kunnen voeren. De vier grote gemeenschappelijke regelingen (MRE, ODZOB, GGD en VRBZO) hebben hier afspraken over gemaakt. Het betreft indexerings-uitgangspunten en bestuurlijke planning.

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie met taakveld(en)

Bestuur, volkshuisvesting, Verkeer en Vervoer, Duurzaamheid, Economie en recreatie.

Openbaar belang

De regio moet voorzien in de behoefte aan werken, wonen, recreëren, maatschappelijke participatie en een veilige leefomgeving zonder dat daarmee kansen voor toekomstige generaties verloren gaan. De MRE wil een organisatie zijn die op een flexibele wijze kan inspelen op de behoeften van de gemeenten en op doelmatige wijze mede inhoud geven aan de regionale vraagstukken en de groei van onze regio.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur, de portefeuille-overleggen en de Raadstafel²¹. In het kader van de kadernota, begroting en jaarstukken is de raad drie maal aan zet om te sturen op de GR. Eén keer per vier jaar stellen we in de raad de samenwerkingsafspraken en ambities in deze regionale samenwerking vast. Incidenteel bij het aangaan van nieuwe financiële verplichtingen of het herzien van regelingen in de GR heeft de raad beslisbevoegdheid.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	20.596.792	21.951.686
Vreemd Vermogen	21.827.448	62.686.851
Resultaat	628.743	84.033

Ontwikkelingen

In 2025 heeft de MRE gewerkt aan het werkprogramma 'Focus op realisatie', dat nog doorloopt tot en met 2026 op basis van de huidige Regionale Agenda 2023-2026. De nadruk lag op de uitvoering van de vijf hoofdpogaven Ruimte & Wonen, Mobiliteit, Economie, Energietransitie en Landelijk Gebied. Dit inclusief de afspraken tussen Rijk en Regio in het kader van het convenant Beethoven (en de eerdere Brainportdeal). Daarnaast zijn in 2025 de voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Realisatiebedrijf (per 1/1/26) en de BV Fondsbeheer (medio 2026).

Risico's

Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. Naast het risico van hogere kosten door Inhuur (€ 250K) bij de projecten die gesubsidieerd worden door subsidies is ook het risico voor de overdracht van Gulbergen aan de provincie Noord-Brabant herberekend. In 2030 schatten we het risico voor de 21 gemeenten in voor een bedrag van € 2.500.000.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, volksgezondheid en milieu, ruimtelijke ordening, veiligheid.

Openbaar belang

De ODZOB draagt zorg voor een veilige, gezonde en duurzame (fysieke) leefomgeving. Dit doen ze door taken uit te voeren op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken voert de ODZOB uit indien Waalre daarom verzoekt.

Bestuurlijk belang

We werken samen met gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en de provincie Noord-Brabant. De gemeente is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door een lid van ons college (portefeuillehouder).

Financieel belang

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	4.182.954	4.748.542
Vreemd Vermogen	4.907.362	3.999.049
Resultaat	522.317	916.913

Ontwikkelingen

In 2025 is gestart met de uitvoering van de Meerjaren ontwikkelaanpak. Het is een investering in de doorontwikkeling van de ODZOB voor de periode 2025-2027. Hiermee is in 2025 een stap gezet van een beheersmatige organisatie naar een ontwikkelorganisatie. De Meerjaren ontwikkelaanpak bestaat uit drie programmalijnen: Collectief programma, Regionaal Operationeel Kader en Bedrijfsvoering & organisatie. Daarnaast zijn in 2025 voorstellen gedaan om invulling te geven aan de aanbevelingen van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel en de door het Rijk, IPO, VNG, gemaakte Samenwerkingsafspraken. Uit tussentijdse rapportages is gebleken dat de ODZOB voldoet aan de robuustheidscriteria. In april 2026 wordt de eindbalans opgemaakt.

Ook heeft de ODZOB de koers doorgezet om minder gebruik te maken van externe inhuur, dat zien we terug in de jaarcijfers 2025. We hopen deze trend door te zetten, echter wel steeds met oog voor de op ons afkomende ontwikkelingen.

De stikstofproblematiek en alle (juridische) ontwikkelingen daaromtrent hebben invloed gehad op de cijfers 2025. Mogelijke effecten van de recente jurisprudentie voor de uitvoering van de VTH-taken worden in beeld gebracht, het is nog niet helemaal duidelijk welk effect deze ontwikkelingen in 2026 en de jaren daarna hebben.

Risico's

Ten behoeve van Ontwerpbegroting 2027 en jaarrekening 2025 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's met de grootste potentiële impact € 1,5 miljoen bedraagt. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt per ultimo 2025 € 2.000.000. Dat is gelijk aan de boven bandbreedte van de algemene reserve en voldoende ter afdekking van bovenstaande verwachtingswaarde van de risico's.

Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Volksgezondheid (Gezondheid en Preventie), Jeugdgezondheidszorg.

Openbaar belang

De GGD is verantwoordelijk voor de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Bestuurlijk belang

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van de GGD, door een lid van het college van B&W (de portefeuillehouder). Het Algemeen Bestuur stelt de hoofdlijnen vast van het GGD beleid, evenals de begroting en de jaarrekening.

Het Dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur van de GGD de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het Algemeen Bestuur. Zowel het AB als het DB vergadert zes keer per jaar.

Financieel belang

Deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling van de GGD, betalen jaarlijks een bijdrage aan de GGD. Deze bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal van de gemeente voor collectieve taken.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	7.746.082	9.438.819
Vreemd Vermogen	29.551.111	29.738.510
Resultaat	1.464.210	2.179.502

Risico's

De GGD is als het ware een verlengstuk van de gemeente. Dat betekent dat als de GGD in financiële problemen komt, dit direct consequenties heeft voor de financiële positie van de deelnemende gemeenten. Vandaar dat het van groot belang is dat de gemeente goed op de hoogte is van de financiële situatie van haar GGD.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Veiligheid, Openbare ruimte, Verkeer en Vervoer

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen en crises te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Naast de primaire processen (incidentbestrijding, en ramp en crisisbeheersing) wordt de VRBZO ook ingezet op actuele en urgente veiligheidsvraagstukken, zoals de (nood) opvang van asielzoekers en vluchtelingen. De VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Bestuurlijk belang

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de 21 gemeenten binnen de Veiligheidsregio. De burgemeester vertegenwoordigt zijn gemeente in de veiligheidsregio en legt verantwoording af aan zijn eigen gemeenteraad. Daarnaast is de burgemeester vertegenwoordigd in het portefeuilleoverleg commissie Crisisbeheersing.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	3.261.747	5.788.747
Vreemd Vermogen	34.714.024	31.768.011
Resultaat	-/- 1.154.200	292.609

Ontwikkelingen

De VRBZO constateerde zat zij al enige tijd niet kon voldoen aan eisen en verwachtingen, die aan een veiligheidsregio mogen worden gesteld. Het bestuur heeft opdracht gegeven om dit beeld te concretiseren en bestaat uit drie deelopdrachten: voldoen aan wet- en regelgeving (deelopdracht 1), basis op orde brengen (deelopdracht 2) en komen tot een toekomstvisie (deelopdracht 3). In 2025 is vooral gewerkt aan de de uitvoering van bestuurlijke deelopdracht 1. Er is gestart met het investeren in de vakbekwaamheid van brandweermensen en de uitbreiding van zowel beroepsmensen als vrijwilligers. Ook zijn de achterstanden op het gebied van materieel, materiaal, huisvesting en arbo-veiligheid op orde gebracht. Deelopdracht 2 en 3 komen terug in het beleidsplan 2027-2030 VRBZO. Dit beleidsplan is in 2025 in concept opgesteld en wordt in 2026 ter zienswijze aangeboden aan de raden.

Verder vraagt een wereld die voortdurend veranderd en waarin nieuwe crisissen en uitdagingen zich voordoen om een doorontwikkeling van de VRBZO. Hierbij ligt de focus op de versterking van de brandweezorg, crisisbeheersing en ondersteunde processen.

Vier relevante ontwikkelingen die grote impact hebben op de taakuitvoering van de VRBZO zijn:

1. Klimaatverandering: waardoor we te maken hebben met extreme droogte en daardoor een groter risico op natuurbranden;

2. Geopolitieke dreigingen: waardoor het belang van weerbaarheid actueler is dan ooit. Enerzijds met het beschermen van vitale en andere belangrijke processen in de maatschappij en anderzijds met de opgave te werken naar een parate en veerkrachtige samenleving;
3. Schaalsprong: de grootschalige strategische ontwikkeling in de regio Zuidoost-Brabant brengt risico's met zich mee rond de (fysieke)veiligheid. Zo neemt het aantal mensen dat hier komt wonen en werken enorm toe, alsook het aantal gebouwen.

Risico's

In de jaarstukken 2025 zijn de risico's geactualiseerd. De belangrijkste risico's staan hieronder benoemd:

- Huisvesting: huurlasten, gebruikersonderhoud en duurzaamheid
- Kosten die voortvloeien t.b.v. bedrijfskritische continuïteit
- Eigen risicodragers WW
- Kosten grootschalige of langdurige crisis of incident
- PTSS situaties

Daarnaast loopt er nog een schadeclaim Aansprakelijkheid brand Hapert boven verzekerd bedrag. Op basis van de laatste juridische stand van zaken schatten we het daadwerkelijk voordoen van het risico als zeer onwaarschijnlijk in.

Gemeenschappelijke regeling Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen

Openbaar belang

Samen met dertien andere gemeenten draagt Waalre in deze gemeenschappelijke regeling zorg voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden die volgens artikel 17 van de Wet op het Primair onderwijs aan de gemeenteraden zijn opgedragen.

Bestuurlijk belang

De gemeente Waalre is vertegenwoordigd in het regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen door een lid van het college van burgemeester en wethouders (portefeuillehouder).

Risico's

Verbonden partij in bestuurlijke zin. Er bestaat geen financiële verbondenheid. Waalre loopt geen financieel risico.

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (ERGON)

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Sociaal Domein.

Openbaar belang

Ergon is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). Voor vijf gemeenten heeft Ergon een deel van de Participatiewet uitgevoerd, inclusief de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw). Ruim 2.300 medewerkers met een ondersteuningsaanvraag hebben bij Ergon gewerkt, of hebben via Ergon een werkplek gevonden bij een reguliere werkgever. Daarnaast heeft Ergon ruim 1.300 werkzoekenden uit een uitkering begeleid richting werk.

Ergon heeft als missie om mensen te ontwikkelen naar duurzaam passend werk en zo bij te dragen aan hun bestaanszekerheid. Ergon heeft mensen gestimuleerd om het beste uit zichzelf te halen, door inzicht te geven in de eigen mogelijkheden, door hen te laten groeien in werk- en vakvaardigheden en door hen te ondersteunen bij het vinden van duurzaam passend werk. Wanneer mensen aan het werk waren, heeft Ergon hen zowel op inhoudelijk als sociaal vlak begeleid. Samen met haar partners heeft Ergon mensen geholpen naar, aan en in werk.

Bestuurlijk belang

Het college is met de wethouders Financiën en Sociale Ontwikkeling vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van Ergon. De wethouder Financiën maakt tevens deel uit van het dagelijks bestuur.

Financieel belang

De middelen die de gemeente Waalre van het rijk heeft ontvangen voor de uitvoering van WSW-taken zijn doorbetaald aan Ergon. Daarnaast is een jaarlijkse vergoeding betaald voor de begeleiding van inwoners die werken met een loonkostensubsidie. Ook heeft Waalre bijgedragen aan de kosten van het Participatiebedrijf.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	10.415.000	6.378.000
Vreemd Vermogen	20.593.000	28.500.000
Resultaat	10.000	-3.431.000

Ontwikkelingen

Ook Ergon heeft de effecten gemerkt van de toegenomen krapte op de arbeidsmarkt, zowel in het aanbod van doelgroepmedewerkers als in het beschikbaar houden van kaderpersoneel. Ergon ziet het als haar missie om 80% van de werkzoekenden die bij Ergon starten, binnen zes maanden naar betaald werk te begeleiden, vanuit de visie dat iedereen waardevol werk kan doen en vinden. Ook mensen met een belemmering. Vanuit die missie en visie heeft Ergon voortdurend gereageerd op ontwikkelingen. Daarnaast zijn de plannen voor nieuwe huisvesting verder uitgewerkt. In 2025 is een nieuwe strategische koers opgesteld voor de jaren 2027-2032. De nieuwe koers zet in op groei, inclusie en wendbaarheid voor een toekomstgericht en modern werkontwikkelbedrijf.

Risico's

Ergon heeft in 2025 een negatief resultaat geboekt van € -3,4 miljoen. Dit kan leiden tot een extra incidentele financiële last voor de gemeente. Wij blijven de financiële positie van de regeling en mogelijke toekomstige tekorten nauwlettend volgen en verwerken deze waar nodig in onze risicobeoordeling en planning. In de risicoparagraaf (paragraaf B) wordt het risico voor Waalre opgenomen.

Gemeenschappelijke regeling PlusTeam

Gevestigd in Geldrop

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Sociaal Domein

Openbaar belang

Het PlusTeam heeft als opdracht om voor de gemeenten Waalre en Geldrop-Mierlo de ondersteuning te verzorgen van huishoudens met multiproblematiek op basis van de Wmo en Jeugdwet. In het PlusTeam werken gespecialiseerde professionals samen om (preventief) het netwerk rondom een cliënt te activeren en te versterken. Daarnaast organiseert het PlusTeam de professionele zorg rondom de cliënt.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	0	0
Vreemd Vermogen	321.000	343.000
Resultaat	307.000	85.500

Ontwikkelingen

De bijdrage per gemeente voor de lasten zijn gebaseerd op een verdeelsleutel per 01-01-2025 van 81% (gemeente Geldrop-Mierlo) en 19% (gemeente Waalre). Volgens de Herijkte Opdracht 2022 wordt de verdeelsleutel tweejaarlijks herzien op basis van de vier voorgaande jaren. De verdeelsleutel is middels een eerste begrotingswijziging 2025 GR PlusTeam vastgesteld door de gemeenteraad.

In december 2025 hebben beide gemeenteraden (Waalre en Geldrop-Mierlo) ingestemd met het voornemen van het college om de Gemeenschappelijke Regeling PlusTeam op te heffen, na de uitwerking van een strategische opdracht over de toekomst van de GR. Door landelijke ontwikkelingen in het sociaal domein (zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming) was er noodzaak te bezien hoe de PlusTaken toekomstbestendig kunnen worden uitgevoerd. Uitkomst van de strategische opdracht en bijbehorende impact laat zien dat er behoefte is aan een meer wendbare vorm van samenwerking. De gemeente Geldrop-Mierlo is voornemens de PlusTaken onder te brengen in de eigen organisatie, waarbij voortzetting van de samenwerking met gemeente Waalre in 2026 nader onderzocht wordt.

Risico's

Omdat het PlusTeam geen weerstandscapaciteit heeft, worden risicobedragen behorend bij de risico-inventarisatie van het PlusTeam in de jaarrekening en begroting van de gemeente opgenomen. Voor de gemeente Waalre is het risico PlusTeam ingeschat op € 13.680.

Deelneming Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Gevestigd in Den Haag

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Financiën

Openbaar belang

De BNG verzorgt de financiering voor de publieke organen zoals de gemeente Waalre. De financieringsmiddelen worden opgehaald door de BNG via de geld- en kapitaalmarkt. De gemeenten en de provincies bezitten de aandelen waardoor zij zeggenschap hebben over de BNG.

Bestuurlijk belang

De Burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene Aandeelhoudersvergaderingen. Verder heeft de gemeente zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel).

Financieel beheer	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen (x € 1.000)	4.777.000	4.863.000
Vreemd Vermogen (x € 1.000)	123.164.000	110.701.000
Resultaat (x € 1.000)	294.000	172.000
Netto dividend Waalre [6.318 aandelen]	15.858	13.479

Ontwikkelingen

De BNG zorgt voor een effectieve en efficiënt financieringsvoorzieningen. Ook nieuwe ontwikkelingen zoals energietransitie en duurzaamheid worden de door BNG ondersteund. Voor meer informatie, zie het [jaarverslag 2025](#) van de BNG, [aandelenoverzicht](#) en de [verantwoording voor de BBV](#)

Risico's

De financiële positie van de BNG is uitstekend en de BNG krijgt ook de hoogste kredietwaardering. Dit betekent dat de aandelen bijna risicolos zijn en een dividend genereren. De aandelen worden ook niet verkocht. Het dividend is opgenomen in de meerjarenbegroting en dient als dekking voor de reguliere kosten. De omvang van het dividend varieert per jaar, en dit geldt als een laag risico. De verschillen tussen de dividenden per jaar, zijn marginaal.

Samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen Veldhoven

Gevestigd in Veldhoven

Relatie taakveld(en)

De taken op het terrein van Werk en Inkomen zijn ondergebracht bij de gemeente Veldhoven. Veldhoven heeft daarbij gewerkt volgens het principe 'volgens de bedoeling', wat goed aansluit bij de visie van Waalre. Deze samenwerking heeft geleid tot passende en zorgvuldig afgestemde dienstverlening aan onze inwoners. Gedurende het jaar heeft op verschillende niveaus regelmatig overleg plaatsgevonden om het werk efficiënt en zorgvuldig te laten verlopen.

Openbaar belang

Veldhoven heeft voor Waalre de Participatiewet, BBZ, IOAW en IOAZ uitgevoerd. Met deze regelingen is inkomensondersteuning geboden en is het sociaal minimum gegarandeerd. Daarnaast heeft Veldhoven de schuldregelingsfase van de schuldhelpverlening uitgevoerd voor Waalre.

Bestuurlijk belang

De gemeente Waalre is opdrachtgever voor de uitvoering van bovenstaande taken.

Financieel belang

De gemeente Waalre heeft Veldhoven een vergoeding betaald voor de uitvoering van deze taken.

Ontwikkelingen

De dienstverleningsovereenkomst is in 2025 herzien, en is vanaf 1 januari 2026 vernieuwd.

Risico's

De bovengenoemde regelingen zijn open-einderegelingen. Dit betekent dat de kosten kunnen verschillen per jaar. De hoogte van de rijksbijdrage voor de Participatiewet (de zogenaamde BUIG-gelden) is gebaseerd op het aantal uitkeringen dat de gemeente twee jaar voor het begrotingsjaar heeft verstrekt. Als er minder uitkeringen door de gemeente zijn uitgekeerd in het begrotingsjaar, leverde dit een financieel voordeel op voor de gemeente. Als meer uitkeringen door de gemeente zijn verstrekt, leverde dit een financieel nadeel op voor de gemeente. Bij grote verschillen tussen de BUIG-gelden en de verstrekte uitkeringen aan inwoners, konden gemeenten een beroep doen op de vangnetuitkering. Gemeenten konden deze financiële compensatie aanvragen als hun tekort groter was dan 7,5%. Daarbij gold een getrapte opbouw: bij een tekort tussen 7,5% en 12,5% werd de helft van het tekort vergoed. Bij een tekort boven 12,5% werd het tekort volledig gecompenseerd.

Samenwerkingsovereenkomst Veldhoven

Gevestigd in Veldhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, veiligheid, wonen en bouwen

Openbaar belang

De afgelopen periode is op diverse terreinen de samenwerking met de gemeente Veldhoven gezocht en gevonden. Het betreft onder andere toezicht en handhaving, rampenbestrijding en de website. Deze samenwerking zorgt voor een versterking van onze dienstverlening.

Bestuurlijk belang

De samenwerking draagt bij aan het behoud van onze zelfstandigheid. Het beoogt onder andere een meerwaarde te creëren op het vlak van efficiëntie, minder méérkosten en het benutten van elkaars talenten.

Financieel belang

Indien de samenwerking tot gevolg heeft dat er onderling of naar derden verplichtingen worden aangegaan, dan worden hierover nadere afspraken gemaakt waartoe in beide colleges wordt besloten. Afhankelijk van de mate van samenwerking en daarmee samenhangende kosten/risico's wordt hierbij een (juridische) vorm gekozen, bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst. De kosten en risico's worden daarmee per samenwerkingsthema vastgesteld.

Stichting regionale inkoop samenwerking Zuidoost-Brabant (BIZOB)

Gevestigd in Oirschot

Relatie taakveld(en)

Inkoop heeft een relatie met alle taakvelden waarvoor werken, diensten of leveringen worden ingekocht.

Openbaar belang

Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer, rechtmatig en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar burgers, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.

Bestuurlijk belang

Overheden zijn verplicht om leveringen, diensten en werken conform de aanbestedingswet in te kopen. Het niet voldoen aan de wetgeving kan leiden tot onrechtmatig handelen.

Financieel belang

De jaarlijks kosten door aansluiting bij BIZOB zijn aanzienlijk maar daar staat tegenover dat er minder interne inkoopexpertise aanwezig hoeft te zijn en er geput kan worden uit een pool van inkopers en juristen die ondersteunen bij inkoop- en mogelijke bezwaarprocedures.

Financieel belang	31-12-2024	31-12-2025
Eigen Vermogen	600.123	842.101
Vreemd Vermogen	1.343.604	1.737.287
Resultaat	1.831.769	2.050.79

Ontwikkelingen

In 2025 werkte Bizob samen met onze aangesloten organisaties aan 1.943 aanbestedingstrajecten. Bizob blijft sterk inzetten op collectieve inkoop, omdat we samen aanzienlijke voordelen kunnen behalen en inkoopkosten kunnen verlagen. In totaal zijn er 50 trajecten collectief opgepakt en 326 collectieve contracten afgesloten met een waarde van € 332 miljoen. Daarnaast hebben Bizob en VNG Realisatie de handen ineengeslagen voor een landelijke collectieve aanbesteding voor Cyberweerbaarheid voor 75 gemeenten en publieke organisaties in Nederland, voortbouwend op de succesvolle aanbesteding voor Monitoring en Responsdiensten.

De structurele krapte op de arbeidsmarkt, ook voor gemeenten en publieke organisaties, maakt het lastig om op alle gebieden specialisten in huis te halen. In 2025 ondersteunde Bizob de aangesloten organisaties met vakspecialisten voor de inkoop van specifieke producten of gebieden en leverde waar nodig tijdelijke ondersteuning. Om partners op de hoogte te houden van actuele ontwikkelingen op het gebied van inkoop, organiseerde het Bizob Expertise Centrum regelmatig korte informatiesessies (Uurtje over...).

MVOI staat bij Bizob, net als in vele coalitieakkoorden, hoog op de ambitieladder. In 2025 werd bij 71% van de aanbestedingen rekening gehouden met het milieu (o.a. circulaire inkoop) en bij 54% werd social return toegepast. Samen met de regiogemeenten is de zero-emissie gunningsmethodiek verder geïmplementeerd. Bij bijna 75% van de bij Bizob aangesloten organisaties is er een aanbesteding in de markt gezet waarin deze methodiek is toegepast. Tot slot organiseerde Bizob, samen met VNG, twee bijeenkomsten over het versnellen van de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.

Om de positie van het lokale en regionale MKB te verbeteren, organiseerde Bizob in 2025 verschillende ondernemersbijeenkomsten waarin aandacht werd besteed aan de mogelijkheden voor lokale ondernemers om zaken te doen met de gemeente. Daarnaast organiseerde Bizob kwartaalsessies met Bouwend Nederland, waar opdrachtgevers en -nemers in de bouwsector elkaar ontmoetten om over actuele thema's te praten, zoals contractvormen, het afstemmen van vraag en aanbod en het borgen van duurzaamheid binnen een aanbesteding. In 2025 werd 67% van de aanbestedingen die door Bizob zijn begeleid, gegund aan het MKB en 44% aan lokale of regionale bedrijven.

Risico's

De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatietekorten.

Convenant Stedelijk Gebied Eindhoven

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Ruimtelijke ontwikkeling, Volkshuisvesting, Economie en recreatie, Cultuur en Sport

Openbaar belang

Het SGE heeft als belangrijkste opdracht om de ambities van Brainport en de doorontwikkeling daarvan te faciliteren, middels hoogwaardige werkgebieden, een gevarieerd wervend woonmilieu en een aansprekend pakket aan voorzieningen op terreinen als kunst, cultuur, sport en recreatie.

Bestuurlijk belang

We werken samen met de gemeenten Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Nuenen, Oirschot, Son en Breugel en Veldhoven aan de thema's Ruimte, Economie, Wonen en Voorzieningen & Evenementen.

De burgemeester is afgevaardigd naar het Bestuurlijk Platform, de wethouders naar de portefeuille-overleggen van de thema's uit hun portefeuille.

Financieel belang

Er is sprake van een beperkte formatie (2,3 fte) ter ondersteuning/secretariaat van de gemeenten. Alle gemeenten dragen daaraan bij op basis van het aantal inwoners. Ook is er sprake van een beperkt jaarlijks werkbudget wat gemeenten jaarlijks aanvullen op basis van inwoneraantal tot € 100.000.

Jaarlijkse kosten	Bedrag
Secretariaat	25.000
Werkbudget en andere bijdragen	15.000

Ontwikkelingen

De doorontwikkeling van de Metropoolregio Eindhoven en de focus daarop vanuit Eindhoven en Helmond vragen om een heroriëntatie/herijking van de samenwerking in het SGE. In 2026 neemt het Bestuurlijk Platform daarover een besluit.

Risico's

Er is geen sprake van langlopende verplichtingen, eigen of vreemd vermogen. Het financiële risico voor Waalre is zeer beperkt.

Inkoopsamenwerking Een 10 voor de Jeugd

Gevestigd in Helmond

Relatie taakveld(en)

Sociaal Domein

Openbaar belang

Bij de inkoopsamenwerking Een 10 voor de Jeugd zijn de volgende gemeenten aangesloten: Helmond, Peelgemeenten (Deurne, Someren, Laarbeek, Gemert-Bakel en Asten), Veldhoven, Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel en Waalre. Een 10 voor de Jeugd heeft als opdracht zorg te dragen voor een regionaal aanbod van passende, tijdige, kwalitatieve en betaalbare specialistische jeugdhulp, met uitzondering van Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Veilig Thuis en Jeugdzorg+. Deze segmenten vallen onder de dienstverleningsovereenkomst met de inkoopstrategie Eindhoven.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het Bestuurlijk Platform.

Financieel belang

De bijdrage van Waalre bedraagt in 2025 € 28.530,-.

Ontwikkelingen

De samenwerking is, vanwege de wet Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg per 1 januari 2026 een Gemeenschappelijke Regeling geworden. Binnen 10 voor de Jeugd is de samenwerking met Dommelvallei+ geïntensiveerd.

Risico's

Het belangrijkste risico dat op dit moment gezien wordt is schaarste in zowel middelen als personeel. Schaarste van middelen wordt zichtbaar in de gemeentelijke begrotingen en schaarste in personeel betreft zowel schaarste bij gemeenten als jeugdhulpaanbieders.

Dienstverleningsovereenkomst Beschermd Wonen

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Sociaal Domein

Openbaar belang

Er zijn Beschermd Wonen plaats beschikbaar voor inwoners die hier afhankelijk van zijn.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuurlijk overleg.

Financieel belang

De gemeente heeft niet direct een financieel belang waar het gaat om Beschermd Wonen; de financiële middelen gaan vooralsnog direct naar centrumgemeente Eindhoven. Er staat wel een decentralisatie op stapel, waarbij de middelen direct voor Waalre beschikbaar worden. Deze decentralisatie is echter al een aantal keren uitgesteld.

Ontwikkelingen

De decentralisatie van het Beschermd Wonen naar de individuele gemeenten zou in eerste instantie ingaan op 01-01-2026. Deze oorspronkelijk beoogde datum is van tafel en er is nog geen nieuwe ingangsdatum vastgesteld.

Risico's

Geen.

Inkoopsamenwerking Wmo Dommelvallei+ / BOV/ Kempen

Gevestigd in - (gemeenten afzonderlijk)

Relatie taakvelden

Sociaal Domein

Openbaar belang

De inkoop van de diverse producten binnen de Wmo is in verschillende samenwerkingsverbanden verdeeld;

Vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen en hulpmiddelen: A2-Gemeenten, Peelgemeenten, BOV, Kempengemeenten, Dommelvallei+

Huishoudelijke hulp: Dommelvallei +

Sociaal medische advisering: BOV-Kempengemeenten, Dommelvallei +, Peelgemeenten en Maashorst

Begeleiding: Dommelvallei+ en BOV-Kempengemeenten

Bestuurlijk belang

Er is geen overkoepelend bestuur; de diverse gemeenten nemen afzonderlijk deel in de inkoopsamenwerking, in samenwerking met Bizob. Besluitvorming over inkoop wordt in de afzonderlijke colleges voorgelegd.

Financieel belang

Door gezamenlijk de producten binnen de Wmo in te kopen, kunnen betere afspraken met zorgaanbieders gemaakt worden en kan een dekkend zorglandschap gecreëerd worden.

Risico's

Geen

Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC)

Omschrijving (toelichting)

Gevestigd in Veldhoven

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Veiligheid

Openbaar belang

De Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland werkt onder aansturing van een zelfstandige regionale stuurgroep. De RIEC's vormen voor gemeenten en andere partners een informatieknoppunt voor casuïstiek. Het RIEC ondersteunt bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ontwikkelt producten op verschillende ondermijningsthema's. Met het hoofddoel om de overheid en de samenleving weerbaarder te maken tegen ondermijning. Het RIEC stelt hiervoor onder andere integrale handhavingsadviezen op en stemt projectmatig bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en fiscale interventies af met betrokken partners.

Bestuurlijk belang

Bestuurlijk is er een periodiek afstemmingsoverleg dat 5 keer per jaar plaatsvindt, genaamd het Bestuurlijk Overleg Ondermijning (BOO). Alle burgemeesters van de gemeenten behorende tot basisteam de Kempen sluiten in het BOO aan, waarbij er onder andere afgestemd wordt met de Taskforce-RIEC, belastingdienst, politie en het openbaar ministerie over de ondermijningsaanpak in de aangesloten gemeenten. De kosten hiervan worden gedragen door de provincie en de gemeenten. Deze bedragen zijn gebaseerd op het inwoneraantal.

Financieel belang

Voor de bijdrage van Waalre wordt verwezen naar een overzicht onderaan deze paragraaf.

Ontwikkelingen

Doordat de wereld van ondermijnende criminaliteit voortdurend veranderd, vraagt dit om een continue doorontwikkeling van het RIEC, waarbij wordt gefocust op awareness en (bestuurlijke) weerbaarheid van gemeenten. Het RIEC ontwikkelt producten en diensten de gemeenten ondersteunen in de gezamenlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Risico's

Er is geen sprake van financieel risico.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Gevestigd in Helmond

Relatie taakveld(en)

Bestuur, Veiligheid, Sociaal domein, Centrum Maatschappelijke Deelname

Openbaar belang

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (voorheen Veiligheidshuis) richt zich op ketensamenwerking binnen thema's relationeel geweld, jeugd, nazorg ex-gedetineerden en veelplegers. Het is er voor complexe probleemsituaties waar dwang, vaak gecombineerd met zorg, gewenst is. Het Zorg- en Veiligheidshuis adviseert, regisseert en coördineert regionaal om tot een doorbraak te komen bij complexe problemen. Onder andere gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, GGD, GGZE, Raad voor de kindbescherming, Reclassering, Dienst Justitiële inlichtingen en welzijnsorganisaties zijn aangesloten bij het Zorg- en Veiligheidshuis.

Bestuurlijk belang

De gemeente (burgemeester) is vertegenwoordigt in het Algemeen Bestuur en de Regiegroep van het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. Daarnaast heeft de gemeente het samenwerkingsconvenant Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost ondertekend.

Financieel belang

Voor de bijdrage van Waalre wordt verwezen naar een overzicht onderaan deze paragraaf.

Ontwikkelingen

De focus van het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost voor 2026 ligt op het verder verbeteren en borgen van de kwaliteit van de kerntaken en het professionaliseren van de organisatie met daarbij de geboden kaders van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS). In 2025 heeft het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost onder meer onderzoek laten verrichten naar de Jeugdaanpak (binnen de toenmalige PGA), hoe de nazorg voor ex-gedetineerden is ingericht en welke behoeften de 21 regiogemeenten hebben om de uitvoering te versterken. Voor de nazorg van ex-gedetineerden heeft het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost een faciliterende rol opgepakt.

Risico's

Er is geen sprake van financieel risico.

Vereniging van kleine gemeenten K80

Gevestigd in Beesel

Relatie taakveld(en)

Bestuur, financiën, ruimtelijke ordening, sociaal domein, wonen en volkshuisvesting

Openbaar belang

Brengt kleine gemeenten onder de 25.000 inwoners bij elkaar en ondersteunt haar leden bij specifieke problemen en uitdagingen in kleine gemeenten. Is belangenbehartiger bij de VNG en het Rijk en wijst hen op de specifieke zaken waar kleine gemeenten tegen aan lopen bij de uitvoering van rijksbeleid.

Bestuurlijk belang

Door de vereniging komen we aan tafel bij het Rijk en de VNG. Als kleine gemeente alleen, lukt ons dat niet. Onze specifieke belangen en noden komen daarmee op tafel in onderhandelingen en gesprekken.

Financieel belang

Het lidmaatschap bedraagt € 2.200 per jaar.

Ontwikkelingen

Vanaf 2025 hebben we geïnvesteerd in een meer professionelere organisatie en wordt de contributie verhoogd met ingang van 2026.

Risico's

Er is geen sprake van langlopende verplichtingen, eigen of vreemd vermogen. Het financiële risico voor Waalre is zeer beperkt.

Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A.

Gevestigd in Heeze

Relatie taakveld(en)

Sport, Cultuur en Recreatie

Openbaar belang

De Bosgroep ondersteunt haar leden op diverse manieren bij de doelmatige ontwikkeling, inrichting en beheer van hun bos- en natuurterreinen.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering.

De coöperatie hebben een collectief doel met een zakelijke basis. De leden, bijvoorbeeld ondernemers, consumenten en overheden, bundelen hun krachten in de coöperatie om hun individuele doelen te bereiken. Het uiteindelijke doel van een coöperatie is waardecreatie voor de leden. Een coöperatie is geen gewoon bedrijf. Het is een vereniging mét een bedrijf. De activiteiten van dat bedrijf voorzien in 'bepaalde stoffelijke behoeften' van de leden. Welke dat zijn, dat is vastgelegd in de statuten van de coöperatie.

Samenwerkingsovereenkomst gladheidsbestrijding Eindhoven

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Wegbeheer, veiligheid, mobiliteit

Openbaar belang

De gemeente is verantwoordelijk voor een veilige openbare omgeving en veiligheid bij het gebruik van de openbare ruimte.

Bestuurlijk belang

De gemeente is verantwoordelijk voor een veilige openbare omgeving en veiligheid bij het gebruik van de openbare ruimte.

Financieel belang

Gemeente Waalre is verantwoordelijk voor het materieel. Onderhoudskosten worden

doorberekend aan gemeente Waalre.

Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden

Risico's

Gladheid en dan met name de frequentie hiervan is niet te voorspellen. Dit maakt dat het uiteindelijke resultaat sterk kan afwijken van de raming. Als het vriest en er ontstaan gevaarlijke situatie wordt er gestrooid, ongeacht het beschikbare budget. Hierdoor kunnen we met forse budgetoverschrijdingen te maken krijgen.

Samenwerkingsovereenkomst beheer sportparken Eindhoven

Gevestigd in Eindhoven

Relatie taakveld(en)

Sport, Cultuur en Recreatie.

Openbaar belang

De gemeente faciliteert de basissporten voetbal, hockey en tennis.

Bestuurlijk belang

Door de samenwerking met de gemeente Eindhoven wordt schaalvergroting worden gerealiseerd, waardoor het sporttechnisch onderhoud efficiënter, effectiever en tegen lagere maatschappelijke kosten wordt uitgevoerd.

Financieel belang

De jaarlijkse kosten voor het onderhoud van de buitensportaccommodaties worden betaald door de gemeente Waalre.

Ontwikkelingen

Bij de door de gemeente Eindhoven afgesloten raamovereenkomst hoort een bouwteam overeenkomst. De reden voor het oprichten van een bouwteam is dat de gemeente ontwikkelingen op het gebied van sportonderhoud voorziet en daarbij gebruik wil maken van de kennis van de contractant. De gemeente Waalre zal daar waar nodig in participeren.

Risico's

Als de samenwerking wordt beëindigd vervalt het voordeel van de schaalvergroting en nemen de jaarlijkse kosten voor het onderhoud van de buitensportaccommodaties toe.

Overzicht bijdragen verbonden partijen in Euro's

Verbonden partijen gemeente Waalre:	2024	Raming 2025	2025
Metropool regio Eindhoven (MRE)	259.915	311.792	291.792
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	228.688	265.000	324.877
GGD Brabant-Zuidoost (GGD)	784.361	828.279	741.296
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	999.364	1.048.948	1.090.252
Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs de Kempen			
Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (ERGON)	1.604.754	1.586.683	1.621.566
Plus Team	768.954	630.390	668.964
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Samenwerkingsovereenkomst Werk en Inkomen Veldhoven	548.339	760.000	760.000
Samenwerkingsovereenkomst Veldhoven			
Regionale inkoop samenwerking Zuidoost Brabant (BIZOB)	245.210	258.850	308.482
Convenant Stedelijk Gebied			
Inkoop samenwerking 10 voor de jeugd			
Dienstverleningsovereenkomst Beschermd Wonen			
Inkoop samenwerking Wmo Dommelvallei+ / BOV/ Kempen			
Regionaal Informatie- en Expertise Centrum	15.195	15.500	15.045
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	5.971	6.000	6.377
Vereniging van kleine gemeenten K80	2.200	2.200	2.200
Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A.			
Samenwerkingsovereenkomst gladheidsbestrijding Eindhoven			
Samenwerkingsovereenkomst beheer sportparken Eindhoven			
Totaal	5.462.951	5.713.642	5.830.851

Paragraaf G Grondbeleid

Waar gaat de paragraaf over

Grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, natuur en recreatie. De gemeente geeft in deze paragraaf een overzicht van de lopende en toekomstige projecten, de control en beheersing, alsmede de kaders van het grondbeleid.

Algehele economische omstandigheden:

Voor de jaarrekening 2025 maakt de paragraaf Grondbeleid gebruik van de cijfers die eind 2025 bekend waren.

De woningmarkt staat onder druk. De regio Eindhoven groeit enorm en dit vertaalt zich onder andere in investeringen in extra woningen, werklocaties, mobiliteit en energievoorzieningen. Eind 2025 zijn de Woondeal afspraken met het rijk, de provincie, 21 gemeentes en 13 woningcorporaties geactualiseerd. Voor Waalre betekent dit dat er in de periode t/m 2040 ruim 1.300 woningen aan de woningvoorraad moeten worden toegevoegd. Er is met name grote behoefte aan betaalbare woningen. In de Woondeal zijn afspraken gemaakt over de programmering van de woningbouw. Ten minste 30% van de nieuw te bouwen woningen valt in de categorie sociale huur, 16% middel dure huur en 20% betaalbare koop. Dit is ook opgenomen in het lokaal beleidskader voor woningbouw.

De prijsontwikkeling van woningen in de regio is in 2024 en 2025 nog steeds gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Landelijk en regionaal zien we echter dat projecten soms moeilijk van de grond komen. Door toenemende kosten, hoge rentekosten, onzekerheid over de stijging van materiaalkosten en onzekerheid met betrekking tot netcongestie en de stikstofproblematiek zien we dat planvorming kan vertragen. Deze factoren hebben een directe invloed op de waarde van de grond en de verdien capaciteit van gebiedsontwikkelingen. Toch zien we tot nu toe dat in Waalre nog altijd nieuwe ontwikkelingen doorgang vinden.

De economische groei in Nederland wordt geremd door handels- en geopolitieke spanningen op het wereldtoneel. Dit zorgt voor economische onzekerheid waardoor we zien dat in het algemeen minder wordt geïnvesteerd in bedrijvigheid, waardoor de uitvoer wordt geremd. Tegen eerdere verwachtingen in, noteerde 2025 toch nog altijd een stijging van 1,7% van de Nederlands economie. Naar verwachting van de DNB zal de groei van het bbp de komende jaren langzaam afremmen naar respectievelijk 1,2% in 2026 en 1,1% in 2027 (conform cijfers DNB).

In 2022 was nog een recordinflatie van 11,6% gemeten, deze was in 2025 ondertussen gedaald naar 3,0% en BDB voorspelt dat deze verder daalt naar, in 2026 2,4% en 2027 2,3%. Deze cijfers liggen hoger dan wat het DNB voorspelde aan begin van 2024, toen voorspelde ze nog een inflatie van 2,2% voor 2025. De verwachte inflatiecijfers liggen hiermee nog altijd hoger dan het streefcijfer van de Europese Centrale Bank (ECB) van 2,0%.

In Nederland is de werkloosheid in 2025 toegenomen tot 4,0% ten opzichte van 3,7% in 2024. Deze stijging werd voornamelijk zichtbaar in de tweede helft van het jaar. Ondanks deze toename is het cijfer nog altijd laag wanneer deze wordt vergeleken met andere landen om ons heen. Vanwege de toename van de werkloosheid stijgt het aantal WW-uitkeringen in Nederland. Ook zagen we dat in 2025 het aantal vacatures geleidelijk afnam en dat daarmee minder vacatures beschikbaar waren dan werklozen (100 werklozen per 93 openstaande vacatures).

De effecten hiervan zien we ook terug in de verwachte stijging van de huizenprijzen. Zo voorspelt de DNB dat de woningwaardestijging de komende jaren langzaam gaat afnemen tot ongeveer 4% per jaar.

Na april 2025 nam het consumentenvertrouwen geleidelijk toe. Toch noteerde januari 2026 opnieuw een daling, dit kwam voornamelijk door het oordeel over economisch klimaat en geopolitieke spanningen in de wereld. Hiermee lag het consumentenvertrouwen eind 2025/ begin 2026 nog altijd onder gemiddelde over de afgelopen 20 jaar.

Medio 2025 verlaagde de ECB haar rente naar 2,0%; begin 2026 is deze rentestand nog altijd behouden, waarmee de rentestand al reeds enige tijd stabiel is. Hoewel nu nog geen renteverhogingen worden verwacht, kunnen deze door de geopolitieke spanningen in de wereld altijd toenemen.

---

1. Visie en beleid

Grondbeleid

Op 16 april 2019 is de Nota Grondbeleid door de raad vastgesteld, met als uitgangspunt het concept 'sturend grondbeleid', waarbij de gemeente per project bekijkt welke grondpolitiek wordt toegepast. De gemeente heeft vooral een faciliterende rol, maar waar meer directe invloed van de gemeente nodig is, voert zij een actief grondbeleid. Bij elke gebiedsontwikkeling is sprake van onderhandeling en een overeenkomst tussen de gemeente en een of meerdere marktpartij(en). In de Nota Grondbeleid is uitgesproken dat de gemeentelijke voorkeur uitgaat naar het overeenkomen van een anterieure overeenkomst met de marktpartijen. Dit in tegenstelling tot kostenverhaalregels via het Omgevingsplan. De gemeente hanteert met betrekking tot gronduitgifte marktconforme grondprijzen en bepaalt per plan de meest geschikte grondprijsmethode.

Bij behandeling van de Kadernota 2025 op 2 juli 2024 heeft de raad besloten om voorlopig af te zien van actualisering van de nota Grondbeleid. Hiermee blijft de huidige nota Grondbeleid voorlopig van kracht.

Nota Grondbeleid: Nota waarin het gemeentelijk grondbeleid is verwoord. Deze wordt periodiek herzien en heeft onder andere betrekking op verwervingen, uitgifteprijsvorming, samenwerking, weerstandsvermogen en kostenverhaal.

Grondpolitiek: Synoniem voor grondbeleid. Beleid dat de handelwijze van de gemeente beschrijft met betrekking tot het verwerven en verkopen van grondposities.

Passieve grondpolitiek: Een door gemeente te voeren grondbeleid dat zich beperkt tot het faciliteren, toetsen en verhalen van kosten van ruimtelijke ontwikkelingen van derden/private partijen.

Actieve grondpolitiek: Het actief verwerven van gronden (hier: door de gemeente), om invulling te geven aan het ruimtelijk beleid. De gemeente is grondeigenaar en ondernemer; de gemeente draagt alle kosten en risico's, en incasseert de opbrengsten.

Anterieure overeenkomst: Overeenkomst met marktpartijen voorafgaand aan een gebiedsontwikkeling, waarin afspraken worden gemaakt over onder meer woningbouwprogramma en kostenverhaal. Dit gebeurt privaatrechtelijk, via een overeenkomst.

Kostenverhaalregels: wettelijke mogelijkheid om kosten te verhalen op de particuliere initiatiefnemer. Dit is de publiekrechtelijke weg.

Kostenverhaal

In november 2024 heeft de raad de volgende beleidsnota's vastgesteld:

- Programma Kostenverhaal en financiële bijdragen,
- Beleidsnota Rood-met-groen en
- Beleidsnotitie Uitwerking Rood-met-groeninstrumentarium.

In de Nota Reserves en Voorzieningen zijn daarbij de volgende bestemmingsreserves ingericht:

- Bestemmingsreserve Fysieke Leefomgeving
- Bestemmingsreserve Sociale Woningbouw
- Bestemmingsreserve Landschappelijke kwaliteit (ihkv kwaliteitstoeslag natuur)

De actuele stand van deze reserves kunt u raadplegen achteraan in dit boekwerk bij het overzicht van de reserves & voorzieningen.

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Omgevingswet kent onder meer een kostenverhaalregeling en een regeling over financiële bijdragen.

In voorgenoemde beleidsnota's zijn tarieven opgenomen die worden gevraagd bij zowel particuliere als gemeentelijke bouwplannen. Het kostenverhaal bij particuliere plannen vindt bij voorkeur plaats via privaatrechtelijke / anterieure overeenkomsten. Met de vaststelling van het Programma Kostenverhaal en financiële bijdragen beschikt gemeente Waalre over transparante en eenduidige beleidskaders rondom kostenverhaal en financiële bijdragen.

Programma Kostenverhaal en financiële bijdragen: Programma waarin het gemeentelijk beleid is verwoord met betrekking tot het verplichte kostenverhaal en de afdwingbare financiële bijdragen. De financiële bijdragen zijn (in tegenstelling tot het kostenverhaal) geen wettelijke verplichting, maar een gemeentelijke keuze. In het programma is geïnventariseerd over welke investeringen kosten verhaald kunnen worden en welke ontwikkelingslocaties een bijdrage in de kosten moeten leveren.

Bestemmingsreserve Fysieke leefomgeving: Dit betreft investeringen waar het bestaande en nieuwe gebied profijt van hebben. Er is een functionele samenhang tussen verbeteringen en de groei van de gemeente. De financiële bijdragen fysieke leefomgeving van initiatiefnemers en van de gemeentelijke grondexploitaties worden gestort in de Bestemmingsreserve Fysieke Leefomgeving. Uit de reserve betaalt de gemeente naar rato een deel van de investeringen (cofinanciering). Het overige deel betaalt de gemeente uit de eigen (algemene) middelen. De Bestemmingsreserve Fysieke Leefomgeving kan enkel worden ingezet voor maatregelen die de leefomgeving versterken, zoals groenvoorzieningen, waterbeheer, recreatieve voorzieningen, infrastructuur of andere ruimtelijke kwaliteitsverbeteringen die het algemeen belang dienen en bijdragen aan een duurzame en aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Bestemmingsreserve Sociale Woningbouw: Dit is een vereveningsfonds. In de gemeentelijke woonvisie is vastgelegd dat in iedere woningbouwontwikkeling tenminste 30% sociale huur- en koopwoningen gerealiseerd moet worden. Wanneer dat niet mogelijk is kan verevening plaatsvinden door een bijdrage of onttrekking te doen aan de bestemmingsreserve sociale woningbouw.

Bestemmingsreserve Landschappelijke kwaliteit: Dit is een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling die voortkomt uit de landschapsinvesteringsregeling vanuit de provinciale regeling. Alle ontwikkelingen gelegen in het buitengebied moeten op een goede manier ruimtelijk worden ingepast. Wanneer dat niet fysiek door de initiatiefnemer kan op de ontwikkellocatie, is een bijdrage aan deze reserve aan de orde.

Pachtbeleid

De gemeente Waalre hanteert pachtbeleid dat in september 2017 door de raad is vastgesteld en vanaf 1-1-2018 is geïmplementeerd. Het areaal pachtgronden is nog maar heel beperkt. U heeft bij de behandeling van de kadernota 2025 op 2 juli 2024 besloten om voorlopig af te zien van actualisering van het huidige pachtbeleid.

Woningbouwprogramma en woningmarkt

Het woningbouwprogramma is gebaseerd op de door de raad vastgestelde programmering in de Actualisatie Woonnotitie (2023). Onderlegger hiervan zijn de afspraken in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Regionale Woondeal Zuidoost-Brabant (MRE). Het gewenste woningbouwprogramma is ook gebaseerd op de prognose van bevolking en woningbehoefte, zoals die door de provincie Noord-Brabant periodiek wordt opgesteld. Gezien de druk op de woningmarkt en de regionale schaa sprong wordt gewerkt aan versnelling van het programma.

De gemaakte afspraken over woningbouw in de regio geeft ook een grote woningbouwtaakstelling voor Waalre. Doelstelling is om deze groei in principe te realiseren op de beschikbare inbreidingslocaties (o.a. Brabantiaaterrin, winkelcentrum De Voldijn, diverse ontwikkelingen aan de Eindhovenseweg, transformatie Voldijn en Hoevenakkers). De woningbouwplannen op de uitbreidingslocaties Waalre-noord, HTC-zuid en Ekenrooi-zuid zullen ook moeten gaan voldoen aan de regio-afspraken. Mede in het kader van versnelling is fase 3 van Waalre-noord in ontwikkeling genomen. In 2025 is ook gestart met de ontwikkeling van Ekenrooi-zuid. Gelijkertijd is ook een ontwikkeling op HTC-zuid opgestart.

Het woningbouwprogramma wordt voor een deel gerealiseerd op locaties, die de gemeente zelf in exploitatie heeft. Een groot deel wordt gerealiseerd via particuliere ontwikkelingen. Het programma voor de periode 2026-2035 is opgenomen in de tabel.

Bouwprogramma 2026-2035

Voor de korte en middellange termijn (tot 2035) zijn concrete locaties in ontwikkeling, zowel op grond van de gemeente als particuliere ontwikkelingen. Voor de langere termijn moeten nog extra locaties in ontwikkeling worden genomen. Hiervoor zijn meerdere mogelijkheden in beeld, vooral op inbreidingslocaties. Keuzes hierin worden pas later genomen om flexibel te zijn, zodat goed kan worden gereageerd op mogelijk nieuwe ontwikkelingen op de woningmarkt. Op dit moment is vooral de vraag naar betaalbare woningen groot. Het vraagt extra aandacht om in dit segment woningen toe te voegen.

Bouwprogramma	Oplevering 2026	Oplevering 2027	Oplevering 2028	Oplevering 2029	Oplevering 2030	Oplevering 2031	Oplevering 2032	Oplevering 2033	Oplevering 2034	Oplevering 2035	Totaal
Gemeente projecten	100	55	50	150	150	150	100	100	0	0	855
Particuliere projecten (groot)	26	99	270	250	250	250	0	0	0	0	1.145
Particuliere projecten (klein)	5	12	15	0	22	0	0	0	0	0	54
Projecten nog niet in ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	150	150	150	150	600
TOTAAL	131	166	335	400	422	400	250	250	150	150	2.654
<i>Procentueel</i>	5%	6%	13%	15%	16%	15%	9%	9%	6%	6%	100%

Bouwgronden in exploitatie (BIE)

In 2025 waren er 3 grondexploitaties actief; Waalre Noord Fase 1 & 2, de Bleeck en Trolliuslaan e.o. Bij de jaarrekening 2025, wordt per 31-12-2025 het grondexploitatiecomplex de Bleeck gesloten.

Grondexploitatie: De productie en verkoop van bouwrijpe grond en het inrichten van het openbare gebied.

Bouwgrond in exploitatie (BIE): Officiële benaming in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), om gronden waarvoor een ontwikkelingsplan is opgesteld en een grondexploitatie is vastgesteld door de raad, te duiden. In financiële zin kunnen kosten en opbrengsten worden geboekt (geactiveerd). Voorheen werd de term 'In Exploitatie Genomen Gronden' gebruikt.

Rente- en inflatieparameters in grondexploitatie

Bij het doorrekenen van de grondexploitaties hanteren we de volgende parameters. Naast de standaard parameters zoals in de tabel hieronder aangegeven, kunnen bij projecten project specifieke afwijkingen op basis van contracten voorkomen.

Parameters grondexploitaties	2025	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Kosteninflatie (GWW)	2,0%	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Overige kosteninflatie	werkelijk gerealiseerde kosten	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengsteninflatie uitgifte		0,0%	0,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Opbrengsteninflatie overig		0,0%	0,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Disconteringsvoet (conform BBV)		2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Rekenrente	0,5%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%

De gemeente moet op basis van nieuwe BBV-regelgeving de werkelijk betaalde rente voor grondexploitatieprojecten toerekenen. De benodigde investeringen die in de huidige grondexploitatie geraamd zijn, financiert de gemeente in combinatie van eigen en externe middelen. De te hanteren rekenrente is hierdoor 0,5%. Wanneer het rentepercentage wijzigt, zal dit eveneens effect hebben op lopende grondexploitaties. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille zal in dat geval naar verhouding van vreemd vermogen/ totaal vermogen (gedeeltelijk) worden toegerekend aan de lopende grondexploitatie. De renteberekening vindt in dit geval plaats op basis van de bruto-boekwaarden (per 1 januari-jaar) van de grondexploitaties. Tevens geldt dit voor grondexploitaties waarbij in het kasstromenoverzicht de verantwoorde baten hoger zijn dan de lasten. In dit geval wordt de rente als een baat toegerekend.

Kosteninflatie

Betreffende de kosteninflatie wordt deze op basis van de huidige marktomstandigheden en inschattingen van Metafoor (Outlook Grondexploitaties 2026) en Stadkwadraat BV (Prognose parameters gebiedsontwikkeling 2026) aangepast.

Afhankelijk van de verdere loop van internationale spanningen is het verloop naar de toekomst nog erg onzeker. De afgelopen 2 jaar zijn de kosten dan ook flink gestegen, doch is momenteel een afvlakking van de kostenstijging zichtbaar. Dit blijkt eveneens uit de inschatting van Metafoor en Stadkwadraat BV. Naar verwachting loopt deze terug naar 2,0%.

Eveneens zien we dat de GWW-index minder snel is gestegen dan verwacht. Omwille zekerheidsprincipe, wordt betreffende de kostenstijging voor grond- weg en waterbouw (GWW) de huidige ramingen geactualiseerd naar prijspeil 2026 (inhaalindexering). aan de hand van het nieuwe prijspeil (in overleg met vakdisciplines zoals civiel techniek), de GWW index betreft van januari 2025 tot januari 2026 (*laatst gepubliceerde indexcijfer*); 1,10%. Betreffende de inhaalindexering van de ramingen wordt voorzichtigheidshalve aangesloten een indexering van 2% toegepast. Betreffende de overige jaren baseren we ons voor de kostenindexen op de Outlook 2025 van Metafoor en de cijfers van het CBS, DNB en Stadkwadraat. Betreffende de kostenindex (GWW) hanteren we 3% voor 2026 en 2027 en 2,0% voor 2028 e.v.

Opbrengsteninflatie

Voor het merendeel van de lopende grondexploitaties zijn reeds uitgifteprijs met de kopende partij overeengekomen, tegen een marktconforme prijs op moment van verkoop. Rekening houden met een opbrengststijging is in die situatie niet opportuun.

Op dit moment is de ontwikkeling van de woningprijzen en bouwkosten nog altijd onzeker. Zoals gedacht zijn de bouwkosten iets wat aan het afvlakken en zien we dat de woningprijzen ook minder snel toenemen. Naar verwachting zal in de toekomst opnieuw waardevermeerdering op de grond plaatsvinden, daarom wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe opnieuw een waardestijging van 1,0% gehanteerd betreffende het jaar 2028 e.v.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet wordt gebruikt in het berekenen van de contante waarde van de kasstromen als gevolg van geprognoseerde lasten en baten. Omdat gemeenten de enige partijen zijn die grondexploitaties voeren zijn er vanuit de markt geen gegevens beschikbaar betreffende de disconteringsvoet. Daarom wordt aangesloten bij de aanbevelingen van de Commissie BBV, zijnde 2,0%.

BBV: Afkorting voor Besluit Begroting en Verantwoording. In dit besluit zijn eisen en regels opgenomen met betrekking tot de jaarverslaggeving van de gemeente. Ook de wijze waarop verslag gedaan moet worden over de gemeentelijke grondexploitaties zijn hierin opgenomen.

Tussentijdse winstneming grondexploitaties in 2025

In maart 2018 heeft het BBV de berekeningsmethode voor de tussentijdse winst nader omschreven. Hiermee is niet langer ruimte voor verschil in interpretatie. Deze methode wordt opgelegd, mede om de resultaten van gemeenten onderling vergelijkbaar te maken. De methode staat bekend als de 'percentage of completion' (POC)-methode. De tussentijdse winst wordt berekend door: gerealiseerde kosten/totale kosten te vermenigvuldigen met gerealiseerde opbrengsten/totale opbrengsten en deze fractie (%) te vermenigvuldigen met de geprognoseerde eindwaarde (resultaat), voor zover sprake is van een winstgevend project. Volgens de BBV voldoet ook deze methode aan het 'voorzichtigheidsprincipe'.

Eindwaarde: Het saldo (resultaat van opbrengsten minus kosten) van een grondexploitatie aan het eind van de geprognoseerde looptijd, bij afsluiten.

Tussentijdse winstneming: een (vereenvoudigd) getallenvoorbeeld

Stel het voorziene resultaat van de grondexploitatie (zijnde de som van alle opbrengsten minus de som van alle kosten gedurende de gehele looptijd) is €100.000.

én

na het jaar is 60% van de geraamde kosten gerealiseerd en is 10% van de opbrengsten gerealiseerd dan wordt de tussentijdse winst berekend volgens $60\% * 10\% * \text{€}100.000 = \text{€}6.000$

Door toepassing van bovengeschetste methode is circa € 230.000 tussentijdse winst genomen in 2025 uit de actieve grondexploitatie(s).

Actieve grondexploitatie in 2025	Verwachte winstprognose bij opening 2025 (A)	Verwachte (Tussentijdse) winstneming in 2025 (B)	Verwachte correctie winstneming (C)	Verwachte mutatie actualiseren Grex (D)	Verwachte winstprognose nieuw jaarrekening 2025 E (=A-B-C+D)
Waalre Noord Fase 1 & 2	497.504	230.416	-	414.431	681.519
Trolliuslaan e.o.	-175.745	-	-	-79.937	-255.682
Totaal	321.759	230.416	-	334.494	425.837

Mutaties actieve grondexploitaties in 2025

Bovenstaande tabel geeft de financiële effecten weer van de actualisatieslag van de actieve grondexploitaties eind 2025. De nieuwe resultaten (eindwaarde, kolom E) zijn gecorrigeerd met tussentijdse winstnemingen (kolom B/C) en het actualiseren van de grondexploitatie (m.b.t. gehanteerde uitgangspunten en houdbaarheid ramingen, kolom D).

Eindwaarde: Het saldo (resultaat van opbrengsten minus kosten) van een grondexploitatie aan het eind van de geprognostiseerde looptijd, bij afsluiten.

Voor de grondexploitatie Waalre Noord is sprake van een verbetering. Hoewel de kosten die we voor het bouw- en woonrijp maken op basis van de huidige raming hoger worden ingeschat, zijn eveneens de opbrengsten toegenomen door gemaakte afspraken betreffende indexering van uitgifteprijs en kostenverhaalbijdrage. Dit resulteert onder de streep in een positieve bijstelling van de gemeentelijke grondexploitatie.

Onderstaande tabel toont de geraamde nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten in de resterende exploitatieperiode (de periode vanaf 1 januari 2026).

In de volgende alinea's worden per project de mutaties van het eindresultaat toegelicht. In de raming van de nog te maken kosten wordt eveneens rekening gehouden met de verwachte inflatie (kostenstijging) en rentelasten/renteopbrengsten. In de nog te maken kosten wordt rekening gehouden met circa € 0,18 mln. aan te verwachte kostenstijging en circa € 0,08 mln. aan rentelasten. In de nog te realiseren opbrengsten wordt eveneens rekening gehouden met circa € 0,06 mln. aan nog te realiseren renteopbrengsten.

Actieve grondexploitatie in 2025	Nog te maken kosten na 1-1-2025	Nog te realiseren opbrengsten na 1-1-2025
Waalre Noord Fase 1 & 2	5.262.741	9.862.572
Trolliuslaan e.o.	135.183	-
Totaal	5.397.924	9.862.572

Waalre Noord fase 1 & 2 (complex 54)

Na oplevering van het appartementengebouw De Meervis is in 2019 de vuilstort heringericht als park. De definitieve inrichting en afronding van het park vindt pas plaats, nadat het horecapunt is gerealiseerd. Het gerepareerde bestemmingsplan voor het horecapunt is onherroepelijk geworden. Het beroep tegen het vaststellingsbesluit is onherroepelijk verklaard. De omgevingsvergunning is verleend en onherroepelijk geworden.

De omgevingsvergunning voor het bijzondere woontorentje Waderlo met 5 appartementen op locatie Heistraat-noord fase 2 is verleend. Start bouw was in 2025. De oplevering wordt in 2027 verwacht.

Voor fase 2 van de locatie Heistraat zuid is door de raad het stedenbouwkundig plan Heijde Park vastgesteld. Op basis van het stedenbouwkundig plan is de grondexploitatie geactualiseerd. In 2024 zijn het Beeldkwaliteitsplan (BKP) en het Bestemmingsplan onherroepelijk geworden en zijn tevens de afspraken met ontwikkelaars vastgelegd. In 2025 is de locatie bouwrijp gemaakt en is een gestart met de bouw van 151 woningen.

De Bleek 1 (complex 70)

Op deze locatie zijn 6 patiowoningen voor senioren gebouwd in CPO verband. In 2023 is het bestemmingsplan vastgesteld en onherroepelijk geworden en is de omgevingsvergunning verleend en onherroepelijk geworden. In 2024 is de bouw gestart, de oplevering is in 2025 geweest. De werkzaamheden in de openbare ruimte zijn gecombineerd met de werkzaamheden aan de Traverse Noord. In 2026 moeten nog enkele kleine werkzaamheden aan het groen in De Bleek worden gedaan. Het complex wordt afgesloten.

Trolliuslaan (complex 71)

De (her)inrichting van het bestaande en toekomstige openbaar gebied rond 't Hazzo is in 2023 afgerond. De ontwikkeling van 18 appartementen op de, deels particuliere, gronden aan de zuidzijde van 't Hazzo en 1 woning aan de Klaprooslaan is afgerond. In 2026 moeten er nog enkele herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd, voor wat betreft de infiltratie van hemelwater in een grondwaterbeschermingsgebied, waardoor de grondexploitatie met 1 jaar is verlengd.

Boekwaardeverloop

Onderstaande tabel presenteert het boekwaardeverloop voor het boekjaar 2025 (de periode van 1-1-2025 tot en met 31-12-2025) voor de actieve grondexploitaties. In 2025 is voor zo'n € 3,03 mln aan kosten gemaakt en circa € 4,41 mln. aan (grond)opbrengsten en exploitatiebijdragen gerealiseerd. De gemeente heeft per 31-12-2025 dan nog een saldo van € 4,04 mln. aan netto-investeringen terug te verdienen.

Projectnaam	Boekwaarde opening 2025 (A)	(Verwachte) Mutaties kosten '25 (B)	(Verwachte) Mutaties opbrengsten '25 (C)	(Verwachte) Boekwaarde jaarrekening 2025 (D = A+B-C)
Waalre Noord Fase 1 & 2	5.309.020	3.021.781	4.413.417	3.917.384
Trolliuslaan e.o.	110.488	10.017	-	120.505
Totaal	5.419.508	3.031.798	4.413.417	4.037.890

Boekwaarde: Het saldo van geboekte (gerealiseerde) kosten en opbrengsten op een, in dit geval, grondcomplex.

Grondcomplex: Een boekhoudkundige eenheid van kosten en opbrengsten die verband houdt met werken en werkzaamheden binnen een ruimtelijk en/of functioneel samenhangend gebied.

Plankosten: Verzamelterm voor werkzaamheden die betrekking hebben op gemeentelijke apparaatskosten, ontwikkelingskosten, waaronder onderzoeken en VTA (Vorbereiding, Toezicht en Administratie).

Winstprognose

Van de per 1-1-2026 actief zijnde grondexploitaties zijn de volgende verwachte eindresultaten (zie kolom C in onderstaande tabel) berekend:

Projectnaam	Resultaat (A = B+C+D)	Tussentijdse winstneming t/m 2024 (B)	(Tussentijdse) winstneming in 2025 (C)	NCW per 1-1-2026 (D)	2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Waalre Noord Fase 1 & 2	1.618.273	745.647	230.416	642.210	-	-	681.518	-	-
Trolliuslaan e.o.	-250.669	-	-	-250.669	-255.682	-	-	-	-
Totaal	1.367.605	745.647	230.416	391.541	-255.682	-	681.518	-	-

Als alle nog lopende grondexploitaties gerealiseerd zijn, dan verwacht de gemeente € 1,37 mln winst gerealiseerd te hebben (kolom A), waarvan tot en met 31-12-2025 reeds € 0,975 mln winst is genomen (kolom B en C). De nog te realiseren winst na 1-1-2026 bedraagt € 0,39 mln (kolom A minus kolom B en C), Op de negatieve cijfers in de kolom 'NCW' bij de Trolliuslaan wordt nader ingegaan verderop in deze paragraaf bij het onderdeel verliesvoorziening.

NB: Om geprognostiseerde eindwaarden van de diverse grondexploitaties, met verschillende looptijden, te kunnen vergelijken worden deze teruggerekend naar het huidige prijspeil 1-1-2026. Dit wordt de netto contante waarde genoemd. Het BBV schrijft voor om het meerjarige streefpercentage voor de inflatie in de eurozone hiervoor toe te passen: 2% (disconteringsvoet).

Verschil tussen boekwaarde, netto contante waarde en eindwaarde

Als voorbeeld rekenen we met grondexploitatie Trolliuslaan e.o.:

Boekwaarde

De boekwaarde is het saldo van alle gerealiseerde uitgaven en ontvangsten op een bepaald moment. Per 1-1-2025 is de boekwaarde van project Trolliuslaan e.o. € 110.448,-

In 2025 zijn in totaal voor de Trolliuslaan e.o. € 10.017,- aan uitgaven gerealiseerd en voor € 0 ontvangsten. Daarmee wordt de boekwaarde per 31-12-2025 € 110.448,- + €10.017 (uitgaven 2025) = €120.505 -/- € 0 (ontvangsten 2025) = € 120.505
Een positieve boekwaarde betekent dat er meer uitgaven dan ontvangsten zijn gerealiseerd.

Eindwaarde

Voor project Trolliuslaan e.o. verwachten we nog € 135.183- aan uitgaven te gaan realiseren na 31-12-2025. Daarnaast verwachten we nog € 0 aan inkomsten te gaan realiseren. De eindwaarde van project Trolliuslaan e.o. kunnen we hiermee berekenen: € 0 (verwachte inkomsten na 31-12-2025) -/- € 120.505 (verwachte boekwaarde) -/- € 135.183 (verwachte uitgaven na 31-12-2025) = € -/- 255.682

Netto contante waarde (NCW)

De NCW is de eindwaarde van een project welke is teruggerekend naar het huidige prijspeil 1-1-2026. Voor Trolliuslaan e.o. is de (verwachte) eindwaarde van het project berekend op -/- € 255.682,- per 31-12-2026. Om de eindwaarde terug te kunnen rekenen naar het huidige prijspeil per 1-1-2026 heeft de commissie BBV voorgeschreven dat daarvoor met een disconteringsvoet van 2% moet worden gerekend:

NCW = Eindwaarde / (1 + percentage disconteringsvoet)^t (aantal jaren wat terug gerekend moet worden naar prijspeil)
-/- € 255.682 / (1+0.02)² = -/- € 250.669.

Effecten Vennootschapsbelasting (Vpb)

De gemeente is per 1 januari 2016 voor haar ondernemersactiviteiten Vpb-plichtig. Een van die activiteiten (met de grootste financiële impact) is "het voeren van grondexploitaties". De afgelopen jaren zijn door gemeente Waalre onderstaande bedragen betaald / terugontvangen inzake Vpb:

Aangiftejaar	Bedrag	Betalen/ontvangen	Voorlopig / definitief
2016	30.223	Te betalen	Definitief
2017	-		Definitief
2018	117.782	Te betalen	Definitief
2019	-		Definitief
2020	-		Definitief
2021	-		Definitief
2022	-		Definitief
2023	-		Definitief
2024	71.772	Te betalen	Voorlopig
2025	71.540	Te betalen	Voorlopig
2026	72.540	Te betalen	Voorlopig

Voor het boekjaar 2024, 2025 en 2026 is het definitieve bedrag nog niet bekend.

Nieuwe grondexploitaties

Er zijn in boekjaar 2025 geen nieuwe grondexploitaties geopend. In 2026 zal de grondexploitatie voor complex Waalre Noord fase 3 worden geopend.

Overige ontwikkelingen

De gemeente heeft een aantal percelen in bezit die in aanmerking komen voor woningbouwontwikkeling. Dit zijn echter eigendommen die pas op de (middel)lange termijn zullen worden opgepakt en waarvoor nog geen grondexploitatie is opengesteld. Dit betreft percelen in Ekenrooi Zuid en een deel van het voormalige Boerenbondterrein. Momenteel worden deze eigendommen tijdelijk beheerd zoals in de vorm van verpachte landbouwgrond, paardenweide of tijdelijk evenemententerrein.

Waalre Noord fase 3

De gemeente heeft in het verleden enkele grondposities in dit toekomstig ontwikkelgebied strategisch aangekocht voor de realisatie van een woonwijk Waalre Noord fase 3 (conform Gebiedsvisie Waalre Noord). Opzet is om eerst Waalre Noord fase 1 en 2 te realiseren en vervolgens de overstap te maken naar fase 3. Uit oogpunt van versnelling en een continue bouwstroom is voor deze locatie gestart met planontwikkeling met inzet van een projectleider uit de subsidiegelden vanuit de provincie (flexpool). In de afgelopen jaren is een Omgevingsdialog met alle belanghebbenden gevoerd. Het resultaat, de stedenbouwkundige opzet voor de locatie, heeft uw raad in april 2024 vastgesteld. In 2025 is het stedenbouwkundig schetsontwerp goedgekeurd. In 2026 worden de benodigde RO-procedures doorlopen.

Ekenrooi Zuid

Begin 2025 is de verkenning van ontwikkeling Ekenrooi Zuid gestart. In april 2025 is de startnotitie Ekenrooi Zuid vastgesteld door uw raad. De stedenbouwkundige visie is in februari 2026 vastgesteld en in maart 2026 wordt de anterieure overeenkomst getekend. De verwachting is dat in de tweede helft van 2026 het stedenbouwkundig plan (het vervolg op de stedenbouwkundige visie) wordt vastgesteld. De ruimtelijke procedure wordt in 2026 opgestart.

Waardering grondposities

De gemeente moet elk jaar bijhouden of de grondposities in deze strategische grondvoorraad een lagere boekwaarde hebben dan de marktwaarde van de grondpositie bij de huidige bestemming. Op dit moment heeft de gemeente voor € 1,3 mln aan grondposities geïnvesteerd die voor gebiedsontwikkelingen in aanmerking komen. Uit de strategische grondvoorraad zijn geen directe financiële effecten voor de jaarrekening 2025.

Grond-voorraad	Kern	Sectie-nummer	Opp. m2	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per m2	Verwachte marktwaarde per 1-1-2026	Markt-waarde per m2	Onderbouwing
Waalre Noord fase 3	Waalre	A1754/ A1755/ A4894	8.050	644.000	80,00	646.000	80,25	WOZ taxatie
Waalre Noord fase 3	Waalre	A4018	4.220	28.585	6,77	31.443	7,45	referentie transacties
Waalre Noord fase 3	Waalre	A4308	3.520	23.843	6,77	26.227	7,45	referentie transacties
Waalre Noord fase 3	Waalre	A4485	2.250	89.663	39,85	89.663	39,85	aangekocht in 2020
Ekenrooi Zuid	Aalst	A3364	4.227	28.632	6,77	31.495	7,45	referentie transacties
Ekenrooi Zuid	Aalst	A2905	19.585	132.662	6,77	145.925	7,45	referentie transacties
Ekenrooi Zuid	Aalst	A3611	1.942	13.154	6,77	14.470	7,45	referentie transacties
Ekenrooi Zuid	Aalst	A3704	18.380	124.500	6,77	136.947	7,45	referentie transacties
Boerenbondterrein	Waalre	A4705	9.825	218.068	22,20	982.500	100,00	taxatiewaarde
Totaal			71.999	1.303.107		2.104.670		

Pachtgronden

De gemeente heeft een beperkt areaal aan landbouwgronden in bezit. Dit is het gevolg van strategische grondaankopen uit het verleden, met als doel deze in te kunnen zetten bij grondruil, woningbouwontwikkelingen en natuurcompensatie. Totdat deze gronden kunnen worden ingezet, wordt een deel daarvan verpacht. Gemeente Waalre hanteert eenjarige contracten om volledige beschikking te houden over haar gronden. Gemeente Waalre heeft 11 percelen in pacht uit te geven, in totaal ruim 15 ha.

De regionale pachtnorm voor 2025 was € 1.031/ ha en heeft circa € 16.000,- aan opbrengsten opgeleverd.

Verhuur gronden

Een deel van de verspreid liggende gronden wordt verhuurd voor verschillende doeleinden. Een deel hiervan zijn gronden die wachten op een mogelijke ontwikkeling. Deze gronden worden verhuurd voor verschillende doeleinden zoals paardenwei, bijenkasten of volkstuin.

Daarnaast worden de zogenaamde reststroken verhuurd. Deze gronden worden verhuurd aan de bewoners van naastgelegen percelen en gebruikt als tuingrond. De huuropbrengsten van deze gronden waren in 2025 circa € 8.000,-

Verkoop restgronden

Voor restgronden wordt een passief grondbeleid gevoerd. Er is geen actieve verkoopstrategie. In de regel is de gemeente terughoudend bij de verkoop van gronden omdat de gemeente de gronden als strategisch bezit in eigendom wil behouden voor klimaatadaptieve maatregelen. Er worden niet veel opbrengsten uit gegenereerd. De gemeente verkoopt reststroken op basis van incidentele verzoeken, indien voldaan wordt aan beleidsregels. Dit levert dan ook incidenteel grondopbrengsten op. In 2025 was de opbrengst van incidentele verkoop circa € 13.000,-

Zakelijke rechten

Ten behoeve van de toenemende vraag naar grond voor nuts- en telecomvoorzieningen, als onderdeel van de publieke infrastructuur, is in 2025 besloten om bij voorkeur de betreffende gronden niet zonder meer te verkopen, maar hierop een recht van opstal met -indien nodig- een recht van toegang te vestigen. De gemeente ontvangt hiervoor een eenmalige of jaarlijkse vergoeding. In 2025 is hiervoor een bedrag van circa € 800,- ontvangen.

Overige incidentele grondopbrengsten

Grondopbrengsten die niet onder de reguliere grondexploitatie of onder één van bovengenoemde onderdelen vallen, zoals financiële afdrachten aan de gemeente bijvoorbeeld wegens ontheffing zelfbewoning, bedroegen in 2025 circa € 9.500,-

2. Particuliere initiatieven

Inleiding

De gemeente faciliteert een toekomstig woningbouwprogramma (vanuit volkshuisvestelijke en economische beleidsdoelstellingen) niet alleen via haar eigen bouwprojecten, maar ook via particuliere initiatieven. Hieronder volgt een korte toelichting over de grotere particuliere projecten, die de gemeente op dit moment faciliteert.

Zelfrealisatie: Grondexploitatie die door private partijen zelf wordt uitgevoerd. De rol van de gemeente is beperkt tot het faciliteren (planologisch besluit), toetsen en het (verplicht) kostenverhaal. Gemeente mag niet meer kosten verhalen dan de werkelijke kosten. Deze worden voorafgaand aan het project ingeschat.

Brabantiairrein

De eerste en tweede fase van de ontwikkeling op het voormalig Brabantiairrein zijn reeds langer geleden gerealiseerd. De plannen op het plandeel langs de Tongelreep (de derde en laatste fase) zijn meermaals gewijzigd. Hiervoor is een nieuw plan ontwikkeld: het Brabantiapark. Het plan bestaat uit 112 woningen (waarvan 34 sociale huur). Op 16 november 2023 is de anterieure overeenkomst getekend en in 2024 is de procedure voor

het bestemmingsplan 'Brabantiapark' afgerond. In 2025 is het programma aangepast (van 116 naar 112 woningen; aantal sociale huurwoningen is gelijk gebleven), is de vaststellingsovereenkomst getekend en is het inrichtingsplan afgerond. In 2026 wordt gestart met het bouwrijp maken van het plangebied en de bouw van de opstallen.

Molenstraat/Dreefstraat

Het gebied is volledig woonrijp, grond is overgedragen en een groot deel zijn woningen opgeleverd en bewoond. De bouw van 6 goedkopere koopwoningen is nog niet gestart.

Markt 16

Op de locatie van het voormalig café de Wolderse Wever is een nieuw horecapand met 7 appartementen voorzien. De BOPA-procedure wordt in 2026 doorlopen. Start bouw is voorzien in 2027.

Winkelcentrum De Voldijn

De eigenaar van het winkelcentrum Voldijn wil circa 50 appartementen boven het winkelcentrum realiseren. Hiertoe is eerst de openbare ruimte rondom het winkelcentrum aangepakt. De bodemsanering heeft plaatsgevonden. De door de raad vastgestelde uitgangspunten zijn uitgewerkt in een inrichtingsplan en bouwplan. Medio 2024 is gestart met de omgevingsdialoog en de milieutechnische onderzoeken. Uit onderzoek is gebleken dat het project geen Natura 2000-activiteit is en zonder natuurvergunning kan worden uitgevoerd in overeenstemming met de bepalingen van de Omgevingswet. Voornemen is z.s.m. BOPA in procedure te brengen.

Frederik Hendrikstraat/Gebiedsvisie de Pracht en omgeving.

In april 2026 worden op het zuidelijk deel van de locatie de 26 sociale huurappartementen van woningstichting 'Thuis (WoonST) opgeleverd. In het najaar van 2026 volgt nog een herinrichting van de openbare ruimte door de gemeente.

Zorgcentrum Eeckenrhode

De exploitatiemaatschappij Eeckenrhode wenst 36 appartementen toe te voegen aan de serviceflat Eeckenrhode. Het college heeft aangegeven in principe akkoord te kunnen gaan met de uitbreiding. Een bestemmingsplan is eind 2023 in procedure gebracht en tevens is overeenstemming over een anterieure overeenkomst. Het bestemmingsplan is door de raad goedgekeurd in juni 2024 en is inmiddels onherroepelijk. De omgevingsvergunningsaanvraag is ingediend en de start bouw is voorzien voor eind 2026.

Molenstraat 9-11

Het bestemmingsplan is vastgesteld, de omgevingsvergunning is verleend, de bouw heeft in 2025 plaatsgevonden en de meeste woningen zijn eind 2025 opgeleverd. In de eerste helft van 2026 worden de laatste woningen aan de Molenstraat opgeleverd.

Raadhuisstraat 28

Op het achterterrein van de Aalstermolen zijn 16 kleine woningen (ca 50m²) gerealiseerd. Aan de voorzijde van de Raadhuisstraat worden in 2026 nog twee grondgebonden woningen gerealiseerd.

De Keizer - Locatie Ligtfoot Waalre

In 2023 is, na de oplevering van de woningen, de openbare ruimte van het plan De Keizer ingericht en overgedragen naar de gemeente. In 2026 zal nog een kleine (her)inrichting van de openbare ruimte tussen de plannen De Keizer en Locatie Ligtfoot plaatsvinden, waaronder herinrichting van de WADI als onderdeel van het project herinrichting Gestelsestraat.

Hoek Burgemeester Mollaan en Primulalaan (De Verbinding)

Op de hoek Burgemeester Mollaan - Primulalaan is op de plaats van een bedrijfsverzamelgebouw een nieuw woningbouwplan voor ruim 100 woningen gepland. Het project zit in de initiatieffase. In 2026 wordt de BOPA-procedure gestart.

HTC Waalre

Voor de ontwikkeling van het gebied tussen de Dirck van Hornelaan en de Burgemeester Mollaan, grenzend aan de snelwegen A67 en A2, is in augustus 2025 is het conceptverzoek voor realisatie van circa 500 meergezinswoningen (1-2 persoonshuishoudens) en een logiesgebouw met circa 200 eenheden ingediend, zowel reguliere huurwoningen als in de vorm van shortstay. In december 2025 is dit conceptverzoek, High Tech Campus Waalre, goedgekeurd door het college, waarna de intentieovereenkomst is getekend. De planning is om medio 2026 een anterieure overeenkomst ondertekend te hebben en om in 2026/2027 een wijziging Omgevingsplan te doorlopen. Deze wijziging is een bevoegdheid van de gemeenteraad. De start bouw is gepland in 2027/2028.

Molenstraat 5

Op de locatie Molenstraat 5 is het voormalige bedrijfsgebouw gesloopt. Hier wordt een woonzorg complex voor 24 zorgwoningen met volledig pakket thuis gerealiseerd. De vergunning is verleend en de start bouw is voorzien in 2026.

Wolders Eik (Willibrorduslaan 133-137b)

Op de locatie van het voormalig transportbedrijf is woningbouw in ontwikkeling, genaamd Wolders Eik; een kleinschalig project van 23 woningen in een combinatie van vrijstaande, rijwoningen en beneden-bovenwoningen waarbij het Stationskoffiehuis behouden blijft. De omgevingsvergunning wordt in Q1 2026 verleend. De start bouw is voorzien na de zomer van 2026.

3. Risico's van grondeigendom

De risicobuffer voor actieve grondexploitaties

Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt rekening gehouden met de voorzienbare risico's en deze worden verwerkt in de grondexploitatie. Naast de voorzienbare risico's kan er ook sprake zijn van niet-voorzienbare (onbenoemde en onbekende) risico's. Bij het bepalen van een saldo van een grondexploitatie is hiermee nog geen rekening gehouden. Om de onvoorziene risico's af te dekken maakt de gemeente gebruik van haar algemene reserves (zie ook paragraaf B Weerstandsvermogen).

Weerstandsvermogen: Het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit effect heeft op (andere delen van) de bedrijfsvoering. Bij het bepalen van het beschikbare weerstandsvermogen wordt gekeken naar de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen.

Recent is de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen voor het afdekken van de onvoorziene risico's die gemoeid zijn met de grondportefeuille via de IFLO-methode geactualiseerd en vastgesteld op € 943.581. Dit bedrag is dan ook opgenomen in het benodigd weerstandsvermogen.

IFLO-methode: de IFLO-norm is een snelle en eenvoudige manier om het minimaal noodzakelijke weerstandsvermogen te bepalen. Bij deze methode wordt 10% van de boekwaarde, met 10% van de nog te realiseren kosten samengenomen om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen.

Verliesvoorzieningen

Verliesvoorziening: Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat voor het verwachte verlies van een grondexploitatie direct een verliesvoorziening moet worden getroffen. De getroffen verliesvoorziening moet toereikend zijn om het verwachte tekort van de grondexploitatie af te dekken.

De stand van de voorziening verliezen bouwgrondexploitatie was per 1 januari 2025 € 332.081. De verliesvoorziening wordt eenmaal per jaar gemuteerd bij de jaarrekening op basis van de geactualiseerde grondexploitaties per 31 december van dat betreffende jaar. Dit betekent dat de geraamde verliezen voor complexen per 31 december 2025 worden gemuteerd in de voorziening.

De grondexploitatie Trolliuslaan is geactualiseerd naar een geraamd (verwacht) negatief berekend resultaat van € 250.669 op netto contante waarde. De verliesvoorziening voor dit project bedraagt begin 2025 € 172.299 en wordt bij de jaarrekening 2025 verhoogd met € 78.370 naar het geactualiseerde verwachte verlies per 31-12-2025.

De stand van de voorziening verliezen bouwgrondexploitatie bedraagt per 31-12-2025 € 250.669 een verlaging ten opzichte van de jaarrekening 2024 in verband met de sluiting van het grondexploitatiecomplex De Bleeck.

Afsluiting grondexploitatie

Grondexploitatie complex de Bleek is per 31-12-2025 afgesloten. Nog niet alle werkzaamheden zijn geheel afgerond en er is nog tot 18-4-2028 de mogelijkheid op planschade/ nadeelcompensatie. De raming van de kosten van deze werkzaamheden en planschade zijn wel meegenomen in de afsluiting van de grondexploitatie en komt daarmee uit op een verlies van € 99.094 (31-12-2025). Dit is een beter resultaat dan verwacht. Bij opening aan begin van het jaar werd een verlies verwacht van € 159.782 op eindwaarde.

Paragraaf H. Horizontale verantwoording

Waar gaat de paragraaf over?

Met de komst van de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt, 2016) is deze paragraaf aan de begroting en jaarrekening toegevoegd. Uitgangspunt van deze wet is het verstevigen van de horizontale verantwoording tussen college en gemeenteraad. Hierdoor kan de raad steeds beter zijn controlerende en sturende rol vervullen. In de praktijk betekent dit dat het college eerst verantwoording aflegt aan de raad. De toezichthouders - Rijk en provincie- zien hierop toe. We informeren u in deze paragraaf voor de belangrijkste thema's over de inhoud van de horizontale verantwoording. En op welke manier het college deze verantwoording aan de raad aflegt.

Verantwoording uitvoering wettelijke taken namens de provincie Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant houdt toezicht op de uitvoering van de wettelijke taken die de gemeente Waalre namens de provincie uitvoert. Inwoners en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat die uitvoering goed gebeurt. Voor dit interbestuurlijk toezicht (IBT) maakt de provincie gebruik van een digitaal dashboard. De provincie geeft per toezichtgebied een oordeel: voldoet, voldoet gedeeltelijk en voldoet niet. De toezichtgebieden van de provincie zijn:

1. Financieel toezicht: Beoordelen van de begroting en jaarrekening. De provincie beoordeelt of de terugkerende inkomsten van de gemeente voldoende zijn om de terugkerende kosten te kunnen betalen.
2. Omgevingsrecht: Beoordelen van het beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en handhaving (VTH), het jaarlijks uitvoeringsprogramma VHT en het jaarlijks evaluatieverslag. Daarnaast voert de provincie themaonderzoeken en steekproeven uit.
3. Informatie- en archiefbeheer: Beoordelen van het verslag dat het college ieder jaar uitbrengt aan de raad. Het ene jaar is dit een jaarverslag met verbeterplan, het andere jaar een rapportage over de voortgang van de verbeteringen.
4. Huisvesting vergunninghouders: Beoordelen van de huisvesting van vergunninghouder met gegevens van het Centraal orgaan opvang Asielzoekers (COA) ten aanzien van de halfjaarlijkse opdracht/taakstelling van de rijksoverheid en de Huisvestingswet.

De horizontale verantwoording van het college aan de raad bestaat uit het delen van de resultaten van het interbestuurlijk toezicht. Dat zijn de uitkomsten van het terugkerende (systematisch) toezicht, waarmee de provincie controleert of de gemeente aan de wettelijke eisen voldoet. En de uitkomsten van themaonderzoeken en reality checks, waarmee de provincie vaststelt of de informatie die we geven overeenkomt met de praktijk. Bij de jaarrekening worden het dashboard - met het oordeel per toezichtgebied - opgenomen in deze paragraaf.

Uitkomsten interbestuurlijk toezicht (IBT) door provincie Noord-Brabant

Iedere gemeente krijgt per gebied de score: voldoet niet, voldoet gedeeltelijk of voldoet.

Beoordeling Waalre

Onderwerp	2021	2022	2023	2024	2025
Financieel toezicht					
Huisvesting vergunninghouders peildatum 1 januari					
Huisvesting vergunninghouders peildatum 1 juli					
Informatie- en archiefbeheer					
Omgevingsrecht					

Legenda

	Voldoet
	Voldoet gedeeltelijk
	Voldoet niet
	Verschoonbaar
	Geen systematisch toezicht uitgevoerd

In bovenstaand schema is te zien dat Waalre voor 3 van de 5 onderzochte toezichtgebieden de score 'voldoet' krijgt.

Op de site www.brabant.nl/ibt is het dashboard met de resultaten van Waalre te vinden. U vindt hier ook de resultaten van andere gemeenten.

Verantwoording Sociaal domein

Vanuit de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) wordt voor de horizontale verantwoording kinderopvang, informatie samengebracht op de website waarstaatjegemeente.nl. Jaarlijks wordt voor 1 juli het jaarverslag kinderopvang door het college vastgesteld. En ter verantwoording naar de raad gestuurd. Ook over de leerplicht legt het college ieder jaar voor 1 oktober in een jaarverslag verantwoording af over het afgesloten schooljaar.

Op basis van de Wmo en de Jeugdwet is de gemeente verplicht jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek te houden. Vanaf 2018 wordt de cliëntervaring ieder kwartaal gemeten en jaarlijks - gebundeld in een rapport - aan de raad aangeboden. Hoewel vanuit de Participatiewet een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek niet verplicht is, maakt het ook onderdeel uit van het rapport.

Het Rijk ziet toe op de uitvoering van de wettelijke taken in het sociaal domein.

Verantwoording informatieveiligheid (ENSIA, Eenduidige Normatiek Single Information Audit)

De ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatiebeveiliging verder te professionaliseren. Dit gebeurt door het toezicht te bundelen en aan te sluiten bij de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Het college krijgt hiermee meer overzicht in de stand van zaken van informatiebeveiliging en kan er beter op worden gestuurd.

De horizontale verantwoording bestaat uit:

- een zelfevaluatie aan de hand van vragenlijsten (op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid voor diverse basisregistraties, DigiD en Suwinet);
- een externe audit (DigiD-aansluitingen en Suwinet);
- een verklaring van het college en een toelichting over de informatiebeveiliging in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening;
- de Raad ontvangt jaarlijks een raadsinformatiebrief Informatiebeveiliging;
- publicatie op de website waarstaatjegemeente.nl.

Tevens vindt er over de ENSIA een verticale verantwoording plaats aan de verschillende toezichthouders van het Rijk.

Verantwoording Wet politiegegevens

Volgens de Wet politiegegevens (Wpg) zijn we als werkgever van boa's met opsporingstaken verplicht om iedere vier jaar een externe audit te laten uitvoeren. In 2025 hebben we een externe audit laten uitvoeren. De resultaten van deze audit zijn teruggekoppeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP.) We hebben een afkeurend oordeel ontvangen van de auditor, ondanks de verbeteringen die ten opzichte van de vorige externe audit zijn doorgevoerd. Dit komt door het aangescherpte landelijke beoordelingskader. Vanwege het afkeurend oordeel wordt er een her-audit gepland. We blijven de komende jaren verbeteringen oppakken.

Verantwoording toezichtindicatoren BBV

Op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), zijn gemeenten verplicht om in de begroting en jaarrekening de beoogde of gerealiseerde maatschappelijke effecten toe te lichten aan de hand van een set verplichte en facultatieve beleidsindicatoren. Dit stelt de raad in staat op maatschappelijke effecten te kunnen sturen.

Periodiek leveren landelijke bronhouders van deze indicatoren de meest recente informatie aan via Waarstaatjegemeente.nl. In deze jaarrekening zijn de cijfers van voorjaar 2026 gebruikt. We merken op dat veel bronhouders de indicatoren niet jaarlijks aanpassen waardoor veel indicatoren verouderd of zelfs niet ingevuld zijn. Indicatoren zijn vaak pas interessant wanneer je de ontwikkeling over meerdere jaren bekijkt. Daarom zijn - als ze beschikbaar waren - ook de gegevens uit voorgaande jaren opgenomen. De beleidsindicatoren zijn opgenomen in het jaarverslag.

Verantwoording rechtmatigheid

Met ingang van de jaarrekening 2023 (in 2024 vastgesteld door de raad) is het college verantwoordelijk voor het opstellen van de financiële rechtmatigheidsverantwoording en het verantwoordingsgesprek met de raad. Het college legt daarmee verantwoording af over de naleving van wet- en regelgeving die relevant is voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. De raad bepaalt - binnen de wettelijke mogelijkheden - de normen voor de verantwoording.

Vanaf 2023 controleert de accountant de jaarrekening - inclusief de financiële rechtmatigheidsverantwoording - alleen nog op getrouwheid en niet meer op rechtmatigheid. De wetwijziging benadrukt de kaderstellende en controlerende rol van de raad en de politieke aanspreekbaarheid van het college. De wetwijziging kan een positieve bijdrage leveren aan het debat over de verbetermaatregelen en de kwaliteit van de financiële bedrijfsvoering.

De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening. Een uitgebreide toelichting nemen we op in de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening.

Digitale toegankelijkheid

Gemeenten zijn volgens de wet 'Besluit digitale toegankelijkheid overheid' verplicht hun digitale kanalen te laten voldoen aan de digitale toegankelijkheid eisen. Iedereen moet informatie en diensten van de overheid kunnen bereiken en gebruiken. Digitale toegankelijkheid wordt getoetst aan de hand van de WCAG 2.2 richtlijnen. Deze richtlijnen gaan over techniek en content. Onze gemeente is verantwoordelijk voor de digitale toegankelijkheid van al onze digitale kanalen en moet de status van de toegankelijkheid aantonen met een toegankelijkheidsverklaring.

Wat vraagt de wet:

1. Een toegankelijkheidsverklaring opstellen en publiceren per digitaal kanaal.
2. De verklaring onderbouwen met een onderzoeksrapport (audit) over de toegankelijkheid van de website of applicatie.
3. In de verklaring aangeven welke maatregelen de organisatie neemt om de toegankelijkheid te verbeteren.

Op basis van deze verklaring, onderbouwing en benoemde maatregelen krijgt het digitale communicatiekanaal een status (A: Voldoet volledig, B: Voldoet gedeeltelijk, C: Eerste maatregelen getroffen, D: Voldoet niet, of E: Geen verklaring).

In het Dashboard DigiToegankelijk van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden alle websites, cloudapplicaties en apps van gemeenten beoordeeld op digitale toegankelijkheid. Het is de bedoeling dat ze na verloop van tijd allemaal de status A (voldoet volledig) krijgen. De gemeente werkt hier iedere dag aan, dit is een continu proces en vraagt aandacht, tijd, opleiding en budget. We streven ernaar om voor al onze websites en apps zo snel mogelijk de status A te krijgen.

In het dashboard is in één oogopslag te zien hoe digitaal toegankelijk de gemeente Waalre is. Het dashboard is een hulpmiddel voor de gemeente om meer inzicht te krijgen hoe het er met de digitale communicatie voor staat, maar het dashboard kan ook door toezichthouders (gemeenteraad en provincie) en inwoners gebruikt worden.

De gemeente Waalre is (op het moment van schrijven) verantwoordelijk voor 20 websites en mobiele apps. Zoals het er nu voor staat voldoen 15 websites en mobiele apps aan de wettelijke verplichting en bij 5 apps/websites dient de toegankelijkheidstoets uitgevoerd te worden waardoor deze op dit moment niet voldoen. De gemeente Waalre is verantwoordelijk voor de toetsing, dit gebeurt in afstemming met de leverancier van de betreffende dienst of website. De gemeente Waalre werkt aan het uitvoeren van de toegankelijkheidsonderzoeken en het verbeteren van deze digitale toegankelijkheid. De status van alle websites en apps is te vinden op:

[Zó digitoegankelijk is Gemeente Waalre | Dashboard DigiToegankelijk](#)

Daarnaast werken we binnen de gemeente aan de bewustwording en basiskennis van medewerkers, met kleine stappen die verschil maken.

Paragraaf I. Specificatie baten en lasten gemeenteraad en griffie

Waar gaat de paragraaf over?

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de geraamde en werkelijke uitgaven en inkomsten van uw gemeenteraad en de raadsgriffie.

Specificatie gemeenteraad en griffie	Realisatie 2024	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Salarissen en sociale lasten	323.214	352.370	346.792	352.069	352.069	352.069	352.069
Vergoeding ziektekosten	2.209	2.200	2.358	2.300	2.300	2.300	2.300
Opleidingskosten	17.831	17.500	14.593	19.500	19.500	19.500	19.500
Reis- en verblijfkosten	2.526	4.000	2.599	3.000	3.000	3.000	3.000
Presentiegelden fractievertegenwoordigers	11.698	12.000	9.111	12.000	12.000	12.000	12.000
Tegemoetkoming in kosten fracties	21.750	24.250	21.750	21.750	21.750	21.750	21.750
Kosten BIS	40.219	35.000	40.535	35.000	35.000	35.000	35.000
Diverse kosten gemeenteraad	17.564	10.000	6.585	13.000	13.000	13.000	13.000
Advertentiekosten	6.706	8.000	4.783	8.000	8.000	8.000	8.000
Kosten collegevorming	-	-	-	10.000	-	-	-
Totaal lasten gemeenteraad	443.717	465.320	449.106	476.619	466.619	466.619	466.619
Salarissen en sociale lasten	321.532	331.479	334.797	326.005	326.005	326.005	326.005
Reis- en verblijfkosten	3.174	2.000	3.093	3.000	3.000	3.000	3.000
Diverse kosten griffie	743	1.000	830	1.000	1.000	1.000	1.000
Opleidingskosten	1.541	2.500	1.614	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal lasten griffie	326.990	336.979	340.334	332.505	332.505	332.505	332.505
Periodieke controle accountant	25.062	87.000	79.884	65.000	65.000	65.000	65.000
Totaal lasten jaarverslag	25.062	87.000	79.884	65.000	65.000	65.000	65.000
Lasten lokale rekenkamer	29.244	30.000	36.294	31.000	31.000	31.000	31.000
Totaal lasten rekenkamerfunctie	29.244	30.000	36.294	31.000	31.000	31.000	31.000
Totaal lasten	825.013	919.299	905.618	905.124	895.124	895.124	895.124
Terugbetaling vergoeding fractieondersteuning	7.049	10.000	13.299	7.500	7.500	7.500	7.500
Totaal baten	7.049	10.000	13.299	7.500	7.500	7.500	7.500
Saldo (baten - lasten)	-817.964	-909.299	-892.318	-897.624	-887.624	-887.624	-887.624

Paragraaf J Wet Open Overheid (WOO)

Waar gaat de paragraaf over?

De Woo regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo betreft passieve en actieve openbaarmaking van informatie door de overheid en is op 1 mei 2022 van kracht geworden voor het passieve gedeelte (lees Woo-verzoeken).

In 2024 is de verplichte actieve openbaarmaking op grond van de Woo in werking getreden. Sinds 2023 maken we al documenten uit meerdere informatiecategorieën openbaar en vanaf 2024 maken we gebruik van verwijzing op een landelijk platform voor centrale vindbaarheid van deze informatie, de zg. verwijzindex. De Woo gaat grote impact hebben op onze werkprocessen en werkwijzen en daarom hebben overheden meerdere jaren de tijd om de wet te implementeren. Voor de implementatie heeft Waalre een duidelijke planning voor ogen.

Voor het jaar 2025 hebben we ten aanzien van de Woo de volgende doelen:

- **Actieve openbaarmaking.** Inmiddels hebben we een 13-tal informatie categorieën openbaar gemaakt, volgens planning in de eerste en tweede tranche, en bereiden we ons verder voor op de inwerkingtreding van de actieve openbaarmaking, in de derde en vierde tranche. We inventariseren de impact die de wet op de verschillende onderdelen van onze organisatie heeft en welke aanpassingen er nodig zijn in processen, werkwijzen en systemen. We leggen daarbij steeds de relatie met andere wetgeving (o.a. de Wet elektronische publicaties (WEP) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)).
- **Passieve openbaarmaking.** De organisatie is uitgebreid met een Woo-contactfunctionaris. Hiermee verbeteren we de regie, het overzicht en doorlooptijden van Woo-verzoeken en daarmee onze dienstverlening. Met de opgedane ervaringen gaan we het proces van passieve openbaarmaking verder optimaliseren.
- **Verbetering van de informatiehuishouding.** De Woo zegt dat we de digitale informatiehuishouding verder moeten optimaliseren. De centrale opslag van informatie in ons digitale zaakstelsel is hiervoor van groot belang, waardoor de vindbaarheid van informatie geoptimaliseerd wordt. De komende jaren zullen gericht zijn op het aanpassen van de werkwijzen hierop en het gebruik van andere opslagmedia verder terugdringen. Daarnaast willen we een automatiseringslag maken vanuit deze informatiehuishouding, via anonimiseren naar publiceren.

Bij de jaarrekening van 2026 zullen we verantwoording afleggen over de doelen van 2026.

B: De jaarrekening

1. Baten en Lasten

1.1 Totaaloverzicht van baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 oorspronkelijk			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Rekening 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 0 Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	10	2.512	-2.502	10	2.578	-2.568	13	3.457	-3.444
0.2 Burgerzaken	398	682	-284	398	694	-296	425	693	-268
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	41	38	3	41	29	12	73	64	9
Saldo programma 0 Bestuur en ondersteuning	449	3.232	-2.783	449	3.301	-2.852	512	4.214	-3.703
Programma 1 Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	77	1.131	-1.054	77	1.191	-1.114	78	1.187	-1.109
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	448	-448	-	569	-569	6	565	-559
Saldo programma 01 Veiligheid	77	1.579	-1.502	77	1.760	-1.683	84	1.752	-1.668
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat									
2.1 Verkeer en vervoer	42	2.795	-2.753	132	2.906	-2.774	435	2.809	-2.374
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	13	13	-	13	13	-
Saldo programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	42	2.795	-2.753	145	2.919	-2.774	447	2.821	-2.374
Programma 3 Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	2	131	-129	2	124	-122	1	117	-116
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	46	51	-5	46	51	-5	41	43	-2
3.4 Economische promotie	250	23	227	220	23	197	249	20	229
Saldo programma 3 Economie	298	205	93	268	198	70	292	180	112
Programma 4 Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	74	-74	-	164	-164	-	169	-169
4.2 Onderwijshuisvesting	306	692	-386	306	665	-359	338	696	-358
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	64	624	-560	86	628	-542	88	595	-507
Saldo programma 4 Onderwijs	370	1.390	-1.020	392	1.457	-1.065	426	1.460	-1.034
Programma 5 Sport, cultuur en educatie									
5.1 Sportbeleid en activering	69	195	-126	171	196	-25	169	195	-26
5.2 Sportaccommodaties	1.053	1.851	-798	1.053	1.929	-876	1.034	1.842	-808
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	11	97	-86	11	97	-86	11	104	-93
5.5 Cultureel erfgoed	-	14	-14	-	14	-14	-	10	-10
5.6 Media	17	379	-362	112	574	-462	113	546	-433

	Begroting 2025 oorspronkelijk			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Rekening 2025		
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	15	2.129	-2.114	15	2.145	-2.130	43	2.116	-2.073
Saldo programma 5 Sport, cultuur en educatie	1.165	4.665	-3.500	1.362	4.955	-3.593	1.369	4.812	-3.443
Programma 6 Sociaal domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	444	1.755	-1.311	425	1.795	-1.370	369	1.799	-1.430
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO		573	-573		581	-581		610	-610
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd		922	-922		1.263	-1.263		1.209	-1.209
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		696	-696	8	985	-977	20	904	-884
6.3 Inkomensregelingen	3.298	5.039	-1.741	3.608	4.961	-1.353	4.398	5.242	-844
6.4 WSW en beschut werk		1.249	-1.249		1.252	-1.252		1.251	-1.251
6.5 Arbeidsparticipatie		368	-368		368	-368		385	-385
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	3	491	-488	3	591	-588	3	659	-656
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	100	1.500	-1.400	100	1.400	-1.300	98	1.561	-1.463
6.712 Begeleiding (WMO)		1.090	-1.090		990	-990		849	-849
6.713 Dagbesteding (WMO)			-		90	-90		93	-93
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal			-			-		112	-112
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal		3.860	-3.860		3.360	-3.360		2.319	-2.319
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk			-			-		191	-191
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal			-			-		104	-104
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal			-			-		392	-392
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk		85	-85		85	-85		40	-40
6.791 PGB WMO		260	-260		260	-260		225	-225
6.792 PGB Jeugd		100	-100		100	-100		92	-92
6.821 Jeugdbescherming		153	-153		153	-153		110	-110
6.822 Jeugdreclassering		48	-48		48	-48		61	-61
6.91 Coördinatie en beleid WMO		114	-114		145	-145		126	-126
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd		184	-184		184	-184		175	-175
Saldo programma 6 Sociaal domein	3.845	18.487	-14.642	4.144	18.611	-14.467	4.888	18.510	-13.622
Programma 7 Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	208	999	-791	216	939	-723	239	918	-679
7.2 Riolerings	1.777	1.397	380	1.777	1.397	380	1.795	1.379	416
7.3 Afval	2.214	1.759	455	2.214	1.757	457	2.215	1.677	538
7.4 Milieubeheer	345	919	-574	366	939	-573	382	807	-425
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	70	122	-52	70	122	-52	68	113	-45
Saldo programma 7 Volksgezondheid en milieu	4.614	5.196	-582	4.643	5.154	-511	4.698	4.893	-194

	Begroting 2025 oorspronkelijk			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Rekening 2025		
Programma 8 ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing									
8.1 Ruimtelijke ordening	110	1.027	-917	350	1.271	-921	552	1.128	-576
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	661	661	-	3.375	2.975	400	5.279	4.853	426
8.3 Wonen en bouwen	884	1.288	-404	887	1.444	-557	1.248	1.380	-132
Saldo programma 8 ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.655	2.976	-1.321	4.612	5.690	-1.078	7.079	7.361	-282
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen, waarvan besteding niet gebonden	5.651	463	5.188	5.651	493	5.158	5.647	467	5.180
Algemene uitkering	29.970	0	29.970	31.161	0	31.161	31.700	0	31.700
Dividend	12	0	12	12	0	12	13	0	13
Saldo financieringsbehoefte	13	0	13	-285	-250	-35	61	116	-55
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	384	141	243
Saldo Algemene dekkingsmiddelen	35.646	463	35.183	36.539	243	36.296	37.806	724	37.082
Kosten overhead	165	7.459	-7.294	158	6.854	-6.696	147	7.173	-7.026
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	215	-215	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	48.326	48.662	-336	52.789	51.142	1.647	57.748	53.900	3.848
Mutaties reserve									
Storting in reserves		264	-264		1.423	-1.423		1.340	-1.340
Ontrekking aan reserves	246		246	525		525	341		341
Saldo Mutaties reserve	246	264	-18	525	1.423	-898	341	1.340	-1.000
Gerealiseerd resultaat	48.572	48.926	-354	53.314	52.565	749	58.089	55.240	2.848

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 oorspronkelijk			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Rekening 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	449	3.232	-2.783	449	3.301	-2.852	512	4.214	-3.703
Programma 1 Veiligheid	77	1.579	-1.502	77	1.760	-1.683	84	1.752	-1.668
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	42	2.795	-2.753	145	2.919	-2.774	447	2.821	-2.374
Programma 3 Economie	298	205	93	268	198	70	292	180	112
Programma 4 Onderwijs	370	1.390	-1.020	392	1.457	-1.065	426	1.460	-1.034
Programma 5 Sport, cultuur en educatie	1.165	4.665	-3.500	1.362	4.955	-3.593	1.369	4.812	-3.443
Programma 6 Sociaal domein	3.845	18.487	-14.642	4.144	18.611	-14.467	4.888	18.510	-13.622
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	4.614	5.196	-582	4.643	5.154	-511	4.698	4.893	-194
Programma 8 ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.655	2.976	-1.321	4.612	5.690	-1.078	7.079	7.361	-282
Algemene dekkingsmiddelen	35.646	463	35.183	36.539	243	36.296	37.806	724	37.082
Overhead	165	7.459	-7.294	158	6.854	-6.696	147	7.173	-7.026
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	215	-215	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	48.326	48.662	-336	52.789	51.142	1.647	57.748	53.900	3.848
Saldo Mutaties reserve	246	264	-18	525	1.423	-898	341	1.340	-1.000
Gerealiseerd resultaat	48.572	48.926	-354	53.314	52.565	749	58.089	55.240	2.848

1.2 Algemene dekking

Algemene dekking

0.5 Treasury

Op dit taakveld worden alle lasten en baten van rente verwerkt.

- De werkelijk betaalde rente van aangegane geldleningen
- De ontvangen rente van uitgeleende gelden
- De doorberekende rente aan andere taakvelden (onderdeel van de kapitaallasten)

0.61, 0.62 en 0.64 gemeentelijke belastingen

Op dit taakveld staan bij de inkomsten de opbrengsten van de onroerende zaakbelasting en de precariorechten. De stijging van de inkomsten is het gevolg van areaaluitbreiding en de verhoging van de tarieven. Aan de uitgavenkant staan de kosten die nodig zijn voor de aanslagoplegging en de inning van deze belastingen.

0.7 Algemene uitkering

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

0.8 overige baten en lasten

Wat niet op andere taakvelden thuis hoort wordt op dit taakveld verwerkt. Dit zijn hoofdzakelijk administratieve boekingen.

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
0.5 Treasury	46	0	-250	116	-366
0.61 OZB woningen	0	0	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	516	463	493	467	26
0.8 Overige baten en lasten	35	0	0	141	-141
Totaal Lasten	597	463	243	724	-481
Baten					
0.5 Treasury	153	25	-273	74	-346
0.61 OZB woningen	4.132	4.633	4.633	4.631	2
0.62 OZB niet-woningen	904	1.015	1.015	1.009	6
0.64 Belastingen overig	2	3	3	7	-5
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	29.502	29.970	31.161	31.700	-539
0.8 Overige baten en lasten	-16	0	0	384	-384
Totaal Baten	34.678	35.646	36.539	37.806	-1.267
Gerealiseerd resultaat	-34.080	-35.183	-36.296	-37.082	786

Toelichting

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

0.5 Treasury (nadeel € 366.000)

- In de 2e turap van 2025 heeft een geraamde bijstelling van de rentelasten op investeringen plaatsgevonden. De werkelijke boeking van de bijstelling rentelasten moet in samenhang bekeken worden met het voordeel op taakveld 0.5 inkomsten. Per saldo een negatief resultaat van € 20.000 op rentelasten investeringen.

0.64 Belastingen overig (voordeel € 26.000)

- € 28.000 voordeel
  - Bestaande uit lagere salariskosten, de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 2.000 nadeel
  - Diverse kleine verschillen

0.8 Overige baten en lasten (nadeel € 141.000)

- € 78.000 nadeel
  - Dit betreft een mutatie in de verliesvoorziening van de grondexploitatie (zie hiervoor paragraaf G Grondbeleid).
- € 52.000 nadeel
  - Dit betreft een toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren ten laste van de exploitatie.
- € 11.000 nadeel
  - Diverse kleine verschillen

Toelichting verschillen baten:

0.5 Treasury (voordeel € 346.000)

- € 46.000 voordeel
  - Ontvangen rente op rekeningcourant en schatkist hoger dan geraamd.
- € 298.000 voordeel
  - In de 2e turap van 2025 heeft een geraamde bijstelling van de rentelasten op investeringen plaatsgevonden. De werkelijke boeking van de bijstelling rentelasten moet in samenhang bekeken worden met het nadeel op taakveld 0.5 uitgaven. Per saldo een negatief resultaat van € 20.000 op rentelasten investeringen.
- € 2.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen

0.61 OZB woningen (nadeel € 2.000)

- Voor het jaar 2025 moeten nog enkele aanslagen opgelegd worden en zijn er aanslagen verminderd na bezwaar en beroep.

0.62 OZB niet-woningen (nadeel € 6.000)

- Voor het jaar 2025 zijn er aanslagen verminderd na bezwaar en beroep.

0.64 Belastingen overig (voordeel € 5.000)

- Meer baten uit precario dan geraamd door het opleggen van eiland-terrassen.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds (voordeel € 539.000)

- Voordeel € 539.000 door een hogere uitkering uit het gemeentefonds dan geraamd. Op 16 december 2025 is de decembercirculaire van het gemeentefonds ontvangen.
Aanpassing van de accessen en aanpassing van hoeveelheden levert een eenmalig voordeel op voor 2025 van € 67.000. Daarnaast zijn er in 2025 nabetalingsontvangingen over 2023 en 2024 van in totaal € 472.000.

0.8 Overige baten en lasten (voordeel € 384.000)

- € 345.000 voordeel
  - Dit betreft de vrijval van het krediet herinvestering na kavelruil Dommeldal de Hogt. Bij de besluitvorming van de kavelruil in 2019 heeft de raad het college de opdracht gegeven om voor het bedrag een (agrarische) grondpositie in het buitengebied op te bouwen. Het afgelopen jaar hebben zich maar een beperkt aantal kansen tot grondaankoop voorgedaan, waarvan op dit moment het saldo € 345.000 bedraagt. In overleg met onze accountant stellen we voor bij de besluitvormende vergadering van de jaarstukken 2025 de gemeenteraad een bestemmingsreserve hiervoor in te stellen.
- € 26.000 voordeel
  - Dit betreft een onttrekking uit de voorziening dubieuze debiteuren ten gunste van de exploitatie.
- € 14.000 voordeel
  - Diverse kleine verschillen

1.3 Overhead

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
0.4 Overhead	7.445	7.459	6.854	7.173	-319
Baten					
0.4 Overhead	193	165	158	147	11
Gerealiseerd resultaat	7.252	7.294	6.696	7.026	-330

Overhead

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten:

0.4 Overhead (nadeel € 319.000)

- € 56.000 voordeel valt weg tegen nadeel op lasten overhead
- € 25.000 voordeel door lagere storting in voorziening personele verplichtingen
- € 62.000 nadeel door overschrijding overige uitgaven personeel (wervingskosten, arbo-kosten, verzekeringen voor personeel)
- € 45.000 nadeel lagere storting voorziening verlofsparen
- € 52.000 voordeel opleidingskosten
- € 308.000 nadeel salariskosten; de toelichting m.b.t. de inhuur- en salariskosten op organisatieniveau is terug te vinden in programma 00 Bestuur en Ondersteuning.
- € 20.000 nadeel door hogere kosten voor ambtsjubilea die niet zijn geraamd
- € 16.000 nadeel op invorderingskostenkosten die wegvallen tegen hogere invorderingsopbrengsten.
- € 15.000 nadeel op onderhoudskosten Huis van Waalre
- € 16.000 voordeel op drukwerk en bureaubehoefden
- € 50.000 voordeel op automatiseringskosten
- € 107.000 nadeel op lagere doorberekening salariskosten overhead aan taakvelden afval, riool en grondexploitaties
- € 28.000 voordeel op voorlichtingskosten
- restant zijn diverse kleinere verschillen

Toelichting verschillen baten:

0.4 overhead (nadeel € 11.000)

- € 8.000 voordeel meer ontvangsten uit Wazo middelen dan geraamd
- € 22.000 voordeel meer ontvangsten uit invorderingsprocedures dan geraamd
- € 9.000 voordeel SDE-subsidie Huis van Waalre
- € 2.000 voordeel uitleen uren aan Plusteam
- € 4.000 voordeel diverse kleine verschillen
- € 56.000 nadeel valt weg tegen voordeel op baten op overhead

1.4 Vennootschapsbelasting

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	22	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	22	0	0	0	0

1.5 Onvoorzien

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
0.8 Overige baten en lasten	0	215	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	215	0	0	0

Onvoorzien

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag voor onvoorzien opgenomen. € 100.000 structureel onvoorzien en € 115.000 eenmalig onvoorzien.

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

Begrotingswijziging	omschrijving	Mutatie	saldo
		onvoorzien	onvoorzien
0	Saldo begroting 2025		-352.000
0	Primitieve begroting 2025 eenmalig	115.000	-237.000
0	Primitieve begroting 2025 structureel	100.000	-137.000
0	Septembercirculaire 2024	-11.000	-148.000
2	4e turap 2024	118.000	-30.000
4	Renovatie kunstgras DVS Hockey	-2.000	-32.000
8	1e turap 2025	-423.000	-455.000
12	2e turap 2025	1.208.000	753.000
12	2e turap 2025 storting geraamd rekeningsaldo in reserve vrij besteedbaar	-753.000	-

1.6 Mutaties reseve

Wat heeft het gekost? (bedragen x € 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Originele Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wijz.	Realisatie 2025	Vershil
Lasten					
0.10 Mutaties reserves	1.070	264	1.423	1.340	82
Baten					
0.10 Mutaties reserves	1.119	246	525	341	185
Gerealiseerd resultaat	-49	18	898	1.000	-102

Vergelijking van de bijgestelde begroting 2025 met de realisatie 2025 levert de volgende verschillen op:

Toelichting verschillen lasten (storting in reserves):

- € 82.000 voordeel
Niet begrote storting uit de GREX naar reserves: lokaal fonds en regionaal fonds.
Zie ook taakveld 8.2 Grondexploitaties (niet-bedrijventerrein).

Toelichting verschillen lasten (storting in reserves):

- € 185.000 nadeel
Lagere storting in de reserve overlopende posten op basis van werkelijke uitgaven voor de taskforce sociaal domein en budgetoverheveling.

1.7 Presentatie van structureel rekeningsaldo

Presentatie van het structureel rekeningsaldo (x € 1.000)			
	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	4.214	512	-3.703
Veiligheid	1.752	84	-1.668
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.821	447	-2.374
Economie	180	292	112
Onderwijs	1.460	426	-1.034
Sport, cultuur en educatie	4.812	1.369	-3.443
Sociaal domein	18.510	4.888	-13.622
Volksgesondheid en milieu	4.893	4.698	-194
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.361	7.079	-282
Totaal van de taakvelden	46.003	19.795	-26.208
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	724	37.805	37.082
Overzicht overhead	7.173	147	-7.026
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	0	0	0
Subtotaal taakvelden (incl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien)	53.900	57.747	3.848
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.340	341	-1.000
Geraamd resultaat exclusief reserves	55.240	58.088	2.848
Incidentele baten en lasten	1.798	4.019	-2.221
Structureel rekeningsaldo			627

1.8 Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Omschrijving	Baten		Lasten	
	Exploitatie	Waarvan tgv reserves (eenmalige lasten)	Exploitatie	Waarvan tlv reserves (eenmalige baten)
Septembercirculaire 2025 van Ark middelen en hervormingsagenda jeugd	780.000	350.000		
Correctie spaarverlof	479.000			
Storting voorziening wethouders overgang naar ABP			759.000	
rente schatkistbankieren	46.000			
Diverse onttrekkingen uit de reserves <€ 20.000			34.421	34.421
Totaal bestuur en ondersteuning	1.305.000	350.000	793.421	34.421
Bijdrage degeneratievergoedingen aanleg kabels en leidingen	263.275			
Spuk schoon en emissieloos bouwen (SEB)	29.000			
Samenwerking bereikbaarheidsagenda Zuid-Oost Brabant/vervolgonderzoek doorfietsroute	25.000	25.000	90.119	90.119
Totaal verkeer, vervoer en waterstaat	317.275	25.000	90.119	90.119
Terugbetaling subsidie bibliotheek 2024	28.000			
Onderhoud sportparken duurder door extreme regenval			34.000	
krediet NPO	22.073		23.958	
Totaal sport, cultuur en recreatie	22.073	-	57.958	-
Opvang Oekrainers	659.000		167.000	
De pracht en omgeving	70.000	70.000		
reserve sociaal domein	500.000	500.000		
leningen TOZO voorgaande jaren			162.000	
WMO	176.000		229.000	
Jeugd	317.000			
Samenkracht en burgerparticipatie			56.000	
Inkomensregelingen	128.000			
Taskforce Sociaal domein			38.183	38.183
Diverse onttrekkingen uit de reserves en exploitatie <€ 20.000	12.500		25.540	12.390
Totaal sociaal domein	1.862.500	570.000	677.723	50.573
Krediet klimaatmiddelen (CDOKE en LAI)	276.423		276.423	
Krediet aanpak energiearmoede	40.371		40.371	
Totaal volksgezondheid en milieu	316.794	-	316.794	-
Spuk schoon en emissieloos bouwen (SEB)	137.820			
Extern advies omgevingsplannen	27.000			
Resultaat GREX	230.000			
Leges omgevingsvergunningen	318.000			
Dwangsommen	43.000			

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Subsidie realisatiestimulans woningbouw	329.000			
Kredieten tijdelijke wooneenheden mr slootsweg en hoevenakkers	41.573		37.295	
Storting uit anterieure overeenkomsten	60.543	60.543		
Storting uit Grexen	154.828	154.828		
Totaal ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing	1.341.764	215.371	37.295	-
Totaal alle programma's	5.179.406	1.160.371	1.973.310	175.113

Toelichting incidentele baten en lasten per programma

Omschrijving (toelichting)

- Septembercirculaire 2025 van Ark middelen en hervormingsagenda jeugd
  - voor de hervormingsagenda jeugd is in 2025 € 350.000 in de reserve is gestort.
- Correctie spaarverlof
  - De voorziening voor verlofsparen is gebaseerd op het daadwerkelijk opgebouwde saldo in het spaarverlofpotje. De eerdere voorziening hield echter ook rekening met het verlof dat medewerkers nog konden sparen. Dat is niet noodzakelijk en laten we daarom vrijvallen.
- Storting voorziening wethouders overgang naar ABP
  - Conform de Wet toekomst pensioenen (Wtp) om de pensioenen van (oud) wethouders over te brengen naar een landelijke pensioenuitvoerder is door BZK een berekening gemaakt wat de gevolgen voor Waalre zijn. Dit betekent dat Waalre een extra storting in de voorziening heeft moeten verwerken om te voldoen aan de berekende stand.
- Rente schatkistbankieren
  - Op de ontvangen rente voor het schatkistbankieren is een voordeel gerealiseerd.
- Bijdrage degeneratievergoedingen aanleg kabels en leidingen
  - In 2025 zijn er veel werkzaamheden geweest aan kabels en leidingen wat heeft geleid tot flink hogere bijdragen.
- Spuk schoon en emissieloos bouwen (SEB)
  - Dit betreft een eenmalige bijdrage specifieke uitkering voor de inzet van materiaal voor schoon en emissieloos bouwen voor de openbare ruimte.
- Samenwerking bereikbaarheidsagenda Zuid-Oost Brabant/vervolgonderzoek doorfietsroute
  - Tot en met 2026 zijn we verplicht een bijdrage te betalen voor administratieve lasten en projecten. Voor het totaal van deze kosten is de reserve bereikbaarheidsagenda ZOB gevormd. De jaarlijkse kosten worden gedekt uit deze reserve.
- Terugbetaling subsidie bibliotheek 2024
  - in 2025 heeft de gemeente een eindafrekening gestuurd voor de subsidie 2024, waarbij de bibliotheek een deel moest terugbetalen.
- Onderhoud sportparken duurder door extreme regenval
  - Het onderhoud op de sportparken Aalst en Waalre vallen incidenteel duurder uit vanwege extreme regenval.
- Krediet NPO

- Het betreft kosten en opbrengsten geboekt voor de uitvoering van het nationaal onderwijsprogramma.
- Opvang Oekraïners
  - Dit betreft zowel eenmalige baten als eenmalige lasten voor de opvang van Oekraïners.
- De pracht en omgeving
  - De herinrichting van de openbare ruimte om het plangebied De Pracht wordt betaald uit de grondverkoop van gemeentegrond.
- Reserve sociaal domein
  - Door aframing van het budget jeugdhulp is een bedrag gestort in de reserve sociaal domein.
- Leningen TOZO voorgaande jaren
  - In 2020 en 2021 heeft de gemeente leningen verstrekt aan ondernemers in het kader van de Coronacrisis. De afgelopen jaren zijn ondernemers op deze leningen gaan terugbetalen. Aangezien destijds het Rijk deze leningen voor 100% vergoed heeft dienen de ontvangen bedragen ook weer aan het Rijk te worden terugbetaald. In 2025 heeft deze correctie van ontvangen bedragen van voorgaande jaren plaatsgevonden.
- WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning)
  - Eenmalige lagere kosten. De verklaring ligt deels in maatregelen vanuit de Taskforce Sociaal Domein.
- Jeugd
  - Eenmalige lagere kosten. De verklaring ligt deels in maatregelen vanuit de Taskforce Sociaal Domein.
- Samenkracht en burgerparticipatie
  - De specifieke uitkeringen voor 2025 zijn uiteindelijk definitief lager vastgesteld.
- Inkomensregelingen
  - Diverse kleine voordelen binnen de budgetten zoals bijzondere bijstand.
- Taskforce Sociaal domein
  - De Taskforce streeft naar structureel meer grip op de uitgaven van jeugdhulp en Wmo waardoor we binnen de begroting kunnen blijven. Hiervoor is een programmaplan opgesteld. Voor de uitvoering hiervan is een eenmalig krediet verstrekt.
- Krediet klimaatmiddelen (CDOKE en LAI)
  - Het betreft hier kosten en opbrengsten voor de uitvoering van klimaatbeleid en subsidies aan inwoners voor isolatiemaatregelen
- Krediet aanpak energiearmoede
  - Voor huishouden binnen de gemeente Waalre met een laag inkomen en hoge energiekosten en/of wonend in een huis van lagere energetische kwaliteit die hun energierekening niet of nauwelijks kunnen betalen zijn middelen beschikbaar. De gemeente Waalre steunt deze huishoudens bij het verlagen van hun energierekening.
- Spuk schoon en emissieloos bouwen (SEB)
  - Dit betreft een eenmalige bijdrage specifieke uitkering voor de inzet van materiaal voor schoon en emissieloos bouwen voor woningbouw.
- Extern advies omgevingsplannen
  - Voor 2025 zijn extra kosten gemaakt voor de begeleiding en uitwerking van het omgevingsplan n.a.v. de omgevingswet.
- Resultaat GREX
  - In 2025 worden voor onze lopende grondexplostaties een tussentijdens winst van € 230.000 genomen, dit is een incidenteel voordeel.
- Leges omgevingsvergunningen

- In het jaar 2025 hebben we € 318.000 meer inkomsten gerealiseerd op de leges omgevingsvergunningen dan begroot. Eind 2025 zijn er namelijk een tweetal vergunningen verleend voor grote projecten, welke wel waren voorzien maar niet in het jaar 2025.
- Dwangsommen
  - Dit betreft eenmalige inkomsten n.a.v. opgelegde dwangsommen.
- Subsidie realisatiestimulans woningbouw
  - Dit is een subsidie om bij te dragen aan het versnellen van de woningbouw in de regio.
- Kredieten tijdelijke wooneenheden mr slootsweg en hoevenakkers
  - Het betreft hier kosten en opbrengsten voor woningbouwprojecten.
- Storting uit anterieure overeenkomsten
  - Voor een aantal faciliterende projecten ontvingen wij van ontwikkelaars een bijdrage voor de afdracht aan fondsen.
- Storting uit Grexen
  - Vanuit de grondexploitaties ontvingen wij van ontwikkelaars een bijdrage voor de afdracht aan fondsen.

1.9 Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In 2025 zijn structurele onttrekkingen gedaan ter dekking van de afschrijving op activa aan de volgende reserves:

Kapitaalreserve huisvesting gemeentewerf	€ 12.640
Kapitaalreserve renovatie sporthallen	€ 68.837
Kapitaalreserve renovatie brandweerkazerne	€ 24.234
Kapitaalreserve buitensportaccommodaties sportpark Waalre	€ 50.220
Kapitaalreserve 't Hazzo	€ 9.593
Totaal	€ 165.524

In 2025 zijn structurele stortingen gedaan ter dekking van de afschrijving van toekomstige investeringen aan de volgende reserves

Openbare ruimte bruggen	€ 180.000
Totaal	€ 180.000

1.10 Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende voor Gemeente Waalre van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNTmaximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2025 voor de gemeente Waalre is € 246.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2025			
Bedragen x € 1		R.L. Franken	W.A. Ernes
Functiegegevens		Gemeente-secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025		01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking		ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 132.070	€ 93.970
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 21.546	€ 15.164
<i>Subtotaal</i>		€ 153.616	€ 109.134
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 246.000	€ 246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging		€ 153.616	€ 109.134
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding als dan niet is toegestaan.		n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2024			
Bedragen x € 1		R.L. Franken	W.A. Ernes
Functiegegevens		Gemeente-secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024		01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking		ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen 2024		€ 126.610	€ 89.703
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 21.253	€ 15.072
<i>Subtotaal</i>		€ 147.864	€ 104.775
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 233.000	€ 233.000
Bezoldiging		€ 147.864	€ 104.775

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Niet van toepassing

Tabel 1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100

Niet van toepassing.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

1.11 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 9 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.105.000 De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 3.065.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.105.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 3.065.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding van lasten van programma's.	3.065.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten).	-
2. Ongeautoriseerde reservemutaties.	-
3. Onderschrijding van baten van programma's.	-
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	3.065.000
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 3) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee als acceptabel is geduld.	3.065.000
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden.	-
Voorwaardencriterium	
Geen bevindingen.	
M&O criterium	
Geen bevindingen.	

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

2. Balans

De balans

ACTIVA	Ultimo 2025	Ultimo 2024
Vaste activa:		
1. Immateriële vaste activa		
a. kosten sluiten van geldleningen en saldo agio/disagio	-	-
b. kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	-	-
c. bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-
subtotaal	-	-
2. Materiële vaste activa		
a. Investerings met economisch nut	20.327.193	20.178.997
b. invest. ec. nut waarvoor heffing kan worden geheven	23.839.738	18.486.248
c. Investerings i/d openb.ruimte met maatschappelijk nut	16.707.450	14.820.092
subtotaal	60.874.381	53.485.337
3. Financiële vaste activa		
a kapitaalverstrekkingen aan:		
-deelnemingen	15.795	15.795
-gemeenschappelijke regelingen	-	-
-overige verbonden partijen	-	-
b. leningen aan:		
-openbare lichamen	-	-
-woningbouwcorporaties	-	-
-deelnemingen	-	-
-overige verbonden partijen	-	-
c. overige langlopende leningen	715.856	822.734
d. uitz. Rijk's schatkist met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
e. uitz. Ned. schuldpapier met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
f. overige uitzettingen met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
subtotaal	731.651	838.529
Totaal vaste activa	61.606.032	54.323.866
Vlottende activa:		
4. Voorraden:		
a. grond- en hulpstoffen:	-	-
b. onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	3.787.219	5.140.543
c. gereed product en handelsgoederen	-	-
d. vooruitbetalingen	-	-
subtotaal	3.787.219	5.140.543
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen	557.386	349.136
b. verstrekte kasgeldleningen aan openb. Lichamen	-	-
c. overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
d. uitz. Rijk's schatkist met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
e. rek.-courant verhoudingen met het Rijk	1.343.629	638.705
f. rek.-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	-	-
g. uitz. Ned. schuldpapier met rentetypische looptijd >1 jaar	-	-
h. overige vorderingen	3.605.756	1.876.372
i. overige uitzettingen	-	-

	subtotaal	5.506.771	2.864.213
6. Liquide middelen:			
Kassaldi		12.766	2.738
Banksaldi		354.838	63.095
	subtotaal	367.604	65.833
7. Overlopende activa:			
a. nog te ontvangen door voorfinanciering uitkeringen		-	-
b. overige nog te ontvangen		6.989.532	6.392.608
		6.989.532	6.392.608
	Totaal vlottende activa	16.651.127	14.463.197
	TOTAAL GENERAAL ACTIVA	78.257.159	68.787.064

PASSIVA	Ultimo 2025	Ultimo 2024
Vaste passiva:		
8. Eigen vermogen:		
<i>Reserves:</i>		
a. algemene reserves	8.412.733	6.501.098
b. bestemmingsreserves	6.070.926	5.553.192
<i>Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening</i>	2.847.699	1.429.634
	subtotaal	17.331.358
		13.483.924
9. Voorzieningen		
1a. voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	5.409.775	4.971.426
1b. voorzieningen gelijkmatige verdeling van kosten	1.130.016	1.018.926
1c. voorzieningen vervangingsinvesteringen	-	-
2. voorz middelen derden met specifieke besteding	13.429.725	14.040.795
	subtotaal	19.969.516
		20.031.147
10. Vaste schulden > 1 jaar		
a. obligatieleningen	-	-
b. onderhandse leningen:		
1. binnenlandse pensioenfondsen/vers.instell.	-	-
2. binnenlandse banken en ov.financiële instell.	27.500.635	21.757.835
3. binnenlandse bedrijven	-	-
4. openbare lichamen	-	-
5. overige binnenlandse sectoren	-	-
6. buitenlandse instellingen, fondsen e.a.	-	-
c. door derden belegde gelden	-	-
d. waarborgsommen	10.925	10.925
	27.511.559	21.768.760

	Totaal vaste passiva	64.812.433	55.283.831
	Vlottende passiva:		
11. Netto vlottende schulden < 1 jaar:			
a. kasgeldleningen openbare lichamen		-	-
b. overige kasgeldleningen		3.000.000	3.000.000
c. banksaldi		-	-
d. overige schulden		6.383.498	4.042.440
	subtotaal	9.383.498	7.042.440
12. Overlopende passiva			
a. verplichtingen		1.227.999	4.019.886
b. voorschotbedragen EU, Rijk en provincies		2.833.230	2.440.907
d. overig vooruitontvangen		-	-
	subtotaal	4.061.228	6.460.793
	Totaal vlottende passiva	13.444.726	13.503.233
	TOTAAL GENERAAL PASSIVA	78.257.159	68.787.064
Gewaarborgde leningen (incl. achterborg)		19.105.500	14.540.375

Grondslagen voor de balanswaardering

Grondslagen voor de balanswaardering

De Jaarrekening 2024 is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 10-12-2024 (raadsbesluit 2024-85) de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2024.

Bij het opstellen van de balans hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd: de waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslag rechtmatigheidsverantwoording

De in deze jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 9 december 2025 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten, en onderschrijdingen van de baten onrechtmatig zijn indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze afwijkingen acceptabel zijn. Onderschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van de baten zijn op basis van de financiële verordening rechtmatig.
  - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 2 % (zijnde € 1.1.05.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende 3 soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert;
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde;
- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiele vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investerings met een economisch nut worden geactiveerd. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Activa die verworven of gereedgemaakt is wordt geactiveerd op 1 januari van het volgende boekjaar.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De afschrijvingen worden jaarlijkse berekend volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (de lineaire methode). Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten of – verliezen bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als respectievelijk incidentele baten of lasten in de jaarrekening verwerkt.

Erfpacht

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- Leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- Overige langlopende leningen;
- Uiteenzettingen in 's Rijks schatkist met rente typische looptijd van 1 jaar of langer;

- Uiteenzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa

Voorraden

De balanspost voorraden wordt onderscheiden in:

- Grond- en hulpstoffen;
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- Gereed product en handelsgoederen;
- Vooruitbetalingen.

Onderhanden werk

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd. De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord of wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat op startwaarde getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs wordt daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen. In 2024 is er voor het eerst rente (0,5%) aan de grondexploitaties toegerekend.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage (2%) van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risico beheersing in het jaarverslag. Gelet op de planperiode en de geprognosticeerde omzetten, zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.

In mindere mate geldt dit ook voor het tijdelijk beheer van onroerende zaken die verhuurd/verpacht zijn. Het uitgangspunt is dat de risico's zo veel mogelijk binnen het totale resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties worden opgevangen.

Vooruitbetalingen

De vooruitbetalingen hebben betrekking op goederen die nog niet fysiek aanwezig zijn, maar waar al wel voor is betaald. Deze zijn, voor zover van toepassing, tegen de laatst bekende inkooprijzen gewaardeerd.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Schatkistbankieren

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter enkele uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden aangehouden. Voor de gemeente Waalre geldt een drempelbedrag van € 1.000.000 voor alle kwartalen.

Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner dan of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.

In het kader van het schatkistbankieren zijn onze drie bankrekeningen bij de BNG zijn zo ingesteld dat elke euro boven de € 350.000 overgeboekt wordt naar de schatkist van het ministerie van financiën.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening getroffen, die in mindering wordt gebracht bij de overlopende activa. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

- Algemene reserve
- Bestemmingsreserve
- Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is enkel een bevoegdheid van de gemeenteraad. De reserves zijn onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. De algemene reserve is vrij besteedbaar. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Bestemmingsreserves kunnen per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden aangemerkt als vreemd vermogen en worden gevormd wegens:

- in te schatten verplichtingen en specifieke risico's waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is maar redelijkerwijs wel valt in te schatten. De overige risico's worden gedekt vanuit de algemene reserve;
- het opvangen van fluctuaties (gelijkmatige verdeling) in exploitatiekosten, Bijvoorbeeld (groot)onderhoudsvoorzieningen voor gemeentegebouwen en wegen. Het gaat hierbij om kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong mede in het huidige jaar ligt;
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven;
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse Overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Van een voorziening is dus sprake als het gaat om gekwantificeerde financiële verplichtingen en risico's. Elke voorziening die de gemeente heeft moet de omvang hebben van de hier achterliggende verplichting of het betreffende risico. Hiervoor dient een onderbouwing aanwezig te zijn door middel van onderhoudsplannen of een berekening van verplichtingen.

Voorzieningen kunnen worden onderscheiden in:

- gewaardeerd tegen contante waarde;
- overige voorzieningen.

Dit onderscheid heeft een relatie met de jaarlijkse rentetoevoeging. De omvang van een voorziening mag niet groter of kleiner zijn dan de verplichting of het risico. Dit betekent dat aan voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd rente mag worden toegevoegd, dit in tegenstelling tot de overige voorzieningen. De rentetoevoeging wordt gezien als een toevoeging om de voorziening op de juiste hoogte te houden. In Waalre is enkel de voorziening personele verplichtingen gewaardeerd tegen contante waarde.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanvragen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslag jaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Rente toevoegingen aan voorzieningen vindt alleen plaats bij voorziening op basis van contante waarde berekening wordt gevormd.

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden, eveneens vreemd vermogen, zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva wordt onderscheiden in:

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Toelichting op de balans

Vaste activa

2 Materiele vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2024	Mutatie i.v.m. gewijzigde regelgeving	Boekwaarde 1-1-2025	Investe- ringen	Des - inverte- ringen	Afschrijvingen	Afwaarde- ring duurza- me waarde- vermindering*	Bijdrage derden	Boekwaarde 31-12-2025
a. Investerings met economische nut									
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	135.444	-	135.444	-	-	8.024	963	-	128.383
- Gronden en terreinen	1.387.755	-	1.387.755	-	-	-	-	-	1.387.755
- Bedrijfsgebouwen	17.177.254	-	17.177.254	3.515	-	627.594	-	-	16.553.175
- Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Machines	44.829	-	44.829	-	-	9.799	-	-	35.030
- Overige (economisch nut)	1.433.715	-	1.433.715	1.084.214	-	299.557	4.478	-	2.222.850
Totaal a.	20.178.997	-	20.178.997	1.087.729	-	944.974	5.441	-	20.327.193

b. Investerings met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven									
- Gronden en terreinen (heffing mogelijk)	131.000	-	131.000	-	-	-	-	-	131.000
- Bedrijfsgebouwen (heffing mogelijk)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Grond-, weg- en waterb. werken (heffing mogelijk)	18.303.487	-	18.303.487	5.927.426	2.646	557.329	-	-	23.670.938
- Vervoermiddelen (heffing mogelijk)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Overige (economisch nut) (heffing mogelijk)	51.761	-	51.761	-	-	13.961	-	-	37.800
Totaal b.	18.486.248	-	18.486.248	5.927.426	2.646	571.290	-	-	23.839.738

c. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut									
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	14.582.943	-	14.582.943	3.496.264	1.317.123	428.077	-	-	16.334.007
- Overige (maatschappelijk nut)	237.149	-	237.149	314.898	165.896	12.708	-	-	373.443
- Overige (maatschappelijk nut) heffing mogelijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal c.	14.820.092	-	14.820.092	3.811.162	1.483.019	440.785	-	-	16.707.450
TOTAAL	53.485.337	-	53.485.337	10.826.317	1.485.665	1.957.049	5.441	-	60.874.381

3 Financiële vaste activa

	Balans 31-12-2024	Resultaatbe- bestemm. e.a. mutat. per 1/1	Balans 1-1-2025	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Aflossingen	Bijdrage derden	Balans 31-12-2025
a. Kapitaalverstrekkingen	15.795		15.795	-	-	-	-	15.795
b. Leningen aan deelnemingen	-		-	-	-	-	-	-
c. Overige langlopende leningen	822.734		822.734	-	-	106.878	-	715.856
f. Overige uitzettingen > 1 jaar	-		-	-	-	-	-	-
TOTAAL	838.529	-	838.529	-	-	106.878	-	731.651

Specificatie overige langlopende leningen

	Balans 31/12/2024	Resultaatbe- bestemm. e.a. mutat. per 1/1	Balans 01/01/2025	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Aflossingen	Bijdrage derden	Balans 31/12/2025
Groene zone (project zonnepanelen)	788.700		788.700			104.609		684.091
Waalres museum	34.034		34.034			2.269		31.765
TOTAAL	822.734		822.734			106.878		715.856

Vlottende activa

4 Voorraden

	Boekwaarde 31/12/2024	Gerealiseerde kosten 2025	Gerealiseerde opbrengsten 2025	Genomen verlies- voorziening	Tussentijdse winst- neming	Bijdragen derden	Boekwaarde 31/12/2025
Overige gronden	-	-	-	-	-	-	-
Waalre Noord fase 1 & 2	5.309.020	3.252.197	4.413.417	-	230.416	-	3.917.384
De Bleeck	53.118	45.976	-	99.094	-	-	-
Trolliuslaan e.o.	110.487	10.017	-	-	-	-	120.504
	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	5.472.625	3.308.190	4.413.417	99.094	230.416	-	4.037.888

* voorziening -332.081

5.140.544

* -250.669
voorziening

3.787.219

Tabel - boekwaarde - ontwikkeling

Projectnaam	Boekwaarde opening 2025 (A)	(Verwachte) Mutaties kosten '25 (B)	(Verwachte) Mutaties opbrengsten '25 (C)	(Verwachte) Boekwaarde jaarrekening 2025 (D = A+B-C)
Waalre Noord Fase 1 & 2	5.309.020	3.021.781	4.413.417	3.917.384
Trolliuslaan e.o.	110.488	10.017	-	120.505
Totaal	5.419.508	3.031.798	4.413.417	4.037.890

Flottende activa

5 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

	2025	2024
a. Vorderingen openbare lichamen		
Vorderingen op openbare lichamen	518.141	304.420
Bij: overige vorderingen aansl. Jaarrek.	39.245	44.716
Totaal a.	557.386	349.136

c. Overige verstrekte kasgeldleningen		
Deposito's	-	-
Totaal c.	-	-

e. rek.-courant verhouding met het Rijk		
Schatkistbankieren	1.343.629	638.705
Totaal e.	1.343.629	638.705

h. Overige vorderingen		
Debiteuren	3.022.703	1.238.425
Bij: negatieve debiteuren algemeen	-	-
Bij: overige vorderingen aansl. Jaarrek.	28.590	25.490
	3.051.292	1.263.915
debiteuren gemeente WWB	845.082	877.687
Af: dubieuze debiteuren	-141.020	-114.249
Af: dubieuze debiteuren W&I	-149.601	-150.981
	3.605.754	1.876.373
Totaal h. Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.506.771	2.864.213

6 Liquide Middelen

	2025	2024
Contanten	12.766	2.738
Saldo giro en bankinstellingen	354.838	63.095
Totaal*	367.603	65.833

* De liquide middelen staan vrij ter beschikking

7 Overlopende activa

	2025	2024
<i>Overlopende posten</i>	6.906.541	6.196.524
<i>Overlopende posten openbare lichamen</i>	82.991	-
Totaal	6.989.532	6.196.524

Specificatie overlopende posten (nog te ontvangen bedragen)	2025
Belastingdienst inzake btw compensatiefonds	5.538.740
Opbrengst ledigen afvalcontainers	587.564
Subsidie realisatie stimulans woningbouw	329.000
Toeristen belasting 2024 en 2025	286.500
Vergoeding UPV zwerfafval 2023-2024	74.839
Onderhoudsbijdrage 2025 brede school	49.000
Vergoeding Afvalfonds 4e kwartaal 2025	40.000
Overige nog te ontvangen bedragen	898
Totaal	6.906.541

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

	Saldo 31/12/2024	Ontvangen	Nog te ontvangen	Saldo 31/12/2025
Rijk				
- SPUK Opvang Oekraïners	-	-	-	-
overige Nederlandse overheidslichamen				
- Kunstroutenetwerk	-	82.991	-	82.991
Totaal	-	82.991	-	82.991

Vaste passiva

8 Eigen Vermogen

a. Algemene reserves	Balans 31/12/2024	Resultaatbe- stemm. E.a. mutat. Per 1-1	Balans 01/01/2025	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Verminde- ringen ivm afschrijving op actiba	Balans 31/12/2025
Vrij besteedbaar	1.444.231	1.429.634	2.873.866	-	7.000	-	2.866.866
Bufferreserve	5.000.000	-	5.000.000	-	-	-	5.000.000
Alg. reserve grondexploitatie	-	-	-	-	-	-	-
Alg. reserve sociaal domein	56.867	-	56.867	500.000	11.000	-	545.867
Totaal a	6.501.098	1.429.634	7.930.732	500.000	18.000	-	8.412.733

b. Bestemmingsreserves	Balans 31/12/2024	Resultaatbe- stemm. E.a. mutat. Per 1-1	Balans 01/01/2025	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Verminde- ringen ivm afschrijving op actiba	Balans 31/12/2025
Best. Res. Voor egalist. Tarieven	-	-	-	-	-	-	-
Overige bestem. Reserves	5.553.192	-	5.553.192	840.371	322.637	-	6.070.926
Totaal b	5.553.192	-	5.553.192	840.371	322.637	-	6.070.926

Totaal	12.054.290	1.429.634	13.483.924	1.340.371	340.637	-	14.483.659
---------------	------------	-----------	------------	-----------	---------	---	------------

Resultaat 2.847.699

**Totaal
EV 17.331.358**

9. Voorzieningen

	Balans 31/12/2024	Dotatie	Onttrekking aanwending	vrijval	Balans 31/12/2025
1a. Voorzieningen t.b.t. verplichtingen, verliezen en risico's					
- personele verplichtingen	4.404.257	1.324.585	-	360.808	5.368.034
- verlofsparen	567.169	-	-	525.428	41.741
Totaal 1a.	4.971.426	1.324.585	-	886.236	5.409.775

1b. Voorzieningen t.b.v. gelijkmatige verdeling van kosten					
- Onderhoud gem. gebouwen (cw)	1.018.932	241.410	-	130.326	1.130.016
- ration. Wegbeheer (cw)	-	-	-	-	-
Totaal 1b.	1.018.932	241.410	-	130.326	1.130.016

1c. Voorzieningen verv. Inv. Waarvoor heffing k.w. geheven					
- n.v.t.	-	-	-	-	-
Totaal 1c.	-	-	-	-	-

2. Voorzieningen m.b.t. door derden verkregen middelen met gesp. Bestd.					
- Egalisatie afvalstoffenheffing (cw)	-	-	-	-	-
- vervanging riolering (cw)	-	-	611.070	-	-
Totaal 2.	14.040.795	-	611.070	-	13.429.725
	14.040.795	-	611.070	-	13.429.725

Totaal voorzieningen	20.031.153	1.565.995	611.070	1.016.562	19.969.516
----------------------	------------	-----------	---------	-----------	------------

Verliesvoorziening GREX-en wordt in de balans opgenomen bij de voorraden

	Balans 31/12/2024	mutatie	Balans 31/12/2025
Uitleg:			
- Grondexploitatie Trolliuslaan (gecalc. verlies)	159.782	-159.782	-
- Grondexploitatie Hoeveland (gecalc. verlies)	172.299	78.370	250.669
Totaal verliesvoorziening GREX-en	332.081	-81.412	250.669

Flottende passiva

10 Vaste schulden > jaar

	2025	2024
b2. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
- Lening O/G nummer 40.111272	2.935.878	3.020.359
- Lening O/G nummer 40.111271	2.881.500	2.973.050
- Lening O/G provincie tbv zonnepanelen	683.258	764.427
- Lening O/G nummer 40.115285 tbv algemeen	10.000.000	10.000.000
- Lening O/G nummer 40.116861 tbv algemeen	5.000.000	5.000.000
- Lening O/G nummer 40.117953 tbv algemeen	6.000.000	-
d. Waarborgsommen	10.925	10.925
Totaal	27.511.560	21.768.760

11 Netto vlottende schulden < jaar

	2025	2024
b. kasgeldleningen	3.000.000	3.000.000
d. Overige schulden		
- crediteuren	6.315.664	3.972.233
- Nog te ontvangen facturen	-	-
- Bij: overige schulden aansl. Jaarrek	67.835	70.206
Totaal	9.383.499	7.042.440

12. Overlopende passiva

	2025	2024
a. Verplichtingen		
- Netto uitkeringen werk & inkomen	884.644	937.796
- Vorderingen Rijk PW (TOZO regeling)	42.850	-
- nog te betalen bedragen	300.505	3.082.090
Totaal a.	1.227.999	4.019.886
b. Voorschotbedragen van EU, Rijk en Provincies	2.627.149	2.440.907
Totaal b.	2.627.149	2.440.907
d. Overige vooruitontvangen		
- Overige nog te betalen bedragen	-	-
Totaal d.	-	-
Totaal overlopende passiva	3.855.147	6.460.793

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen over het jaar:

	Saldo 31-12-2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo 31-12-2025
Provincie					
- Verkeersveiligheidsmaatregelen traverse Noord	481.499		481.499		-
- Regeling reductie energie	24.839		10.767		14.072
- Regeling reductie energie woningen	56.756		-		56.756
- GOB natuurnetwerk Brabant	80.129	-	80.129		-
- Bijdrage project Hoevenakkers	3.537		3.537		-
- Subsidie ANWB Auomaatje		1.294			1.294
- Deelname landschapsregelingen		217			217
Rijk					
- NPO middelen onderwijs	22.074		22.074		0
- Aanpak energiearmoede	216.833		40.371		176.462
- SPUK inburgering	377.058	553.073	377.058		553.073
- Brede spuk	10.901	21.799		10.901	21.799
- Uitvoeringsmiddelen klimaat 2024	68.726		68.726		-
- Uitvoeringsmiddelen klimaat 2025		397.968			397.968
- Nationaal isolatieprogramma	948.823	455.086			1.403.909
- Tijdelijke eenheden Mr. Slootsweg	33.722		33.722		-
- SPUK IDO	97.695	-	96.097		1.598
- SPUK OV-ambassadeurs	12.500	-	12.500		-
- SPUK onderwijsroute	5.817		5.817		-0
Totaal	2.440.909	1.429.437	1.232.296	10.901	2.627.149

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Gewaarborgde geldleningen (buiten de balans)

Er is een separaat overzicht gemaakt voor de gewaarborgde geldleningen (zie overzicht gewaarborgde leningen). De totale geborgde waarde is per 31-12-2025 € 19.105.500.

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

De gemeente heeft contracten en overeenkomsten afgesloten voor de bedrijfsvoering en uitvoering van de taken. De contracten zijn opgenomen in het zaakstelsel. Hieronder is een beperkt overzicht opgenomen van de grootste contracten die zijn afgesloten.

Bedragen onder de € 250.000 worden niet meegenomen, net als verbonden partijen etc (alleen 2025).

Naam Crediteur	Bedrag
ATTERO B.V.	311.748
Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (bng)	614.940
C.S.O. Ceelen Sport Onderhoud B.V.	350.168
Centric Netherlands B.V.	262.113
Den Ouden Aannemingsbedrijf B.V.	441.657
F.P.H. Ploegmakers B.V.	6.132.900
Greenchoice B.V.	374.604
Haert B.V.	529.025
J. van Uijthoven & Zn. B.V.	1.690.207
KWS Infra Eindhoven	453.396
Ploegam B.V.	1.987.058
PQR B.V.	761.315
Randstad Enterprise Inhouse Services B.V.	2.084.453
REMONDIS Containers B.V.	610.806
Sporthalbeheer Waalre	644.434
VebeGo Groen B.V.	2.231.486
Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V.	408.111
Totaal	19.888.422

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum zijn geen nieuwe gebeurtenissen ontstaan die een materiele invloed hebben op de in de jaarrekening 2025 gepresenteerde baten, lasten en/of balansposities.

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.000			
		Kwartaal 1	Kwartaal	Kwartaal	Kwartaal
		2	3	4	
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	307	289	248	235
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	693	711	752	765
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	45.419			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	45.419			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 [met een minimum van € 1.000.000] + (4c)*0,002 met een drempel van € 10.000.000	Drempelbedrag	1.000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal	Kwartaal	Kwartaal
		2	3	4	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	27.651	26.281	22.835	21.586
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	307	289	248	235

Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen

Algemene bufferreserve	Dit betreft het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente en heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.
Algemene reserve vrij besteedbaar	Dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserve of voorziening is gevormd.
Algemene reserve grondexploitatie	Dient buffer voor financiële tegenvallers in relatie tot de grondexploitatiegebieden. (Deze reserve wordt opgeheven. Zie nota reserves en voorzieningen.)
Algemene reserve Sociaal Domein	Heeft als functie de kosten te dekken voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten risico's op het brede terrein van sociaal domein (jeugd, WMO, participatie, etc)
Reserve openbare ruimte en bruggen	Heeft als functie de kosten te dekken voortvloeiende uit de renovatie/ groot onderhoud van openbare ruimtes en bruggen.
Reserve wettelijke bepalingen	Dient om kosten als gevolg van rijksbeleid te financieren: vervallen rentetoe rekening aan grondexploitatiegebieden en de verplichting om vakantiegeld te reserveren bij het opstellen van de jaarstukken. Over beide maatregelen moet de wetgever beslissen.
Reserve regionaal fonds (oud)	Bedoeld voor investeringen die bijdragen aan de algemene verbetering van de woon-, leef- en werkkwaliteiten van de gemeente door regionale projecten waarvoor binnen de regio om een bijdrage wordt verzocht.
Reserve lokaal fonds (oud)	Bedoeld voor investeringen die bijdragen aan de algemene verbetering van woon-, leef- en werkkwaliteiten van de gemeente in het kader van bovenwijkse voorzieningen of projecten binnen de gemeente.
Reserve sociale woningbouw (oud)	Een fonds om verevening te kunnen toepassen om financiële overschotten van winstgevendende locaties in te kunnen zetten om de tekorten op andere locaties af te dekken, in relatie tot de verplichting om 30 % van een woningbouwproject in de sociale sector te realiseren.
Reserve landschappelijke kwaliteiten	Bedoeld om de financiële bijdrage te kunnen regelen voor de verbetering van landschappelijke kwaliteit, wanneer dit nodig, maar niet mogelijk is

	binnen projecten die bijdragen aan de algemene verbetering van de woon-, leef- en werkkwaliteiten van de gemeente, de feitelijke kwaliteitsverbetering.
Reserve fysieke leefomgeving	Verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Reserve sociale woningbouw (nieuw)	Een fonds om verevening te kunnen toepassen om financiële overschotten van winstgevende locaties in te kunnen zetten om de tekorten op andere locaties af te dekken, in relatie tot de verplichting om 30 % van een woningbouwproject in de sociale sector te realiseren.
Kapitaalreserve huisvesting gemeentewerf	Dekking afschrijvingslasten van de investering gemeentewerf 1999.
Kapitaalreserve renovatie sporthallen	Dekking afschrijvingslasten van de investering renovatie sporthallen De Pracht en Hoeveland in 2007.
Kapitaalreserve renovatie brandweerkazerne	Dekking afschrijvingslasten van de investering brandweerkazerne in 2008.
Kapitaalreserve buitensport acc. sportpark Waalre	Dekking afschrijvingslasten van de investering herinrichting buitensport accommodaties in 2008.
Kapitaalreserve 't Hazzo	Dekking afschrijvingslasten van de hogere investering van 't Hazzo.
Reserve buitenonderhoud schoolgebouwen	Dekking uitgaven groot (buiten)onderhoud schoolgebouwen.
Reserve aandelen bouwfonds	Vrijval ten gunste van de exploitatie. Ter vervanging van de wegvallende winstuitkering van de HNG.
Reserve bereikbaarheidsagenda	Voor de cofinanciering van de samenwerkingsovereenkomst bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant 2017-2030.
Reserve riolering	Overschot op exploitatiekosten en onderhoud ten opzichte van het GRP 2018.
Reserve overlopende posten	Wel noodzakelijke maar in een dienstjaar niet gebruikte budgetten worden via deze reserve overgeboekt naar het volgende dienstjaar.
Voorziening personele verplichtingen	Dekken van de jaarlijkse uitkeringen aan het voormalig personeel i.v.m. wachtgeld en uitkeringen/pensioenen aan gewezen wethouders.

Voorziening verlofsparen	Met ingang van 2022 hebben medewerkers de mogelijkheid tot "verlofsparen". Bovenwettelijke uren mogen worden gespaard om op een later tijdstip op te kunnen nemen. Het totaal bedrag aan bovenwettelijke uren wordt in deze voorziening opgenomen.
Voorziening Attero	Met ingang van 2022 is een voorziening gemaakt voor de afwikkeling van de claim van Attero m.b.t. minder geleverd brandbaar afval dan contractueel is vastgelegd.
Verliesvoorziening bouwgrondexploitatie	Voor het opvangen van verliezen op bouwgrondexploitaties.
Voorziening onderhoud gemeentebouwen	Het dekken van de uitgaven voor groot planmatig onderhoud aan gemeentebouwen, niet zijnde het gemeentehuis. Het beheersplan voor onderhoud omvat zowel het buiten- als het binnenonderhoud.
Voorziening vervanging riolering	Om jaarlijkse fluctuaties op het tarief van de rioolrechten tegen te gaan. Deze voorziening bestaat uit middelen derden en eigen middelen voor het op peil houden van de voorziening voor het doen van toekomstige investeringen.
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	Ter egalisatie van financiële ontwikkelingen m.b.t. de afvalstoffentaak.

Reserves

Omschrijving reserves	Stand per 1-2025	Rente	Toevoegingen 2025		Onttrekkingen 2025		Stand per 31-12-2025
			rente	T.l.v. exploitatie	T.g.v. exploitatie	T.g.v. expl. Afschrijving	
Algemene reserves							
Bufferreserve	5.000.000	0%	-	-	-	-	5.000.000
Vrij besteedbaar	2.873.866	0%	-	-	7.000	-	2.866.866
Grondexploitatie	-	0%	-	-	-	-	-
Sociaal domein	56.867	0%	-	500.000	-	-	556.867
Algemene reserves	7.930.733		-	500.000	7.000	-	8.423.733
Bestemmingsreserves							
Openbare ruimte en bruggen	544.905	0%	-	180.000	-	-	724.905
Wettelijke bepalingen	15.817	0%	-	-	15.817	-	-
Regionaal fonds (oud)	767.971	0%	-	89.323	10.000	-	847.294
Lokaal fonds (oud)	650.570	0%	-	100.996	-	-	751.566
Sociale woningbouw (oud)	146.900	0%	-	4.000	-	-	150.900
Landschappelijke kwaliteiten	362.106	0%	-	1.025	-	-	363.131
Fysieke leefomgeving (nieuw)	-	0%	-	20.027	-	-	20.027
Sociale woningbouw (nieuw)	-	0%	-	-	-	-	-
Kapitaalreserve Huisvesting gemeentewerf	176.960	0%	-	-	-	12.640	164.320
Kapitaalreserve Renovatie sporthallen	481.859	0%	-	-	-	68.837	413.022
Kapitaalreserve Renovatie brandweerkazerne	557.382	0%	-	-	-	24.234	533.148
Kapitaalreserve Buitensportaccommodatie Waalre	884.560	0%	-	-	-	50.220	834.340
Kapitaalreserve 't Hazzo	354.948	0%	-	-	-	9.593	345.355
Buitenonderhoud schoolgebouwen	-	0%	-	-	-	-	-
Aandelen bouwfonds	11.604	0%	-	-	11.604	-	-
Reserve bereikbaarheidsagenda	374.410	0%	-	25.000	80.119	-	319.291
Reserve riolering	-	0%	-	-	-	-	-
Reserve overlopende posten	223.200	0%	-	420.000	39.573	-	603.627
Overige bestemmingsreserves	5.553.192		-	840.371	157.113	165.524	6.070.926
Totaal reserves	13.483.925		-	1.340.371	164.113	165.524	14.494.659

Voorzieningen

Omschrijving voorzieningen	Stand per 1-1-2025	voorziening obv CW	Toevoegingen 2025		Aanwending 2025		Stand per 31-12-2025
			rente	exploitatie derden	uitgaven	n.v.t.	
Voorzieningen verplichtingen en verliezen							
Voorziening personele verplichtingen (cw)	4.404.257	2,954%	102.398	1.145.246	-	329.896	5.322.005
Voorziening verlofsparen	567.169	0%		-479.399	-	-	87.770
Voorziening Attero	-	0%		-	-	-	-
Verliesvoorziening GREX (in balans +/- op voorraden)	332.081	0%		78.370	-	159.782	250.669
subtotaal	5.303.507		102.398	744.217	-	489.678	5.660.444
Voorzieningen gelijkmatige verdeling kosten							
Voorziening onderhoud gem. gebouwen	1.018.932	0%		241.010		129.928	1.130.014
subtotaal	1.018.932		-	241.010		129.928	1.130.014
Voorzieningen middelen derden							
Voorziening vervanging riolering (cw)	14.040.795	0%		-		611.070	13.429.725
Voorziening afvalstoffenheffing (cw)	-	0%		-		-	-
subtotaal	14.040.795			-		611.070	13.429.725
Totaal voorzieningen	20.363.234		102.398	985.227	-	1.230.676	20.220.183

Toelichting mutaties reserves

Omschrijving reserves	Toevoegingen 2025 T.l.v. exploitatie	Toelichting	Onttrekkingen 2025		Toelichting
			T.g.v. exploitatie	T.g.v. expl. Afschrijving	
Algemene reserves					
Algemene reserve					
Vrij besteedbaar			7.000		Ondersteuning en advies bij beperking reservevorming verenigingen
Sociaal domein	500.000	Verlaging budget jeugdhulp	11.000		Ophoging begroting Veilig Thuis 2025-2026
Algemene reserves	500.000		18.000	0	
Bestemmingsreserves					
Openbare ruimte en bruggen	180.000	Storting in reserve bruggen			
Wettelijke bepalingen			15.817		Onttrekking voor vervallen rentoerekening grondexploitaties
Regionaal fonds	62.495	Storting uit grondexploitaties	10.000		Vervolgonderzoek doorfietsroute F2
	26.828	Storting uit anterieure ovk			
Lokaal fonds	71.281	Storting uit grondexploitaties			
	29.715	Storting uit anterieure ovk			
Sociale woningbouw	4.000	Storting uit anterieure ovk			
Landschappelijke kwaliteiten	1.025	Storting uit grondexploitatie			
Huisvesting gemeentewerf				12.640	Bijdrage reserve gemeentewerf
Renovatie sporthallen				68.837	Bijdrage reserve renovatie sporthallen
Renovatie brandweerkazerne				24.234	Bijdrage reserve brandweerkazerne
Buitensportaccommodatie Waalre				50.220	Bijdrage reserve buitensport Waalre
Reserve 't Hazzo				9.593	Bijdrage reserve 't Hazzo
Aandelen bouwfonds			11.604		Onttrekking reserve bouwfonds
Reserve bereikbaarheidsagenda	25.000	KTM A2	80.119		Jaarlijkse bijdrage regionaal bereikbaarheidsfonds
Reserve overlopende posten	420.000	Diverse stortingen	39.573		Diverse onttrekkingen
Reserve Fysieke leefomgeving	20.027	Storting uit anterieure ovk			
Overige bestemmingsreserves	840.371		157.113	165.524	
Totaal reserves	1.340.371		175.113	165.524	

Overzicht overbrengen van kredieten van 2025 naar 2026

Omschrijving	Overgebracht (restant) krediet naar 2025	Nieuw krediet 2025	Uitgegeven/ ontvangen in 2025	Overboeken naar 2026
Investerings Uitgaven				
krediet vervanging applicaties 2025		263.000	202.614	60.386
krediet camera's raadzaal en dommelzaal		30.000	5.903	24.097
krediet herinrichting Gestelsestraat	45.320	373.000	67.710	350.610
krediet WBP 2024 en 2025	798.041	-446.000	-	352.041
krediet Eindhovenseweg	976.659	-220.000	553.631	203.028
krediet openbare ruimte dorpshart Aalst	-288.193	-300.000	-876.720	288.527
krediet openbare ruimte M. de Ruyterstraat	156.314	-100.000	247	56.067
deel van het krediet dat kan vervallen				-41.067
krediet vervangen fietspaden buitengebied (de Hurken en 't Loon)	96.820	-	16.236	80.584
deel van het krediet dat kan vervallen				-30.584
krediet fietspaden Willibrorduslaan	95.828	-50.000	7.955	37.873
krediet Traverse Noord	975.956	1.148.389	1.929.787	194.558
krediet Heikantstraat	3.488.825	-609.246	1.352.698	1.526.881
krediet onderhoud bruggen 2025		57.000	16.377	40.623
krediet groot onderhoud zandwegen en paden		200.000	42.910	157.090
krediet groot onderhoud fietspaden		500.000	-	500.000
Krediet IHP voorbereiding nieuwbouw scholen	600.000	-	380	599.620
krediet IHP voorbereiding nieuwbouw de Meent		-	3.135	-3.135
krediet groenbeleidsplan 2025 en 2026		300.000	91.182	208.818
krediet invoeren diftar hoogbouw		553.000	299.319	253.681
deel van het krediet dat kan vervallen				-228.681
vGRP 22/23 riolering eindhovenseweg	673.000	-280.000	316.000	77.000
vGRP dorpshart aalst	2.264.515	-	1.959.000	305.515
aanpak wateroverlast Garenbleek en Sophiastraat	198.374	-	226.612	-28.238
uitvoeren relinen 2023 en 2024	426.066	-	-	426.066
onderzoek gronddepot en gemeentewerf	23.824	-	14.748	9.076
krediet bijdrage Traverse Noord	3.467.657	-	3.122.000	345.657
krediet bijdrage Riolering Gestelsestraat	542.000	-	-	542.000
Regeling reductie energieverbruik	24.871	-	10.767	14.104
Regeling reductie energieverbruik woningen	56.756	-	-	56.756
krediet DDH inrichting NNB	-	-	138.464	-138.464
krediet DDH herinvestering na kavelruil	344.697	-	-	344.697
krediet voorbereiding Waalre noord fase 3	291.835	-	119.505	172.330
krediet voorbereiding Ekenrooi-zuid	-	225.000	46.162	178.838

Omschrijving	Overgebracht (restant) krediet naar 2025	Nieuw krediet 2025	Uitgegeven/ ontvangen in 2025	Overboeken naar 2026
uitgaven I&F	15.259.165	1.644.143	9.666.622	6.936.354
Investerings Inkomsten				
krediet herinrichting Gestelsestraat	-	27.000	24.658	2.342
krediet Eindhovenseweg	-16.569	-	-	-16.569
krediet openbare ruimte dorpshart Aalst	-	-	20.684	-20.684
krediet Traverse Noord	787.117	390.615	1.101.106	76.626
krediet Heikantstraat		148.528	155.512	-6.984
Regeling reductie energieverbruik	24.871	-	10.767	14.104
Regeling reductie energieverbruik woningen	56.756	-	-	56.756
krediet DDH inrichting NNB			80.129	-80.129
krediet DDH	344.694	-	-	344.694
inkomsten I&F	1.196.869	566.143	1.392.856	370.156
Investerings bouwgrondexploitatie (BGE) uitgaven				
54 Krediet Waalre-N dp 1a: voorbereiding en uitvoering krediet	33.253	-	7.776	25.477
60 WN Heistraat-Zuid voorbereidingskrediet	805.339	6.480.000	2.358.368	4.926.971
71 Trolliuslaan eo uitvoeringskrediet	136.639	-	1.064	135.575
Investerings bouwgrondexploitatie (BGE) uitgaven	975.231	6.480.000	2.367.208	5.088.023
Investerings exploitatie t.l.v. reserves uitgaven				
krediet uitvoeringsmiddelen klimaat 2025	15.190	530.733	186.939	358.984
krediet aanpak energiearmoede	216.833	-	40.371	176.462
krediet implementatie nieuwe omgevingswet	58.075	-	-	58.075
krediet Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties	37.496	-	-	37.496
krediet Stila	-	45.000	-	45.000
krediet lokale aanpak isolatie	301.642	1.105.741	3.474	1.403.909
Investerings exploitatie t.l.v. reserves uitgaven	629.236	1.681.474	230.784	2.079.926
Investerings exploitatie t.l.v. reserves inkomsten				
krediet uitvoeringsmiddelen klimaat 2025	15.190	530.733	186.939	358.984
krediet aanpak energiearmoede	216.833	-	40.371	176.462
krediet lokale aanpak energie	301.642	1.105.741	3.474	1.403.909
Investerings exploitatie t.l.v. reserves inkomsten	533.665	1.636.474	230.784	1.939.355

Omschrijving	Overgebracht (restant) krediet naar 2025	Nieuw krediet 2025	Uitgegeven/ ontvangen in 2025	Overboeken naar 2026
--------------	--	--------------------------	-------------------------------------	-------------------------

Overzicht vervallen van kredieten

Omschrijving	Overgebracht (restant) krediet naar 2025	Nieuw krediet 2025	Uitgegeven/ ontvangen in 2025	niet overboeken naar 2026
vervallen kredieten I&F				
krediet vervangen kernapplicaties 2024	125.787		128.173	-2.386
krediet centrumontwikkeling Aalst	25.232	-18.000	6.210	1.022
krediet vervangen ondergrond kunstgrasveld DVS hockey	-	170.000	163.646	6.354
krediet vervangen top laag kunstgrasveld DVS hockey		281.000	284.559	-3.559
krediet groenbeleidsplan 2021	272.985	-	272.979	6
krediet vGRP 2025 grondwater Vonderveld		316.421	228.125	88.296
actualiseren en updaten KDP	-	7.500		7.500
krediet hydraulische doorrekening stelsel	20.000	-	-	20.000
krediet communicatiebudget	-	25.000	-	25.000
krediet DPRA strestesten		25.000	-	25.000
krediet renovatie gemalen	53.680	-	58.295	-4.615
vervallen kredieten I&F	497.684	806.921	1.141.987	162.618
vervallen Investerings bouwgrondexploitatie (BGE)				
70 uitvoeringskrediet de Bleek 1	-17.394	-	-	-17.394
vervallen Investerings bouwgrondexploitatie (BGE)	-17.394	-	-	-17.394
vervallen kredieten investeringen exploitatie uitgaven				
krediet bereikbaarheidsagenda ZOB 2017 - 2030		67.312	66.303	1.009
krediet vervolgonderzoek doorfietsroute F2		100.000	105.546	-5.546
krediet OV ambassadeurs Eindhoven en Waalre	12.500	-	12.500	-
krediet nationaal programma onderwijs	22.029	-	23.960	-1.931
krediet aanleg kunstrouten netwerk	-	-	-	-
krediet uitvoeringsmiddelen klimaat 2024	39.010	96.950	135.959	1
krediet aanleg kunstrouten netwerk SGE	12.260	-	258	12.002
krediet tijdelijke eenheden Mr. Slootsweg	108.722	-	38.000	70.722

Omschrijving	Overgebracht (restant) krediet naar 2025	Nieuw krediet 2025	Uitgegeven/ ontvangen in 2025	niet overboeken naar 2026
krediet Hoevenakkers	3.537	-	3.537	-
vervallen kredieten investerings exploitatie uitgaven	198.058	264.262	386.063	76.257
vervallen kredieten investerings exploitatie inkomsten				
krediet vervolgonderzoek doorfietsroute F2		90.000	94.520	-4.520
krediet OV ambassadeurs Eindhoven en Waalre	12.500	-	12.500	-
krediet nationaal programma onderwijs	22.029	-	22.073	-44
krediet uitvoeringsmiddelen klimaat 2024	39.010	96.950	135.960	-
krediet aanleg kunstroutenetwerk SGE	12.260	-	258	12.002
krediet tijdelijke eenheden Mr. Slootweg	108.722	-	33.722	75.000
krediet Hoevenakkers	3.537	-	3.537	-
vervallen kredieten investerings exploitatie inkomsten	198.058	186.950	302.570	82.438

Overzicht gewaarborgde leningen

nr.	oorspronkelijk bedrag geldlening	naam van de geldnemer	doel van de geldlening	besluit borgstelling		Loop tijd	rente perc.	Restantbedrag gewaarborgde geldleningen 1-1-2025	Aflossingen in 2025	Restantbedrag gewaarborgde geldleningen per 31-12-2025	
				raads- c.q. b&w-besluit	uitvoerings- besluit b&w					Totaal	Door gemeente gewaarborgd
a. Specifieke garantieverleningen:											
1	45.000	LTV Eeckenrode	Vervangen clubaccommodatie	29-6-2010		15	4,150	0	0	0	0
2	60.000	WLTV	Vervanging toplaag tennisbanen	1-6-2021	4-5-2021	10	3,000	42.000	6.000	36.000	36.000
	105.000							42.000	6.000	36.000	36.000
b. Garantieverleningen door het WSW, waarbij de gemeente optreedt als achterborg:											
Woonstichting Thuis											
1	1.329.000	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995	1-9-1987		0,310	468.000	58.000	410.000	205.000
2	2.235.000	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995	1-9-1987		0,690	791.000	97.000	694.000	347.000
3	695.000	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995	1-5-2003		4,700	315.000	29.000	286.000	143.000
4	738.000	Woningstichting Aert Swaens	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	27-06-1995	1-9-1987		3,820	333.000	25.000	308.000	154.000
5	708.000	Woningstichting Aert Swaens	Nieuwb.14 app. Centr.plan Aalst	16-04-1996	15-3-1998		5,780	175.000	40.000	135.000	67.500
6	7.500.000	Woonstichting Thuis	Herfinanc. lening v/m won.bedr.	9-12-2014			1,925	7.500.000	0	7.500.000	3.750.000
7	10.998.000	Woonstichting Thuis					-	777.000	(100.000)	877.000	438.500
8	3.404.000	Woonstichting Thuis					4,860	269.000	(2.000)	271.000	135.500
9	10.000.000	Woonstichting Thuis					2,980	789.000	(8.000)	797.000	398.500
10	15.000.000	Woonstichting Thuis					2,258	1.184.000	(12.000)	1.196.000	598.000
11	10.000.000	Woonstichting Thuis					3,037	789.000	(8.000)	797.000	398.500
12	10.000.000	Woonstichting Thuis					3,027	789.000	(8.000)	797.000	398.500
13	15.000.000	Woonstichting Thuis					2,928	1.184.000	(12.000)	1.196.000	598.000
14	10.000.000	Woonstichting Thuis					2,998	789.000	(8.000)	797.000	398.500
15	10.000.000	Woonstichting Thuis					2,975	789.000	(8.000)	797.000	398.500
16	10.000.000	Woonstichting Thuis					2,660	789.000	(8.000)	797.000	398.500
17	10.000.000	Woonstichting Thuis					2,910	789.000	(8.000)	797.000	398.500
18	10.000.000	Woonstichting Thuis					3,040	0	(797.000)	797.000	398.500
19	10.000.000	Woonstichting Thuis					3,040	0	(797.000)	797.000	398.500
20	10.000.000	Woonstichting Thuis					2,832	0	(797.000)	797.000	398.500
21	10.000.000	Woonstichting Thuis					3,144	0	(797.000)	797.000	398.500
22	15.000.000	Woonstichting Thuis					3,083	0	(1.196.000)	1.196.000	598.000
23	15.000.000	Woonstichting Thuis					3,380	0	(1.196.000)	1.196.000	598.000
24	10.000.000	Woonstichting Thuis					0,000	0	(797.000)	797.000	398.500
25	15.000.000	Woonstichting Thuis					3,274	0	(1.196.000)	1.196.000	598.000
	222.607.000							18.519.000	(7.506.000)	26.027.000	13.012.500
Wooninc.											
1	18.349.000	Wooninc.					0,000	855.000	40.000	815.000	407.500
2	1.605.000	Wooninc.					0,000	0	(71.000)	71.000	35.500
3	4.413.000	Wooninc.					4,860	229.000	33.000	196.000	98.000
4	6.000.000	Wooninc.					0,792	311.000	44.000	267.000	133.500
5	10.000.000	Wooninc.					0,089	518.000	74.000	444.000	222.000
6	10.000.000	Wooninc.					0,834	518.000	74.000	444.000	222.000
7	10.000.000	Wooninc.					2,561	518.000	74.000	444.000	222.000
8	10.830.000	Wooninc.					2,515	561.000	80.000	481.000	240.500
9	11.000.000	Wooninc.					2,473	570.000	81.000	489.000	244.500
10	10.000.000	Wooninc.					0,000	518.000	74.000	444.000	222.000
11	7.000.000	Wooninc.					2,984	363.000	52.000	311.000	155.500
12	6.000.000	Wooninc.					3,397	311.000	44.000	267.000	133.500
13	10.000.000	Wooninc.					3,274	518.000	74.000	444.000	222.000
14	10.000.000	Wooninc.					3,240	518.000	74.000	444.000	222.000
15	5.000.000	Wooninc.					3,017	0	(222.000)	222.000	111.000
16	2.500.000	Wooninc.					0,000	0	(111.000)	111.000	55.500
17	10.000.000	Wooninc.					2,899	518.000	74.000	444.000	222.000
18	10.000.000	Wooninc.					3,064	518.000	74.000	444.000	222.000
19	10.000.000	Wooninc.					3,001	518.000	74.000	444.000	222.000
20	7.500.000	Wooninc.					3,042	388.000	55.000	333.000	166.500
21	7.500.000	Wooninc.					3,019	388.000	55.000	333.000	166.500
22	12.500.000	Wooninc.					2,797	647.000	91.000	556.000	278.000
23	10.000.000	Wooninc.					2,574	518.000	74.000	444.000	222.000
24	10.000.000	Wooninc.					2,757	518.000	74.000	444.000	222.000
25	10.000.000	Wooninc.					3,049	0	(444.000)	444.000	222.000
26	12.500.000	Wooninc.					3,287	0	(556.000)	556.000	278.000
27	10.000.000	Wooninc.					3,399	0	(444.000)	444.000	222.000
28	15.000.000	Wooninc.					3,358	0	(667.000)	667.000	333.500
29	15.000.000	Wooninc.					0,000	0	(667.000)	667.000	333.500
	272.697.000							10.321.000	(1.793.000)	12.113.000	6.057.000
								28.882.000	(9.293.000)	38.176.000	19.105.500

Nadere informatie

De gemeente Waalre staat garant voor leningen die de bovengenoemde organisaties zijn aangegaan. Van de totale leningen van € 38.176.000 staat de gemeente Waalre per 31-12-2025 garant voor € 19.105.500.

De garantiestelling is 50% van de aangegane lening. In 2025 zijn er geen aanspraken gedaan op de garantieregeling.

3. Overige gegevens

Getekende controleverklaring van de accountant

Gemeente Waalre
Postbus 10.000
5580 GA Waalre
ter attentie van de gemeenteraad

KSG Audit & Assurance B.V.
Stationstraat 4
5953 GX Reuver
Postbus 4785
5953 ZK Reuver
Tel. +31(0)77-4740000
KvK 12063939
www.ksg.nl

Stationstraat 4

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van gemeente Waalre

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van gemeente Waalre gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten, lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Waalre op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) het overzicht van baten en lasten over 2025;
- 2) de balans per 31 december 2025;
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4) de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- 5) de SiSa -bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- 6) de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2025 dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 december 2025 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Waalre zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisatie (Wta) de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.078.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 107.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben bij onze controle aandacht aan het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management en bestuur van de gemeente op gebied van het krimpen van budgetten.

Het frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is weerlegd omdat de algemene dekkingsmiddelen in een gereguleerde sector door externe partijen en de Raad worden goedgekeurd. De totstandkoming van overige opbrengsttransacties geschiedt openbaar waarbij de eenheden in kaders vastliggen en prijzen marktconform zijn.

Het risico op het oneigenlijk beïnvloeden van het resultaat door het management en bestuur van de gemeente hebben we ondervangen door de volgende werkzaamheden:

- We hebben kennisgenomen van de interne frauderisicoanalyse en uitkomsten van de verbijzonderde interne controles, alsmede de Paragraaf Fraude en Integriteit in de Paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening;
- Beoordelen integriteit en nevenfuncties van het College en Raad;
- Controle en analyse van memoriaalboekingen in het boekjaar en na balansdatum;
- Het uitvoeren van een data-analyse op (ongebruikelijke) uitgaven en ontvangsten van financiële administratie in het boekjaar. Ongebruikelijk is gebaseerd op incidentele aankopen, nieuwe leverancier ten behoeve van niet-reguliere gemeentelijke uitvoeringstaken, buitenlandse leveranciers, vluchtelingenopvang, niet limitatief;

- Het uitvoeren van controles op inkopen in de periode na het boekjaar;
- Het uitvoeren van controles op schattingen in de post grondexploitaties;
- Het uitvoeren van controles op prestatiebewijzen op inkopen.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het management en bestuur van de gemeente op gebied van het krimpen van budgetten.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de jaarrekening heeft het college van burgemeester en wethouders zijn beoordeling inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie voor de periode van 12 maanden en langer vanaf balansdatum uitgevoerd. Zij hebben geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan omtrent de financiële positie (lees: het vermogen van de gemeente in relatie tot de exploitatie met inachtneming van de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder).

Onze werkzaamheden om de beoordeling van het college van burgemeester en wethouders te evalueren omvatten onder andere:

- We hebben kennisgenomen van de uitkomsten van de beoordeling van de begroting over 2025 en bijbehorende meerjarenraming 2024-2027 door de provincie (repressief toezicht);
- We hebben kennisgenomen van de onderbouwingen van de andere informatie in het jaarverslag en deze beoordeeld op materiële tegenstrijdigheden ten opzichte van de jaarrekening, interne informatie en branchegegevens, waaronder de kengetallen;
- We hebben kennisgenomen van de veronderstellingen van de begroting 2025 en overige toelichtingen in relatie tot de jaarrekening (zoals de mate van een sluitende begroting, geraamde resultaat en omvang van de reserves);
- Middels interne controle-informatie hebben we geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of gemeente Waalre haar financiële risico's kan opvangen.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie aanvaardbaar zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- paragrafen conform art. 26 het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- programmaverantwoording.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Waalre is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213, lid 3, sub b Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV, de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213, lid 3, sub b Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2025 (d.d. 4 maart 2026), zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een ontroleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2025 dat is vastgesteld door de raad op 9 december 2025, de Regeling Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze

controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Reuver, 17 juni 2026

KSG Audit & Assurance B.V.

Was getekend: drs. P.J.D. Bosch RA

Bijlagen

1. De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

Sisa bijlage met de verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verantwoorder	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (in jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (Ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			0	0	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1	Reeks 1				
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			0	0				
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel d met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
€0	€0	€0	€0	€0	€0			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2			
Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal hazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)			
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19			
€402	€402	€0	€0	€0	€0			
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal				
Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPLK B2 regeling				
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24				
€12.707	€12.707	€0	€0	€13.109				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
€17.618	€1.598	1	217	14				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschot educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met begeleidingsorganisaties van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
€166.193	€0	€0	€0	€0	€0	€0		
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid					
	Bedrag		Bedrag					
	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10				
1								
2								
100								
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
€23.960	€0	€0	€0	€0	€0	€0	€0	
Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07					
€0	€22.074	€0	Ja					
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten b.v. het Nationaal Programma Onderwijs					
	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11				
1								
2								
10								
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentienuummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	
1	Kenmerk: SB240075	b) De vernieuwing van bemande openingstijden		€95.000	€0	b) De vernieuwing van bemande openingstijden	€100.000	
2	Relatienummer: 7028350							
3	Verplichtingnummer: 560189303							
100								
	Eindverantwoording (Ja/Nee)							
	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07							
1	Ja							
2								
100								

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 07-01-2026									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
lenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04			
			€ 1.955.716	€ 3.469.976	€ 1.932.155	Ja			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08			
			1 110 Aanleg van een infiltratieconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Ja	1	Maatregel is uitgevoerd in 2022			
			2 115 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom aantal in st	Ja	1	aanleg rotonde brabantslaan, maatregel is uitgevoerd in 2023.			
			3 217 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erfvoegingsweg 30 km/uur aantal in meters	Ja	500	uitgevoerd in 2021. De overige 500 meter is uitgevoerd in 2025.			
			4 119 Aanleg van een fietsoversteek (middeiland), alleen bij een knispunt aantal in st	Ja	1	maatregel uitgevoerd in 2021 en opgeleverd			
			5						
100									
lenW	E44B	Tijdelijke impulzeregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Heronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06	
			060772 Gemeente Eindhoven	zaaknummer 31189856 en nummer 5000006133	€ 0	€ 135.498	€ 0	€ 1.830.847	
			1						
			2						
			15						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09				
			060772 Gemeente Eindhoven	zaaknummer 31189856 en nummer 5000006133	Ja				
			1						
2									
15									
Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel						
Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13						
060772 Gemeente Eindhoven	zaaknummer 31189856 en nummer 5000006133	realisatie ondergrondse bergings- en infiltratievoorziening inclusief het scheiden van de riolering / nr 1	Ja						
1									
2									
15									
lenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E81/01	Aard controle R Indicator: E81/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/04			
			€ 12.500	€ 12.500	€ 25.000	Ja			
lenW	E111	Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E111/01	Aard controle R Indicator: E111/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E111/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E111/04			
			1 SPUK-SEB25-03794773	€ 271.774	€ 271.774	Ja			
			2 SPUK-SEB25-03813167	€ 4.320	€ 4.320	Ja			
			3 SPUK-SEB25-03829489	€ 59.112	€ 59.112	Ja			
			4 SPUK-SEB25-03829648	€ 137.910	€ 137.910	Ja			
			5 SPUK-SEB25-03839485	€ 4.140	€ 4.140	Ja			
			6 SPUK-SEB25-03841927	€ 11.100	€ 11.100	Ja			
			7 SPUK-SEB25-03873389	€ 29.154	€ 29.154	Ja			
			15						
lenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T? (ja/nee)			
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04			
			€ 556.081	€ 556.081	€ 375.781	Nee			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08			
			1 430 Aanleg van een	Nee	4	nog 1 plateau uit te voeren in ds			
			2 431 Drempel , aantal in st	Ja	1				
			3 460 Aanleg van een	Ja	3				
			4 463 Aantbrengen bermverharding	Ja	110				
			50						

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verantwoor	Lutteringscode	Specifieke uitlegging indicatie grondslag Overname	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
SZW	G2	Gebundelde uitlegging op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente L1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente L1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 2.919.759	€ 4.402	€ 134.375	€ 0	€ 27.987	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWK (exclusief Rijk) Gemeente L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitlegging Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 28.192	€ 13.575	€ 0	€ 299.238	€ 0	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 25.181	€ 0	€ 796	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking (Ja/Nee) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G3/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Welke regeling betreft het? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 142	€ 6.528	€ 140
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 88	€ 2.340	€ 88
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 3.382	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 3.382	€ 210	€ 8.868	€ 208
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/09	Aard controle R Indicator: G4/10	Aard controle R Indicator: G4/11
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja	0	0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja	0	0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja	0	0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja	0	0
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja	0	0			
6 Totaal	0	0	N.v.t.	€ 8.868	€ 208			
Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Gemeente Aard controle R Indicator: G4/12	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/13	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Gemeente Aard controle R Indicator: G4/14	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/15			
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G4/20			
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verenigingscode	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 348.273	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 45.354	€ 118.665	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken Gemeente Aard controle R Indicator: H4/03	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken Gemeente Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstenverlening door derden Gemeente Aard controle R Indicator: H4/05	Toelichting Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06
			€ 118.665	€ 0	€ 0	€ 590.269		
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026) Gemeente Aard controle R Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Toelichting Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 217.962	€ 21.800	€ 231.233	€ 590.269	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			Ja	Nee				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SISA tussen medeoverheden)	Heronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: H35B/01				
			1 2 3	€ 0				
VRO	J6B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw (derde tranche) SISA tussen medeoverheden	Heronder één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/02	Cofinanciering (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: J6B/03	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/04	Cumulatief aantal woningbouw- of herstructureringsprojecten dat t/m jaar T geholpen is met middelen Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/05
			030010 Provincie Noord-Brabant	€ 15.242	€ 15.242	€ 5.081	€ 5.081	1
			Cumulatief aantal woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd (t/m Jaar T) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: J6B/08				
			230	Nee				
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), wavoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), wavoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), wavoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			47	205	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, wavoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
			1					
			2					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 07-01-2026								
Vereniger	Uitvoeringsoort	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			32	€ 29.547	€ 90.864	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis– heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09						
34	€ 10.824	€ 73.899						
Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. verhuven, koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen			
Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekkende specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woerverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 opgesplitst t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijke gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06			
1 LAI23-03601245	€ 3.474,18	0	0	€ 0	€ 3.474,18			
2 LAI24-03720806	€ 0,00	0	0	€ 0	€ 0,00			
3 LAI25-03837329	€ 0,00	0	0	€ 0	€ 0,00			
100	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00			
Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (Ja/nee)						
Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09						
1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
2	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
3	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
100	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waaraan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06			
1 RHA2023-03504590	Tijdelijke woningen Meester Slootshof	€ 38.000	€ 72.278	€ 0				
2								
10								
Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (Ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/nee)				
Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11				
1 Tijdelijke woningen Meester Slootshof	8	Ja	Ja	Ja				
2								
10								
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provinciecode(s) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/nee)
Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06			
1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 75.000	€ 11.463	104	Ja				
5								
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T) : kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T) : overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06			
€ 0	€ 322.898	€ 0	€ 888.976	€ 0	€ 0			
Eindverantwoording (Ja/nee)								
Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07								
Nea								
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige lenegoppe bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t/m de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06			
€ 610.291		€ 0	€ 0	€ 0	€ 35.671			
Totaal bedrag vorderingen (rechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd				
Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11				
€ 10.539	€ 5.904	€ 46.066	1-12-2024	1-10-2025				
Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)							
Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13							
€ 616.339	€ 2.909.685							

